

Keyifli Okumalar Dileriz

Binlerce kategoride milyonlarca PDF e-kitap, ders kitapları, dergiler ve romanlara platformumuz üzerinden ücretsiz ulaşabilirsiniz.

RESMİ WEB SİTEMİZ

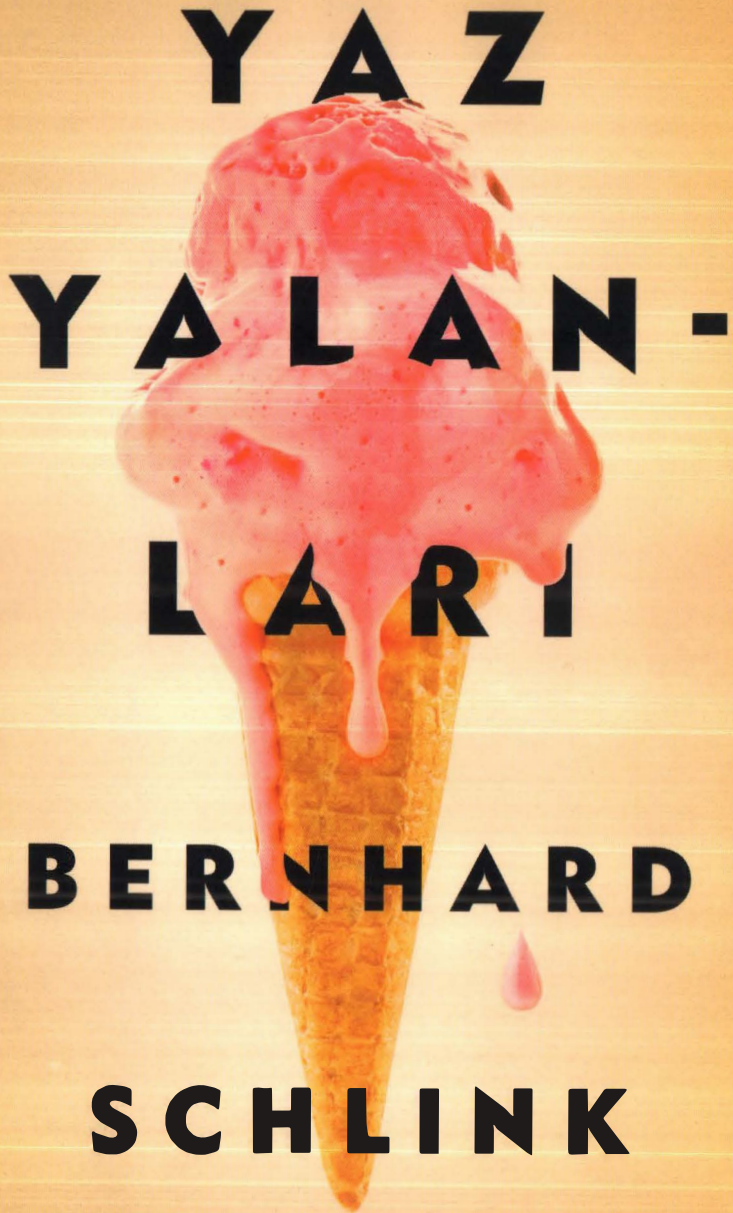
<https://rantey.org>

Yedek ve Duyuru Kanallarımız

Sitemize erişim engeli gelmesi veya adres değişikliği durumunda aşağıdaki kanallardan güncel giriş adresine erişebilirsiniz:

- Telegram: <https://t.me/birkitapbir>
- WhatsApp Kanalımız : <https://whatsapp.com/channel/0029VbDHv8uE50Us4lvMoc0Y>

YAZ YALANLARI BERNHARD SCHLINK

YAZ YALANLARI

Orijinal adı: Sommerlügen

© 2010 Diogenes Verlag AG Zürich

Yazan: Bernard Schlink

Almanca aslından çeviren: Barış Tüt

Türkçe yayın hakları: © Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

Bu kitabın Türkçe yayın hakları Akcalı Telif Hakları Ajansı aracılığıyla satın alınmıştır.

1. baskı / Haziran 2012 / ISBN 978-605-09-0702-5

Sertifika no: 11940

Kapak tasarımı: Geray Gençer

Baskı: Görsel Dizayn Ofset Matbaacılık Tic. Ltd. Şti.

Atatürk Bulvarı Deposite Alışveriş Merkezi A5 Blok

4. Kat No: 405 İkitelli OSB - Başakşehir / İSTANBUL

Tel: (212) 671 91 00

Sertifika no: 16269

Doğan Egmont Yayıncılık ve Yapımcılık Tic. A.Ş.

19 Mayıs Cad. Golden Plaza No. 1 Kat 10, 34360 Şişli - İSTANBUL

Tel: (212) 333 77 00 / Faks (212) 355 83 16

www.dogankitap.com.tr / editor@dogankitap.com.tr / satis@dogankitap.com.tr

Yaz Yalanları

Bernard Schlink

Çeviren: Barış Tut

İçindekiler

Mevsim Sonu.	9
Baden-Baden'daki Gece	43
Ormandaki Ev.	75
Geceleyin Bir Yabancı.	111
Son Yaz	145
Rügen'de Johann Sebastian Bach	181
Güneye Yolculuk	201

Mevsim Sonu

1

Bagaj kontrolünden önce vedalaşmak zorundaydılar. Ancak küçük havaalanında tüm gişeler ve kontroller aynı mekânda toplandığından, çantasını banda koyarken, dedektörden geçerken, uçuş kartını gösterirken ve uçağa yönlendirilirken kadını gözleriyle izleyebiliyordu. Uçak cam kapının hemen ardında, pistte duruyordu.

Kadın adamı defalarca görüp el salladı. Uçağın merdivenlerinde son bir kez döndü, güldü ve ağladı, elini kalbinin üstüne koydu. Kadın uçağın içine girip gözden kaybolunca, adam kadının kendisini görüp görmediğini bilemeden minik pencerelere el salladı. Sonra motorlar çalıştı, pervaneler döndü, uçak hareket etti, hızlandı ve havalandı.

Adamın uçuşuna daha bir saat vardı. Kahve ve gazete alıp bir banka oturdu. Birbirlerini tanıdıklarından beri, adam hiç gazete okumamış ve tek başına kahve içmemişti. On beş dakika sonra hâlâ tek satır okumayıp kahvesinden tek yudum almayınca, yalnız kalmayı unuttuğunu düşündü. Bu düşünce hoşuna gitti.

2

Adam on üç gün önce gelmişti. Mevsimin son bulmasıyla güzel havalardan eser kalmamıştı. Yağmur yağıyordu ve

adam öğleden sonrayı kitabıyla pansiyonunun kapalı verandasında geçirdi. Ertesi gün kötü havayı kabullenip yağmur altında kumsaldaki deniz fenerine yürürken, ilkin gidiş yolunda, sonra da dönüşte kadınla karşılaştı. Birbirlerine gülümsediler, ilkinde merakla, ikincisinde biraz daha içten. Çevrede onlardan başka gezintiye çıkan kimse yoktu, birbirlerine yoldaşlık etmişlerdi, ikisi de açık, mavi bir gökyüzünü tercih ederdi ama hafif yağmurun tadını çıkarmışlardı.

Akşamleyin kadın, tek başına, revaçtaki balık restoranının şimdiden plastik çatı ve pencerelerle sonbahara uygun hale getirilmiş büyük terasında oturuyordu. Önünde dolu bir kadeh duruyordu ve bir kitap okuyordu – henüz yemek yememiş ve kocasını ya da erkek arkadaşını beklemiyor oluşunun işareti miydi bu acaba? Adam, kadın başını kaldırıp ona dostça gülümseyene dek kapıda çekinerek durdu. Sonra cesaretini topladı, kadının masasına gitti ve masasına oturabilir mi diye sordu.

“Lütfen” dedi kadın ve kitabını kenara koydu.

Adam oturdu, kadın daha önceden siparişini verdiğinden ona tavsiyede bulunabilirdi, adam da kadının seçtiği morina balığından istedi. Sonra ikisi de konuşmaya nasıl başlayacaklarını bilemedi. Masadaki kitabın yardımı olmayacaktı; adamın başlığını okuyamadığı bir biçimde duruyordu. Sonunda adam konuştu: “Cape’te gecikmiş bir tatil falan mı?”

“Hava bu kadar güzel olduğu için mi?” Kadın güldü.

Kadın onunla dalga mı geçiyordu? Gözleriyle kadını süzdü, yüzü güzel değildi, gözleri çok küçüktü ve çenesi de hayli genişti, ifadesi alaycı değildi, tersine neşeli, belki biraz belirsizdi. “Kumsal tümüyle size ait olduğu için. Normal sezonun aksine restoranlarda masa bulunabildiği için. Daha az sayıda insanla daha çok insanla olunduğundan daha yalnız kalılabildiği için.”

“Hep sezon sona erdikten sonra mı gelirsiniz?”

“Buraya ilk kez geliyorum. Aslında çalışmam gerekiyordu. Ama parmağım hâlâ aramıza katılmadı, yine de alıştırmalarını New York’ta olduğu kadar burada da yapabilir.” Adam sol elinin serçe parmağını aşağı yukarı hareket ettirdi, eğip büktü.

Kadın küçük parmağa hayretle baktı. “Ne alıştırması yapıyor?”

“Flüt. Bir orkestrada çalışıyorum. Ya siz?”

“Piyano çalmayı öğrendim ama hâlâ pek nadir çalışıyorum.” Kızardı. “Bunu kastetmiyorsunuz. Çocukken sık sık ailemle buraya geldim ve bazen özlüyorum. Sizin de betimlediğiniz gibi, sezon sonu Cape çok çekici olur. Her şey daha boş, daha sakın – hoşuma gidiyor bu.”

Adam, yaz sezonunda bir tatili karşılamaya gücünün yetmediğini söylemedi ve kadın için de aynı durumun geçerli olduğunu varsaydı. Kadının üstünde spor ayakkabıları, kot pantolon ve pamuklu kazak vardı ve sandalyesinin arkalığına balmumu renginde soluk bir ceket asılıydı. Birlikte şarap menüsünü inceledikleri sırada, kadın ucuz bir Sauvignon Blanc önerdi. Los Angeles’tan, varoşlardaki çocuklara tiyatro oynatan bir vakıftaki işinden, kışın olmadığı bir yaşamdan, Pasifik’in heybetinden, trafikten söz etti. Adam da yanlış yere bağlanmış bir kabloya takılıp düşerek parmağını kırmasını, dokuz yaşındayken pencereden atlayarak kolunu kırmasını ve on üçünde kayak yaparken bacağını kırmasını anlattı. Önce terasta yalnızdılar, sonra diğer müşteriler geldi, ikinci şişelerini açtıklarında nihayet yine yalnız kaldılar. Pencereden dışarı baktıklarında deniz ve kumsalın tümünden karanlıkta kaldığını gördüler. Yağmur çatıyı dövüyordu.

“Yarın için planınız ne?”

“Biliyorum, kahvaltınızı pansiyonda edeceksiniz. Ama benim evimde bir kahvaltıya ne dersiniz?”

Adam kadını evine götürdü. Kadın şemsiyenin altında adamın koluna girdi. Kadının küçük evi adamın kaldığı

pansiyonun bir kilometre kadar uzağındaydı. Kapının önünde ışık kendiliğinden yanınca birdenbire birbirlerini aşırı aydınlıkta gördüler. Kadın adama sarıldı ve minik bir öpücük kondurdu. Kadın kapıyı kapatmadan adam konuştu: “Benim adım Richard. Sizin...”

“Benimki de Susan.”

3

Richard erken kalktı, kollarını başının arkasında birleştirdi ve ağaçların yapraklarıyla yoldaki çakıllarda yankılanan yağmuru dinledi. Günün geri kalanı için hayra yorulmasa da, yağmurun düzenli, huzur verici sesine kulak verdi. Susan’la birlikte kahvaltıdan sonra kumsalda yürüyüş yaparlarmıydı? Ya da ormandaki gölün çevresinde? Ya da bisiklete binerler miydi? Araba kiralamamıştı ve onun da kiralamamış olduğunu düşünüyordu. Birlikte yapabileceklerinin kapsamı bunlarla sınırlıydı.

Daha sonra daha az alıştırma yapabilmesi için serçe parmağını eğip bükte. Biraz korkuyordu. Susan’la kahvaltıdan sonra gerçekten günü birlikte geçirir, yemek yer, hatta birlikte yemek bile pişirirlerse, ardından ne gelirdi? Onunla yatmak zorunda mıydı? Onun şehvet uyandırıcı bir kadın, kendisinin de tatmin edici bir erkek olduğunu mu göstermeliydi? Çünkü başka türlü onu kırıp küçük mü düşürmüştü olurdu? Yıllardır eline kadın eli değmemişti. Kendini özellikle şehvet uyandırıcı hissetmiyordu, geçen akşam kadını da çok çekici bulmamıştı. Susan anlatacak çok şeyi olan, birçok soru soran, dikkatle dinleyen, hayat dolu ve şakacı bir kadındı. Bir şey söylemeden önce kısa süreli duraksaması ve bir şeye yoğunlaştığında gözlerini kılması onu çekici yapıyordu. Kadının adamın ilgisini çekiyordu. Ama arzu uyandırıyor muydu?

Salonda adam için kahvaltı hazırlanmıştı ve kendisine portakal sıkan, omlet ve krep hazırlayan yaşlı çifti hayal kırıklığına uğratmak istemediğinden oturup kahvaltısını etti. Kadın dakikada bir mutfaktan gelip hâlâ kahve ya da biraz daha tereyağı ya da başka bir marmelat, meyve veya yoğurt isteyip istemediğini soruyordu. Ta ki adam kadının onunla konuşmak istediğini anlayana dek. Adam kadına ne kadar zamandır burada yaşadıklarını sordu, bunun üzerine kadın kahve demliğini indirip masanın yanında dikildi. Kırk yıl önce kocasına küçük bir miras kalmıştı, onlar da Cape'teki bu evi almışlardı, kocası bu evde yazmak ve resim yapmak istiyordu. Yazma ve resim yapma hayali hiç gerçekleşmemişti ve çocuklar büyüüp miras da suyunu çekince evi pansiyona çevirmişlerdi. "Cape hakkında, mesela en güzel yeri neresidir, en iyi nerede yenir gibi, ne bilmek istiyorsanız bana sorun. Eğer bugün dışarı çıkacaksanız, kumsal yağmur altında da güzeldir, ormansa sadece ıslaktır."

Ormandaki ağaçların arasında asılıydı sis. Sokağın kenarındaki evleri de sarmalıyordu. Susan'ın oturduğu bekçi evinin yanından bir yol büyük, sisle kaplı, gizemli bir eve çıkıyordu. Bir zile rastlamayınca kapıyı vurarak çaldı. "Geliyorum!" diye seslendi kadın ve sesi uzaktan çınladı. Kadının bir merdivenden inişini, bir kapıyı kuvvetlice kapatışını ve bir koridordan geçişini işitti. Sonunda kadın soluk soluğa karşısındaydı ve elinde bir şişe şampanya tutuyordu. "Mahzende idim."

Şampanya yeniden korkusunu uyandırdı. Susan'ı ve kendisini şömine ateşinin karşısında kadehlerle bir kanepede otururken gözünün önüne getirdi. Susan sokuluyordu. Bu ne kadar da uzaktı.

"Orada durup ne bakıyorsun öyle? İçeri girsene!"

Mutfağın yanındaki geniş odada gerçekten de yanı başında odunların, önünde bir kanepenin bulunduğu bir şömine

gördü. Susan sofrayı mutfakta kurmuştu, adam yine portakal suyu içip sahanda yumurta yiyordu, ayrıca cevizli meyve salatası da vardı. “Kahvaltı harikaydı. Ama şimdi çıkıp koşmam, bisiklete binmem ya da yüzmem gerek.” Kadın kuşkuyla dışarıda yağan yağmura bakınca, adam ona bu sabah ettiği diğer kahvaltıyı anlattı.

“John ve Linda’yı üzmem istemedin yani. Ne tatlı birisin sen!” Adamı neşe ve hayranlıkla izledi. “Elbette, neden yüzmeyelim ki! Mayon yok mu? Sen aslında...” Kuşkuyla adama baktı ama razı oldu, havluları büyük bir çantaya yerleştirdi, bir şemsiye, şampanya şişesini ve iki kadehi de koydu. “Araziden gidebiliriz, öylesi daha hoş ve daha çabuk varılıyor.”

4

Yüksek sütunları ve kapalı panjurlarıyla yakından da gizemini koruyan büyük evin önünde durdular. Geniş basamaklardan yukarıya çıktılar, terasta sütunların arasında dikkildiler, evin çevresinde dolandılar ve bir sonraki kattan önce üstü kapalı verandaya açılan merdiveni buldular. Buradan kumulların ve kumsalın üzerinden gri denize puslu bir manzara uzanıyordu.

“Ne kadar da sessiz” diye fısıldadı kadın.

Bunu bu kadar uzaktan görüyor muydu? İşitiyor muydu? Yağmur durmuştu ve adam da mutlak sessizliğin ortasında ancak fısıldayabilmişti. “Martılar nerede?”

“Dışarıda, denizin üstünde. Yağmur dinince solucanlar toprağın üstüne, balıklar da yüzeye çıkarlar.”

“Buna inanmıyorum.”

Kadın güldü. “Yüzmek istemiyor muyduk?” Koşmaya başladı, o kadar hızlı ve yolları gayet iyi bilerek koşuyordu ki adamın koca çantayla ona ayak uydurması mümkün değil-

di. Kumullarda kadını gözden yitirdi, kumsala vardığındaysa kadın üstündeki son çorabı çıkarıyor ve denize koşuyordu. Adam denize girdiğinde, kadın epey açılmıştı.

Deniz gerçekten de sütlimandı ve adam yüzmeye başlayınca dek gayet soğuktı. Sonra su çıplak bedenini sarmalayıp okşadı. Richard açıldı ve sırtüstü yüzdü. Susan ondan çok daha ötede kulaç atıyordu. Yağmur yeniden başladığında adam damlaları yüzünde hissetti.

Yağmur şiddetini artırdı ve adam Susan'ı göremez oldu. Seslendi. Onu en son gördüğüne inandığı yöne doğru yüzdü ve yeniden seslendi. Karayı hâlâ biraz olsun görürken geri döndü. Hızlı bir yüzücü değildi, çabalamasına karşın yavaşça ilerleyebildi ve yavaşlık korkusunu paniğe dönüştürdü. Susan ne kadar dayanabilirdi? Cep telefonu pantolonunun cebinde miydi? Kumsalda telefon çekiyor muydu? En yakın ev neredeydi? Yorgunluğa dayanamadı, gittikçe yavaşladı ve paniği arttı.

Sonra soluk bir figürün denizden çıkıp kumsalda öylece durduğunu gördü. Duyduğu öfke ona güç verdi. Nasıl olur da onu böylesine dehşete düşürebilirdi? Kadın el salladığında, adam karşılık vermedi.

Adam öfkeyle kadının önünde dikildiğinde, kadın ona gülümsedi. "Hayrola?"

"Ne hayrolası? Seni göremez olunca korkunç bir dehşete kapıldım. Geriye dönerken neden yanımdan geçmedin?"

"Seni görmedim."

"Beni görmedin mi?"

Kadın kızardı. "Ben ileri derecede miyobum."

Adamın öfkesi birden gözüne gülünç göründü. İkisi de çırlıçıplak ve ıpsıslak birbirinin karşısında duruyordu, yağmur damlaları yüzlerinden akıyordu, ikisinin de tüyleri diken diken olmuştu, titriyorlardı ve birbirlerine sarılarak ısınıyorlardı. Kadın 'adama, artık onun bildiği üzere, belirsizlik ifa-

desiyle değil bozuk gözlerin alingan ve araştıran bakışlarıyla bakıyordu. Adam kadının ince beyaz teninden görünen mavi damarlarına, sarışın olmasına karşın kızıl renkli kasık tüylelerine, dümdüz karnına, dar kalçalarına, yapılı kol ve bacaklarına baktı. Kendi bedeninden utanıp karnını içine çekti. “Kabalık ettiğim için üzgünüm.”

“Anlıyorum seni, korkmuştun.” Yeniden adama gülümsedi.

Adam utanmıştı. Sonra silkinip kendine geldi, başıyla kumulların üstünde eşyalarının durduğu yeri gösterdi ve “Hadi!” diye bağırarak koşmaya başladı. Kadın ondan daha hızlıydı ve onu zorlanmadan geçebilirdi. Ama adamın yanında koşuyordu. Bu, adama çocukluğunda kız kardeşleri ya da arkadaşlarıyla birlikte yaptıkları ortak bir hedefe yönelik toplu koşuların neşesini hatırlattı. Kadının kumsalda dururken kollarıyla koruduğu küçük göğüslerine ve küçük poposuna baktı.

5

Giysileri ıslaktı. Ama havlular çantada kuru kalmıştı. Susan ve Richard havlulara sarındılar ve şemsiyenin altında oturup şampanya içtiler.

Kadın adama doğru eğildi. “Bana kendinden bahset. En baştan başlayarak, anneni, babanı ve kız kardeşlerini anlatarak bugüne gel. Amerika kökenli misin?”

“Berlinli’yim. Ailem müzik dersleri veriyordu, babam piyano, annem keman ve viyola. Dört kardeşlik ama üç kız kardeşim de benden çok daha iyi olmasına karşın müzik yüksek okuluna ben gönderildim. Babam öyle olmasını istiyordu; tıpkı kendisi gibi, başarısız olacağım düşüncesine katlanamıyordu. Yani onun için müzik yüksek okuluna gittim, onun için New York Filarmoni Orkestrası’nda ikinci flüt oldum ve günün birinde onun için başka bir iyi orkestrada birinci flüt olacağım.”

“Annen baban hayatta mı?”

“Babam yedi yıl önce öldü, annem geçen yıl.”

Kadın düşüncelere daldıktan sonra sordu: “Baban için flüt sanatçısı olmayıp da kendi yapmak istediğin şeyi yapsaydın ne olurdun?”

“Benimle dalga geçiyorsun herhalde. Önce babam, ardından annem öldüğünde, sonunda özgürüm ve ne istiyorsam yapabileceğim diye düşündüm. Ama hâlâ kafamın içinde oturup benimle konuşuyorlar. Aslında bir yıl boyunca ülke dışına çıkıp orkestradan, flütten uzaklaşmalıydım, koşup yüzmeli, derinlemesine düşünmeli, belki de annem babam ve kız kardeşlerimle ev halimizin nasıl olduğunu yazmalıydım. Böylelikle yıl sonunda ne istediğimi bilebilirdim. Belki de bu flüt bile olabilirdi.”

“Bazen birisinin benimle uzun uzadıya sohbet etmesini diledim. Annemle babam ben on iki yaşındayken bir araba kazası geçirip ölmüştü. Yanına verildiğim teyzem çocukları sevmiyordu. Bu arada babamın beni sevdiğinden de emin değilim. Babam arada sırada daha büyürsem ve beni çalıştırmaya başlayabilirse sevineceğini söylerdi – kulağa pek hoş gelmiyordu doğrusu.”

“Üzüldüm. Annen nasıl biriydi?”

“Güzeldi. Benim de kendisi gibi güzel olmamı istiyordu. Giysilerim onunki gibi zarıftı ve annem giyinmeme yardım ederken harika, sevgi dolu ve şefkatliydi. Kaba saba sevgililer ve küstah arkadaşlarla nasıl baş edileceğini öğretseydi keşke. Bu yüzden her şeyi tek başıma öğrenmek zorunda kaldım.”

Şemsiyenin altında oturup anılarına gömülmüşlerdi. Tıpkı yolunu kaybetmiş ve evlerini özleyen iki çocuk gibi, diye düşündü adam. Çocukluğunda okuyup sevdiği kitaplar aklına geliyordu. Oğlanlar ve kızlar yollarını kaybediyor, mağara ve kulübelerde saklanarak hayatta kalıyor, bir yolculuk sırasında saldırıya uğrayıp köle tacirlerinin eline geçiyor, Londra’da

kaçırılıp dilenmeye ve hırsızlığa zorlanıyor ya da Tiçino'dan baca temizleyicisi olarak Milano'ya satılıyorlardı. Çocuklarla birlikte aileleri yitirmenin yasını tutmuş ve geri dönebilmelerini ummuştu. Ama öykülerin çekiciliği, çocukların ane babaları olmadan olayların üstesinden gelebilmesindeydi. Sonunda eve döndüklerinde artık aileleri için birer çocuk olmaktan çıkmışlardı. İnsanın başka kimseye değil de yalnızca kendisine ihtiyaç duyarak bağımsız olması neden bu kadar zordur? Adam iç geçirdi.

“Neyin var?”

“Hiçbir şey” dedi adam ve kolunu kadına doladı.

“İç geçirdin.”

“Şu anda neysem onu olmaya devam ederdim.”

Kadın adamın yanağını okşadı. “Bu duyguyu biliyorum. Ama zaten itkilerle ilerlemiyor muyuz? Uzun süre bir şey olmuyor, sonra birden bir sürpriz yaşıyoruz, biriyle karşılaşılıyor, bir karar verme noktasına geliyoruz ve bir daha asla önceki gibi olmuyoruz.”

“Bir daha asla önceki gibi olmuyor muyuz? Altı ay önce bir mezunlar günündeydim, okulda doğru düzgün ve sevimli olanlar yine öyleydiler ve aşağılık herifler de hâlâ aşağılık heriftiler. Diğerleri beni başka türlü algılamayacak. Ama bu benim için bir şoktu. Bu noktada insan kendi üzerinde çalışıyor, düşünüyor, değişiyor ve kendini geliştiriyor ve diğerleri onu yine hep olduğu kişi gibi tanıyorlar.”

“Siz Avrupalılar karamsarsınız. Eski kıttadan geliyorsunuz, dünyanın ve insanların yenilediğini imgelemeniz almıyor.”

“Haydi kumsalda gezelim. Yağmur neredeyse dindi.”

Havlulara sarındılar, kumsalda denizin kıyısında koştular. Çıplak ayakları ıslak, soğuk kumda gıdıklanıyordu.

“Ben karamsar değilim. Yaşamımın hep daha iyi olmasını umuyorum.”

“Ben de.”

Yağmur yeniden daha şiddetli biçimde yağınca Susan'ın evine döndüler. Donuyorlardı. Richard düş yaparken Susan mahzene inip kaloriferi açtı; Susan düşerken Richard şöminede ateş yaktı. Susan'ın babasından kalan, ipek astarlı, kalın yünden, sıcak tutan, kırmızı sabahlığını giymişti. Islak giysilerini kurutmak için astılar ve şöminenin üzerindeki rafta duran semaverin nasıl çalıştığını çözdüler. Sonra kanepede oturdular, kadın bağdaş kurarak bir köşede, adam dizlerinin üstünde öteki köşede, çay içip birbirlerine baktılar.

“Eşyalarımı herhalde birazdan yeniden giyebilirim.”

“Burada kalsana. Yağmurda ne yapacaksın? Tek başına odanda mı oturacaksın?”

“Ben...” Onu zorlamak, canını sıkmak, günlük hayhuyundan alkoymak istemediğini söyleyerek karşılık vermek niyetindeydi. Ama bunlar boş sözlerdi. Adam kadının onun eşlik etmesinden mutluluk duyduğunu biliyordu. Bunu yüzünden okuyup sesinden işitiyordu. Kadına gülümsedi, önce kirli, sonra utangaç bir biçimde. İçinde bulundukları durum, Susan'da onu aşan beklentiler doğurduğunda ne yapacaktı? Ama sonra kadın kanepenin yanındaki kitap ve dergilerin arasından bir kitap aldı ve okumaya koyuldu. Öylesine kendine yeten, öylesine hoş, öylesine rahat bir biçimde oturup okuyordu ki adam da gevşemeye başladı. İlgisini çeken bir kitap aradı ve buldu ama onu okumadı, kadını okurken izledi. Kadın ona bakıp gülümseyene dek. O da kadına gülümsedi, sonunda rahatlayarak okumaya başladı.

6

Saat onda pansiyona geldiğinde, Linda ve John televizyonun karşısında oturuyordu. Onlara ertesi sabah kahvaltı hazırlamamalarını, kahvaltısını restorandaki akşam yemeğinin

de tanıştığı genç kadının bir mil uzaklıktaki küçük evinde edeceğini söyledi.

“Büyük evde oturmuyor mu o?”

“Uzun zamandır yalnız gelmediğinden orada kalmıyor.”

“Ama geçen yıl..”

“Geçen yıl yalnız geldi ama hep konukları vardı.”

Richard, Linda ve John’u gittikçe artan bir kızgınlıkla dinliyordu. “Sözünü ettiğiniz Susan...” Birbirlerini yalnızca adlarıyla tanıdıklarını fark etti.

“Susan Hartman.”

“Sütunlu büyük ev onun mu?”

“Büyükbabası evi yirmili yıllarda almış. Susan’ın anne babasının ölümünün ardından bekçi mülkü kötü yönetti, kirayı tahsil edip paraları yatırmadı, sonunda Susan onu birkaç yıl önce işten çıkarıp evleri ve bahçeyi yeniden çekip çevirdi.”

“Bu bir servete mal olmamış mıdır?”

“Onun için sorun yaratmadı. Biz burada mutluyuz – arsayı parselleyip evi küçük odalara bölmek ya da yerine bir otel kondurmak isteyen ilgililer vardı. Burada her şey başka türlü olabilirdi.”

Richard, Linda ve John’a iyi geceler dileyerek odasına gitti. Zenginliğinden haberdar olsaydı Susan’la yakınlaşmazdı. Zenginlerden hoşlanmazdı. Mirasla gelen zenginliği hor görür, sonradan olma zenginliğiyle dolandırıcılıkla bir tutardı. Anne babası dört çocuğuna bırakmak için hiç yeterince para kazanmamıştı, oysa olanakları olsa bundan memnun olurlardı. Kendisiyse New York Filarmoni Orkestrası’nda o kadar iyi kazanıyordu ki pahalı kentte rahatlıkla yaşamını sürdürebiliyordu. Zengin bir arkadaşı yoktu ve daha önce de hiç olmamıştı.

Susan’a öfke duyuyordu. Sanki kadın onu kandırıp aldatmıştı. Sanki onu artık içinden çıkamadığı bir durumda bırakmıştı. Kapana mı kısılmıştı? Ertesi sabah ona kahvaltıya git-

memeliydi. Ya da gidip ona birbirlerini artık görmeyeceklerini, çok farklı insanlar olduklarını, yaşamlarının, dünyalarının çok farklı olduğunu söyleyebilirdi. Ama daha bu öğleden sonrayı şömine karşısında birlikte geçirmiş ve birbirlerine ara sıra birkaç cümle okumuşlardı, birlikte yemek pişirip yemişler, bulaşık yıkamışlar, bir film izlemişler ve her ikisi de kendisini gayet iyi hissetmişti. Nasıl çok farklı olabiliyorlardı?

Dişlerini öyle bir öfkeyle fırçaladı ki sol yanağını yaraladı. Yatağa oturup yanağını tuttu, canı yanıyordu. Gerçekten kapa kapa kısılmıştı. Susan'a âşık olmuştu. Sadece biraz âşık oldum, dedi kendi kendine. Hem onunla ilgili gerçekten bildikleri ne kadardı? Onda özellikle hoşuna giden şey neydi? Yaşamlarının ve dünyalarının farklı oluşuyla bu ilişki nasıl yürüyebilirdi? Kadın, adamın ödemeye gücünün yeteceği küçük İtalyan restoranında yemeyi belki üç kez hoş karşılayacaktı. Sonrasında kadının ona ısmarlamasına izin mi verecekti? Ya da kredi kartından mı borçlanacaktı?

İyi uyuyamadı. Sürekli uyandı, saat altıda artık uykuya dalamayacağını fark edince uğraşmaktan vazgeçti ve giyinip evden çıktı. Gökyüzü kara bulutlarla kaplıydı ama doğuda bir kızılık parılıyordu. Richard güneşin denizin üzerinden yükselişini kaçırmak istemiyorsa, spor ayakkabılarının yerine ayağına geçirdiği günlük ayakkabılarıyla aceleyle çıkıp gitmesi gerekiyordu. Ayakkabısının tabanları yolda takırdıyordu, bir kez bir grup kargayı, bir kez de bir çift tavşanı ürküttü. Doğudaki kızılık gittikçe daha geniş ve güçlü bir biçimde ısıldıyordu; Richard daha önce benzer bir akşam kızılığı görmüştü ama böylesi bir sabah kızılığına hiç tanık olmamıştı. Susan'ın evinin önünde sessiz olmaya gayret etti.

Sonra kumsala ulaştı. Altın sarısı güneş kor gibi yanan bir denizin içinden alevler içindeki bir gökyüzüne yükseldi kısa bir süre boyunca, ta ki bulutlar her şeyi silip yok edene dek. Richard sanki havanın yalnızca birdenbire kararmakla kal-

mayıp aynı zamanda daha soğuduğunu da hissetti.

Susan'ın evinin önünden geçerken sessiz olmak için gayret etmesine gerek yoktu. O da çoktan uyanmıştı. Bir kumulun dibinde oturuyordu, onu gördü, ayağa kalkıp geldi. Yavaş yürüyordu; kumullarda kum derin oluyor ve yürümeyi zorlaştırıyordu. Richard yalnızca kibarlık etmek istediği için ona doğru yürüdü. Kadının nasıl sakın adımlarla, kendinden emin bir duruşla yürüdüğünü, başını kimi zaman eğip kimi zaman kaldırdığını ve başını kaldırdığında bakışlarını üzerine odakladığını hoşnutlukla izledi. Sanki birbiri ardına yürüyüşe çıkmayı kararlaştırmışlar gibi geldi adama, ama bunun nasıl olduğunu bilmiyordu. Kadının yüzünün ne sordüğünü ve kendi yüzünde ne tür yanıtlar bulduğunu anlamıyordu. Adam gülümsedi, ama kadın buna karşılık vermek yerine onu ciddiyetle süzdü.

Karşı karşıya geldiklerinde, kadın adamın elini tuttu. “Gel!” Onu eve götürüp merdivenlerden yatak odasına çıkardı. Soyundu, yatağa uzandı ve adamın soyunup yatağa uzanmasını izledi. “Seni o kadar zaman bekledim ki.”

7

Adamı öyle seviyordu işte. Onu uzun zaman aramış da sonunda kavuşmuş gibi. Sanki herhangi bir hata yapmaları mümkün değilmiş gibi.

Kadın adamı üstüne çekti, adam da kendini akışa bıraktı. Ne kendisine “Nasılım?”, ne de kadına “Nasıldım?” diye sordu. Sonrasında yan yana yatarlarken, adam kadını sevdiğini biliyordu. Bu, ufak tefek, küçük gözlü, incecik tenli ve o zamana dek sevdiği kadın tiplerinden daha erkeksi biriydi. Sevgisini makul derecede gösteren bir anne babadan kalpsiz bir teyzeye itilmiş biri olarak, aslında sahip olması beklen-

meyecek bir güvene sahipti. Kendisine yetenden daha fazla parası varmış gibi görünüyordu. Adamın kendisinde görmediğini görüyor, üstüne üstlük bunu ona veriyordu.

İlk kez, bir kadını nasıl sevişilmesi gerektiğine ilişkin hiçbir imge yokmuşçasına sevmiştir. Sinema ve televizyonun henüz onlara görüntüleriyle nasıl doğru öpüşölüp inilti çıkarıldığını, yüze acının doğru ifadesi ile bedene şehvetin doğru kasılmasının nasıl yerleştirileceğini buyuramadığı bir 19. yüzyıl çifti gibiydiler sanki. Aşk, öpüşüp inlemeyi kendisi için keşfeden bir çift. Susan gözlerini hiç kapamamış gibi görünüyordu. Adam ne zaman kadını gözlese, kadın da adamı gözlüyordu. Adam kadının dalgın, güvenli bakışını seviyordu.

Kadın doğrulup arkasına yaslandı ve adama gülümsedi. “İyi ki sen restoranda ne yapacağını bilemezken sana gülümsemişim. İlkın bunun gerekli olmadığını düşünüyordum. En doğrudan ve hızlı biçimde bana gelirsın diyordum.”

Adam keyifle gülümsedi kadına. Restorandaki karşılaşmalarındaki acemiliği bir uyarı olarak kabul etmek akıllarına gelmiyordu. Bunu bir gülüşle üstesinden gelinebilen bir beceriksizlik olarak görüyorlardı.

Akşama dek yatakta kaldılar. Sonra Susan’ın bakımlı eski model BMW’sini garajdan alıp, gecenin ve yağmurun içinden bir süpermarkete gittiler. İçeride çiğ bir ışık vardı, ortalık temizlik maddesi kokuyordu, sevimsiz elektronik bir müzik yankılanıyordu ve az sayıda müşteri alışveriş arabalarını yorgun argın boş koridorlar boyunca itiyordu. “Yataktan çıkmamalıydık” diye fısıldadı adamın kulağına kadın ve adam kadının ışıktan ve kokudan ve müzikten kendisi gibi rahatsızlık duymasından mutlu oldu. Kadın hayıflandı, güldü ve alışverişe koyularak kısa zamanda arabayı doldurdu. Ara sıra adam da arabaya elma, krep, şarap gibi şeyler koyuyordu. Kasada kredi kartıyla ödedi, bir sonraki ay ilk kez faturayı ödeyemeyeceğini biliyordu. Bu onu huzursuz etti ama daha

çok böyle bir günde kredi kartı limitinin aşılması gibi önem-
siz bir konunun onu huzursuz edebilmesinden rahatsız ol-
du. Bu yüzden hemen yan taraftaki içki dükkânından üç şişe
şampanya satın aldı.

Eve dönüş yolunda kadın, “Eşyalarını alalım mı?” diye sor-
du.

“Belki Linda ve John hâlâ uyuyordur. Onları uyandırmak
istemem.”

Susan başını salladı. Arabayı hızlı ve güvenli kullanıyor-
du, adam kadının birçok dönemeci alışından aracı ve yolu iyi
tanıdığını çıkarsadı. “Los Angeles’tan arabayla mı geldin?”

“Hayır. Araba buraya ait. Clark, ev ve bahçenin yanı sıra
arabayla da ilgileniyor.”

“Büyük evde yalnızca konukların olduğunda mı oturuyor-
sun?”

“Yarın oraya geçmemizi ister misin?”

“Bilmiyorum. Orası...”

“Orası benim için çok büyük. Ama seninle keyifli olur. Kü-
tüphanede kitap okur, bilardo odasında oyun oynarız, sen
müzik odasında flüt çalışırsın, küçük salonda kahvaltıyı, bü-
yüğünde akşam yemeğini servis ettiririm.” Kadın gittikçe ar-
tan bir neşe ve kararlılıkla konuşuyordu. “Dedemlerin ve an-
nemlerin yattığı büyük yatak odasında yatarız. Ya da küçük
bir kızken prensimin düşünüyordum odamdaki yatağım-
da uyuruz.”

Adam arabanın hız göstergesinin donuk ışığında kadının
gülümseyen yüzünü gördü. Susan anılarında kaybolmuştu.
Tanıştıklarından bu yana ilk kez bu denli uzaklaşmıştı. Ric-
hard, kadının o zamanlar hangi oyuncu ya da şarkıcıyı düşle-
diğini sormak, yaşamına girmiş erkekler üzerine her şeyi bil-
mek, diğerlerinin sadece peygamberler, kendisininse dünyayı
kurtaracak son peygamber olduğunu duymak istiyordu. Ama
sonra kendisi gibi kredi kartı limiti konusunda küçük hesap-

lar yapan diğer adamların da var olduğu kaygısına kapıldı. Yorulmuştu, başını Susan'ın omzuna yasladı. Kadın sol eliyle adamın başını okşayıp omzuna bastırdı ve adam uyuyakaldı.

8

Adam sonraki günlerde Susan'ın yaşamına giren erkekler üzerine her şeyi öğrendi. Ayrıca onun en az iki, en çok dört çocuk istediğini de öğrendi. Kocasıyla başlangıçta çocuk yapmayı başaramamışlar, daha sonra Susan onu sevmez olmuş ve adamdan ayrılmıştı. Kadının üniversitede sanat tarihi okuduğunu, işletme yüksek lisansı yaptığını ve oyuncak tren üreten bir şirketi daha verimli hale getirdiğini öğrendi. Şirket babasından miras kalmıştı ve o zamanlar varisi olduğu diğer şirketlerle birlikte onu elden çıkarmıştı. Manhattan'da, Los Angeles'tan New York'a taşınmak istediğinden tam da şu sıralar yeniden dekore ettirdiği bir evinin olduğunu öğrendi. Kadının kendisinden iki yaş büyük, kırk bir yaşında olduğunu da öğrendi.

Susan'ın o ana dek yaşadıklarıyla ilgili anlattıkları, sürekli ortak bir gelecek planlarıyla son buluyordu. New York'taki evini betimliyordu: Dairenin altıncı kattaki bölümünü yedinci kattakine bağlayan geniş merdiveni, geniş koridorları, büyük, yüksek tavanlı odaları, yemek asansörlü mutfağı, park manzarasını. Anne babasının ölümünün ardından teyzesi onu Santa Barbara'ya yanına alana dek bu evde büyümüştü. "Merdivenlerin tırabzanlarından kayıp koridorlarda paten yaptım, altı yaşıma kadar yemek asansörüne sığıyordum ve yatağımdan ağacın tepesinin dansını izleyebiliyordum. Evi kendi başına görmek zorundasın!" Evi adama gösteremiyordu, çünkü Cape'ten Los Angeles'a uçup hem vakfin hem de kendi taşınma işlerine hazırlanması gerekiyordu. "Mimarlar-

la görüşür müsün? Hâlâ her şeyi değiştirebiliriz.”

Dedesi yalnızca iki katlı evi değil, 5. Cadde'deki tüm binayı ekonomik kriz sırasında uygun fiyata satın almıştı. Tıpkı Cape'teki ve Adirondack Dağları'ndaki birer arazi gibi. “Bunu da yeniden düzenlemem gerek. Mimariden hoşlanır mısın? Yapım, onarım, döşeme işlerinden? Aldığım planları yanımda getirdim – onları benimle birlikte inceler misin?”

Kadın, yıllarca boşuna çocuk sahibi olmayı ummuş ve tatillerini bir doğurganlık çiftliğinde geçirmiş dostları bir çiftten söz etti. Her ikisinin uyku, jimnastik ve yemek zamanlarının yanı sıra sevişmeleri gereken zamanı da düzenleyen programı ve diyeti anlattı. Bu durumu gülünç buluyordu ama aynı zamanda biraz da ürküyordu. “Siz Avrupalılar bunu bilmiyormuşsunuz diye okudum. Siz yaşamı hiçbir biçimde değiştirelemeyen bir kader olarak kabul ediyorsunuz.”

“Evet” dedi adam, “kaderimizde babalarımızı öldüresiye sopalayıp analarımızı düzmek varsa, o zaman yapabileceğimiz bir şey yok demektir.”

Kadın güldü. “O zaman doğurganlık çiftliğine de karşı gelemezsiniz aslında. Kaderinize bir yararı olmuyorsa, size zarar da veremez.” Özür dilercesine omuzlarını kaldırdı. “Bu sadece o zamanlar biz Robert ile beceremediğimiz için böyle. Belki de sorun bende değil ondadır, hiç doğurganlık testi yapmadık. Ne var ki o zamandan beri korkuyorum.”

Adam başını salladı. O da korku duyuyordu. En az iki, en fazla dört çocuktan. Susan'la doğurganlık çiftliğinde belli bir diyetle bağlı olarak belirli zamanlarda sevişmek zorunda kalmaktan korkuyordu. Dördüncü çocuk gelene ya da artık çocuk yapılamayacak zamana dek sürecek biyolojik saatin yüksek tondaki tik tak seslerinden. Susan'ın bağlılık ve tutkuyla sevmesinin ona uymamasından korkuyordu.

“Korkmana gerek yok. Yalnızca kafamı kurcalayan şeyi

söylüyorum. Bu, son sözüm olduğu anlamına gelmiyor. Sen söylediklerini sıkı sıkıya denetliyorsun.”

“Bu da Avrupalı bir tutum.” Adam korkusu üzerine konuşmak istemiyordu. Kadın haklıydı; o, söylediklerini denetliyordu, kadınsa ne düşünüp hissediyorsa onu söylüyordu. Hayır, kadın onunla doğurganlık çiftliğinde kalmayı planlamak niyetinde değildi. Ama onunla bir gelecek planı yapmak istiyordu, gerçi adam da gün geçtikçe bunu daha fazla istiyordu ama kadına göre bu ilişkiye katkısı çok daha az olacaktı; ne bir daire, ne müstakil evler, ne para. İkinci kemanların ilk sırasındaki kadınla birbirlerine âşık olup birlikte bir ev arayabilir, yeni eve kadının ve kendi mobilyalarından hangilerinin geleceğini, IKEA’da ya da eskicilerde neler aramaları gerektiğini kararlaştırabilirlerdi. Susan, bir ya da iki odayı onun eşyalarıyla döşemeye elbette hazırды. Ama adam bunun uygun olmayacağını biliyordu.

Flütünü ve notalarını getirebilir, kadının mobilyaları arasında olması kuvvetle muhtemel nota sehpasının üstünde prova yapabiliirdi. Kitaplarını raflara yerleştirebilir, belgelerini kadının babasının dosya dolabına koyabilir ve mektuplarını yazı masasında kaleme alabiliirdi. Giysilerini doğrudan bu kır evindeki dolaba asardı; kentte o giysilerle kadının yanına yakışmazdı. Kadın ona memnuniyetle ve moda sezgisiyle yeni giysiler alırdı.

Adam epey prova yapıyordu. Çoğunlukla, kendi deyimiyle, kuru kuruya, sırf serçe parmağını eğip bükerek. Giderek daha sık biçimde flütle de çalışıyordu. Flütü daha önce hiç olmadığı kadar onun bir parçası olmuştu. Ona aitti, çok değerliydi, onunla müzik yapıp para kazanıyordu, flütünü nereye giderse gitsin yanında götürebiliirdi, onunla her yerde kendini evinde hissediyordu. Flütüyle Susan’a hiç kimsenin sunamayacağı keyfi veriyordu. Doğaçlama çaldığında onun ruh durumuna uyan melodileri buluyordu.

Kadın en çok büyük evin köşe odasını seviyordu. Zemine dek inen birçok pencere güzel havalarda yana açılıyor, hava bozuksa panjurlarla korunuyordu. Eğer yağmur onu kumsalda yürüyüş yapmaya çağırmamışsa, burada da kendini denize, dalgalara, martılara, ara sıra geçen gemilere yakın hissediyordu. Bazen yağmurun kumsalda yüzlerine indirdiği soğuk ve keskin kamçılar can yakıyordu.

Oda hasır mobilyalarla, şezlonglar, koltuklar, masalar ve kalın örgülü, yumuşak kumaşlı minderlerle döşenmişti. “Yazık” dedi adam, kadın ona evi gezdirirken sadece bir kişiye yetecek genişlikteki şezlongu gördüğünde. İki gün sonra, küçük salonda kahvaltılarını ederlerken bir kamyon evin önünde durdu ve mavi tulumlu iki adam çift kişilik bir şezlongu eve taşıdı. Yeni şezlong diğer mobilyalarla uyumluydu ve minderi diğer minderlerle aynı çiçek desenindendi.

Hava günlerin birbirinin tıpkısı olmasına gayret eder gibiydi. Her gün yağmur yağıyor, bazen yağmur fırtınaya çeviriyor, bazen birkaç saat, bazen birkaç dakika diniyor, kimi zaman gökyüzü kısa süreliğine açılıyor ve çatılar aydınlanıyordu. Hava el verdiğinde Susan ve Richard kumsalda yürüyor, stokları bitince arabaya atlayıp süpermarkete gidiyorlardı, bunun dışında büyük evden çıkmıyorlardı. Küçük evden büyük eve geçişte, Susan her gün birkaç saatliğine gelip temizlik ve yemek işleriyle ilgilenen Clark’ın eşi Mita’yı çağırırmıştı. Bunu o kadar hissettirmeden yapmıştı ki, Richard kadınla ilk olarak birkaç gün sonra karşılaşmıştı.

Bir akşam Linda ve John’u yemeğe çağırdılar. Yemeği Susan ve Richard pişirdi, yemek yapmak onlara göre değildi, yemek kitabı karıştırmak da çok zahmetliydi. Yine de sonunda sofraya patatesli biftek ve salata çıkarıp bir krizin üstesinden gelmenin güzel duygusunu yaşadılar. Bunun dışında

kimseyi davet edip kimseye konuk olmadılar. “Arkadaşlarımızla bir araya gelmenin daha zamanı var.”

Alacakaranlık çökünce sevişiyorlardı. Akşamın ışığı onlara yetiyordu, ortalık kapkaranlık olunca bir mum yakıyorlardı. Öylesine bir sakinlikle sevişiyorlardı ki, Richard bazen birbirlerinin giysilerini parçalayarak çıkarsalar, üstüne atılıp ona sahip olsa acaba Susan daha mutlu mu olurdu diye kendine soruyordu. Bunu yapmadı, kadın da böyle bir eksiklik çekiyor gibi değildi. Biz yaban kedileri değiliz, diye düşündü adam, ev kedileriyiz biz.

Ta ki aralarındaki ilk ve tek büyük tartışma yaşanana dek. Süpermarkete gitmek istiyorlardı, ani bir telefon görüşmesi yapması gerektiğinden Susan Richard’ı arabada bekletiyor, görüşme bitmek bilmiyordu. Onu hiçbir açıklama yapmaksızın bekletmesi, unutmuş olması ya da kolayca savsaklayabilmesi öylesine öfkelenmişti ki, Richard arabadan inip eve girmiş ve Susan ahizeyi almaca koyar koymaz ona çıkmıştı. “Senden beklemem gereken bu mu? Senin yaptıkların önemli, benimkiler değil, öyle mi? Senin zamanın değerli de benimki değil mi?”

Kadın başlangıçta onu anlamamıştı. “Los Angeles aradı. Yönetim kurulu...”

“Bunu neden söylemedin? Beni neden o kadar zaman...”

“Seni birkaç dakika beklettığım için üzgünüm. Düşündüm de, bir Avrupalı adam bir kadını konuşurken görünce...”

“Avrupalılar – bunu duymaya daha fazla katlanamayacağım. Dışarıda yarım saat bekledim ben...”

Artık kadın da öfkelenmişti. “Yarım saat mi? Sadece birkaç dakikaydı. Sana çok uzun geldiyse, eve dönüp gazete okusaydın. Seni gidi huysuz seni...”

“Huysuz mu? Ben mi? Hangimiz acaba?”

Kadın adamı anlayışsız ve abartılı davranmakla suçluyordu. Adam, hiçbir seve sahip olmadığı halde, her şeyi olan ka-

dın gibi ödemek istemesinde neyin anlaşılmaz ve abartılı olabileceğini anlamıyordu. Kadın, adamın ödeme yapmadığı gibi saçma sapan düşüncelere saplanabilmesini anlamıyordu. Sonunda birbirlerine bağırıyor, öfkeyle, çaresizce.

“Senden nefret ediyorum!” Kadın adamın üstüne yürüdü, adam geriledi, kadın ilerlemeyi sürdürdü ve adam duvara dayanıp daha geriye gidemeyince adamın göğsünü yumrukladı, sonunda adam onu kollarıyla sarıp kendine çekti. Önce kadın adamın gömleğinin düğmelerini kurcaladı, sonra gömleği yırtıp parçaladı, birbirlerinin pantolonlarını çıkarmaya çalıştılar ama bu pek zahmetliydi ve çok yavaş ilerliyordu, bu yüzden kendi kendilerine soyunup, bir çırpıda pantolon, iç çamaşırı ve çoraplarından sıyrıldılar. Koridorun zemininde çılgınca bir telaşla ve tutkuyla seviştiler.

Sonrasında adam sırtüstü, kadın da adamın koluyla gövdesinin üstünde yatıyordu. “Her şeye karşı” dedi adam sevinçle gülümseyerek. Kadın hafifçe hareket etti, bir baş sallaması ve bir omuz silkmekten ardından adama biraz daha sokuldu. Adam, kendisinden farklı olarak, kadının kavganın tutkusunu sevişmenin tutkusuna taşımadığını hissetti. Kadın adamın gömleğini göğsünü duyumsamak için değil kalbini bulmak istediğinden yırtmıştı. Tutkuları kavgada yitirdikleri huzuru geri getirmeye yaramıştı.

Arabayla süpermarkete gittiler ve Susan alışveriş arabasını sanki daha haftalarca kalacaklarmış gibi doldurdu. Eve dönerken güneş bulutların arasından baş gösterince denize, ama açık denize değil de koya çıkan ilk yola saptılar. Deniz sütlimandı, hava da açıktı; burnun ucunu ve koyun diğer yanını görüyorlardı.

“Fırtına öncesinde görüşün bu kadar açık ve çevre çizgilerinin böylesine belirgin olması hoşuma gidiyor.”

“Fırtına?”

“Evet. Nemin mi yoksa elektriğin mi havayı böylesine aç-

tırdığını bilmiyorum, ama bu fırtına öncesinin havası. Aldatıcı bir hava; güzel bir gökyüzü vaat ediyor ama sadece fırtına getirecek.”

“Az önce sana çıktığım için beni affet lütfen. Yalnızca çıkışmadım, sana bağırdım da. Tüm samimiyetimle söylüyorum, çok üzgünüm.”

Adam kadının bir şeyler söylemesini bekledi. Sonra onun ağlayıp dehşete kapılmış bir halde kalakaldığını gördü. Kadının gözyaşlarıyla ıslanmış yüzünü kaldırıp kollarını adamın boynuna doladı. “Daha önce hiç kimse bana bu kadar güzel bir söz söylemedi. Üzgün olduğumu bana kimse böyle ifade etmedi. Ben de üzgünüm. Ben de bağırdım, sana küfrettim ve vurdum. Bunu bir daha asla yapmayalım, duyuyor musun, asla!”

10

Sonra son günleri gelip çattı. Kadın saat dört buçukta, adam beş buçukta uçuyordu ve kahvaltılarını ilk kez terasta sessizliğin ortasında yaptılar. Güneş o kadar ısıtıyordu ki, sanki yağmur ve soğuklar güneşin iyileşip kurtulduğu bir hastalıktan başka bir şey değildi. Kahvaltıdan sonra kumsalda yürüdüler.

“Yalnızca birkaç hafta.”

“Biliyorum.”

“Mimarla yarınki görüşmeni mi düşünüyorsun?”

“Evet.”

“Şilteyi de düşünüyor musun?”

“Hiçbir şeyi unutmadım. Bir şilte, karton kutular ve plastik tabaklarla çatal bıçaklar alıyorum. Zamanım olursa mobilyaların durduğu depoya gidip anne babanın eşyalarından hoşuma giden bir şeyler var mı diye bakıyorum. Her şeyi bir-

likte düzenliyoruz, parça parça. Seni seviyorum.”

“İlk gün burada karşılaşmıştık.”

“Evet, gidiş yolunda. Dönerken de şurada.”

Nasıl karşılaştıklarından, aslında birbirlerinden farklı yönlerle gitmeyi seçebilecekken karşılaşmalarının nasıl beklenmedik oluşundan, kadın ona gülümsemeseydi, hayır, adam ona bakmasaydı akşam balık lokantasında birbirlerini ıskalayabileceklerinden, kadının adamı, hayır adamın kadını nasıl bulduğundan söz ettiler.

“Bavullarımızı yapıp köşe odada pencereleri ardına dek açalım mı? Hâlâ birkaç saatimiz var.”

“Senin öyle uzun uzadıya bavul yapmana gerek yok. Yazlık ve plaj eşyalarını burada bırak, seni gelecek yıl için beklesinler.”

Adam başını salladı. Linda ve John önödemenin bir kısmını geri vermiş olsa da, kredi kartı hesabının limiti feci biçimde aşılmıştı. Ancak burada bıraktıklarının yerine kendisine New York'ta yeni eşyalar alıp kredi kartıyla daha fazla borçlanmak zorunda olma düşüncesi artık onu korkutmuyordu. Bir ilişkiyi sevip ona değer vermek böyle bir şeydi işte. Bir çözüm bulunacaktı artık.

Hazırlanıp kapının yanına konmuş bavullarla ev yabancılık duygusu uyandırıyorlardı. Sık sık yaptıkları gibi merdivenlerden çıktılar. Ama adımlarını hafifçe atıp usulca konuşuyorlardı.

Pencereleri yana açtılar ve denizin uğultusuyla martıların çığlıklarını dinlediler. Güneş hâlâ ışıyordu ama Richard yatak odasından battaniyeyi alıp çift kişilik şezlongun üstüne serdi.

“Gel!”

Soyunup battaniyenin altına girdiler.

“Sensiz nasıl uyuyacağım?”

“Ya ben sensiz?”

“Benimle gerçekten Los Angeles'a uçamaz mısın?”

“Provam var. Peki sen benimle New York'a gelemez misin?”

Kadın güldü. “Provaların zamanını sen belirleyesin diye orkestrayı satın alayım mı?”

“Orkestrayı bu kadar çabuk satın alamazsın.”

“Arayayım mı?”

“Yanımda kal!”

Ayrılık onları korkutuyordu, ama aynı zamanda ayrılığın yaklaşması onları tuhaf bir rahatlık durumuna sokmuştu. Artık birlikte değillerdi ve henüz kendilerine ait bir yaşamları yoktu, tarafsız bölgedeydiler. Bu durumda da seviştiler, birbirlerine yeniden yabancılaştıklarından önce biraz çekinecek, sonra keyifle. Her zamanki gibi, sevişirlerken kadın adamı dalgın ve güvenli bakışlarla izliyordu.

Havaalanına Susan’ın arabasıyla gittiler. Clark onu alıp geri getirecekti. Sanki ikisinin de her zaman her yerde birbirlerine ulaşmalarını sağlayan birer cep telefonu yokmuş gibi, ne zaman nerede bulunacaklarını ve telefonla ulaşılabilir olmayı birbirlerine söylediler. Kavuşmalarına dek geçecek günler ve haftalarda neler yapacaklarını birbirlerine anlattılar, bazen de birtakım şeyleri birlikte nasıl yapacakları üzerine kafa yordular. Havaalanına yaklaştıkça Richard’ın ayrılık için Susan’a eşlik edebilecek bir şeyler söyleme isteği artıyordu. Ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. “Seni seviyorum” diyordu sürekli, “seni seviyorum.”

11

Adam uçaktan bir kez daha evi ve kumsalı görmek isterdi doğrusu. Ama onlar kuzeyde kalıyordu ve uçak güneybatıya gidiyordu. Denize ve adalara, sonra Long Island’a, en sonunda da Manhattan’a baktı. Hudson Nehri’ne gelmeden uçak büyük bir dönüş yaptı ve adam evinin hemen birkaç adım ötesindeki kiliseyi seçti.

Oturduğu mahalleye öyle kolayca alışamamıştı. Gürültü patırtı eksik olmuyordu, ayrıca başlangıçta geceleri evine dönüşte evlerin önündeki basamaklarda oturan ya da parmaklıklara yaslanarak içki içip sigara tütüren ve bangır bangır müzik dinleyen mahallenin sıkı delikanlılarının önünden geçerken de kendini güvende hissetmiyordu. Bazen onunla konuşuyorlardı, ondan ne istediklerini, neden meydan okurcasına bir beklenti içine girdiklerini ve arkasından alay ettiklerini anlamıyordu. Bir keresinde yolunu kesip flüt kutusunu istediler – flütünü çalacaklarını sanıyordu ama onlar sadece flütü görüp dinlemek istiyorlardı. Çaldıkları müziği kapatınca oluşan ani sessizlikte biraz utangaçlaştılar. Richard da çekiniyordu, üstüne üstlük korkusu da giderek artıyordu, önce flütünden tiz bir ses çıktı, ama sonra cesaretini kazanıp daha rahatladı, delikanlılar da melodiyi mırıldanıp el çırparak ritim tuttular. Sonra onlarla bir bira içti. O günden bu yana onu “*Hey, pipe*”¹ ya da “*Hola, flauta*”² diye selamlıyorlardı, o da onların selamlarına karşılık veriyor ve yavaş yavaş hepsinin adlarını öğreniyordu.

Oturduğu apartman da gürültülüydü. Komşularının nasıl kavga edip dövüşüklerini, seviştiklerini duyuyor, radyo ve televizyon tercihlerini biliyordu. Bir gece dairelerden birinden bir silah sesi duydu ve birkaç gün boyunca merdivenlerde herkese kuşkuyla baktı. Bir komşusu onu ev partisine davet ettiğinde, gürültüyü yapan kişileri seçip sınıflandırmaya çalışırdı: ince dudaklı kadın dırdır eden sese, dövmeli adam vuruş seslerine, etine dolgun kızları erkek arkadaşıyla birlikte sevişme seslerine. Yılda bir kez davetlere kendi ev partisile karşılık veriyordu, birbirinden nefret eden komşular burada onun hatırına birbirlerine katlanıyorlardı. Flüt çal-

1. İngilizce: “Hey flütçü” (ç.n.)

2. İspanyolca: “Hey flütçü” (ç.n.) PDF Kitap Arsivi - <https://rantey.org>

ması hiç sıkıntı yaratmıyordu; sabah erkenden ve akşam geç saatlere dek flüt çalışabiliyordu, gece yarısı bile çalsa kimseyi rahatsız etmezdi. Kulaklarında tıkaçlarla uyuyordu hep.

Yıllar geçtikçe mahallenin çehresi değişiyordu. Genç çiftler harap evleri onarıyor, boş dükkânları restoranlara dönüştürüyorlardı. Richard, doktor, avukat ve bankacı olan komşularla buluşup konuklarına gayet hoş bir akşam yemeği ısmarlayabiliyordu. Evi bir çivi bile çakılamayan evlerdendi; miras ortaklığına aitti, satmak ya da değiştirmek büyük anlaşmazlıklar doğuruyordu. Ama Richard evin bu durumundan hoşnuttu. Gürültü patırtıdan hoşlanıyordu. Bu gürültüler onda yalnızca zenginliğin bir kapalı devresinde değil, dünyanın bütününde yaşadığı duygusunu uyandırıyor.

Susan'a sonraki günler ve haftalarda neler yapacağını anlatırken ikinci obuacıyı atladığını fark etti. Haftada bir kez köşedeki İtalyan restoranında akşam yemeği için buluşuyorlar, Avrupalı olarak Amerika'da yaşamaktan, mesleki beklenti ve düş kırıklıklarından, kadınlardan söz ediyorlardı – obuacı Viyanalı'ydı ve Amerikalı kadınları Richard'ın o zamana dek bulduğu gibi zor olarak değerlendiriyordu. Apartmanın çatı katında oturan, akşamları bazen bir parti satranç oynamak için ona gelen ve son derece akıl dolu, derinlemesine düşünerek oynadığından Richard'a yenilmekten başka şans tanımayan yaşlı adamdan da söz etmemiştir. Sokaktaki gençlerden biri olan Maria'yı da anlatmamıştır. Maria'nın eline bir şekilde bir flüt geçmişti, genç kız flüte başlamada, onu doğru tutmada ve nota okumada yardımını almış, veda sırasında ona sarılırken dudaklarını ve bedenini adamınkilere yapıştırmıştı. Richard Susan'a ne bir sokak ötede oturan sürgündeki San Salvadorlu öğretmenden aldığı İspanyolca dersinden ne de kendini iyi hissettiği döküntü spor salonundan söz etti. Susan'a yalnızca orkestranın prova ve konserlerini, arada sırada onunla flüt çalınan flütçüyü, savastan sonra bir

G1 uçağıyla New Jersey'ye göçen teyze çocuklarını anlatmış, İspanyolca öğrendiğini söylemiş ama kimden öğrendiğini belirtmemiş, aynı şekilde spor salonuna gittiğinden söz etmiş ama salonun nerede olduğunu dile getirmemişti. Ondan hiçbir şey saklamak istememişti. Bu da gün gibi ortadaydı işte.

12

Taksi onu evinin önünde indirdi. Hava sıcaktı, anneler bebekleriyle merdivenlerde oturuyor, çocuklar park etmiş arabaların arasında saklambaç oynuyordu, yaşlılar katlanan sandalyelerini açmış, yanlarında kutu biralar getirmişlerdi, birkaç delikanlı yetişkin adamlar gibi yürümeye çalışıyor, birkaç genç kız da onları kıkırdayarak izliyordu. “*Hola, flautista*” diye selamladı komşusu, “yolculuktan mı döndün?”

Sokağın bir aşağısına bir de yukarısına baktı, merdivene oturdu, bavulunu yanına koydu ve kollarını dizlerinin üstünde birleştirdi. Onun dünyası buydu: Sokak, eski ama bakımlı evler, bir köşede obuacıyla buluştuğu İtalyan restoranı, diğer köşede bakkalın, gazete bayiinin ve spor salonunun olduğu sokak, evlerin üzerinde yükselen ve hemen yan tarafında İspanyolca öğretmeninin oturduğu kilisenin kulesi. Bu dünyaya yalnızca alışmamıştı, aynı zamanda onu seviyordu. New York'a geldiğinden bu yana bir kadınla uzun soluklu ilişkisi olmamıştı. İşi, dostları, apartmandaki ve sokaktaki insanlar, alışveriş, egzersiz ve hep aynı restoranlarda yeme rutinleri yaşamını dolduruyordu. Sabahları gazetesini aldığı bayinin sahibi Amir'le biraz havadan sudan konuşup çift yumurtalı omletin küçük soğanlar ve kızarmış kepek ekmeğiyle servis edileceğini öğrenmiş kafede gazetesini okuduğu, sonra birkaç saat flüt çalıştığı, ardından evde temizlik yaptığı ya da çamaşır yıkadığı, daha sonra spor salonunda ter attı-

ğı, Maria'ya bir şeyler öğrettiği ve kızın ona sarıldığı, sonra İtalyan restoranında spagetti bolonez yediği, ardından da bir parti satranç oynayıp yattığı bir günde hiçbir şeyin eksikliği ni duymuyordu.

Apartmanda, yukarıya, dairesinin pencerelerine baktı. Yaban asması çiçeklenmişti; Maria onu sulamıştı herhalde. Richard çiçeklikler yerleştirmeye başlamıştı, o zamandan bu yana birçok pencerenin önünde duruyorlardı. Acaba Maria bozuk borudan akan damlaları toplayan kovayla da ilgilenmiş miydi? Borunun tamiriyle ilgilenmesi gerekiyordu, yolculuğa çıkmadan önce bunu halletmemiştir.

Ayağa kalkıp yukarı çıkmak istedi. Ama yeniden oturdu. Postaları almak, merdivenlerden çıkıp kapıyı açmak, evi havalandırmak, bavulu boşaltmak, mektuplara göz atmak, bazı elektronik postaları yanıtlamak, sonra sıcak bir duş yapmak, giyilmiş eşyaları kirli sepetine atıp temiz giysileri dolaptan almak, ardından telesekreterde obuacının bu akşam görüşüp görüşemeyeceklerini soran mesajıyla karşılaşmak – eski yaşamına yeniden adım atacak olsaydı, o yaşam onu artık rahat bırakmazdı.

Peki, o ne düşünmüştü? Eski yaşamını Susan'la olan birlikteliğine taşıyabileceğini mi? Haftada birkaç kez kenti boydan boya kat ederek spor salonuna ve İspanyolca dersine gideceğini mi? Sonrasında Maria ve diğer gençlerle karşılaşacağını mı? Yaşlı adamın arada sırada evinden çıkıp bir taksi tutarak 5. Cadde'deki iki katlı eve geleceğini ve salonda gerçek bir Gerhard Richter tablosunun altında kendisiyle bir parti satranç oynayacağını mı? Obuacının Doğu Yakası'ndaki bir restoranda kendisini iyi hissedeceğini mi? Richard, kendi yaşamının, birlikteliklerine taşıyamayacağı birçok yanından haklı olarak Susan'a söz etmemişti. Eski yaşamından yenisi uğruna vazgeçmek zorunda oluşunu gündeme getirmek istememiştir.

Ne fark ederdi? Susan'ı seviyordu. Cape'te geçen günlerde onunla birlikte olmuş ve hiçbir şeyin eksikliğini duymamıştı. Burada da pekâlâ onunla birlikte olabilir ve hiçbir şeyin eksikliğini duymazdı. Cape'te her şeyin bu denli güzel gelişmesi yalnızca Richard'ın yaşamının uzaklarda kalmış olmasından kaynaklanmıyordu! Yaşamı sırf somut biçimde yeni yaşam mekânına birkaç kilometre uzaklıkta diye burada da ikisi arasında baskı oluşturmazdı!

Tersine, oluşturabilirdi. Bu yüzden yukarı çıkmamalı, eski yaşamı ardında bırakarak çekip gitmeli, yenisine başlamalıydı, burada, şimdi! Bir otel bulmalıydı. Susan'ın evinde boyacı merdivenleri ve boya kovalarının arasında kamp kurmalıydı. Evindeki eşyaları toparlayıp ona getirecek birini ayarlamalıydı. Ancak otelde ya da Susan'ın evinde kalma düşüncesi henüz hiçbir adım atmamış olduğu halde onu korkutuyordu.

Keşke ne olursa olsun Cape'te Susan'la birlikte olmasaydı! Keşke Susan'ın evi hazır olsaydı ve o da burada yanında olsaydı! Keşke evine yıldırım düşseydi de evi alevler içinde kalsaydı!

Kendiyle bir bahse tutuştu. On dakika içinde biri apartmana girerse o da girecekti, aksi takdirde bavulunu alıp Doğu Yakası'ndaki bir otele taşınacaktı. On beş dakika sonra apartmana kimse girmemişti ve o hâlâ merdivende oturuyordu. Bir kez daha denedi. Sonraki on beş dakika içerisinde sokaktan boş bir taksi geçerse ona binip Doğu Yakası'nda bir otele gidecekti, geçmezse evine dönecekti. Hemen bir dakika sonra boş bir taksi geldi, onu durdurmadı, yukarı da çıkmadı.

Tek başına bu işin içinden çıkamayacağını kabullendi. Bunu Susan'a itiraf etmeye de hazırdı. Onun yardımına ihtiyacı vardı. Susan gelip onda kalmalıydı. Eski evini toplayıp düzenlemesine yardımcı olmalı, yenisini onunla birlikte döşemeliydi. **Ondan sonra Los Angeles'a gidebilirdi. Ona telefon**

etti. Boston'da havaalanının bekleme salonunda oturuyordu ama kalkmak üzereydi.

“Birazdan Los Angeles uçağına biniyorum.”

“Sana ihtiyacım var.”

“Benim de sana ihtiyacım var. Sevgilim, seni öyle çok özölüyorum ki!”

“Hayır, sana gerçekten ihtiyacım var. Eski ve yeni yaşamlarımı yoluna koyamıyorum. Buraya gelmek zorundasın, Los Angeles’a daha sonra gidersin. Lütfen!” Telefonun ahizesinde cızırtılar oldu. “Susan? Beni duyuyor musun?”

“Çıkış kapısına gidiyorum. Los Angeles’a gelir misin?”

“Hayır, Susan, senden New York’a gelmeni rica ediyorum.”

“O kadar gelmek, senin yanında olmak isterdim ki.” Susan’ın uçuş kartının sorulduğunu duydu. “Belki gelecek hafta sonu görüşebiliriz, bunun için telefonlaşalım, uçağına binmem gerek, son yolcuyum. Seni seviyorum.”

“Susan!”

Telefonu kapatmıştı, Richard yeniden aradığında karşısına sesli mesaj kaydı çıktı.

13

Hava kararıyordu. Komşusu yanına oturdu. “Sorun mu var?”

Richard başını salladı.

“Kadınlar mı?”

Richard güldü ve yine başını salladı.

“Anlıyorum.” Komşu kalkıp gitti. Biraz sonra bir kez daha gelip Richard’ın yanına bir şişe bira bıraktı ve elini omzuna koydu. “İç!”

Richard birasını içerek sokağın hayhuyunu seyre daldı. Birkaç blok ötede sigara tütüren, içki içen ve bangır ban-

gır müzik dinleyen gençleri. Merdivenin gölgesinde sessiz sedasız katlanmış küçük zarfı teslim alıp paraları cebine koyan esrar satıcısını. Apartman girişindeki sevgilileri. Katlanan sandalyesini tek başına kaldığı halde hâlâ kapatıp yukarı taşımayan ve arada yanındaki soğutucudan bir kutu bira alan yaşlı adamı. Hava hâlâ sıcaktı, yazın son akşamlarından birinde yaklaşan sonbaharın habercisi olabilecek soğuklardan eser yoktu, tersine hava uzun, yumuşak bir yaz sonu vaat ediyordu.

Richard yorgundu. Eski ya da yeni yaşamı için karar vermesi, yalnızca doğru fikre ya da gerekli cesarete sahip olması gerektiğı, sonrasında kendiliğinden ayağı kalkacağı ve yukarı çıkacağı ya da buradan çekip gideceğı hissini hâlâ taşıyordu. Ama hissiyatı da kendisi gibi yorgundu.

Neden bugün bir taksiyle Doğı Yakası'ndaki bir otele gitmeliydi? Neden yarın değıl? Neden yeni yaşama geçene dek eskisinde kalmasını? Birkaç hafta içinde eski yaşamdan yenisine geçmeyi başaramaması gülünç olurdu. Bunu şimdi de başarabilirdi. Eğer olması gerekseydi. Ama olması gerekmiyordu. Bunun dışında, şimdi yola çıkarsa yarın geri gelmekten onu alıkoyan hiçbir şey yoktu. Daha sonra giderse, bir daha dönemezdi. Susan'la olan yaşamı onu engellerdi.

 nemli olan, karar vermesiydi ve o kararını vermişti. Eski yaşamından vazgeçip Susan'la yenisine başlayacaktı. Buna gerçekten başlayabildiğinde vazge ecekti. Henüz başlayamazdı. Bu kadar uzakta olursa bunu yapacaktı. Karar vermiş olduğı için bunu yapacaktı. Bunu yapacaktı. Yalnızca şimdi yapamazdı.

Ayağı kalktığında kol ve bacakları ağırıyordu. Gerinip çevresine bakındı. Gençler evlerindeydiler ve oturup televizyon izliyor ya da bilgisayarda oyun oynuyor veya uyuyorlardı. Sokak boştu.

Richard bavulunu aldı, apartmanın kapısını açtı, posta

kutusundan mektupları çıkardı, merdivenleri çıktı ve daire-sinin kapısını açtı. Odayı baştan başa geçip pencereleri açtı. Bozuk borudan akan damlaları toplayan kova neredeyse boştu ve masanın üstünde bir demet yıldızçiçeği duruyordu. Maria. Obuacı telesekretere bıraktığı notta bu akşam görüşür müyüz diye soruyordu. İspanyolca öğretmeni bir yoga tatili yaptığı Meksika'dan gönderdiği kartpostalla onu selamlıyordu. Richard bilgisayarı açtı ve yeniden kapattı; elektronik postalar bekleyebilirdi. Bavulunu açtı, soyundu ve üstünden çıkardıklarını kirli sepetine attı.

Odada çıplak olarak durup apartmandaki seslere kulak kabarttı. Yan daire sessizdi, üst katta kısık sesli bir televizyon açıktı. Alt kattaki dairenin derinliklerinden, büyük bir gürültüyle bir kapı çarpılana dek, bir tartışmanın yükselip alçalan sesleri geliyordu. Birkaç pencerede klimalar uğulduyordu. Apartman uyuyordu.

Richard ışığı söndürüp yatağa uzandı. Uykuya dalmadan önce uçağın merdivenlerinde durup gülen ve ağlayan Susan'ı hatırladı.

Baden-Baden'daki Gece

1

Therese'yi yanına aldı, çünkü o bunun beklentisi içindeydi. Çünkü bu onu mutlu etmişti. Çünkü o bu neşesiyle mutlu bir eşlikçiydi. Çünkü onu yanına almaması için hiçbir iyi nedeni yoktu.

İlk oyununun galasıydı. Locada oturup oyunun sonunda sahneye çıkacak, oyuncular ve yönetmenle birlikte alkışlanacak ya da yuhalanacaktı. Gerçi kendisinin sahneye koymadığı bir oyun için yuhalanmayı hak etmediğini düşünüyordu. Ama sahneye çıkıp alkışlanmayı da arzuluyordu doğrusu.

Daha önce hiç kalmadığı Brenner's Park-Hotel'de iki kişilik bir oda ayırtmıştı. Odanın ve banyonun lüksünden, ayrıca galadan önce parkta gezinip verandada bir çayla kulüp sandviç atıştırmaktan hoşnuttu. Öğleden sonra yola çıkmış, otolda cuma trafiğine karşın iyi ilerlemiş ve daha saat dörtte Baden-Baden'da olmuşlardı. Önce Therese, ardından o, altın armatürlü küvette yıkanmıştı. Sonra parkta gezinmiş, verandadaki çayla kulüp sandviç servisinin ardından şampanya da içmişlerdi. Birlikte oluşları tatlı bir gevşeme duygusu uyandırmıştı.

Bununla birlikte, Therese, onun kendisinden isteyip kendisine verebileceklerinden daha fazlasını ondan istiyordu. Bu yüzden bir yıl boyunca onu görmekten kaçınmıştı, ama sonra sinema ya da tiyatro ile yemeklerle geçen akşamları özlemiş ve evinin kapısında alelacele bir öpüşmeyle geceyi noktala-

malarına sevinmişti. Bazen Therese sinemada ona sarılıyordu, bazen de o kolunu kadının omzuna atıyordu. Bazen Therese yürürken onun elini tutuyordu, bazen de o kadının elini sımsıkı tutuyordu. Kadın tüm bunlarda ikisinin arasında bir şeylerin daha mümkün bir hale geldiğinin vaadini mi görüyordu? Bunu tam olarak bilmek istemiyordu.

Tiyatroya gittiklerinde yönetmen onları selamlayıp oyuncularla tanıştırdı ve localarına götürdü. Sonra perde kalktı. Oyununu tanıyamadı. Kaçak bir teröristin anne babasıyla kız ve erkek kardeşinin yanına sığındığı gece, teröristin ifade tarzıyla, anne babanın korkulu dürüstlükleriyle, erkek kardeşin girişimciliğiyle ve kız kardeşin ahlak dersi veren tavırlarıyla sahnede herkesin kendini gülünç durumlara soktuğu bir tuhaflığa dönüşmüştü. Ama bu yorum tutmuştu, kısa bir duraklamanın ardından oyuncular ve yönetmenle birlikte sahnede alkışlanmıştı.

Therese oyunu okumamıştı ve etki altında kalmaksızın onun başarısına seviniyordu. Bu ona iyi gelmişti. Galadan sonraki yemekte Therese ona sürekli öylesine dostça gülümsemişti ki, toplumsal olaylarda zorlanan adam çekingenliğini üzerinden atmıştı. Yönetmenin oyununu acıklı güldürüye dönüştürmediğini, tersine acıklı güldürü olarak yorumladığını fark etti. Bilip istemeden bir acıklı güldürü yazmış olduğunu kabul etmeli miydi?

Otele neşe içinde geri döndüler. Oda gece için hazırlanmış, perdeler çekilmiş, yatak açılmıştı. Adam bir yarım şişe şampanya sipariş etti, ikisi birden pijamalarıyla kanepeye oturdu ve adam şişenin mantarını patlattı. Söyleyecek daha fazla bir şey yoktu, ama bu önemli değildi. Komodin üstünde bir CD-çalar ve aralarında bir Fransızca akordeon müziği de bulunan birkaç CD duruyordu. Kadın adama sarıldı, adam da kolunu kadının omuzlarına doladı. CD ve şampanya bitince yatağa gidip üstünkörü bir öpücüğün ar-

dından birbirlerine sırtlarını dönüp yattılar.

Ertesi gün geri dönüş için acele etmediler, Baden-Baden'da sanat merkezini gezdiler, bir bağcıda mola verdiler ve Heidelberg'de kaleye gittiler. Bir kez daha birlikte oluşları rahatlık duygusu veriyordu. Ne var ki pantolonunun cebindeki telefonu hissedince rahatsız oldu. Onu kapatmıştı – içinde neler birikmişti acaba?

2

Akşam evde saptadığı gibi, hiçbir şey. Kız arkadaşı Anne ona hiç mesaj bırakmamıştı. Kendisine gelen aramalar arasında onun aramalarının da olup olmadığını göremiyordu; belki gizli numaralar onunkilerdi, belki de değil.

Onu aradı. Geçen akşam otelden arayamamış oluşuna üzgündü. Saat çok geç olmuştu. Bugün erkenden yola koyulmuştu, onu rahatsız edebileceğinden de erkenden. Evet, telefonunu da evde unutmuştu. “Bana ulaşmaya çalıştın mı?”

“Bu haftalardır birbirimizle konuşmadığımız ilk akşamdı. Seni özledim.”

“Ben de seni.”

Doğruydı. Geçen geceyi doğru düzgün hissetmemişti. Paylaşılan yatağın yakınlığı çok fazla olmuştu. Buna aşkın, tutkunun ya da sıcaklık ihtiyacının ya da yalnızlık korkusunun doğurduğu hiçbir içsel yakınlık uymuyordu. Anne ile paylaşılan yatak, onunla geçen bir gece tastamam hissedilirdi.

“Ne zaman geliyorsun?” diye sordu Anne sevgi dolu ve ısrarlı bir biçimde.

“Sen gelirsin diye düşünüyordum.” Oxford'da verdiği ders-ten sonra birkaç haftayı onun yanında geçirmeye söz vermiş miydi – sevindiği kadar gelişinden korktuğu haftalar?

“Evet ama daha dört hafta var.”

“Öbür hafta sonu gelmeye çalışacağım.”

Anne sustu. Öbür hafta sonunda bir sorun mu var diye sormak isterken, Anne “Sesin farklı geliyor” dedi.

“Farklı?”

“Her zamankinden farklı. Yolunda olmayan ne?”

“Her şey yolunda. Belki galadan sonra kutlamayı çok uzattım ve çok geç yatıp çok erkenden yola çıktım.”

“Bugün bütün gün boyunca ne yaptın?”

“Heidelberg’de araştırma yaptım. Bir sahneyi orada geçirmek istiyorum.” Aklına bu kadar çabuk başka bir şey gelmemişti. Artık sonraki oyununun bir sahnesini Heidelberg’de geçirmek zorundaydı.

Anne yeniden sustu, sonra “Bu bize yaramıyor” dedi. “Sen orada, ben burada. Ben ders verdiğim sürece neden burada yazmıyorsun?”

“Yapamam, Anne, yapamam. Konstanz Tiyatrosu müdürü ve tiyatro yayınlarının editörüyle buluşuyorum, ayrıca Steffen’e seçim kampanyasında yardım etmeye söz verdim. Senden farklı olarak, her şeyi dilediğim gibi düzenleyebileceğimi sanıyorsun. Ama her şeyi olduğu gibi bırakamam.” Sinirlenmişti.

“Seçim kampanyası...”

“Kimse seni zorlamadı...” Oxford’da okutmanlığı kabul etmeye kimsenin onu zorlamadığını söylemek istiyordu. Ama feminist hukuk kuramının dar alanına sıkışmıştı işte ve bu alanda sağlam bir konum yerine ancak okutmanlık elde edebiliyordu. Alanını genişletebilirdi elbet. Ama başka bir şey yapmak istemiyordu, derslerine olan rağbet de işini iyi yaptığını gösteriyordu. Hayır, huysuzluk yapmak istemiyordu. “İşlerimizi daha iyi planlamamız gerek. Biri ikimizden birinden bir şey istediğinde bunu birbirimize söylemeliyiz. Neyi kabul edip neyi reddedeceğimizi birlikte kararlaştırmalıyız.”

“Hemen bu çarşamba gelebilir misin?”

“Denerim.”

“Seni seviyorum.”

“Ben de seni seviyorum.”

3

Vicdan azabı duyuyordu. Anne’a yalan söylemiş, öfkelenmişti, neredeyse ona kötü davranacaktı, telefon görüşmelerinin bitmiş olmasına seviniyordu. Balkona çıkınca kentin yaz sıcaklığını ve sakinliğini algılayıp oturdu. Bazen balkonun altındaki sokaktan bir araba geçiyordu, bazen kulağına ayak sesleri geliyordu. Therese’yi arayıp her şeyin yolunda olup olmadığını sormadığı için de vicdan azabı duyuyordu.

Sonra vicdan azabı duymaktan bıktı. Therese’yi hiçbir şey için suçlamıyordu. Anne’dan sakladığını saklamak zorundaydı, çünkü abartılı biçimde kıskanabilirdi. Eski kız arkadaşları bir yolculuk ya da bir ziyaret sırasında yatağını bir başka kadınla paylaştığını duyduklarında, paylaşılan yatakla sınırlı olduğu sürece, rahatsız olmamışlardı. Anne duysa çılgına dönerdi. Bir başka kadın yüzünden neden bu kadar yaygara koparmak zorundaydı? Yaşamının kurallarını kendisinin belirlediğini ve kariyerinin kurallarına uymak zorunda olduğunda hep buna hazır olduğunu söylüyordu – buna nasıl öfkelenmesindi? Tıpkı kendisi gibi Anne da kendi yolunu çizmişti.

Telefon görüşmesinin bittiğine seviniyordu ve şimdiden bir sonrakinin beklentisine girmişti. Birbirlerini yedi yıldır tanıyıp seviyorlardı ve hâlâ ortak yaşamlarına sağlam bir temel atmayı başaramamışlardı. Anne’ın Amsterdam’da bir evi ve geçinmesine yetmeyen bir okutmanlık görevi vardı, ne var ki bu görevi İngiltere, Amerika, Kanada, Avustralya ya da Yeni Zelanda’da ders verebilmek için her an bırakabiliyordu. Böyle durumlarda onu gittiği yerde ziyaret edin kimi zaman da-

ha uzun, kimi zaman daha kısa süre kalıyordu yanında. Aradaki zamanlarda Anne birkaç gün ya da birkaç haftalığına Frankfurt'ta onun yanında, o da birkaç gün ya da birkaç aylığına Amsterdam'da Anne'la kalıyordu. Anne'ı Frankfurt'ta çok talepkâr buluyordu, Anne da onu pek huysuz; Amsterdam'da daha az gerilim oluyordu, bu belki Anne'ın ondan daha yüce gönüllü oluşundan ya da onun Anne'dan daha alçakgönüllü oluşundan ileri geliyordu. Yılın üçte birini birlikte geçiriyorlardı. Yılın geri kalan bölümünde Anne bavullarıyla otellerde göçebe yaşamı sürerken, onun yaşamı dinginlikle rayında gidiyordu – toplantılar ve randevularla, yazarlar birliği ve partiyle, dostlarıyla ve elbette Therese ile.

Tüm bunları öyle çok da önemsiyor değildi. Yapılmayan her toplantı, iptal edilen her randevu, posta kutusunun ya da mail adresinin yolunu şaşıran her politik davet ve çağrı onu sevindiriyordu. Ama her şeyden sıyrılıp Amsterdam'a Anne'ın yanına gitmek ve onunla dünyanın çeşitli yerlerine yerleşmek, hayır, bu olmazdı.

Anne'ın bedensel yokluğunu acı çekecek denli duyumsasa da bu olmazdı. Mutlu olduğunda keşke mutluluğunu onunla paylaşabilse, üzgün olduğunda onun tarafından avutulabilseydi, fikirleri ve planları üzerine onunla konuşamadığında. Tek başına yatakta yatarken. Birlikteyken neredeyse hiç onun fikirleri ve planları üzerine konuşmuyorlardı, Anne'ın pek avutma tarafı yoktu, mutluluk anlarında da onun dilediği gibi pek coşkulu olmuyordu. Azimli, sıkı bir kadındı, onu ilk kez gördüğünde çilli ve kızıl saçlı, güzel köylü yüzünde bu azmi seçmiş ve ondan hemen hoşlanmıştı. Onun yapılı, güçlü bedenini de beğeniyordu. Onunla uyuyup uyanmak ve onu geceleri yatakta bulmak – bu, birlikteyken olduğu kadar, ayrı olduklarında onu hayal ederken de güzeldi.

Birbirlerini ne kadar özlerlerse, o kadar güzel birlikte oluyorlardı – kırıncı tartışmaları oluyordu. Anne'ın tersine, ortak

yaşamdan çok ayrı yaşama yatkın olduğu için. Anne'in olabileceğini düşündüğünün tersine, pek hareketli ve gelişmelere hazırlıklı olmadığı için. Onun yapabileceğini düşündüğünün tersine, Anne kariyerinden ödün vermediği için. Anne onun konularına burnunu soktuğu için. Küçük yalanların büyük anlaşmazlıkları engelleyebileceği durumlarda o yalan söylediği için. Anne'a hiçbir şeyi beğendiremediği için. Anne çoğunlukla kendisine saygısız ve sevgisiz davranıldığını hissettiği için. Anne öfkelenildiğinde ona bağıyor, o da içine kapanıyordu. Bazen Anne'in bağırsıkları arasında çaresiz yüzüne sakar bir sırıtış yayılıyor, bu da Anne'in öfkesine öfke katıyordu.

Ama tartışmaların yaraları hasretin acılarından daha çabuk iyileşiyordu. Bir süre sonra tartışmalardan geriye sadece sürekli fokurdayan buharlar içindeki sıcak bir kaynağın anısı kalıyordu. İçine düşerlerse onları ölümüne haşlayıp kavurabilecek bir kaynak. Ama içine yuvarlanmamayı beceriyorlardı. Belki de günün birinde sıcak kaynağın yalnızca bir hayalet olduğu ortaya çıkacaktı. Günün birinde mi? Belki daha ilk görüşmelerinde, birbirlerini özleyip kavuştuklarına mutlu olduktan sonra.

4

Çarşamba günü değil de cuma günü uçtu. Köşedeki İtalyan restoranında akşam yemeğini yerken, pizza ısmarlayıp paket yaptıran bir adam masasına oturdu. Konuşmaya başladılar, adam kendisini yapımcı olarak tanıttı, temalardan, oyunlardan ve filmlerden söz ettiler. Kalkarken adam onu perşembe günü bürosunda bir kahve içmeye davet etti. Bu, bir yapımcıyla ilk bağlantısıydı; uzun süredir filmlerin düşünüyordu ama karşısına düşlerini sunabileceği kimse çıkmamıştı. Bu yüzden rezervasyonunu çarşambadan cumaya aldı.

Umduğu gibi, İngiltere'ye çantasında bir senaryo ya da synopsis siparişiyle uçmadı. Yine de yapımcı kendisinden sözünü ettikleri temalardan biri üzerine bir özet yazmasını istemişti. Bu şimdiden bir başarı sayılır mıydı? Bilmiyordu, film dünyasını tanımıyordu. Ama uçakta otururken ve varışta keyfi yerindeydi.

Anne'ı görmedi ve telefonla aradı. Oxford'dan Heathrow'a bir saat, havaalanında bir saat, bir saat de dönüş için – bir makaleyi bitirmek zorundaydı ve çalışma masasından kalkmamıştı. Tüm akşam boyunca Anne'ın çalışmak zorunda olmasını istemiyordu doğrusu. Hayır, bunu istemiyordu. Ama onun makaleyi daha önce bitirmiş olabileceğini düşünüyordu. Bunu söylemedi.

Üniversite Anne'a küçük, iki katlı bir ev tahsis etmişti. Bir anahtar ondaydı, kapıyı açıp içeri girdi. "Anne!" Merdivenleri çıktı ve onu yazı masasında buldu. Anne ayağa kalkmadı, kolları karnını çevrelemiş, başı göğsüne eğilmişti. "Bana bir yarım saat ver. Sonra yürüyüşe çıkar mıyız? İki gündür evden çıkmadım."

Bunun yarım saatle sınırlı kalmayacağını biliyordu, valizini açtı, yerleştirdi ve yapımcıyla konuşmalarından notlar aldı. Sonunda Thames Nehri'nin kıyısındaki parkta gezinirlerken, güneş çoktan alçalıp gökyüzünü koyu maviye boyamış, ağaçların uzun gölgeleri kısa kesilmiş çimlerin üzerine düşmüş, kuşlar da şakımayı bırakmışlardı. Gizemli bir sessizlik hüküm sürüyordu, sanki park dünyanın keşmekeşinden kopmuş gibiydi.

Uzun süre ikisi de konuşmadı. Sonra Anne sordu: "Baden-Baden'da kiminle birlikteydin?"

Bu soru da neyin nesiydi? Baden-Baden'daki gece, bir sonraki akşam yapılan telefon görüşmesi, minik yalan, vicdan azabı – her şeyi geride bıraktığını sanmıştı.

"Kiminle?"

“Benim biriyle birlikte olduğum sonucuna nasıl varıyorsun...”

“Brenner’s Park-Hotel’i aradım. Birçok oteli aradım ama Brenner’s Park-Hotel’de beyefendileri uyandırılım mı diye sordular.”

Yatağın hangi yanında duruyordu telefon? Anne’nın odayı bağlatmış olabileceğini düşününce paniğe kapıldı. Ama odayı bağlatmamıştı. Brenner’s Park-Hotel’de ne biçim konuşuyorlardı? Beyefendileri uyandırılım mı? “Beyefendiler – bunu hem birkaç kişiye hem de bir kişiye uyuyor diye öyle söylüyorlar. Bu, seçkin otellerin pek kibar buldukları eski bir değiş biçimi. Neden odamı bağlatmadın?”

“Üstesinden geldim.”

Kolunu Anne’nın bedenine doladı. “Ah şu bizim dilsel anlaşmazlıklarımız! Seninle öpüşüp koklaşmak³ isterdim diye yazmıştım da, sen *I wanted to schmooze with you*⁴ sanmıştın, hatırlıyor musun? Ya da sen *in principle*⁵ aile toplantısına geleceğini söylediğinde, ben bunu bağlayıcı bir söz olarak almıştım, oysa sen yalnızca düşünmek istediğini kastetmiştin.”

“Brenner’s Park-Hotel’de kaldığını bana neden söylemedin? Onlara sordum, otel tamamen doluydu. Önceden yer ayırtmış olmalısın. Yoksa önceden biliyorsan, geceyi nerede geçireceğini bana söylersin.”

“Bunu unutmuşum. Haftalar öncesinden yer ayırtmıştım, cuma günü arabaya atladım, oyunun adresi ve zamanıyla rezervasyonun belgelerine Baden-Baden’da göz attım. Oraya geç vardığımdan, yalnızca odaya çıkıp üzerimi değiştirdim ve seni artık arayamadım. Oyundan ve kutlamasından sonra seni arayarak yatağından kaldırmak istemedim.”

3. Almanca: *schmusen* (ç.n.)

4. İngilizce: “Seninle geyik muhabbeti yapmak isterdim.” (ç.n.)

5. İngilizce: “ilkesel olarak, prensip olarak” (ç.n.)

“Dört yüz avroluk bir oda – bu hiç senin âdetin değildir.”

“Brenner’s özel bir yer ve orada bir gece geçirmek benim eski bir düşümdür. Ben...”

“Ve sen bu eski düşün için yer ayırttığını unuttun, öyle mi? Neden yalan söylüyorsun bana?”

“Sana yalan söylemiyorum.” Ona son haftalardaki stresinden söz etti. Başkaca şeyleri de, onun için önemli olan ve zevkle yapabileceği konuları da unuttuğunu anlattı.

Anne işkilleniyordu. “Brenner’s senin eski bir düşün ve sen sanki otelle hiç ilgilenmiyormuş gibi çok geç gelip erkenden yola koyuluyorsun. Buna hiçbir anlam veremiyorum.”

“Hayır, hiçbir anlamı yok bunun. Ama şu son haftalarda aklım başımda değildi.” Yine üzerindeki stres ve baskıdan, anlaşmalarından, buluşmalarından ve telefon görüşmelerinden söz etti. Son haftalardaki yaşamını abartılı ama tam da çarpıtmadan ve Anne’ı inanmak zorunda bırakacak biçimde betimliyordu. Konuşma ilerledikçe kendine güveni artıyordu. Anne’ın ondan haksız kuşkulananması insafsızlık değil miydi? Ya onu yatmadığı ve kendisine bir kez olsun gerçekten yakın hissetmediği bir kadınla geçirdiği bir gece yüzünden hırpalaması gülünç değil miydi? Hele de yaz ılıklığı, akşam sakinliği ve beliren ilk yıldızların ışığı altında büyülu gibi duran bir parkta hırpalanmak...

5

Sonunda, arabanın benzininin bitmesi gibi, kavga da şiddetini yitirdi. Tıpkı araba gibi, duraladı, hareketlendi, yenisinden duraladı ve kalakaldı. Birlikte yemeğe gidip planlar yaptılar. Anne’ın ona gelebildiği haftaları Frankfurt’ta mı geçirmek zorundaydılar? Sicilya, Provence ya da Brötonya’ya giderek, oralarda müstakil bir ev ya da bir daire kiralayıp kar-

şıklı masalarda yazamazlar mıydı?

Evde aşınıp gevşemiş paslı karyoladan şilteyi aldılar ve yere koyup üstünde seviştiler. Gecenin ortasında Anne'ın ağlamasıyla uyandı. Ona sarıldı. "Anne" dedi, "Anne."

"Gerçeği her zaman bilmeliyim. Yalanla yaşayamam. Babam anneme yalan söyleyip onu aldattı ve erkek kardeşimle bana asla tutmadığı söz üstüne söz verdi. Ona neden diye sorduğumda öfkelenip bana bağırды. Tüm çocukluğum boyunca ayağımın altında sağlam bir zemin olmadı. Ayağımın yere sağlam basması için bana doğruyu söylemek zorundasın. Anlıyor musun? Bana bunun sözünü verir misin?"

Bir an için Anne'a Brenner's Park-Hotel'deki geceyle ilgili gerçeği söylemeyi düşündü. Ama bu tam bir baş belası olurdu! Ya gerçeğin gücü Anne'a bir saat, hatta iki saat boyunca yalan söylemiş olmasının etkisini giderir miydi? Peki, Therese'yle geçirdiği gecenin gecikmiş itirafı artık önemini yitirir miydi? Gelecekte, evet, gelecekte Anne'a gerçeği söyleyecekti. İlerisi için ona söz vermeyi istiyordu ve verebilirdi. "Her şey yolunda, Anne. Seni anlıyorum. Ağlama artık. Sana gerçeği söylemeye söz veriyorum."

6

Üç hafta sonra Provence'a gittiler. Cucuron'un pazar yerinde, en üst katta büyük kemerli balkonlu, büyük odası dört haftalığına onlara tahsis edilen, ucuz, eski bir otel buldular. Kahvaltı, akşam yemeği ve internet yoktu, yataklar da arada bir yapıliyordu. Ama ikinci bir masa ve sandalye alıp odada ve balkonda, düşledikleri gibi karşılıklı masalarda çalışabildiler.

Büyük bir hevesle başladılar. Ama sonra iş her geçen günle birlikte aciliyetini ve önemini yitirir oldu. Çok sıcak olduğun-

dan değildi; eski binanın kalın duvarları ve tavanları odayı ve balkonu serin tutuyordu. İşler –Anne’inki cinsiyet ayrımı ve eşitlik hukuku üzerine bir kitap, onunkiyse finans krizi üzerine bir oyun– birbirine uymuyordu doğrusu. Dört köşeli, duvarla çevrili köy göletindeki Bar de l’Etang’ın⁶ önünde oturmak, bir kahve içip suya ve çınarlara bakmak daha uygundu. Ya da dağlara gitmek. Ya da bir bağda yeni üzüm türleri öğrenmek. Ya da Lourmarin Mezarlığı’nda Camus’nün mezarına çiçek koymak. Ya da Aix’de kentte gezinmek ve kütüphanede e-postalara bakmak. E-postalar olmadan gezinti daha da iyi olurdu ama Anne bir görevle ilgili onay, o ise bir oyun siparişi bekliyordu.

“Bu ışık” dedi. “Bu ışıktaki insan tarlada, bağda ya da zeytinlikte çalışır, hatta yazabilir bile, ama aşka, doğuma ve ölüm dair, bankalar ve para piyasaları üzerine değil.”

“Işık ve koku. Her şey nasıl da yoğun bir kokuya sahip! Lavanta, çamlar, balık, peynir ve pazardaki meyveler. Okurlarımın zihninde uyandırmaya çalıştığım fikirler bu kokuların yanında nedir ki?”

“Evet” diyerek güldü, “burnundaki kokuyla kimse dünyayı değiştirmek istemiyor ama. Senin okurların dünyayı değiştirecekler.”

“Değiştirmeleri mi gerekiyor?”

Dizüstü bilgisayarları önlerinde, balkonda oturuyorlardı. Anne’a şaşkınlıkla baktı. Dünyayı değiştirmek istemiyor muydu, hem öğrencileri ve okurları da dünyayı değiştirmek istesinler diye ders verip yazmıyor muydu? Uzlaşmaya varmayı ve kariyerini üniversitelerin gereksinimlerine göre biçimlendirmeyi bu yüzden reddetmemiş miydi? Gözlerinde yaşlarla çatılara bakıyordu. “Çocuk istiyorum ben.”

Ayağa kalktı, Anne’a gidip sandalyesinin yanına çömeldi

6. Cucuron’un merkezindeki bir restoran-bar (ç.n.)

ve ona gülümsedi. “Bu yapılabilir bir şey.”

“Peki, nasıl olacak? Yaşamımda bir çocuğa nasıl sahip olacağım?”

“Bana taşınırsın. İlk yıllarda derslerini bırakır, yazmaya yoğunlaşırsın. Sonrasına bakarız.”

“Sonrasında üniversiteler artık beni davet etmezler. Hep ellerinin altında olduğum için beni davet ediyorlar. Ayrıca yazmada ders verme kadar iyi değilim. Yıllardır kitabımın üzerinde çalışıyorum.”

“Üniversiteler seni mükemmel bir öğretmen olduğun için çağırıyor. İlk yıllarda seni unutmamaları için kitabın yerine birkaç makale yazman belki hiç de kötü olmaz. Biliyorsun, birkaç yıl içinde dünya yine bambaşka görünür, yeni meslekler ve araştırma alanları oluşur, senin için de yeni pozisyonlar açılır. O kadar çok şey o kadar hızlı değişiyor ki.”

Anne omuzlarını silkti. “Ama insan da çabucak unutuluyor.”

Kollarını kadının omzuna doladı. “Hem evet, hem hayır. Roger Williams Üniversitesi’nin dekanının yirmi yıl önce aynı seminere katıldığınız ve senden etkilendiği için seni davet ettiğini bana anlatmadın mı? Seni kimse o kadar çabuk unutmaz.”

Akşama Bonnieux’de teraslı ve geniş kır manzaralı bir restoran buldular. Neşeyle masaların çoğunu dolduran gürültücü Avustralyalı büyük turist grubu erken ayrılınca, karanlıkta baş başa kaldılar. Anne’ın şaşkın, sorgulayıcı bakışları arasında şampanya sipariş etti.

“Neye kadeh tokuşturuyoruz?” Anne kadehini başparmağıyla işaretparmağının arasında çeviriyordu.

“Evliliğimize!”

Anne kadehi çevirmeyi sürdürdü. Sonra adamın yüzünde hüznü bir gülümseme fark etti. “Ne istediğimi hep bildim. Seni sevdiğimi de biliyorum. Senin beni sevdiğini bildiğim gibi. Çocuklarım olsun istiyorum ve onları seninle yapmak is-

tiyorum. Çocuk olunca evlilik de kaçınılmaz oluyor. Ama bugün ilk kez bunun üzerine konuştuk – bana biraz zaman tanı.” Anne neşeyle gülüyordu. “Yeni oyun siparişine kadeh tokuşturmaya ne dersin?”

7

Birkaç gün sonra, öğleden sonra yatağa girip seviştiler ve uyuyakaldılar. Uyandığında Anne gitmişti. Bir notta Anne’ın arabayla Aix’e gittiğini ve kütüphanede e-postalarına baktığını okudu.

Saat dörttü. Saat yedide onun hâlâ dönmemiş oluşuna şaşırılmış, saat sekizde kaygılanmıştı. Gerçi ikisi de cep telefonlarını yolculukta yanlarına almış, ama kapatıp komodinin çekmecesine koymuşlardı. Açıp bakınca telefonların orada durduğunu gördü. Saat dokuzda artık evde duramaz oldu ve Anne’ın arabasını park ettiği köydeki gölete gitti.

Araba her zamanki yerinde duruyordu. Çevresine bakındı ve Anne’ı gördü; karanlık ve kapalı Bar de l’Etang’ın önündeki bir masada oturmuş, sigara tütürüyordu. Sigara içmeyi yıllar önce bırakmıştı.

Adam ilerledi ve masanın önünde durdu. “Ne oluyor? Seni merak ettim”

Kadın başını kaldırıp bakmadı. “Baden-Baden’da Therese’yle birlikteydin.”

“Bunu nasıl...”

Artık adama bakıyordu. “E-postalarını okudum. İki kişilik oda rezervasyonu. Therese ile buluşma. Sonrasında gönderdiğin selam: ‘Seninle birlikte olmak güzeldi. Umarım yolculuğun iyi geçmiştir ve evde her şeyi yerli yerinde bulmuştundur.’” Ağlıyordu. “Seninle birlikte olmak güzeldi.”

“Benim e-postama mı girdin sen? Yazı masamı ve dolabı-

mı da kurcalıyor musun? Buna hakkın olduğunu mu sanıyorsun...”

“Sen yalancısın, sahtekârın birisin, sana yakışanı yapıyorsun – ve evet kendimi senden korumaya hakkım var. Senden gerçeği öğrenemiyorum, kendi başıma bulmam gerekiyor.” Yeniden ağlıyordu. “Bunu neden yaptın? Neden bu kötülüğü bana reva gördün? Onunla neden yattın?”

“Onunla yatmadım.”

Anne haykırıyordu. “Yeter, bana yalan söylemeyi bırak artık. Bu kadınla romantik bir otele gidiyorsun, odanı ve yatağını paylaşıyorsun, sen beni budala yerine mi koyuyorsun? Önce yalanlarına kanacak denli budala olduğumu düşünüyorsun, şimdi de yeniden gerçeğe yüz çevireceğimi mi sanıyorsun? Seni boşboğaz, aşağılık, pislik...” Öfkeden titriyordu.

Kadının karşısına oturdu. Pencereleler açılıp insanlar dışarı baktıklarında, onunla alay edilmesini umursamaması gerektiğini biliyordu. Ama umursuyordu işte. İnsanın yüzüne karşı bağırlılıp çağırılması yeterince alçaltıcıydı, başka insanların önünde bağırlılması iki kez küçük düşürücüydü. “Bir şey söyleyebilir miyim?”

“Bir şey söyleyebilir miyim?” Anne onun taklidini yaptı. “Süt çocuğu annesinden bir şey söylemek için izin mi istiyor? Anne-si onu sürekli baskı altında tutup bir kez olsun bir şey söylemesine izin vermediği için mi? Bana kurban numarası yapma! Sözlerinin ve eylemlerinin sorumluluğunu yüklen artık! Sen bir yalancı ve sahtekârsın – hiç değilse bunu kabul et!”

“Ben yalan...”

Kadın adamın ağzına eliyle vurdu ve gözlerinde kendisini dehşete düşüren bir tikslenme okuduğundan yeniden bağırdı. Eğildi, tükürüğü adamın yüzüne isabet etti ve onun kendini korumak için geri çekilmesi Anne’ı çileden çıkarıp daha fazla bağırmasına yol açtı. “Seni pislik, lanet olası, zavallı! Hayır, hiçbir şey söyleyemezsin. Konuşunca yalan söylüyorsun, ya-

lanlarına karnım tok olduğundan konuşmandan da gına geldi bana. Anladın mı?”

“Ben...”

“Anladın mı diyorum!”

“Üzgünüm.”

“Neden üzgünmüşsün? Yalancı ve sahtekâr olduğun için mi? Başka kadınlarla...”

“Başka kadınlarla hiçbir ilişkim olmadı. Beni üzen...”

“Sen o yalanları kıcına sok!” Anne ayağa kalktı ve gitti.

Önce peşinden gitmek istedi, sonra oturduğu yerde kaldı. Aklına bir araba yolculuğunda kendisinden başka adamlarla ilişkisi olduğunu açıklayan bir kız arkadaşı geldi. Alsas’ın dönemeçli bir yolunda ilerliyorlardı, kız arkadaşının bu itirafının ardından arabayı dümdüz sürdü, sokaktan bir orman yoluna, orman yolundan bir ağacın önündeki çalılıklara. Olmuyordu, daha fazla ilerlemiyordu. Ellerini direksiyona koydu, başını ellerine yasladı, hüznünlüydü. Kız arkadaşının üstüne varma gereksinimi duymuyordu. Onun yaptıklarını böyle anlatmasıyla durumu anlayabilmeyi umuyordu. Böylelikle zor da olsa kabullenebilmeyi. Neden Anne hiçbir şeyin kendisine açıklanmasına izin vermiyordu?

8

Ayağa kalkıp gölete doğru yürüdü. Yağmur başlıyordu; ilk damlaların usulca suya dokunuşunu duydu ve o daha üstünde hissetmeden suyun yüzeyini dalgalandırışını gördü. Sonra o da ıslandı. Yağmur çınarların ve çakılların üstünde şaklıyordu, gerisinde değerli hiçbir şey bırakmayacak biçimde her şeyi önüne katıp götürmek istercesine bir yağmur boşanıyordu.

Anne ile birlikte yağmurda durmak, arkasından onu kollarıyla sarıp ıslak giysilerinin altındaki bedenini hissetmek is-

terdi. Şu anda neredeydi acaba? O da dışarıda mıydı? Onun gibi yağmurun tadını çıkarıp saçma kavgalarının onun gözünde hiçbir değerinin olmadığını anlıyor muydu? Yoksa bir taksi çağırmış, otelde bavullarını mı yapıyordu?

Hayır, otele döndüğünde kadının eşyaları hâlâ yerindeydi. Anne orada yoktu. Islak giysilerini çıkarıp yatağa uzandı. Uyanık kalıp beklemek ve onunla konuşmak istiyordu. Ama dışarıda yağmur uğulduyordu, günün yorgunluğu üzerine çökmüştü, kavgadan bitkin düşmüştü, uyuyakaldı. Gecenin yarısında uyandı. Ay odada ışıyordu. Anne yanında yatıyordu. Sırtüstü konumda, kolları başının arkasında çaprazlanmış ve gözleri açık. Doğrulurken kadının yüzünü gördü. Anne yüzüne bakmıyordu. O da sırtüstü yattı.

“Bir kadına karşı çıkmamak, onu reddetmemek, ona karşı özenli ve kibar davranıp onunla flört etmek gerektiği duygusunun annemle ilgili olduğunu düşünüyorum. Bu duyguyu hep taşıyorum, bir kadın hoşuma gitsin ya da gitmesin, onun tarafından arzulanayım ya da arzulanmayayım, otomatik olarak böyle davranıyorum. Bu yüzden karşılayamayacağım beklentiler yaratıyorum; yine de bir süre deniyorum, ama sonra durum benim için katlanılmaz oluyor ve kaçıyorum ya da kadın acı duyuyor ve geri çekiliyor. Bu saçma sapan bir oyun ve onu bırakmayı öğrenmem gerekiyordu. Annemle ilişkimiz üzerine bir psikologla mı görüşmeliydim? Her neyse – oyunun sınırı öncelikle birlikte yatmada değil, şefkat ilişkilerinde. Belki kolumu kadının omzuna atıyorum ya da elini tutup sıkıyorum, ama hepsi bununla sınırlı. Annemle ilişkimin sınırıyla da bunun bir ilintisi var mı? Kadını hiçbir biçimde suçlamak istemiyorum, ama eğer onunla yatsam onu suçlardım. Hayatım boyunca yalnızca sevdiğim ya da âşık olduğum kadınlarla yattım. Therese’yi sevmiyorum ve ona âşık da değilim. İkimizin arasında neredeyse hiç kolay olmadığı denli kolay, sade ve rahat bir biçimde onunla olmak güzel olurdu.

Ama bir kez olsun kendime acaba bu olur muydu ya da seni bırakıp onunla yaşamak ister miyim diye sormadım. “Bu sana söylemek istediğim ilk şeydi. Diğeriyse...”

Anne sözünü kesti. “Son gün birlikte ne yaptınız?”

“Baden-Baden’da sanat merkezini, bir bağı ve Heidelberg’de kaleyi gezdik.”

“Onu buradan niye aradın?”

“Bunu nasıl...” Anne geziden sonra Therese ile ilgili soru sorduğunda da aynı biçimde saptama yaptığı ve aynı biçimde sözünün kesildiği geldi aklına.

“Telefonunda gördüm. Onu üç gün önce aramışsın.”

“Göğüs kanseri şüphesiyle bir biyopsi geçirmişti, ben de nasıl olduğunu sordum.”

“Göğüsleri...” Bunu başını sallayarak söyledi. “Benimle burada olduğunu biliyor mu? Bizim birlikte olduğumuzdan haberi var mı? Yedi yıldır? Benim hakkımda ne biliyor?”

Anne’ı Therese’den saklamamıştı ama tüm ayrıntılarıyla anlatmamıştı. Ona gittiğinde, Amsterdam’a, Londra’ya, Toronto’ya ya da Wellington’a, oralarda yazmak için gidiyordu. Orada Anne ile buluştuğundan söz ediyordu ama orada onunla birlikte yaşadığını eklemiyor, durumu muğlak bırakıyordu. Anne ile yaşadıkları güçlükleri Therese’ye anlatmıyordu, bu ihanet olurdu diyordu kendi kendine. Anne ile mutluluklarından da söz etmiyordu. Therese’ye ondan çok hoşlandığını ve ona âşık olmadığını söylüyordu, ama ona Anne’ı sevdiğini söylemiyordu. Aynı biçimde, Anne’dan da Therese’nin varlığını gizlememişti. Elbette ona Therese’yi hangi sıklıkla gördüğünü de söylememişti.

Doğru değildi bu, biliyordu ve bazen kendini bir ailesi Hamburg’da, diğeri Münih’te olan çift eşli biri gibi hissediyordu. Çift eşli biri? Bu kadar da çok ağır olurdu. Kimseye yanlış bir resim göstermiyordu. Resimler yerine taslak çizimler gösteriyordu, taslaklar da yalnızca taslak olduklarından yanlış

değildirler. Neyse ki Therese'ye Anne'in da Provence'ta olacağını söylemişti. "Bizim yıllardır birlikte olduğumuzu ve burada birlikte olduğumuzu biliyor. Başkaca bildiği de arkadaşlarım ve tanıdıklarına seninle ilgili pek fazla şey anlatmadığımı."

Anne hiçbir karşılık vermiyordu. O bunun iyi mi, yoksa kötü bir işaret mi olduğunu bilmiyordu, ama bir süre sonra gerginliği hafıfledi. Ne kadar yorgun olduğunun farkına vardı. Uyanık kalmak ve Anne'in daha söyleyebileceklerini dinlemek için mücadele etti. Gözleri kapanıyordu, ilkin kapalı gözlerle uyanık kalabileceğini düşünüyordu, sonra uyuyakaldığını, hayır, bir ara dalıp sonra yeniden uyandığını anladı. Onu ne uyardırmıştı? Anne bir şey mi söylemişti? Bir kez daha doğrulup arkasına yaslandı; Anne açık gözlerle yanında yatıyordu, ama yine ona bakmıyordu. Ay artık odada ışımiyordu.

Sonra Anne konuştu. Dışarıda gün ağarıyordu, yine de uyuyakalmıştı. "Yaşanan şeyin üstesinden gelebilecek miyim, bilmiyorum. Ama beni hiçbir şeyin olmadığına dair aptal yerine koymayı sürdürmek istiyorsan bunu yutmayacağımı biliyorum. Ördek gibi görünen, ördek gibi vıraklayan bir şeyi bana bir kuğu olarak yutturmak istiyorsun. Yalanlarına karınım tok, bıktım artık, gına geldi onlardan. Seninle birlikte olacaksam, artık sadece gerçek hüküm sürecektir." Battaniyeyi üstünden fırlatıp ayağa kalktı. "Bizim için en iyisinin, bu akşam bir daha görüşmek olduğunu düşünüyorum. Ben odayı ve Cucuron'da kalmayı istiyorum. Arabayı al ve çek git!"

9

Anne banyodayken, o giyinip çıktı. Hava hâlâ serin, sokaklar hâlâ boştu, henüz fırın ve kafe açılmamıştı. Arabaya atlayıp yola koyuldu.

Arabayı Luberon dağlarına doğru sürdü, kavşaklarda ve

çatallanan bölümlerde daha yukarıya, dağlara çıkma hissi uyandıran yolları seçti. Yol daha yukarıya çıkmayınca, arabayı durdurup yükseltinin üstündeki ve yamaç boyunca uzanan, otlarla kaplanmış ve üzerinden geçilmiş araba izlerinin peşinden gitti.

Neden Therese ile yattığını söylemiyordu ki? Onu bundan alıkoyan neydi? Bunun gerçek olmaması mı? Bir anlaşmazlığın önlemek adına, gerektiğinde, pekâlâ yalana başvurmuştu. Şimdi neden zorlanıyordu? O zaman dünyayı bir parça olsun daha hoş kıldığı için mi, yoksa şimdi kendisini olduğundan daha kötü bir duruma düşüreceğinden mi?

Aklına, küçükken yapmaması gereken bir şey yaptığında onu kötü eyleme sürükleyen kötücül iradeyi itiraf edene dek annesinin ona rahat vermemesi geldi. Daha sonra komünist partideki eleştiri-özeleştiri âdetini okumuştur. Buna göre, partinin çizgisinden uzaklaşan kişi, burjuva eğilimlerinden pişman olana dek baskı görüp tacize uğruyordu – annesinin yaptığı, şimdi de Anne'in onun üzerinde uyguladığı böyle bir şeydi. Anne'da annesini mi arayıp bulmuştu?

Ne olursa olsun yanlış bir itiraf olmayacaktı. Anne ile bitmişti. Zaten çok sık tartışmıyorlar mıydı? Ona bağırıp çağırmasından bıkmamış mıydı? Dizüstü bilgisayarını, telefonunu, yazı masasını ve dolabını kurcalamasından gına gelmemiş miydi? Anne'in ona ihtiyacı olduğunda her daim huzurunda hazır bulunmak zorunda olmasını beklemesinden sıkılmamış mıydı? Anne'in içtenliği de çok fazla gelmiyor muydu ona? Onunla yatmak çok güzeldi – bu denli duygu ve anlam yüklü mü olmalıydı? Başka bir kadınla daha rahat, daha oyuncu, daha bedensel olamaz mıydı? Ve yolculuklar – başlangıçta ilkbaharda üç dört haftayı Amerika'nın Batı yakasında bir üniversitede ve sonbaharda Avustralya çöllerindeki bir üniversitede geçirmek, aradaki zamanda birkaç ay Amsterdam'da yaşamak çekici gelmişti, ama şim-

di düpedüz yük gibi geliyordu ona. Amsterdam'daki sokak tezgâhlarından satın aldıkları ringa balıklı sandviçler lezizdi. Ama onun dışında?

Bir ahırın ya da tahıl ambarının ana duvarının önüne geldi ve oturdu. Dağların zirvesindeydi. Önünde zeytin ağaçlarıyla kaplı bir yamaç düz bir vadiye uzanıyordu, arkasında alçak dağlar, onun da arkasında küçük kentlerin yer aldığı düzlük vardı, Cucuron da o kentlerden biri olmalıydı. Buradan açık havalarda deniz görülüyor muydu acaba? Boşuna seyre daldığı koyunların melemelerini ve ağustosböceklerinin cır cırlarını duyuyordu. Güneş yükseliyor, eklemelerini ısıtıyor ve biberiyelerin kokusunu yayıyordu.

Anne. Onunla her zaman yolunda gitmeyen bir şey daha vardı – öğleden sonra seviştiklerinde, önce parlak gün ışığında, sonra bir kez daha alacakaranlıkta, birbirlerini doyarsıya görüp hissedemiyorlardı, bitkin ve tatmin olmuş bir biçimde yan yana uzandıklarında konuşma kendiliğinden geliyordu. Ve onu yüzerken izlemek hoşuna gidiyordu, bir gölde ya da denizde, sıkı, güçlü ve kıvrak, tıpkı bir su samuru gibi. Onu çocuklar ve köpeklerle oynarken izlemek hoşuna gidiyordu, tüm dünyayı ve kendini unutarak, âna demirlemiş bir halde. Anne onun bir düşüncesine dalıp kolayca ve güvenle, yanıldığı bir noktayı bulduğunda, o nasıl da mutlu oluyordu. Anne onun ya da kendisinin arkadaşlarıyla birlikteyken zekâsı ve şakalarıyla parladığında, nasıl da gurur duyuyordu. Birbirlerine tutunduklarında kendini nasıl da güvende hissediyordu.

Aklına Alman, Japon ve İtalyan askerlerin Rusların elinde savaş tutsağı olduğu haber geldi. Ruslar tutsakların beynini yıkıyor ve aynı zamanda eleştiri-özeleştiri âdetini onların üzerinde uygulamaya çalışıyorlardı. Yol gösterilmesine alışkın ama önderlerinden mahrum kalmış Almanlar uygulamaya katılıyorlardı, Japonlar düşmanla işbirliği yapmaktansa öldürül-

meyi seçiyorlardı. İtalyanlar oyuna dahil oluyor, ama olayı ciddiye almıyorlardı, tersine, tıpkı bir opera izlermişçesine neşeyle haykırıp alkış tutuyorlardı. Anne'in eleştiri-özeleştiri temsiline o da ciddiye almadan katılsa mıydı? Anne'in kabul etmesini istediği her şeyi güle oynaya kabullenmeli miydi?

Ama bunun kabul etmeyle bir ilgisinin olmaması gerekirdi. Anne bunun nasıl gerçekleşebileceğini bilmek istemeliydi. Onunla ilgili yolunda gitmeyen ne olduğunu ortaya çıkarmaya dek durup dinlenmemeliydi. Ta ki o da durumu kavrayana dek. Bu kazanılan kavrayışlar da tekrar tekrar açıklamaya hizmet edip suçlamalarda kullanılırdı.

10

Ancak şimdi ne kadar uzağa yürüdüğünü ve ne kadar uzun süredir duvarın üstünde oturduğunu fark etti. Dönüşte yolun her kıvrımında, arkada geldiği yolun ve arabasının bulunduğunu umdu, ama her seferinde bir kıvrım daha çıktı karşısına. Sonunda arabasına ulaştığında saatin öğlen on iki olduğunu gördü. Karnı acıkmıştı.

Arabasını yine dağlara doğru sürdü ve ilk köyde yola taşmış masalarıyla, kilise ve belediyeye bakan bir restoran bulundu. Restoranda sandviç vardı; bir salamlı, bir de peynirli sandviç, şarap, su ve sütlü kahve sipariş etti. Servis görevlisi genç ve güzel bir kadındı, ağırdan alıyordu; uyandırdığı hayranlığın sakinlikle tadını çıkarıyor ve ona köşedeki kasaptan ne tür salam alabileceğini, elinde ne tip peynirler olduğunu açıklıyordu. İlk olarak masaya şarapla su geldi, daha sandviçler önüne konmadan biraz sarhoş olmuştu bile.

Restoranın tek müşterisi olarak kaldı. Şarap sürahisi boşalınca, servis görevlisine mahzende bir şişe şampanya bulabilir mi diye sordu. Genç kadın güldü, ona sevinçle ve sanki

bir sırrı paylaşıyormuş gibi bir ifade takınarak baktı ve masadakileri toparlamak için öne doğru eğilince bluzunun dekoltesinden göğüs uçları göründü. Kadının arkasından bakıp seslendi: “İki kadeh getirin!”

Kadın ağız dolusu gülüyordu. Adam ayağa kalkıp kendisinin sandalyesini tutunca. Şampanya şişesinin mantarını patlatınca. Onunla kadehini tokuşturunca. Ona gayet dikkatli bir biçimde çekici bir kadın olarak böyle tanrının unuttuğu dağ başındaki bir köyde yaşamamanın nasıl olduğunu sorduğunda. Genç kadın yazları restoranda büyükanne ve büyükbabasına yardım ediyordu. Bunun dışında Marsilya’da fotoğrafçılık öğrenimi görüyor, bol bol yolculuk yapıyordu, Amerika ve Japonya’da yaşamıştı ve şimdiden fotoğraflarını yayımlamıştı. Adı Renée’ydi.

“Saat üçten beşe kadar kapatıyorum.”

“Öğle uykusu molası mı?”

“İlk kez olurdu doğrusu.”

“Öğleleri bundan daha güzel ne olabilir...”

“Daha güzelini biliyorum ben.” Kadın güldü.

O da ona güldü. “Haklısın. Ben de biliyorum.”

Kadın saate baktı. “Bugün restoran saat iki buçukta kapanıyor o halde.”

“Güzel!”

Ayağa kalkıp şampanya şişesini yanlarına aldılar. Kadını yemek salonu ve mutfak boyunca izledi. Şampanya ve sevişme beklentisi onu kendinden geçirmişti, Renée önünde karanlık merdivenlerden çıkarken hemen oracıkta giysilerini bedeninden parçalayarak çıkarabilirdi. Ama ellerinde şampanya şişesi ve kadehler vardı. Aynı zamanda Anne ve kavgaları aklını kurcalıyordu – yapılmamış ama hakkında karar varılmış bir eylem için, sonuçta o eylem yapılsa bile onun cezalandırılmaması gerektiğine ilişkin bir ilke yok mudur? İki kez aynı cezaya çarptırılmak mümkün müdür? Anne onu

yapmadığı bir şey için cezalandırmıştı. Artık onu pekâlâ yapabiliirdi.

Renée yatakta da çok gülüyordu. Kanlı tamponunu gülerek çıkarıp yatağın yanına yere koydu. Tıpkı bir spor yapıyormuşçasına hünlerle ve tutkudan uzak, mekanik hareketlerle sevişiyordu. Ancak her ikisi de yorgun düştüğünde, kadın sevecenleşerek onu öpmek ve onun tarafından öpülmek istedi. İkinci kez sevişirlerken kadın onu ilkine göre daha sıkı kavradı, ama sevişme bitince hemen saate bakıp onu paldır küldür postaladı. Saat dört buçuktu. Büyükannesi ve büyükbabası birazdan geri dönecekti. Bir daha gelmemeliydi; daha önce dediği gibi, tanrının unuttuğu bu dağ başındaki köyde geçireceği zaman üç gün içinde doluyordu.

Kadın ona merdivene dek eşlik etti. Aşağıdan bir kez daha yukarı doğru baktı: Kadın tırabzanlara yaslanmıştı ve adam karanlıkta onun yüzündeki ifadeyi seçemiyordu.

“Seninle birlikte olmak güzeldi.”

“Evet.”

“Gülüşün hoşuma gidiyor.”

“Toz ol!”

11

Bir yaz yağmuru yağsa pek sevinirdi, ama gökyüzü masmaviydi ve dar yol bıraktığı gibi sıcaktı. Arabasına binince, restoranın önünde bir Mercedes’in durduğunu ve yaşlı bir çiftin arabadan indiğini gördü. Renée kapıdan çıktı, ikisini selamladı ve yiyecekleri eve taşımalarına yardım etti.

Renée’yi dikiz aynasında biraz daha görebilmek için yavaşça ilerledi. Kışın deniz kıyısındaki kentte, yazınsa dağ köyünde, sabit ve her ânı kestirilebilen bir ritimle akan, hep aynı yollardan geçilen, aynı yatakta yatılan, aynı insanlarla görü-

şülen bambaşka bir hayata ani ve şiddetli bir özlem duydu.

Sabah yürüdüğü yerde yürümek istiyordu ama orayı bulamadı. Başka bir yerde durdu, arabadan indi ama yürümeye karar veremedi, yamaçta oturdu, bir ot kopardı, kollarını dizlerinin üstünde kavuşturdu ve otu dişlerinin arasına aldı. Yeniden alçak dağların ve dağın eteğinin üzerinden düzlüğe doğru baktı. Özlemi Anne ya da Renée ekseninde değildi. Herhangi bir kadının özlemini duymuyordu, tersine bütünüyle yaşamın sürekliliğini ve güvenilirliğini özlüyordu.

Yaşamındaki tüm kadınlardan vazgeçtiğini düşledi: Aslında ona sahip olmak istemeyen Renée, onda yalnızca basit olandan hoşlanan Therese, keşfedilmek isteyen ama asla keşfetmekten yana olmayan Anne. Ama o zaman yaşamında kimse kalmamış olurdu.

Akşama Anne'a duymak istediği şeyi söyleyecekti. Hem neden olmasın ki? Evet, söyleyeceği şeyi Anne daha sonra tekrar tekrar kafasında çevirip kullanacaktı. Ne çıkardı bundan? Bunun ona ne zararı dokunabilirdi? Ona daha başka ne zararı dokunabilirdi? Kendisini yaralanmaz, dokunulmaz hissetti ve güldü – bu, şampanyanın etkisi olmalıydı.

Cucuron'a ve Anne'a gitmek için çok erkendi. Oturmaya devam etti ve düzlüğe baktı. Bazen bir araba geçiyor, kimi zaman korna çalıyordu. Ara sıra düzlükte bir ışık parlaması görüyordu – bir evin penceresinden ya da bir arabanın ön camından yansıyan güneş ışığı.

Dağ köyünde yazı düşledi. Renée ya da Chantal ya da Marie ya da işte adı hep ne olursa öyle bir kızla mayısta evlenip öğlen gelenler için değil yalnızca akşam konukları için, basit köy mutfağından iki ya da üç çeşit yemekle ve bölgenin şarabıyla restoranı açacaklardı. Birkaç turist, eski evleri alıp restore etmiş birkaç yabancı sanatçı, birkaç da yerli konuk gelecekti. Sabah erkenden pazara gidip alışveriş yapacaktı, öğle üzeri sevişeceklerdi, akşama doğru birlikte mutfağa girip

yemeği hazırlayacaklardı. Pazartesi ve salı günleri tatil yapacaklardı. Ekimde restoranı kapayacak, kepenkleri indirip kapıyı kilitleyerek kente gideceklerdi. Kentte ne yapacakları aklına gelmiyordu. Bir sanat galerisi ya da kitabevi? Kırtasiye? Tütün dükkânı? Yalnızca kışın açık bir mağaza? Nasıl olacaktı? Gerçekten de bir mağaza yönetmek istiyor muydu? Peki, bir restoran işletmek? Bütün bunlar boş düşlerdi. Öğle üzeri sevişmesini yaşamıştı, bunun deniz ya da nehir kıyısındaki bir kentte ya da dağ başındaki bir köyde veya düzlükte olup olmamasının bir önemi yoktu.

Düzlüğe baktı ve ağzındaki otu çiğnedi.

12

Saat yedide Cucuron'daydı, arabayı park etti, Anne'ı Bar de l'Etang'ın önünde bulamadı ve otele gitti. Anne balkonda oturuyordu, masanın üstünde bir şişe kırmızı şarap ve biri dolu, diğeri boş iki kadeh duruyordu. Ona nasıl bakıyordu? Bunu kesinlikle bilmek istemiyordu. Gözlerini yere çevirdi.

“Çok fazla konuşmayacağım. Therese ile yattım ve üzgünüm, umarım beni affedebilirsin ve bunu geride bırakabiliriz, bugün değil, biliyorum, yarın da değil, ama yakında ve umarım yine iyi oluruz. Seni seviyorum Anne ve...”

“Oturmayacak mısın?”

Oturdu, konuşmayı ve yere bakmayı sürdürdü.

“Seni seviyor ve kaybetmek istemiyorum. Bu denli hafif bir şey yüzünden seni hâlâ kaybetmemiş olmayı umuyorum. Bunun senin için büyük bir önemi olmasını anlıyorum ve böyle olduğundan, ben de bunu bilebileceğimden, benim için de büyük bir önemi olmalıydı ve bunu yapmamam gerekirdi. Bunu anlıyorum. Ama inan, yeterince önemi var benim için. Biliyorum ki...”

“Yaklaşsana biraz. İstersen...”

“Hayır, Anne, lütfen bırak da her şeyi söyleyeyim. Erkeklerin, hatta kadınların durmadan, kaçamak yapmanın hiçbir öneminin olmadığını, olayın sadece öyle geliştiğini, şans eseri ya da yalnızlık veya alkolün etkisiyle gerçekleştiğini, geriye ne aşk, ne özlem, ne de arzu kaldığını söylediklerini biliyorum. Bunun bir klişe haline geldiğini o kadar sık söylüyorlar ki. Ama klişeler doğru oldukları için klişe ve bazen kaçamak başka türlü de olabiliyor – genellikle bu böyle, benim durumumda da öyle oldu. Therese ile benim Baden-Baden’daki olayımızın hiçbir anlamı yoktu. Sana göre...”

“Bana baka...”

“Hemen istediğin her şeyi söyleyebilirsin. Kaçamağın hiçbir anlam taşımadığı birini yaşamında istemiyorsan, seni anladığımı söylemek istiyorum yalnızca. Ama kaçamağı önemsemeyen yanım, benim sadece küçük bir parçam. Büyük parçam, seni dünyadaki her şeyden daha fazla önemseyen, seni seven, yıllardır birlikte olduğun yanım. Baden-Baden’dan önce hiç...”

“Bana bak!”

Başını kaldırıp Anne’a baktı.

“Tamam. Therese ile telefonda konuştum, aranızda hiçbir şey olmadığını doğruladı. Belki neden sana değil de ona inandığımı bilmek istersin – bir kadının sesinden gerçeği mi söylediğini, yoksa palavra mı sıktığını erkeğine göre daha iyi anlıyorum. Ona ve bana karşı dürüst davranmadığını düşünüyordu ve seninle ne kadar uzun süredir ve ne kadar yakın bir biçimde birlikte olduğumuzu bilseymiş, seni o denli sık görmek istemezmiş. Ama bu başka bir hikâye. Sonuçta, ikiniz yatmamışsınız.”

“Öyle mi!” Ne söylemesi gerektiğini bilmiyordu. Anne’ın yüzünde yaralanmışlık, hafifleme, sevgi ifadeleri okuyordu. Kalıp yanına gitmeli ve ona sarılmalıydı. Ama oturduğu yerden kımıldamadı ve sadece “Gel!” dedi. Anne kalktı, onun kucağı-

na oturdu ve başını omzuna yasladı. Kollarını Anne'ın beline doladı, başının ve çatıların üzerinden kilisenin kulesine baktı. Renée ile geçirdiği öğleden sonrayı anlatmalı mıydı?

“Neden başını sallıyorsun?”

Tam da bugün öğleden sonra yaptığım başka bir kaçamağı sana anlatmamaya karar verdiğimden... “Pek az şeyin eksik kaldığını düşünüyordum artık. Keşke biz...”

“Biliyorum.”

13

Artık Baden-Baden, Therese, gerçek ve yalan üzerine konuşmuyorlardı. Hiçbir şey yaşanmamış gibi değildi durum. Hiçbir şey olmamış olsaydı, çekinmeden kavga ederlerdi. Şimdi birbirlerine ters düşmemeye dikkat ediyorlardı. Adımlarını sakınarak atıyorlardı. İlk zamanlara göre daha fazla çalışıyorlardı, Anne sonunda cinsiyet ayrımı ve eşitlik hukuku üzerine makalesini, o da bir hafta sonu asansörde kalan iki bankacı üzerine bir tiyatro oyununu tamamlamıştı. Yattıkları zaman birbirlerine biraz mesafeli davranıyorlardı.

Son akşam bir kez daha Bonnieux'deki restorandaydılar. Terastan güneşin batışını ve gecenin çöküşünü izlediler. Gökyüzünün koyu mavi rengi simsiyaha dönüyor, yıldızlar parlıyor, ağustosböceklerinin cırlamaları ortalığı inletiyordu. Karanlık, parıldamalar, gürültüler – şenlikli bir geceydi. Ama yaklaşan ayrılık onları hüznölendiriyordu. Ayrıca yıldızlı gökyüzü ona ahlak yasasını ve Renée ile geçirdiği saatleri düşündürüyordu.

“Therese'ye senden ve sana Therese'den daha fazla söz etmediğim için bana içerliyor musun?”

Başını salladı. “Bu beni hüznölendirdi. Ama sana içerlemiyorum. Ya sen? Seni suçladığım ve sana şantaj yaptığım için

bana içerliyor musun? Yaptığım düpedüz buydu: Sana şantaj yaptım, sen de beni sevdiğin için sana şantaj yapmama izin verdin.”

“Hayır, sana içerlemiyorum. Her şeyin çarçabuk kızışması beni korkutuyor. Ama bu başka bir şey.”

Anne elini onun elinin üstüne koydu, ama ona değil kır manzarasına bakıyordu. “Neden böyleyiz... bunu nasıl adlandıracığımı bilmiyorum. Ne demek istediğimi anlıyor musun? Biz değiştik.”

“İyi anlamda mı, yoksa kötü anlamda mı değiştik?”

Kadın elini onun elinin üstünden çekti, arkasına yaslandı ve gözlerini ona dikti. “Bunu da bilmiyorum. Bir şeyler kaybettik ve bir şeyler kazandık, değil mi?”

“Masumiyeti kaybedip soğukkanlılığı mı kazandık acaba?”

“Ya soğukkanlılık iyiye, ancak aşkın ölümüye ve budalaca bir inanç olmadan ötekine uymuyorsa?”

“Sözünü ettiğin, ayağının altındaki sağlam zemin olarak ihtiyaç duyduğun gerçek de ölçülü, ağırbaşlı değil mi zaten?”

“Hayır, benim kastettiğim ve ihtiyaç duyduğum gerçek soğukkanlı, ölçülü değil. Yakıcı, tutkulu, kimi zaman güzel, kimi zaman çirkin, seni mutlu da edebilir, canını da yakabilir, ama seni hep özgürleştirir. Onun hemen farkına varmasan bile bir süre sonra görürsün.” Hafifçe başını salladı. “Evet, sana gerçekten acı çektirebilir. O zaman ona küfreder ve onunla hiç tanışmamış olmayı dilersin. Ama sonra sana acı çektirenin gerçek değil, onun gerçek olması olduğunu tüm berraklığıyla kavrarsın.”

“Bunu anlamıyorum.” Gerçek ve onun gerçek olması durumu – ne demek istiyordu Anne? Aynı zamanda kendisine, daha sonra çok geç olabileceğinden, şimdi Anne’a Renée’den söz etmesi gerekir mi diye soruyordu. Ama daha sonra neden çok geç oldu ki? Ve eğer daha sonra da mümkün olabilecekse, neden mutlaka olmak zorundaydı?

“Unut gitsin.”

“Ama gerçekten anlamak istiyorum, bunun...”

“Boş ver. Sen bana nasıl ilerlememiz gerektiğini söyle.”

“Evliliği düşünmek için biraz süre istiyordun.”

“Evet, sanırım kendime zaman tanımam gerek. Senin de zamana ihtiyacın yok mu?”

“Mola mı?”

“Mola.”

14

Anne bunun üzerine konuşmak istemiyordu. Hayır, adam yanlış bir şey yapmamıştı. Onun yanlış olarak adlandırabileceği hiçbir şey. Anne’ın bir ilişki terapistiyle konuşmak isteyeceği hiçbir şey.

Yemek geldi. Anne iştahla yemeğini yedi. Adamın midesi bulanıyordu, çatalıyla çuprasını didikleyip durdu. Yatağa yattıklarında Anne onu reddetmedi, ama arzulamadı da, o ise Anne’ın daha fazla zamana ihtiyacının olmadığını, kararını çoktan verdiğini ve onu artık kaybettiğini hissetti.

Ertesi sabah Anne ona kendisini Marsilya’ya, havaalanına götürmekten rahatsız olur mu diye sordu. Rahatsız olurdu ama onu oraya götürdü ve Anne’ın onun acısını ama aynı zamanda da kararını saygıyla karşılamaya hazır olduğunu göreceği biçimde veda etmeye çalıştı. Onu iyi hatırlayacağı, yeniden görmek ve onunla birlikte olmak isteyeceği biçimde.

Sonra Marsilya’nın içinde dolaştı arabasıyla, kaldırımda birden Renée’yi göreceğini umuyordu ama durmayacağını biliyordu. Otoyolda Frankfurt’taki yaşamı Therese olmadan nasıl olurdu diye düşündü. Neyin üzerinde çalışacaktı? Umduğu yeni oyun siparişini almamıştı. Yapımcılara yapacağı sunum üzerine çalışmaya başlayabilirdi. Ama bunu her yerde yapabi-

lirdi. Doğrusu Frankfurt'ta onu çeken hiçbir şey yoktu.

Nasıl demişti Anne? Gerçekle karşılaşp onun acı verdiğini düşünüyorsan, sana acı çektiren şey gerçek değil, onun gerçek olması. Ve gerçek seni her zaman özgürleştirir. Güldü. Gerçek ve onun gerçek olması durumu – hâlâ anlamıyordu. Ve insanı özgür kılıp kılmaması – belki de tam tersidir, gerçekle yaşayabilmek için insanın özgür olması gerekiyor. Ama artık gerçekle birlikte yaşamayı denemeyi engelleyecek hiçbir şey yoktu. Otoyoldan herhangi bir yerde ayrılacak, Cévennes'de, Bourgogne'da, Vosges'da bir otele yerleşip Anne'a her şeyi yazacaktı.

Ormandaki Ev

1

Bazen bu hep kendi yaşamıymış gibi geliyordu. Sanki hep ormandaki bu evde, elma ağaçları ve leylak çalılıklarıyla dolu çayırda, salkımsöğütlü gölette oturmuştu. Sanki hep çevresinde eşi ve kızı vardı. Ve sanki yola çıkarken onlar tarafından uğurlanıyor, geri geldiğinde de onlar tarafından karşılanıyordu.

Haftada bir kez evin önünde durup, arabasını göremez olana dek arkasından el sallıyorlardı. Arabasıyla küçük kentte gidiyor, postaları alıyor, tamire bir şeyler götürüyor, tamir edilmiş ya da sipariş verilmiş şeyleri alıp getiriyor, terapistte sırtı için egzersizler yapıyor, General Store’da alışveriş ediyordu. Orada eve dönmeden önce bir süre barda durup bir kahve içiyor, yanındaki kişiyle laflıyor ve *New York Times* okuyordu. Beş saatten uzun süre evden uzak kalmıyordu. Eşinin yakınlığını özlüyordu. Araba yolculuğu midelerini bulandırdığı için yanına almadığı kızının da yakınlığını özlüyordu.

Onun gelişini uzaklardan duyuyorlardı. Uzun, ağaçlık bir vadiden geçerek evlerine ulaşan dar ve çakıl taşlı yoldan hiçbir araba geçmezdi. O çayırda kıvrılarak gelene dek, yine evin önünde, el ele duruyorlardı, Rita Kate’in elinden kurtulup koşuyor ve henüz arabanın motorunu durdurarak inebilen babasının kollarına atılıyordu. “Baba! Baba!” Babasının kucağında, sevgiden başı dönmüş bir halde, kollarını boynu-

na doluyor, yüzünü yüzüne yapıştırıyordu.

O günlerde Kate ona ve Rita'ya aitti. Birlikte onun kentten getirdiklerini boşaltıyor, evde ya da bahçede düzenlemeler yapıyor, ormanda odun topluyor, gölette balık tutuyor, sallatalık ya da soğan turşusu kuruyor, marmelat ya da acı-tatlı hint sosu hazırlıyor, ekmek pişiriyorlardı. Rita, aile saadeti ve yaşama sevinciyle dolu bir biçimde, babasından annesine, annesinden babasına koşup bıcır bıcır konuşuyordu. Akşam yemeğinin ardından üçü birden oyun oynuyor ya da o veya Kate, Rita'ya yemek pişirirken uydurdukları bir öyküyü paylaşmış rollerle anlatıyorlardı.

Diğer günlerde Kate yatak odasından çalışma odasına sıvışıyordu. Adam ona kahvesini ve kahvaltıda yediği meyveleri getirince, bilgisayarın üzerinden ona bakıp candan gülümsüyor ve kendisiyle bir sorun üzerine konuştuğunda, sorunu anlamak için çaba sarf ediyordu. Ama Kate kafaca başka yerdeydi, öğle ve akşam yemeklerinde üçü birlikte sofrada otururken de durum böyleydi. Rita'ya anlatılan uykudan önce öyküsünden ve iyi geceler öpücüğünden sonra onun yanına oturduğunda, ikisi birlikte müzik dinlediklerinde ya da bir film izlediklerinde veya bir kitap okuduklarında bile, aklı yazmakta olduğu kitabın karakterlerine takılı oluyordu.

O bu durumdan yakınmıyordu. Kate'in evde olduğunu bilmek, bahçede çalışırken onun başını pencereden görmek, çalışma odasının kapısının önünde dururken parmaklarının bilgisayara dokunuşunu işitmek, Kate'in yemekte karşısında, akşamları da yanı başında olması, geceleri onu hissetmek, koklamak, soluğunu duymak – onu mutlu ediyordu. Ondan daha fazlasını da bekleyemezdi. Kate ona yalnızca yazarak yaşayabileceğini söylemişti, o da Kate'e bunu kabul ettiğini dile getirmişti.

Yine, her gün Rita ile yalnız kalmayı da kabul etmişti. Kızını uyandırıyor, yıkayıp giydiriyor, onunla kahvaltı ediyor,

yemek pişirirken, çamaşır yıkarken ve temizlik yaparken, çatıyı, kaloriferi ve arabayı tamir ederken kendisine bakıp yardımcı olmasına izin veriyordu. Rita'nın sorularını yanıtlıyordu. Ona hayli erkenden okumayı öğretiyordu. Sırtı ağrımalarına karşın onunla hoplayıp zıplıyordu, çünkü kızının hoplayıp zıplaması gerektiğini düşünüyordu.

Her şeyi olduğu gibi kabul ediyordu. Ama aile olarak daha fazla birlikte olmayı diliyordu. Kate ve Rita ile geçirdiği günlerin yaşamında haftada bir günle sınırlı değil de, tüm günlerle yayılmış olmasını isterdi.

Tüm mutluluğun istediği sonsuzluk mudur? Tıpkı tüm hazlarınki gibi? Hayır, diye düşündü, mutluluğun istediği süreklilik. Gelecekte varlığını sürdürmek ve şimdiden geçmişin mutluluğu olmuş olmak ister. Sevgililer daha çocukken karşılaşp birbirlerine âşık olmuş olmayı imgelemlerinde kurmazlar mı? Aynı oyun parkında oynamış, aynı okula gitmiş ya da aileleriyle aynı yerde tatil yapmış olmayı? Daha önceki bir zamanda karşılaşmayı hiç kurmuyordu zihninde. Kate'in, Rita'nın ve kendisinin burada kök saldığını ve her rüzgâra, her fırtınaya karşı direndiklerini düşlüyordu. Sonsuza dek.

2

Buraya altı ay önce taşınmışlardı. Geçen sene ilkbaharda bir kır evi aramaya başlamış, yaz boyunca arayışını sürdürmüştü. Kate evlerin internetteki fotoğraflarına bakmak için bile çok meşguldü. New York yakınlarında bir ev istediğini söylüyordu. Ama New York'ta kendisine gösterilen rağbetten uzaklaşmak istemiyor muydu? Kendisini yazmaktan ve ailesine vermekten alıkoyan rağbetten? Memnuniyetle vazgeçebileceği halde, sırf New York'ta ünlü bir yazar yaşamı sürdüğü ve her daim kolayca ulaşılabilir olduğu için karşı çıkamadığı ilgiden?

Sonbaharda evi buldu: New York'tan beş saat uzaklıkta, Vermont sınırında, büyük kentlerin ve büyük sokakların uzağında, büyüleyici göleti ve çayırıyla ormanın içinde. Birkaç kez tek başına gitti, emlakçı ve ev sahibiyle pazarlık yaptı. Sonra Kate ile birlikte geldi.

Kate yorucu günler geçirmişti, otoyolda giderlerken uyu-yakaldı ve ancak kır yoluna saptıklarında uyandı. Arabanın tavanı açıldı, Kate başının üzerindeki mavi göğe ve renkli yapraklara baktı. Kocasına gülümsedi. "Uyku sersemi, renklerden başı dönmüş, özgürlük sarhoşu – Nerede olduğumu ve nereye gittiğimizi bilmiyorum. Nereden geldiğimi de unuttum." Yolculuğun son bir saati pastırma yazının parlak sonbahar manzarası eşliğinde, önce ortası sarı çizgili kır yollarında, sonra ortasında çizgilerin olmadığı köy yollarında, en sonunda da eve bağlanan engebeli yolda geçti. Kate arabadan inip çevresine bakındığında, adam evin onun hoşuna gittiğini biliyordu. Kadının bakışları ormanın, çayırın, göletin üzerinde dolaştı, huzurla eve geldi ve bir ayrıntıdan diğerine geçmek bilmedi: İki ince sütunun taşıdığı verandanın altındaki kapı, hem sıra halinde üst üste hem de yan yana pencereleler, eğik baca, açık veranda, ek bina. İki yüz yıldan yaşlı ev, geçen zamanın baskısına karşın, görkemini korumuştur. Kate onu dürterek bakışıyla birinci katın köşesindeki ikisi gölete, biri çayıra bakan pencereleri gösterdi. "Bu..."

"Evet, bu senin odan."

Mahzen kuru, zemin düzdü. Fayansçı, elektrikçi, marangoz ve boyacı kışın da çalışabilsin diye ilk kardan önce çatı yeniden kaplanmış ve yeni ısınma düzeni kurulmuştu. İlkbahardaki taşınma sırasında daha döşemeler parlatılmamış, şöminenin duvarları henüz örülmemiş, mutfak mobilyaları da monte edilmemişti. Ama taşındıktan hemen sonraki gün Kate'i kullanıma hazır durumdaki çalışma odasına götürmüştü. Her şey boşaltılıp kamyon gittikten sonra, akşam döşeme-

leri parlatmış, ertesi sabah da yazı masasıyla rafları yukarı çıkarmıştı. Kate yazı masasında oturuyor, ellerini masanın üstünde gezdiriyor, çekmeceyi açıp kapatıyor, soldaki pencereden gölete, sağdakinden çayıra bakıyordu. “Yazı masasını doğru yerleştirmişsin – hem suyu, hem de kır manzarasını seçebilirim. Dümdüz karşıya bakınca köşeye bakmış oluyorum. Eski evlerde ruhlar kapılardan değil, köşelerden gelirler.”

Kate’in çalışma odasının bitişiğinde kendi yatak odalarıyla Rita’nın odası bulunuyordu, evin arka tarafında banyo ve içine ancak bir masayla bir sandalyenin sığıldığı küçük bir oda vardı. Zemin katta giriş kapısından büyük, açık bir şömine ve taşıyıcı ahşap sütunlarla bölümlere ayrılmış yemek pişirme, yemek yeme ve oturma alanlarına geçiliyordu.

“Rita ile odaları değiştirmeniz gerekmez mi? O sadece uymak için odasını kullanıyor, küçük odaysa yazı yazman için çok dar.” Kate’in bu sözleri iyi niyetle sarf ettiğini söyledi kendine. Belki de, birbirlerini tanıdıkları zamandan bu yana Kate’in yazarlık kariyeri ilerleyip onunki gerilemiş olduğundan vicdan azabı duyuyordu. Almanya’da çoksatar olan ilk romanı New York’ta bir yayıncı, Holywood’da bir yapımcı bulmuştu. Amerika’da imza günlerine katılan, henüz burada başarılı olmayan ama bir sonraki roman projesiyle gelecek vaat eden genç bir Alman yazar olarak tanışmıştı Kate ile. Ama bir türlü çevrilmeyen filmi beklerken, neredeyse dünyanın dört bir yanından davet alan Kate ile çıktığı yolculuklardan ve Rita’nın sorunlarıyla ilgilenmekten bir sonraki romanı için yalnızca birkaç karalama yapabilmmişti. Mesleği sorulduğunda yazar olduğunu söylemeyi sürdürüyordu. Kate’e bunu itiraf etmese de ve bazen sanki durum farklıymış gibi kendini kandırsa da herhangi bir projesi yoktu. Bu yüzden daha büyük bir odaya neden ihtiyaç duyacaktı? Yerde saydığını daha güçlü bir biçimde hissetmek için mi?

Bir sonraki romanını daha sonraya erteledi. Eğer onu o

zaman hâlâ ilgilendirecekse elbette. Rita'nın çocuk yuvasına gitmesinin gerekip gerekmediği konusu, gitgide onu diğer her şeyden daha fazla ilgilendiriyordu. Rita yuvaya giderse artık ona ait olmayacaktı.

3

Elbette anne ve babası Rita'yı seviyordu. Ama kocasının tersine, Kate çocuksuz bir yaşamı düşünebiliyordu. Hamileliğinde hiçbir şey değişmemiş gibi davranıyordu. Kocasını, Kate'in doktora ve doğum öncesi egzersizlerine gitmesi için baskı yapıyordu. Ultrason görüntülerini panoya yapıştırıyordu. Kate'in büyüyen karnını okşuyor, onunla konuşuyor, ona şiirler okuyup müzik dinletiyor, Kate de bütün bunlara neşyle göz yumuyordu.

Kate tutkudan uzak bir sevgi anlayışına sahipti. Harvard'da tarih profesörü olan babası ve sık sık turneye çıkan piyanist annesi dört çocuklarını, sanki bir işletmeyi yönetircesine, etkinlik ve verimlilik ilkelerince yetiştirmişti. Çocuklar iyi bir dadı tarafından bakılmış, iyi okullara gitmiş, iyi dil ve müzik dersleri almış ve kafalarına koydukları her şeyi gerçekleştirmek için ailelerinden destek görmüştü. Yaşamda adımlarını bilinçle atıyorlardı, ulaşmak istediklerine ulaşacaklardı, eşleri işte, evde, yatakta başarılı olacaktı, kendileri nasıl koşuşturarsa çocukları da doğal olarak öyle koşuşturacaktı. Sevgi, bu aile mekanizmasının çarklarının yağıydı.

Adam için sevgi ve aile, bir şirkette yönetici olan babası ve otobüs şoförü olan annesinin evliliği gittikçe kin, yaygara ve şiddet girdabının derinliklerine çekildiğinde kurmayla başladığı bir düşün gerçekleşmesiydi. Ayrıca anne babası ara sıra onu dövüyordu. Ama o, dayak yediğinde bunu yaptığı bir aptallığa verilen tepki olarak kabul ediyordu. Anne

babası ilkin birbirine bağırip ardından vurduğunda, kız kardeşleri ve kendisi ayaklarının altındaki buz kırılıyormuş gibi hissediyorlardı. Onun sevgi ve aile düşü, üstünde sağlamca adım atılabilen, hatta dans edilebilen kalın bir buzdu. Düşünde ayrıca, tıpkı kız kardeşleriyle birbirlerine tutundukları gibi, fırtına koptuğunda sımsıkı tutunuluyordu.

Kate bu kalın buzun umuduydu. Monterey Kitap Fuarı'ndaki bir akşam yemeğinde daveti veren kişi onları yan yana oturtmuştu: İlk romanının çeviri hakları henüz Almanya'ya satılmış olan genç Amerikalı kadın yazarla, ilk romanıyla henüz Amerika'ya açılmış olan genç Alman yazar. *If I can make it there, I'll make it anywhere* (Orada yapabiliyorsam, her yerde yaparım) – kitabını New York'taki kitapçılarda gördüğünden bu yana kendisini harika hissediyor ve masada yanında oturan genç kadına heyecanla başarılarından ve planlarından söz ediyordu. O sırada bir yavru köpek gibi acemice hareketler yapıyordu. Kate neşelenmiş, duygulanmış ve onda güven uyandırmıştı. Daha yaşlı ve başarılı kadınların onu çekici hissettiklerini ve ona teslim olmak istediklerini biliyor ve bundan nefret ediyordu. Kate onunla ilgileniyordu ve hem onunla aynı yaşlardaydı hem de onun kadar başarılıydı. İnsanların ne düşündükleri umurunda değilmiş gibi görünüyordu. Davet sahibinin şaşkın bakışları altında birdenbire ayağa kalkıp Kate'i dansa davet ettiğinde, Kate gülmüş ve onunla dans etmişti.

O akşam Kate'e âşık oldu. Kate kafası karmakarışık bir durumda uykuya daldı. Paso Robles Kitap Fuarı'nda yeniden karşılaştıklarında ve Kate onu odasına aldığıında, o, zihninde canlandırdığı beceriksiz delikanlı değil, tutkuyla bağlanan bir adamdı. Kate'i kimse böyle sevmemişti. Hiç kimse uykusunda ona böyle sokulup sarılmamıştı. Bu, Kate'in tanımadığı, onu korkutan ve heyecanlandıran, koşulsuz, sahip lenici bir sevgi türüydü. İkisi de yeniden New York'tayken,

adam sonunda kendisini Kate'in evine taşıdırana dek onun çevresinde beceriksizce ve inatla dolandı. Birlikte yaşamları iyi gittiğinden altı ay sonra evlendiler.

Birlikte yaşam değişiyordu. Başlangıçta ikisi de yan yana masalarda, evde ya da kütüphanede çalışıyor ve birlikte görülüyorlardı. Sonra Kate'in ikinci kitabı çıktı ve çoksatar oldu. Artık yalnızca o görünüyordu. Üçüncü kitabının ardından dünyanın dört bir yanına yolculuklara çıktı. Kate'e genellikle eşlik ediyor ama artık resmi organizasyonlara katılmaktan hoşlanmıyordu. Gerçi Kate onu hep ünlü Alman yazar olarak tanıtıyordu. Ama kimse onu ya da kitabını tanımıyordu, o da sırf Kate'in kocası olduğu için kendisiyle tanışılması inceliğinden nefret ediyordu. Kate'in, başarısını kıskandığına ilişkin korkusunu hissediyordu. "Kıskanç değilim. Başarını hak ediyorsun ve kitaplarını seviyorum."

İkisinin yaşamları arasındaki kesişim kümesi gittikçe küçülüyordu. "Böyle devam edemez" diyordu Kate'e, "hep yollardasın, burada olduğunda da bitkinsin – konuşmak ve sevişmek için çok yorgunsun."

"Bu karmaşanın içinde asıl ben acı çekiyorum. Hemen hemen her şeyi reddediyorum. Daha ne yapayım? Her şeyi de geri çeviremem ya."

"Peki, çocukla nasıl olacak?"

"Çocuk mu?"

"Çift kırmızı çizgili testi buldum."

"Bunun henüz bir anlamı yok."

Kate ilk gebelik testine inanmak istememiş ve ikinci bir test yapmıştı. Anne olduğunda da yaşamını değiştirmek zorunda kalacağına ilk başta inanmak istememiş ve doğum öncesindeki gibi yaşamıştı. Ama akşamları eve gelip kızını kucağına aldığı anda, Rita onun kollarında dönüyor, babasına doğru hamle ediyordu. Sonra Kate, duyduğu özlem yüzünden çocuğu, kocası ve yazmaktan başka hiçbir şeyin olmadığı

ğı başka bir yaşama teslim olmuştu. Ertesi günün telaşı içinde özlem geçiyordu. Ama Rita büyüdükçe daha güçlü bir biçimde geri geliyordu ve her seferinde Kate'i daha fazla ürkütüyordu.

Bir akşam uykuya dalmadan önce Kate'e, "Artık böyle yaşamak hoşuma gitmiyor" dedi.

Kadın birden onu ve Rita'yı kaybetme korkusuna kapıldı ve ikisiyle birlikte paylaştığı yaşam gözüne her şeyden daha değerli göründü. "Benim de hoşuma gitmiyor. Yolculuklardan, okuma günlerinden, sözleşmelerden, davetlerden bıktım. Sizinle birlikte olup yazmaktan başka hiçbir şey istemiyorum."

"Doğru mu söylüyorsun?"

"Eğer yazabilirsem, sadece size ihtiyacım olur. Başka da hiçbir şeyin eksikliğini duymam."

Başka türlü yaşamayı denediler. Bir yılın sonunda artık yaşamlarını New York'ta yürütemeyeceklerini kavradılar. "Buradaki yaşam seni yiyip bitiriyor. Sen aslında çayırı, ağaçları ve kuşları seversin – bizim için bir kır evi arıyorum."

4

Birkaç ay kır evinde yaşayınca Kate'e, "Yalnızca çayır, ağaçlar ve kuşlar değil. Her şey nasıl da gelişip büyüyor – ev neredeyse tamamlandı, Rita kente göre daha sağlıklı ve Jonathan'la budadığımız elma ağaçları iyi ürün veriyor" dedi.

Bahçede duruyorlardı. Kolunu Kate'in bedenine doladı, Kate de ona yaslandı. "Yalnızca kitabım uzun süredir tamamlanamadı. Kışa ya da ilkbahara artık."

"Eli kulağında sayılır! Kente göre daha rahat yazmıyor musun burada?"

"Sonbaharda ilk çerçeve metin elinde. Okumak ister misin?"

Kate her zaman ne yazılıyorsa kimseye gösterilmemesi, hatta kimseye ondan söz edilmemesi gerektiğini savunmuştu, aksi takdirde uğursuzluk getirirdi. Kate'in duyduğu güven onu mutlu ediyordu. Elma hasadı ve sıkacağı elma suları onu mutlu ediyordu. Büyük bir kazan sipariş etmişti.

Sonbahar erken geldi ve ilk soğuklar akçağacı alev kırmızısına boyadı. Rita gözlerini ağaçların renginden ve soğuk akşamlarda kâğıt ve odunla içlerini ısıtan bir ateşin oluşmasından alamıyordu. Babası kâğıtları buruşturmasına, talaşları ve odun parçalarını istiflemesine ve aceleyle kibriti çakmasına izin veriyordu. Yine de Rita "Bak, baba, bak!" demekten kendini alamıyordu. Bu olay onun için bir mucize olarak kalıyordu.

Üçü birlikte şöminenin önünde otururken, bir taze nane yaprağıyla Rita'ya, birer parmak elma brendisiyle Kate'e ve kendisine sıcak elma suyu servisi yapıyordu. Kate kocasının yatakta yaptığı kurlara, belki elma brendisinin etkisiyle, genellikle boyun eğiyordu. Belki de ilk çerçeve metni tamamlamış oluşunun verdiği rahatlamamanın etkisiydi bu.

Her gün biraz okumak istiyor ve Rita'ya her gün bir süre tek başına oynaması gerektiğini açıklıyordu. İlk gün iki saat geçtikten sonra Rita kapısını çaldı, babasının övgülerinin ardından ertesi gün daha uzun süre tek başına kalmaya söz verdi. Ama ertesi gün sorun çözülmüştü. Geceleyin kalkıp kitabını sonuna dek okumuştı.

Kate'in ilk üç romanı bir ailenin Vietnam Savaşı sırasındaki yaşamını anlatıyordu. Ailenin savaşta esir düşen oğlu yıllar sonra ülkesine dönüşte büyük aşkını arar. Ama eski aşkı evlenmiştir ve bir kızı vardır. Kaderin cilvesi bu ya, kızın babası annesinin evlendiği ve yanında büyüdüğü adam değil, evine geri dönen askerdir. Her romanın kendi bütünlüğü vardı ama bir arada bir dönem portresi oluşturuyorlardı.

Kate'in yeni romanı günümüzde geçiyordu. Meslek sahibi ve başarılı genç bir çift, çocukları olmadığından, evlat edinmek

için yurtdışında çocuk arar. Bu sırada bin bir türlü güçlük içerisinde, karşılarına tıbbi, bürokratik ve politik engeller çıkar, kendilerini bu işe adanmış yardımseverler ve rüşvetçi tacirlerle karşılaşır, kendilerini matrak ve tehlikeli durumlarda bulurlar. Bolivya'da bir seçim yapmak durumunda kalırlar: Sevimli ikizleri evlat edinmek ya da peşlerindeki karanlık adamlara yakayı ele verip evlat edinme projesini suya düşürmek. Adam ve eşi kavgaya tutuşur. Kendileri ve başkalarına ilişkin görüntüler, aşkları, evlilikleri – hiçbirisi eskisi gibi değildir artık. Sonunda evlat edinme hayali suya düşer ve tasarladıkları gelecek paramparça olur. Ama yaşamları yeniliklere açıktır.

Son sayfayı okunmuş sayfalar yığınının üstüne koyduğunda hava hâlâ karanlıktı. Işığı kapatıp pencereyi açtı, serin havayı soludu, çayırdaki kırağıyı gördü. Kitap hoşuna gitmişti. Gerilimli ve hareketliydi, ayrıca Kate için yeni bir özelelik olan basit bir anlatıma sahipti. Okurlar kitabı sevecekti; kitabın kahramanlarıyla birlikte umut edip acı çekecek ve açık bırakılmış sonunu geliştirmek isteyeceklerdi.

Ama Kate metni ona güvendiği için mi vermişti? Yaşamı yeniliklere açık olan çift – bu Kate ve kendisi mi olsa gerekti? Onu uyarmak mı istiyordu? Ona eski yaşamlarının artık yolunda gitmediğini söylemek ve onu yeni bir yaşam kurmaya davet etmek mi istiyordu? Başını sallayıp içini çekti. Yalnızca bu değil. Ama belki de bambaşka bir şeydi. Belki kitabın bitişiyle onun ve Kate'in yeni bir yaşama başlamış olmalarını kutluyordu. Yaşamı paramparça olmuş çift onlar değildi. Onlar yaşamı paramparça olmuş ve yeni yaşamı henüz başlamış olan çiftti.

İlk kuş seslerini duydu. Sonra ortalık aydınlandı; çayırın ardındaki ormanın kara kütlesi tek tek ağaçlara dönüştü. Gökyüzü günün güneşli mi yoksa bulutlu mu olacağının ipucunu henüz vermemişti. Kate ile konuşsa mıydı? Metin onun için bir mesaj içeriyor mu diye sorsa mıydı? Kate alnını bu-

ruşturup rahatsız olarak ona bakacaktı. Onun genç çiftin arayışının sonundan da çoktan bir anlam çıkarması gerekirdi. Kate ile birlikte sürdükleri yaşamda içten içe bir uyuşmazlık mı vardı? Kate gergindi. Ama nasıl gergin olmasındı? İlk metnin oluşumu için kendisinin koyduğu süreye sadık kalmak istemiş ve son haftalarda gece yarılarına dek yazmıştı.

Hayır, yaşamlarında içten içe bir uyuşmazlığın varlığı söz konusu değildi. Kate'in onunla konuşmadan kabul ettiği ama sonunda gelmeyeceğini bildirdiği Paris Kitap Fuarı için ettikleri budalaca kavgadan bu yana bir daha tartışmamışlardı. Yine sık sık sevişiyorlardı. Kate'in başarısını kıskanmıyordu. Kızlarını seviyorlardı. Üçü birlikteyken, çok gülüyor ve genellikle şarkı söylüyorlardı. Siyah bir Labradorları olsun istiyorlardı ve bir sonraki yavrulama dönemi için yetiştiriciye başvurarak kayıt yaptırmışlardı.

Ayağa kalkıp gerindi. Bir saat daha uyuyabilirdi. Üstündekileri çıkardı ve gıcırdayan merdivenlerden dikkatle yukarı çıktı. Parmak ucunda yatak odasına girdi ve kapının açılıp kapanmasından rahatsız olan Kate yeniden uykusuna dönünceye dek durup bekledi. Sonra yorganın altına süzülüp Kate'e sokuldu. Hayır, uyuşmazlık falan yoktu.

5

Küçük şehre sonraki gidişinde kış alışverişi yaptı. Aslında bu gerekli değildi; geçen kış yolun kardan temizlenmesi asla bir günden uzun sürmemişti. Ama çuvallardaki patatesler, sandıklardaki soğanlar, fiçidaki lahana turşusu ve raflardaki elmalar kileri Rita için sevimli bir yer haline getirecekti. Aşağı inip patatesleri saymaktan ve yukarı çıkmaktan mutlu olacaktı.

Yolunun üzerindeki çiftlikten patates, soğan ve lahana turşularını sipariş etti. Çiftçinin ondan bir ricası vardı: "Kızımı ken-

te yanınızda götürüp dönüşte de buraya bırakabilir misiniz? Siparişlerinizi alırken?” Çiftçinin kitapçıdan kitaplar almak isteyen ve yeni komşusunu merakla soru yağmuruna tutan on altı yaşındaki kızını yanına aldı. O ve eşi kentten bıkmış mıydılar? Kır evinde huzur mu arıyorlardı? Kentte neler yapmışlardı? Kız onun ve eşinin yazdığını öğrenene dek aynı hızla sorgulamayı sürdürdü; bu bilgiyi heyecan verici bulmuştu. “Eşinizin adı ne? Bir kitabını okuyabilir miyim?” Soruyu geçiştirdi.

Sonra kendine kızdı. Neden eşini çevirmen ya da web tasarımcısı yapmamıştı ki? New York’tan köy yaşamında bir sonrakı kargaşa Kate’i yutsun diye kaçmamışlardı. Sonra bunun bir işareti olarak bir de *New York Times*’da birkaç gün içinde Ulusal Kitap Ödülü’nün sahibini bulacağını gördü. Kate’in üç kitabının her birinin adı ödülle anılıyordu. Gerçi Kate bu yıl yeni bir kitap yayımlamıştı. Ne var ki eleştirmenler üç kitabı birden bir dönemin portresi olarak kabul edip göklere çıkarmışlardı. Kate’in ödüle aday olmamasını düşünemiyordu. Eğer ödülü alırsa, her şey yeniden altüst olurdu.

Arabasını kitapçıya sürdü ve korna çaldı. Çiftçinin kızı başka kızlarla birlikte girişin önünde duruyordu; diğerlerinin bakışları arasında el salladı. Dönüş yolunda kız, arkadaşlarının onun ve eşinin yazar olup yakınlarda yaşamalarını ne kadar heyecan verici bulduklarını anlattı. Acaba eşi ya da kendisi bir kez okula gelip, yazmak üzerine bir şeyler anlatır mıydı? Daha önce bir kadın doktor, bir kadın mimar ve bir aktris okullarını ziyaret etmişti. “Hayır” dedi gerekenden sert bir biçimde, “biz bunu yapmayız.”

Kızı indirip eşyaları yükleyince ve yeniden tek başına arabaya binince, daha önce hep önünden geçtiği seyir noktasına dek ilerledi ve boş park yerinde durdu. Önünde rengârenk orman geniş bir vadiye doğru iniyor, vadinin ardından yükselip ilk dağ silsilesine dek ışıldıyordu. İkinci sıradağlarda artık renkler donuklaşıyor, uzaklarda orman ve dağlar soluk

mavi gökyüzüyle birleşiyordu. Vadinin üzerinde bir atmaca dönüp duruyordu.

Bölgenin tarihiyle ilgilenen çiftçi, bir seferinde ona 1876 yılında birdenbire bastıran kıştan, pastırma yazının ortasında, önce ince ince, çocukları neşelendirecek biçimde, sonra gittikçe yoğunlaşarak yolları geçilmez, evleri ulaşılmaz kıllana dek yağan kardan söz etmişti. Kara yolda yakalananın hiç şansı yoktu, ama evlerinde kilitli kalanlardan bazıları da donmuştu. Tüm yollardan uzakta evler vardı, o evlerdekilerden birisi ancak ilkbaharda yine köyde göründü.

Göge baktı. Ah, keşke şimdi kar yağsaydı! Önce hafiften, yolda olanların evlerine ulaşabileceği biçimde, sonra günlerce araçların trafiğe çıkamayacağı kadar yoğun. Karın ağırlığıyla bir dal kırılrsa ve yeni telefon hattını koparsaydı. Keşke kimse Kate'e ödülü kazandığını bildiremese, onu ödülü vermek için davet edemese, kimse onu kente getirip söyleşiler, televizyon programları ve resepsiyonlarla huzurunu kaçırmasaydı. Karların erimesiyle Kate ödülüne kavuşur ve şimdikinden daha az mutlu da olmazdı hani. Ama patırtı geçmiş olur ve dünyaları kurtulurdu.

Güneş batarken yoluna devam etti. Büyük yoldan küçüğe geçti ve çakıl yolda ilerleyerek vadiyi boydan boya katetti. Durup arabadan inene dek. Yolun yanında yeni ve üç metre yüksekliğindeki hâlâ açık renkli direkler telefon hattını taşıyordu. Onların yüzünden birkaç ağaç kesilmiş, birkaç dal da kırılıp kısaltılmıştı. Ancak diğer ağaçlar hattın yakınında duruyordu.

Dalları kozalaksız, yüksek, eğik ve cansız bir çam ağacı buldu. Çekme halatını ağacın çevresine ve arabanın römork bağlantısına sardı, dört çeker düzeneğini açtı ve arabayı çalıştırdı. Motor gürledi ve sustu. Üçüncü denemede tekerlekler yerinde saydı. Arabadan indi, tamir takımından katlanan küreği aldı, ağacın dibindeki toprağı kürekle kurcalayınca gediklerine ağacın köklerinin sarılı olduğu bir kaya parçasına rastladı.

Kökleri gevşetmeye çalıştı, kazdı, sarstı, yukarıya doğru çekti. Gömleği, kazağı, pantolonu – hepsi sırlıslıkla olmuştı. Keşke biraz daha fazla görebilseydi! Hava kararmıştı.

Yeniden arabaya bindi, halat iyice gerilene dek gazı kökledi, sonra arabanın geri gitmesine izin verdi ve yeniden gaza bastı. Gazı kökledi, araba gerisingeri gitti, gazı kökledi, araba geriledi. Ter gözlerine iniyor ve gözlerinden ağacın devrilmiyor oluşuna ve Kate ile onu rahat bırakmak istemeyen dünyaya duyduğu öfkenin gözyaşları süzülüyordu. Arabaya gaz verdi, araba geriledi, gazladı, geri gitti. Kate ve Rita'nın onu duymasını umuyordu. Kate'in çiftçiye ya da General Store'u aramamasını umuyordu. Daha önce eve hiç bu kadar geç gelmemişti. Kate'in başka kimseyi de aramamasını umuyordu.

Ağaç, yavaş yavaş boyun eğeceğinin işaretini vermemiş olduğu halde devrildi. Hemen yandaki bir direğin üstündeki hatta çarptı ve ağaçla direk hat kopana dek eğildiler. Sonra gürültüyle yere çakıldılar.

Motoru durdurdu. Ortalık sakindi. Yorgunluktan bitip tükenmişti. Ama birazdan içinde zafer duygusu uyandı. Başarmıştı. Daha nice şeyleri de başarırды. Ne biçim bir güç saklıydı onda! Nasıl bir güç!

Arabadan indi, halatı çözdü, kürekle birlikte bagaja koydu ve eve hareket etti. Uzaktan aydınlık pencereler gördü – eviydi. Eşi ve kızı her zamanki gibi evin önünde duruyordu ve yine her zamanki gibi Rita kollarına atıldı. Her şey yolundaydı.

6

Kate ilkin ertesi akşam telefon ve internetin neden çalışmadığını sordu. Sabahları ve öğleden sonraları hiçbir şeyin kendisini yazmaktan alıkoymasına izin vermezdi, ancak akşama doğru e-postalarıyla ilgilenirdi.

“Bir bakayım.” Ayağa kalktı, telefon ve bilgisayar bağlantılarını, kabloları kurcaladı, bir şey bulamadı. “Yarın kente gidip bir teknisyen getirebilirim.”

“O zaman yine yarım gün kaybederim – bekle biraz. Bazen teknik işler kendiliğinden düzelir.”

Teknik sorun birkaç gün sonra kendiliğinden düzelmeyince, Kate üsteledi: “Yarın gittiğinde buradan çeken bir şebeke var mı diye de sor. Cep telefonsuz olacak gibi değil.”

İkisi de sevinmişti evlerinde ve arazilerinde cep telefonunun çekmemesine. Artık her an ulaşılabilir, arayanın emrine amade olmadıklarına. Diğer telefonu da belirli zamanlarda yanıtlamadıklarına ve bir telesekreterleri olmadığına. Postalarını getirtmeyip almaya gitmelerine sevinmişlerdi. Şimdi Kate bir cep telefonu mu istiyordu?

Yataktaydılar, Kate ışığı söndürdü. Kocasını açtı. “Gerçekten yine New York’taki gibi mi olsun istiyorsun?” Kate hiçbir şey söylemeyince, onun sorusunu anlamadığını mı, yoksa yanıtlamak istemediğini mi bilemedi. “Yani, diyorum ki...”

“New York’ta seks buradakinden daha iyiydi. Birbirimizi arzuluyorduk. Burada... yaşlı bir çift gibiyiz, şefkatli ama artık tutkulu değil. Sanki tutkuyu yitirmiş gibiyiz.”

Sinirlendi. Evet, daha sakın sevişiyorlardı, daha sakın ve daha içten. New York’ta genellikle hırsla ve telaşla birbirlerinin üstüne atılıyorlardı ve tıpkı kentin hırslı ve telaşlı yaşamı gibi, bu da ona çekici gelmişti. Sevişmeleri yaşamları gibiydi, orada nasılsa burada da öyle, eğer Kate telaşı ve hırısı özlüyorsa, özlemi muhtemelen seksle sınırlı değildi. Kitabını yazmak için yalnızca huzura ihtiyaç duymuyor muydu? Kitabını bitirdiğinde kır evindeki yaşama da mı nokta koyacaktı? Artık sinirlenmiyor, korkuyordu. “Seninle daha sık yatmak isterdim. Odana dalıp seni kucaklamak, kolların boynuma dolanmış bir halde seni yatağa taşımak isterdim. Ben...”

“Biliyorum. Kastettiğim o değildi. Kitap bitince seks hayatımız düzelecek. Kaygılanma.”

Kate kollarının arasına sokuldu ve birbirlerine sarılarak uyudular. Ertesi sabah gözünü açtığında, Kate çoktan uyanmış, ona bakıyordu. Hiçbir şey söylemiyordu, o da yana dönüp hiçbir şey söylemeden Kate’e baktı. Kadının gözlerinden ne hissettiğini ya da ne düşündüğünü okuyamıyor, kendi bakışlarının korkusunu ele vermemesine çalışıyordu. Kate’in söylediklerini kastetmediğine dün inanmamıştı, ona bugün de inanmıyordu. Korkusu özlem ve arzu doluydu. Geniş alnı, koyu renk gözlerinin üzerinde kibirle kıvrılan kaşları, uzun burnu, kocaman ağzı ve çenesiyle ifadesiz, düşünceli ya da buruşturduğu yüzü Kate’in ruh durumunu yansıtıyordu – bu Kate’e duyduğu sevginin evde olduğu bir görünümdü. Kate yüzünü açık tutup ona çevirdiğinde evde neşeli oluyordu, yüzünü kapatıp onu geri çevirdiğindeyse korkutucu oluyordu. Bir yüz, diye düşündü, daha başka bir şey değil, bununla birlikte ihtiyaç duyduğu ve katlandığı her türlü çeşitliliği barındırıyordu. Gülümsedi. Kate hâlâ ses çıkarmadan ve ciddiyetle ona bakıyordu ama kolunu onun sırtına atıp kendine doğru çekti.

7

Kente giderken devrilmiş ağaçla direğin ve kopmuş hattın yanında durdu. Arabasının tekerlekleri patinaj yaparken yolun üstünde izler bırakmıştı. Onları sildi.

Her şey sanki öylece gerçekleşmiş gibi görünüyordu. Kente gidip telefon şirketini haberdar edebilirdi. Aslında ona hiçbir suçlama getirilemezdi. Ama telefon şirketini haberdar etmezse de hiçbir biçimde suçlanamazdı. Devrilmiş ağaç ve direklerle kopmuş hattı görmemişti. Neden görecekti ki? Evlerine

kablo çekip bilgisayarı kuran ve haberdar edeceğine söz verdiği teknisyen onlara gelirken neler olup bittiğini görebilirdi. Ya da göremezdi.

Teknisyen dükkânında değildi. Kapıda bir müşteriye gittiğini ve hemen döneceğini bildiren bir not asılıydı. Ama kâğıt sararmıştı ve kirli pencerelerden dükkânın çalışır durumda ya da bir tatil veya kış nedeniyle kapalı olup olmadığı anlaşılamıyordu. Telefonlar, bilgisayarlar, kablolar, fişler, tornavidalar masaların üstünde duruyordu.

General Store'daki tek müşteriydi. Dükkânın sahibi onunla lafladı ve gelecek cumartesi günkü kent festivalinden söz etti. Acaba gelmek istemez miydi? Eşini ve kızını da getirmez miydi? Kate ve Rita ile birlikte ne General Store'a ne de herhangi bir dükkân ya da restorana gelmişti. Bazen arabayla kentin içinden geçmişlerdi, hepsi buydu. Dükkân sahibi onlar üzerine ne biliyordu ki?

Sonra Kate'in fotoğrafını *New York Times*'da gördü. Ödülü kazanmıştı. Ödül töreninde görülmediği, ödülü onun adına temsilcisinin aldığı ve yorumunu almak için Kate'e ulaşamadığı bildiriliyordu.

Dükkân sahibi gazete okumuyor muydu? Kate'i fotoğrafından tanımamış mıydı? Onu kocasıyla kentten arabayla geçerken yeterince görmemiş miydi? Başkaları onlar kentten arabayla geçerken Kate'i tam olarak görüp fotoğrafından tanımış mıydı? *New York Times*'ı arayıp, Kate'e nerede ulaşabileceğini bildirirler miydi?

Ya da içinde her hafta reklamın yanında suçlar ve kazalar, açılışlar, yıldönümleri, evlilikler, doğum ve ölüm olayları üzerine küçük haberlerin bulunduğu *Weekly Herald*'ı haberdar ederler miydi?

Bar tezgâhının yanında üç tane daha *New York Times* gördü. Başka kimse onları alıp okumasın diye üçünü de almak isterdi. Ama bu dükkân sahibinin dikkatini çekmedi. Bu yüz-

den bir tane aldı. Bunun dışında, dükkân sahibinin kahverengi bir kesekâğıdına koyduğu küçük bir şişe viski satın aldı. Arabasına giderken kümelenmiş mavi tezgâhların ve polis bariyerlerinin önünden geçti, muhtemelen polis bu bariyerlerle ana caddeyi kent festivali için trafiğe kapatacaktı. Bir kez daha teknisyenin dükkânına gitti ve onu yine bulamadı. Denediğini söyleyebilirdi artık.

Posta kutusundan aldığı postalara bir an olsun göz atmadı. Onları güneşliğin sökülüş astarının içine sokuşturdu. Yine seyir noktasına gitti, arabayı park edip içti. Viski ağzını ve boğazını yaktı, yutkundu ve geçirdi. İçinde şişenin durduğu elindeki kahverengi kesekâğıdına baktı ve New York'ta kahverengi kesekâğıtlarıyla Central Park'taki banklarda oturup içen serserileri düşündü. Dünyalarını bir arada tutmayı beceremediklerinden içiyorlardı.

Son olarak burada oturduğunda orman hâlâ rengârenk ışıldıyordu. Bugün sonbaharın yıprattığı, sisin yuttuğu renkler solgundu. Pencereyi aşağı indirip serin, nemli havayı soludu. İlk kışa, yeni evdeki ilk kışa, şömine başındaki akşamlara, birlikte yaptıkları el işlerine, yemek pişirmelere, Advent çelengine ve Noel ağacına, fırında elmaya ve sıcak şaraba ne çok sevinmişti. Kate'in Rita ve kendisine daha fazla zaman ayıracak olması onu keyiflendiriyordu.

Sonunda kışın bir kez davet etmek istedikleri New Yorklu arkadaşları için de seviniyordu. Peter ve Liz ile Steve ve Susan gerçek dostlardı; bir davette ya da partide tanıştığı ajans, yayınevi ve medya insanları sürüsü gibi değildi. Peter ve Liz yazıyordu, Steve üniversitede ders veriyor, Susan da takı yapıyordu –kır evine taşınma nedenleri üzerine yalnızca onlarla ciddi biçimde konuşmuşlardı. Yeni adreslerini de yalnızca onlara vermişlerdi.

Evet, yeni adreslerini biliyorlardı. Ya kalkıp gelirlerse? *New York Times*'ı okuyup güzel haberin Kate'e henüz ulaşmadığı-

nı çıkarsadıkları ve onun müjdecisi olmak istedikleri için mi?

Bir yudum daha aldı. Sarhoş olmamalıydı. Bilincini açık tutup, ne yapması gerektiğine kafa yormalıydı. Dostlarını mı aramalıydı? Kate'in ödülünden haberdar olduğunu, yalnızca kopan patırtıdan sonra dikkatleri üzerine çekmek istemediğini mi söylemeliydi? Dostları Kate'i tanıyor, onun ne kadar keyifle bunu kutlayacağını biliyorlardı, ona inanmaz, ilk fırsatta kalkıp gelirlerdi.

Paniğe kapıldı. Eğer yarın dostları kapının önünde belirlirlerse, Kate ertesi gün soluğu New York'ta alır, her şey yeniden berbat olurdu. Böyle olmasını istemiyorsa, bir şeyler kurgulamak zorundaydı. Ne tür bir yalanla dostlarını uzak tutabilirdi?

Arabadan indi, şişeyi dikip bitirdi ve yüksek eğimden ormana fırlattı. Yaşamında hep böyle olmuştu: Seçim yapmak zorunda olduğunda, iki kötü seçenek arasında kalıyordu. Ebeveyni sonunda ayrıldığında, annesi ya da babasıyla birlikte yaşama arasında. Gerçekleştirebilmek için tüm boş zamanlarına mal olacak biçimde para kazanmasının gerektiği öğrenimle, nefret ettiği ama yazmasına olanak tanıyan işi arasında. Kendini hep yabancı hissettiği Almanya ile yine hep yabancı olarak kalacağı Amerika arasında. Ama artık bir kez olsun diğerleri gibi iyi seçenekleri olsun, iyi seçenekler arasında seçim yapabilsin istiyordu.

Dostlarını aramadı. Eve gitti, teknisyene yaptığı başarısız ziyareti ve ertesi gün bir kez daha denemek istediğini, gerekirse komşu kentteki başka bir teknisyene ve telefon şirketine gideceğini anlattı. Kate ona değil de altyapısı New York'un kine ayak uyduramayan taşra yaşamına sinirlendi. Bunun onu incittiğini fark edince yumuşadı: "Gel, altyapıya yatırım yapalım ve evin arkasındaki dağa bir direk diktirelim. Bunu halledebiliriz. Böylece hiç değilse teknisyenlere ve telefon şirketlerine daha az bağımlı oluruz."

8

Gecenin yarısında uyandı. Saat birazdan sabahın ikisi olacaktı. Usulca kalkıp perdelerin arasından dışarı baktı. Gök yüzü açıktı, ay ışığı olmadan bile çayır, orman ve yol rahatlıkla görülebiliyordu. El çabukluğuyla sandalyenin üstündeki giysilerini aldı, parmak ucunda yürüyerek odadan çıktı ve gıcırdayan merdivenden aşağı indi. Mutfakta giyindi: Kot pantolon ve kazağının üstüne vatkalı ceket, başına yün bir şapka ve ayaklarına botlarını geçirdi. Dışarıda hava soğuktu; çayırdaki kırağıyı görmüştü.

Evin kapısı sessizce açılıp kapandı. Arabasına olan birkaç adımlık uzaklığı yine parmaklarının ucunda kat etti. Anahtarı kontağa takıp direksiyonun kilidini açtı. Sonra açık kapıya yaslanarak itti ve arabayı çayırdan yola yöneltti. Araba güçlükle ilerliyordu ve o kan ter içinde sızlanıyordu. Çimenlerin üstünde itilen arabanın hiçbir biçimde sesi duyulamazdı. Yolda tekerleklerin altındaki çakıllar gıcırdayıyordu ve ona kıyamet kopmuşçasına bir gürültü çıkarıyorlarmış gibi geliyordu. Ama birazdan yol eğim kazandı ve araba ilerlemeye başladı. Arabaya atladı, birkaç dönemecin ardından artık işitme uzaklığının dışındaydı, motoru çalıştırdı.

Kente giderken birkaç arabayla karşılaştı ama görebildiği kadarıyla hiçbiri tanıdık değildi. Kentte az sayıda pencerede ışık vardı; bunlar konutlardı, gözünün önünde hasta çocuğunun yatağının yanında duran bir anne ya da ticari kaygılarına gömülmüş bir baba ya da kısa süreli uykusuna daha fazla ihtiyaç duymayan yaşlı bir adamı canlandırdı.

Ana caddenin üzerindeki tüm pencereler ışıksızdı. Caddeyi boydan boya geçti ve ne bankta oturan bir sarhoş, ne de girişlerden birinde öpüşen sevgililer gördü. Şerifin ofisinin önünden geçti; orası da karanlıktı ve iki polis arabasının durduğu

park yerinin önüne bir zincir çekilmişti. Farlarını söndürdü, arabayı yavaşça geri aldı ve kümelenmiş mavi tezgâhların ve polis bariyerlerinin yanında durdu. Herhangi bir hareket var mı diye bekledi, usulca arabadan indi ve üç tezgâhla iki bariyeri dikkatle aracın yükleme alanına koydu. Yine sessizce arabaya binip bir süre bekledi ve kenti geride bırakıncaya dek farlarını yakmadan ilerledi.

Radyoyu açtı. *"We Are The Champions"* – bu şarkıyı gençken sevmiş ve uzun süredir dinlememişti. Şarkıya eşlik etti. Bir kez daha zafer duygusuyla doldu içi. Yine başarmıştı. Onda diğerlerinin gördüğünden daha fazlası saklıydı. Kate'in gördüğünden fazlası. Çoğunlukla kendisinin yapabileceğine inandığından fazlası. Yine her şeyi o kadar maharetle kurgulamıştı ki kimse olup biteni onunla ilişkilendiremezdi. Bir yanlışlık, bir muziplik – bariyerin yola nasıl geldiğini kim bilebilirdi? Kim bunu bilmek isterdi?

Arabayla ilerlerken bariyeri nereye koyacağını düşündü. Evine giden yol anayoldan doksan derecelik bir açıyla ayrılıyor, keskin bir kavis yaptıktan sonra neredeyse anayola paralel seyrediyordu. Hemen yol ayrımında bariyer çok göze çarpardı, dönemeçte de aynı görevi görürdü.

Her şey hızla gelişti. Dönemeci geçince durdu, tezgâhı yerleştirdi ve bariyeri tezgâhın üstüne koydu. Yol kapanmıştı.

Daha eve çıkan yokuşa varmadan motoru durdurup farları söndürdü. İvme yeterliydi. Derin sessizlik ve karanlıkta araba yoldan çayıra kıvrıldı. Saat sabahın dört buçuğuydu.

Arabada oturup kulak kabarttı. Ağaçların arasında esen rüzgârın, bazen bir hayvanın sesini ya da bir dalın kırılışını duydu. Evden hiç ses gelmiyordu. Birazdan şafak sökecekti.

Kate uyanmadan sordu: "Neredeydin?" Ertesi gün Kate onun sanki geceleyin bir yere gidip geldiğini hissettiğini söylediğinde omuzlarını silktili. "Tuvaletteydim."

9

Sonraki günlerde mutluydu. Mutluluğuna biraz korku da karışmıştı. Ya şerif bariyeri bulduysa, ya bir komşu onu görüp haber verdiyse, ya dostları Kate'ten uzak kalmaya dayanamadıysa türünden korkular. Ama kimse gelmedi.

Günde bir kez bariyeri kaldırıp tezgâhı kenara koyuyor ve arabayla geçiyordu. Bir kez daha teknisyenin kapalı dükkânına gidiyordu. Komşu kente geçip bir teknisyen buldu ama onu çağırmadı. Telefon şirketini de aramadı. Her seferinde bariyeri kaldırıp yerleştirmek ve tezgâhı sağa sola çekmek ona kendini iyi hissettiriyordu. Sanki kapısını açıp kapayan bir kale beyi gibiydi.

Kente yaptığı yolculuklardan olabildiğince hızlı bir biçimde eve dönüyordu. Kate yazı masasının başında olmanın, o ise kendi dünyasının tadını çıkarmak istiyordu: Kate'in yukarıda oturup yazmasının güvencesi, Rita'nın onun çevresinde olmasının mutluluğu, evdeki yaşamın akışının içtenliği. Şükran Günü yaklaştığından Rita'ya kıtaya 1620'de çıkan İngiliz gezginleri ve yerlileri anlattı, sonra herkesin, gezginlerin, yerlilerin, Kate'in, Rita'nın ve onun Şükran Günü'nü birlikte kutladığı büyük bir resim yaptılar.

“Bize mi geliyorlar? Gezginler ve yerliler?”

“Hayır, Rita, onlar çoktan öldüler.”

“Ama birisinin gelmesini istiyorum ben!”

“Ben de.” Kate kapının eşiğinde duruyordu. “Neredeyse bitiriyorum.”

“Kitabını mı?”

Kate başını salladı. “Kitabımı. Ben bitirince kutlama yaparız. Dostlarımızı çağırırız. Temsilcimi, editörümü. Komşuları.”

“Neredeyse bitti – ne demek bu?”

“Hafta sonunda. Sevinmiyor musun?”

Gidip Kate'e sarıldı. “Seviniyorum elbette. Müthiş bir ki-

tap bu. Harika eleştiriler toplayacak, Barnes & Nobles'da yığınlar halinde çöksatarlar reyonunda duracak ve ondan nefis bir film çekilecek.”

Kate başını omzundan kaldırıp arkasına yaslandı ve ona gülümsedi. “Çok tatlısın. O kadar sabırlıydın ki. Benimle, Rita’yla, evle, bahçeyle ilgilendin, tekrar tekrar her gün yaptın bunları, üstüne üstlük hiç yakınmadın. Artık yaşamımız yine yoluna giriyor, söz veriyorum sana.”

Pencereden mutfağın bahçesine, kümelenmiş odunlara, gübre yığınınına baktı. Göletin kıyısı hafifçe donmuştu, yakında patenlerle kayabileceklerdi. Bu yaşamak değil miydi? Neden söz ediyordu Kate?

“Pazartesi kente gidiyorum – internet kafe bulmam, ayrıca telefon etmem gerek. Şükran Günü’nü dostlarımızla kutlayalım mı?”

“Bu denli kısa sürede onları davet edemeyiz. Hem Rita o kadar yetişkinin arasında ne yapar?”

“Herkes Rita’ya kitap okumaktan ya da onunla oynamaktan mutluluk duyacaktır. O da tıpkı senin gibi çok tatlı.”

Ne diyordu böyle? O da tıpkı kızı gibi çok mu tatlıymış?

“Peter ve Liz’e yeğenlerini getirmek isterler mi diye de sorabilirim. Büyük olasılıkla anne ve babası onları Şükran Günü’nde ağırlamak ister ama sormaktan bir zarar gelmez. Ayrıca editörümün Rita’nın yaşında bir oğlu var.”

Onu daha fazla dinlemiyordu. Kate onu aldatmıştı. Kış ya da ilkbahar diye söz verdiği halde şimdi bitirmek istiyordu. Birkaç ay içinde temsilcisi ödülü gösteriştan uzak bir biçimde, evlerinde, bir kadeh şampanya eşliğinde teslim ederdi. Oysa artık ödülün tüm şamatası, yalnızca minik bir gecikmeyle, gelip onları bulacaktı. Bunu engellemek için bir şeyler yapabilir miydi? Kış sonu, ilkbahar başına dek ne kurgulayabilirdi? Kate’i teknik arızanın giderilmesi için uzun süre beklemesi gerektiğine ve kentteki internet kafeden e-postalarını

kontrol edip ona getirmesiyle yetinmeye ikna edebilir miydi? Postalar için ona güveniyordu, e-postaları için neden güvenmesindi? Belki de kar bastırmalı ve tıpkı 1876'daki gibi bir daha durmamalıydı, böylece bütün kış boyunca dışarıda olup biteni umursamadan yazar, okur, oynar, yemek pişirir, uyurlardı.

“Ben yukarı çıkıyorum. Pazar günü üçümüz kutluyoruz o halde, değil mi?”

10

Vaz mı geçmeliydi? Ancak Kate daha önce hiç bu kadar huzurlu olmamış, son altı aydaki gibi hiç bu kadar kolay yazmamıştı. Buradaki yaşama ihtiyacı vardı. Rita'nın da öyle. Meleğini kentin trafiğine, suçuna ve uyuşturucusuna kaptırmayacaktı. Kate'e bir, hatta iki çocuk daha yaptırmayı başarabilse onlara evde eğitim verirdi. Pedagojik açıdan bir çocukta kuşkuları vardı, ama iki ya da üç çocukla olurdu. Belki bir çocukla bile olurdu. Rita onun verdiği eğitimle kötü bir okula göre çok daha iyi bir durumda değil miydi?

Pazar günü Kate erkenden kalktı ve akşama doğru kitabını bitirdi. “Bitirdim” diye seslendi, merdivenlerden aşağı koştu, Rita'yı bir koluna, onu diğerine alıp onlarla ahşap sütunların çevresinde dans etti. Ardından önlüğü üzerine geçirdi. “Yemek pişirelim mi? Canınız ne çekiyor?”

Kate ve Rita yemek pişirip yerken aşırı bir coşku içinde her şeye gülüyorlardı. Çok gülersen çok ağlarsın – büyükannesi torunlarını ölçüsüzce gülmenin ardından gelen gözyaşlarına karşı böyle uyarmıştı, şimdi o da Kate ve Rita'yı öyle uyarmak istiyordu. Sonra bunu sevimsiz buldu ve söylemekten vazgeçti. Ama giderek içi kararıyordu. İkisinin coşkunluğu onu hasta ediyordu.

“Masal, masal” diye yalvardı Rita yemekten sonra. Kate ile yemek pişirirlerken bir masal uydurmamışlardı, ama aslında birinin başlayıp diğerinin devam ettirmesi ve birbirlerine dikkatle kulak vermeleri yeterliydi. O gün Kate ve Rita’nın masal keyfini kaçırana dek kem küm etti. Canı sıkkın olduğunda ruh durumunu çevirmeyi beceremiyordu. Ayrıca Rita yatakta olmalıydı.

“Götürüyorum onu” dedi Kate. Rita’nın banyoda güldüğünü, yatağında tepindiğini duydu. Ortalık sakinleşince Kate’in onu iyi geceler öpücüğü için çağırmasını bekledi. Ama Kate bunu yapmadı.

“Hemen uykuya daldı” dedi Kate, yanına otururken. Kocasının karanlık ruh hali onu suskunlaştırmıyordu. Hâlâ coşkuluydu ve bunun ona iyi gelmediğini bir kez olsun fark etmediğini düşününce kocası kendini daha da kötü hissetti. Kate epeydir olmadığı kadar ılık saçıyordu çevresine; yanakları kızarmış, gözleri parlıyordu. Ne kadar da kendinden emin bir biçimde hareket ediyordu! Ne kadar güzel olduğunu, kırdaki yaşam için fazla güzel olduğunu ve New York’a ait olduğunu biliyordu. Bunu düşününce cesareti kırıldı.

“Yarın kahvaltıdan sonra kente gidiyorum – bir şey alayım mı?”

“Olmaz. Jonathan’a ambarın çatısının tamirine yardım etmek için söz verdim, arabaya ihtiyacım var. Hafta sonunda bitireceğini söylemiştin, ben de yarın Rita ile birlikte kalabilirsin diye düşündüm.”

“Ama yarın kente gitmek istediğimi söylemiştim.”

“Benim ne istediğimin bir önemi yok mu?”

“Böyle bir şey söylemedim.”

“Ama öyle anlaşıldı.”

“Üzgünüm.” Rita kavga etmek değil, sorunu çözmek istiyordu. “Seni Jonathan’a bırakır, kente devam ederim.”

“Rita ne olacak?”

“Yanıma alırım.”

“Rita’yı otomobil tuttuğunu biliyorsun.”

“O zaman onu seninle Jonathan’da bırakırım; Jonathan’ın evi sadece yirmi dakika uzaklıkta.”

“Rita için arabada yirmi dakika çok fazla.”

“Rita’nın sadece iki kez midesi bulandı, hepsi bu. New York’ta hiç sorunsuz taksiye bindi ve arabayla New York’tan buraya taşındı. Onu araba tutması senin bir takıntın. Bırak da hiç olmazsa bir deneyelim...”

“Rita’yla deney mi yapmak istiyorsun? Kendini kötü mü hissedecek, yoksa bunun üstesinden mi gelecek? Hayır, Kate, benim kızım la deney yapamazsın.”

“Kızını... Rita benim de kızım. Ya kızımız da ya da Rita, ama bana kızını kötücül anneye karşı korumak zorunda kalan kaygılı babayı oynama.”

“Benim oyun oynadığım falan yok. Rita’yla senin ilgilendiğinden daha fazla ilgiliyim – hepsi bu. Arabaya binmeyecek diyorsam, binmeyecek.”

“Neden yarın ona sormuyoruz? Ne istediğini gayet iyi biliyor.”

“O küçük bir çocuk Kate. Yarın arabaya binmek isteyip yolculuğu kaldıramazsa ne olacak?”

“O zaman onu kucaklayıp eve kadar taşıyım.”

Yalnızca başını sallamakla yetindi. Söyledikleri o kadar deli saçmasıydı ki, kendini gerçekten Jonathan’la ambarın çatısını onarmak zorundaymış gibi hissediyordu. Ayağa kalktı. “Buzdolabındaki yarım şişe şampanyaya ne dersin?” Kate’in başını öptü, şişeyle birlikte getirdiği kadehleri doldurdu. “Sana ve kitabına!”

Kate zorla gülümsedi, kadehini kaldırdı ve yudumladı. “Kitabıma bir kez daha göz atacağımı sanıyorum. Beni bekleme.”

11

Kate'i beklemeden yatağa gitti. Ama o yanına uzanana dek uyanık kaldı. İçerisi karanlıktı, hiçbir şey söylemeden düzenli aralıklarla soluk alıp veriyordu, Kate uyandırıp onunla konuşsam mı diye düşünürken bir süre sırtüstü yattıktan sonra yana döndü.

Ertesi sabah uyandığında yatağın yanı boştu. Kate ve Rita'nın mutfaktan gelen seslerini duydu, giyinip aşağı indi.

"Baba, arabaya binebileceğim!"

"Hayır, Rita, arabaya binince rahatsızlanıyorsun. Bunun için daha büyük ve daha güçlü olmanı bekliyoruz."

"Ama annem dedi ki..."

"Annen daha sonra demek istedi, bugün değil."

"Bana neyi kastettiğimi söyleme." Kate bunu ölçülü bir biçimde söyledi. Ama birdenbire kontrolünü yitirdi ve ona bağırdı: "Ne zırvalıyorsun sen be! Jonathan'a ambar tamirinde yardımcı olmak istediğini söylüyorsun, sonra sabah yataktan çıkmak bilmiyorsun. Rita'yla kışın kayak yapmak istediğini söylüyorsun, sonra arabaya binmesini çok tehlikeli buluyorsun. Beni kocasının ona arabayı lütfetmesini bekleyen uysal ev kadınına çevirmek istiyorsun. Ya şimdi üçümüz birden arabayla gidiyoruz ve seni Jonathan'a bırakıyorum ya da ben Rita'yla birlikte binyorum arabaya."

"Seni uysal ev kadını mı yapmak istiyormuşum? Ben uysal ev erkeği değil de neyim o zaman? Yalnızca başarısız bir yazar parçası mı? Sana yük olarak yaşayan biri mi? Kızının bakımıyla ilgilenen ama hiçbir şeyi belirlemeye izni olmayan bir adam mı? Çocuk bakıcısı ve temizlikçi mi?"

Kate yeniden kontrolünü kazanmıştı. Kocasına kaşlarını kaldırarak baktı. "Bunların hiçbirini kastetmediğimi biliyorsun. Gidiyorum artık, geliyor musun benimle?"

"Hiçbir yere gitmiyorsun!"

Ama Kate ve Rita ceket ve ayakkabılarını giyip kapıya gitmişti. O, ikisinin önünde dikilip giriş kapısını kapattığında, Kate Rita'yı kucaklayıp verandadan çıktı. Kocasını durakladı, Kate'in ardından koştu, onu yakalayıp sıkıca kavradı. O anda Rita ağlamaya başlayınca Kate'i bıraktı. Verandadan çıkıp çayırın üstünden arabaya giderken Kate'i izledi.

"Lütfen yapma bunu!"

Kate yanıt vermedi, kendisi şoför koltuğuna, Rita da yan koltuğa oturdu, kapıyı kapattı ve arabayı çalıştırdı.

"Hiç değilse önde oturmasın!" Kapıyı açmak istedi ama Kate kilitleme düğmesine bastı. Adam kapıya vurdu, kapı kolunu kavradı, arabaya tutunmak istedi. Ama araba hareket etti. Arabanın yanında koşuyordu, Rita'nın ön koltukta dizlerinin üzerinde oturmuş, gözyaşları süzülen yüzünde dehşetle ona baktığını gördü. "Emniyet kemeri!" diye bağırdı, "Rita'nın emniyet kemerini tak!" Ama Kate tepki vermedi, araba hızlandı, adam arabayı bırakmak zorunda kaldı.

Arabanın ardından koştu ama onu yakalayamadı. Kate çakıllı yolda hızlı gitmiyordu ama yine de araba uzaklaşıyor, iki dönemeç arasındaki yolun her bölümünde uzaklık artıyordu. Sonra araba gözden kayboldu, adam onun gittikçe uzaklaşmasını işitti.

Koşmayı sürdürdü. Artık yetişemeyecek olsa da arabanın peşinden koşması gerekiyordu. Eşine, kızına, yaşamına tutunmak için koşması gerekiyordu. Bomboş eve geri dönmek için koşması gerekiyordu. Öylece kalakalmamak için koşması gerekiyordu.

Sonunda daha fazla dayanamaz oldu. Eğildi, ellerini dizlerine yasladı. Yeniden sakinleşip soluk alıp verişini duymaz olunca, uzaklardan arabanın sesini duydu. Doğrudu ama arabayı göremedi. Uzaktan gelen ses duyuluyor, ama gittikçe hafifliyordu, sesin kesilmesini bekledi. Bunun yerine uzaktan bir gümbürtü duydu. Sonra ortalık sessizleşti.

Yeniden koşmaya başladı. Arabanın bariyere ya da Kate direksiyonu son anda yana kırdığından bir ağaca bindirdiğini, Kate ve Rita'nın kanlı başlarını patlamış ön camdan gördüğünü, Kate'in kolunda Rita'yla yolda sendelediğini, arabaların umursamadan geip gittiğini, Rita'nın ıglıklarını, Kate'in hıkırına hıkırına ağıladığını duyduğunu gözünde canlandırdı. Ya da ikisinin de arabanın içinde sıkışıp dışarı ıkamadıklarını ve benzinin bir anda tutuşmasıyla arabanın havaya uçuşunu gözünün önüne getirdi. Bacakları artık onu taşıyamasa da koşmaya devam etti, göğsü ve yan tarafı iğneleniyordu.

Sonra arabayı gördü. Çok şükür ki yanmıyordu. Araba boştu, Kate ve Rita da hiçbir yerde görünmüyordu, ne arabanın içinde ne de yoldaydılar. Bekledi, el salladı, ama karşılık bulamadı. Arabaya geri döndü, arabanın tezgâh ve bariyere arptığını ve tezgâhın tampon ve arabanın altıyla arabanın gitmesine engel olacak biçimde sıkıştırılmış olduğunu gördü. Kapı açıktı, sürücü koltuğuna oturdu. Ön cam patlamamıştı ama sürücü koltuğunun değıl de yanındaki koltuğun önünde kan lekesi vardı.

Kontak anahtarı üzerindeydi, ama geri aldıığında araba sıkışmış tezgâhı sürükledi. Tezgâhı ipe sıkıca bir ağaca bağıladı, arabayı defalarca ileri sürüp geri aldı. Bu ona telefon hatını kesmesinin cezası gibi geldi, araba sonunda tezgâhtan kurtulunca tıpkı az önceki gibi kendini tamamen bitik hissetti. Bariyeri ve tezgâhları arabanın yükleme yerine yerleştirip hastanenin yolunu tuttu. Evet, eşi ve kızı yarım saat önce getirilmişti. Bulundukları yeri göstermelerini istedi.

12

Deri koltuklu ve iek aranjmanlı koridorlar Almanya'daki hastanelerdekilere göre daha ferah ve genişti. Asansörde bir plaket hastanenin dördüncü kez üst üste yılın hastanesi ol-

duğunu duyuruyordu. Bir bekleme odasına alındı, kendisine doktorun hemen geleceği söylendi, oturdu, kalktı, duvarlardaki renkli fotoğrafları inceledi, Karnboçya ve Meksika'daki tapınak yıkıntılarını iç karartıcı buldu, oturdu. Yarım saat sonra kapı açıldı ve doktor onu selamladı. Genç, canlı ve keyifliydi.

“Neyse ki şansları varmış. Eşiniz sağ kolunu kızıınıza si-per etmiş”, sağ kolunu uzattı, “ve kızınız tüm şiddetiyle çarpınca da kırılmış. Ama kırık düzgün, büyük ihtimalle kızınızın yaşamını kurtarmış. Eşinizin ayrıca kaburgasında üç kırık var ve omurilik travması geçiriyor. Ama iyileşiyor. Onu yalnızca birkaç gün tutacağız burada.” Güldü. “Ulusal Kitap Ödülü sahibinin hastam olması bir onur benim için, iyi haberin müjdesini vermek de özel bir sevinç kaynağı. Onu hemen tanıdım, ama bu konuda onunla konuşmaya cesaret edecek gibi değildim – sonra işte, henüz hiçbir şeyden haberi yoktu ve sevindi.”

“Kızım ne durumda?”

“Alnında bir yarık vardı, kapattık, şimdi dinleniyor. Bu gece onu gözetim altında tutacağız. Eğer önemli bir şeyi yoksa onu yarın eve götürebilirsiniz.”

Başını salladı. “Eşimi görebilir miyim?”

“Sizi ona götüreyim.”

Kate tek kişilik bir odada, boynunda boyunluk, sağ kolunda alçıyla yatıyordu. Doktor onları yalnız bıraktı.

Yatağın yanına bir sandalye çekti. “Ödülünü gönülden kutluyorum.”

“Biliyordun. Neredeyse her gün kentteydin ve kentte olduğunda *New York Times* okursun. Neden hiçbir şey söylemedin? Sen başarısız bir yazar olduğun için benim başarılı olmaya hakkım yok mu?”

“Hayır, Kate, ben yalnızca buradaki dünyamızı korumak istiyordum. Kıskanç değilim. Düzinelerce çoksatarın olabilir...”

“Senden daha iyi olduğumu düşünmüyorum. Sen de aynı

başarıyı hak ediyorsun, dünya adil olmadığı ve sana aynı başarıyı vermediği için üzgünüm. Ama bu yüzden de yazmaktan vazgeçemem. Kendimi unufak edemem.”

“Benim gibi ufacak mı?” Başını salladı. “Yeniden patırtının kopmasını istemiyordum, söyleşiler, televizyon programları, partiler, ne bileyim. Daha önceki gibi olmasını istemiyordum. Burada geçirdiğimiz altı ay bize o kadar iyi geldi ki.”

“Benden geriye yalnızca sabahları yazı masasına gömülen, akşamları seninle şöminenin karşısında oturan ve haftada bir evcilik oynayan bir gölge kalmasına katlanamam.”

“Şöminenin önünde oturmuyoruz, konuşuyoruz ve evcilik oynamıyoruz, biz bir aileyiz.”

“Ne demek istediğimi biliyorsun. Senin için son altı aydır ne olduysam, kendine bakan, çok konuşmayan ve geceleri seve seve sana sokulan her kadın da pekâlâ olabilirdi onu. Aşırı kıskançlıktan sırf benden geriye kalanı isteyen ya da sadece benden artakalanı seven bir adamla yaşayamam.”

“Ne demek oluyor bu?”

“Seni terk ediyoruz. Taşınıyoruz...”

“Siz? Sen ve Rita mı? Kundaklayıp yıkadığım, yemekler pişirip okuma yazma öğrettiğim Rita mı? Hastalandığında baktığım Rita mı? Hiçbir yargıç Rita’yı sana vermez.”

“Bugünkü saldırıdan sonra da mı?”

“Saldırım ha...” Yine başını salladı. “O bir saldırı değildi. Her şeyi, telefonu, interneti, hatta yolu bile kapatıp kesmeye çalıştım.”

“O bir saldırıydı, beni buraya getiren sürücü de şerifi haberdar edecek.”

Kamburunu çıkartıp başını öne eğerek oturmuştu sandalyeye. Artık doğruluyordu. “Arabamızı yeniden çalıştırdım, onunla buraya geldim, bariyer ortada yok. Şerifin bulup çıkaracağı tek şey, senin çocuk koltuğu ve emniyet kemeri olmadan kızımızla yola çıkışın.” Eşine baktı. “Hiçbir yargıç sana

Rita'yı vermeyecek. Benimle kalmak zorundasın."

Kate nasıl bakıyordu ona? Nefretle mi? Mümkün değildi. Budala. Canını yakan, kırık kolu ve kaburgaları değildi. Kate'e kocasının onun tekerine çomak sokması acı veriyordu. Planlarını onsuz yapamayacağını anlamak istemiyordu. Sonunda bunu öğrenmesinin vakti gelmişti. Ayağa kalktı. "Seni seviyorum, Kate."

Ne hakla ona dehşetle bakıyordu? Ne hakla ona "Sen delirmişsin" diyordu.

13

Ana caddeden geçerek kente gitti. Tezgâh ve bariyerleri göze çarpmayacak biçimde yığının üstüne koyabilirdi, ama kent festivali bitmiş, yığınlar kaldırılmıştı.

General Store'dan telefon şirketini arayıp zarar görmüş hattı bildirdi. Şirket hemen öğleden sonra bir onarım ekibi göndermeye söz verdi.

Evde bir odadan diğerine gidip durdu. Yatak odasında perdeleri ve pencereleri açtı, yatağı yaptı ve gecelikle pijamayı katladı. Kate'in çalışma odasının kapı eşiğinde durdu. Kate odayı toplamıştı; yazı masası bilgisayar, yazıcı ve bir basılı kâğıt yığını dışında boştu, yerde duran kitap ve kâğıtlar raflardaydı. Kate yalnızca kitabını değil, yaşamının bir bölümünü de bitirmiş gibi görünüyordu. Hüzünlendi. Rita'nın odası küçük kızın kokusuyla doluydu; gözlerini kapadı, kokuyu içine çekti, kızının yıkamasına izin vermediği oyuncak ayısını, şampuanını, terini kokladı. Mutfakta kap kacakları ve tencereleri bulaşık makinesine yerleştirdi, geri kalan her şeyi olduğu gibi bıraktı: Sanki Kate bir anda eve gelip üzerine geçirebilecekmiş gibi kazağı, sanki Rita hemen masaya oturup resim yapmaya devam edecekmiş gibi boyaları. Üşümüş-

tü, kaloriferin ısınısını yükseltti.

Kapının önüne çıktı. Hiçbir yargıç ondan Rita'yı koparmazdı. En kötü olasılıkla iyi bir avukat ona yüksek bir nafaka bağlatırdı. O zaman da Rita'yla birlikte burada, dağlarda yaşayabilirdi. Bu durumda Rita arabayla beş saatlik uzaklıkta yaşayan bir anneyle büyüyecekti. Kate olayı en uç noktaya götürmek istiyor muydu? Bundan ne kazanacağını da görecekti.

Ormana, elma ağaçları ve leylaklarla dolu çayıra, salkım-söğütlü gölete baktı. Buz tutmuş gölde artık birlikte paten kaymayacaklar mıydı? Öteki kıyının yamacında birlikte paten kaymayacaklar mıydı? Her ne kadar Rita duygusal olarak annesinin, kendisi de ekonomik açıdan Kate'in yokluğuyla başa çıkabilse de, yazın ara sıra sanki hep kendisine aitmiş ve hep de öyle kalacakmış gibi hissettiği dünyayı yitirmek istemiyordu.

Yaşamını nasıl koruyacağına ilişkin bir plan geliştirecekti. Eğer elindeki kozlarla bunu beceremezse herkese alay konusu olurdu! Yarın gidip Rita'yı alacaktı. Birkaç gün sonra, Rita ile birlikte hastanenin önünde durup Kate'i bekleyeceklerdi. Çiçeklerle. "Evine hoş geldin" pankartıyla. Sevgiyle.

Arabaya gitti, tezgâh ve bariyerleri indirip mutfakın arkasında odunları kesip parçaladığı yere taşıdı. Hava kararana dek çalıştı, tezgâhın çivilerini söktü, bariyerleri küçük parçalara ayırdı. Mutfaktan çalıştığı yere vuran ışığın altında odunu yığdı; kış için biriktirdiklerinden bir bölümü kaldırıp yeni odun parçalarını yerleştirdi.

Yeni ve eski odun parçalarını kovaya doldurdu ve şömineye taşıdı. Telefon çaldı; arayan telefon şirketi idi, hat yeniden açılmıştı. Hastaneyi arayıp Kate ve Rita'nın uyuduğu ve kaygılanmasını gerektirecek hiçbir şeyin olmadığı bilgisini aldı.

Sonra ateş yandı. Ateşin önüne geçti ve odun parçalarının tutuşmasını, yanmasını, kora dönüşmesini ve ufalanıp

kül olmasını izledi. Mavi bir odun parçasının üstüne beyaz yazıyla yazılmış “OLAY” sözcüğünü okuyabiliyordu, “POLİS OLAY YERİ GİRİLMEZ” yazısının bir bölümüydü. Ateş boyayı eritiyor, yazıyı silip yok ediyordu. Birkaç hafta içinde Rita ve Kate ile birlikte şöminenin karşısında oturmak istiyordu. Kate bir odun parçasının üstündeki OLAY ya da YERİ harflerini okuyacak ve bugünü hatırlayacaktı. Kocasının onu ne kadar çok sevdiğini anlayacak, ona sokulup sarılacaktı.

Geceleyin Bir Yabancı

1

“Beni tanıdınız, değil mi?” Yanıma oturur oturmaz benimle konuşmaya başladı. Uçağa binen son yolcuydu, hostesler onun arkasından kapıları kapadılar.

“Sizinle...” Diğer yolcularla birlikte bekleme salonundaki bara takılmıştık, New York-Frankfurt uçuşu birkaç kez ertelenmişti, kızgınlığımızı şampanyadan çıkarıyor, gecikmeli uçuşlar ve kaçırılan fırsatlarla ilgili öyküler anlatarak vakit geçiriyorduk.

Beni konuşturmadı. “Gözlerinizden okudum. Bu bakışı tanıyorum: Başlangıçta sorgulayıcı, ardından bilmiş, sonunda dehşete kapılmış. Nereden biliyorsunuz... Benimki de ne soru ama, sonuçta öyküm tüm gazete ve televizyonlardaydı.”

Onu dikkatle süzdüm. Elli yaşlarında, yapılı ve uzun boy-luydu, hoş, zeki bir yüzü vardı, saçlarına epey ak düşmüştü. Barda öyküsünü anlatmamıştı; benim dikkatimi yalnızca üstünden hafifçe düşen, hafif kırıksık giysisi çekmişti.

“Üzgünüm” –neden üzgünüm diyordum ki–, “sizi tanımadım.” Uçak kalkmıştı ve yükseliyordu. İnsanın koltuğuna mihlandığı, karnının çekildiği ve bedeninin uçtuğunu hissettiği bu anlar hoşuma gidiyordu. Pencereden kentin ışık denizine baktım. Sonra uçak büyük bir kavis çizdi, yalnızca gökyüzünü görüyordum, sonunda altımda ay ışığının parıldadığı deniz uzanıyordu.

Komşum usulca güldü. “Durmadan birileri benimle ko-

nuşmaya çalıştı, ben karşı durdum. Şimdi eteğimdeki taşları dökmek istedim ama bahtım kara.” Gülerек kendini tanıttı. “Werner Menzel. İyi uçuşlar dileğiyle kaldırıyorum kadehimi!”

Aperitiflerimizi içerken havadan sudan konuştuk, akşam yemeği sırasında farklı filmler izledik. Kabin ışıkları sönünce bana doğru dönmesine hazırlıksız yakalandım. “Çok yorgun musunuz? Sizi sıkboğaz etmeye hakkım olmadığını biliyorum ama size öykümü bir anlatabilsem... Uzun sürmeyecek.” Biraz durakladı, usulca gülmeyi sürdürdü. “Aslında uzun sürecek, ama size minnettar olacağım. Biliyor musunuz, şu ana dek medya benim öykümü anlattı. Ama o benim değil, onların öyküsüydü. Benim henüz öyküm yok. Önce onu anlatmayı öğrenmek zorundayım. Öykümü henüz geceleyin bir yabancıyla ilgili hiçbir şey duymamış birine anlatmaktan daha iyi bir öğrenme yolu olamazdı.”

Uçakta uyuyamayanlardan değilim. Ama nezaketsiz davranmak istemiyordum. Ayrıca geceleyin bir yabancından söz ederken takındığı tavırda beni etkileyip aklımı çelen, ironik bir sevecenlik vardı.

2

“Öykü Irak Savaşı’ndan önce başlıyor. İçişleri bakanlığındaki görevime başlamış, içişleri ve dışişleri bakanlıkları ile üniversiteden genç meslektaşlarımdan oluşan bir gruba davet edilmiştim. Bir okuma ve tartışma grubu – o zamanlar Berlin’de salonlar yeniden moda olmuştu. Ayda bir kez akşam sekizde bir araya geliyor, tartışıyor, birkaç şişe şarap deviriyorduk, genellikle saat on birde iştten, konserden ya da tiyatrodan eve dönen kız arkadaşlarımız bize katılıyor, kitaplara ciddi yaklaşımımıza inceden takılıp, bitmek üzere olan konuşmamıza neşe katıyorlar-

dı. Kapanış özellikle pek bir hareketli oluyordu.

“Bazen diplomat dostlarımız, bizi şu önemli olanlara değil de, yazarlarla sanatçıların katıldığı resepsiyonlara davet ediyordu. Önceleri kız arkadaşımınla birlikte daha önceden tanıdığımız insanların yanında duruyorduk. Sonra diğerlerinin onlarla konuşmamızdan hoşnut olduklarını fark ettik. Kuşkusuz, bizim onlar için ilginç olabileceğimizden çok daha önemli kişiler ya da öyleymiş gibi yapanlar vardı. Bunlar istisnaydı. Resepsiyonlarda gerçekten eğlenilebileceğini hiç düşünmezdim.

“Keşke farkına varabilseydim... Kuveyt Elçiliği’nin ataşesinin kız arkadaşına kur yaptığını fark ettim. Bu yüzden bir bağlantı kurmaktan kaçınmalı mıydım? Oyuncu bir biçimde flört ediyor, açıkça kur yapmaktan çok, kız arkadaşımın güzelliğine duyduğu hayranlıktan dem vuruyordu. Bir kadın hoşuma gittiğinde ben de böyle flört ederdim – onu elde etmek için değil de, ne düşündüğümü bildirmek için. Kız arkadaşım da flört oyununa karşılık verdi; ona gerçekten cesaret vermedi, yalnızca yaptığı iltifatlardan duyduğu hoşnutluğu gösterdi.”

Konuşurken koltuğunun kolçaklarına dayanmıştı. Şimdi yeniden arkasına yaslandı. “Çok güzeldi. Sarı saçlarını nasıl severdim! Açık ve koyu gölgelerini, omuzlarına dökülen bukleleri, yüzünü aydınlatan ışığı. ‘Meleğim’ demek isterdim hep, ‘meleğim’. Ya fiziği!” Yeniden hafifçe gülüşünü duydum. “Kadınların kendilerini ne kadar çirkin bulabileceklerini bilirsiniz. Belki baldırları gerçekten biraz dolgundu. Ama hoşuma gidiyorlardı. Sarışın güzelliğini gerçekçi kılıyorlardı. Dedesinin çiftçi, babasının demiryolcu, kendisinin de pratisyen hekim olmasına uygun düşünüyorlardı. Ayrıca burnuyla üst dudağının bağlantısının normalden biraz kısa oluşunu ve bu durumun ağzını genellikle bir parça aralık tutuşunu beğeniyordum. O anda yüzünde, tıpkı dünyayı şaşkınlıkla izle-

yen bir çocuk gibi, büyülu bir sevimlilik ifadesi olurdu. Ama düşüncesini toplayıp dudaklarını kapattığında yüzü tüm kararlılığını gösteriyordu. Ah bir de yürüyüşü vardı – ‘*Elle ne marche pas, elle danse*’⁷ adlı şarkıyı bilir misiniz?” Usulca bir melodi mırıldandı.

“Ataşenin davetini kabul etmemeliydik. Ama kız arkadaşım uzak ülkelere gitmeyi severdi, bense yolculuk yapmaktan hoşlanmam... Çılgınca, değil mi? Yolculuktan hoşlanmam, o zaman da yolculuğa çıkmamayı isterdim, şimdi o yolculuğa çıktığım için hayatım pahasına yolculuk yapmak zorundayım. Neyse, yolculuğu ona borçluydum ve hiç değilse aptal turistler gibi olmayıp bağlantıda olacağımız bir kişi ve yer olacak diye seviniyordum. Kimse bizi uyarmadı, hem neden uyaracaklardı ki? Daveti kabul ettik ve Paskalya tatilinde uçtuk.

“Ataşenin kabilesiyle birlikte yaşadığı evler, çiftlikler ve bahçelerden oluşan sitede değil, otelde kalıyorduk. Bizimle ilgileniyor olmasını zaten yeterli buluyordum. Onunla, genellikle de erkek kardeşleri ve arkadaşlarıyla yollardaydık. Çöllerde, petrol alanlarında arabayla ilerleyip balıkçılarla denize açılıyor, üniversite ve parlamentoyu ziyaret ediyor, deve yarışlarında bahse tutuşup kazanıyorduk. Serüven tatilinden çok, zengin insanların tatili türündeydi; altyapı Florida’daki gibiydi, restoranların Fransız aşçıları vardı, pikniklerde masalar örtülüyor, porselen tabaklar ve gümüş çatal kaşıklar kullanılıyordu ve şoförlü büyük arabalarla gezdiriliyorduk. Gayet etkileyiciydi. Ama akşamları süitimizdeyken mutluydum. Ya da sabahları balkonda oturup güneşin doğuşunu izlerken. Akdeniz’de olsun, Kuzey Denizi’nde olsun, güneşin denizin içine batışını çok sık izlemiş, ama denizin içinden çıkışını daha önce hiç görmemiştik.”

7. Fransızca: “Yürümüyor, adeta dans ediyor.” (ç.n.)

3

Elini kolumun üstüne koydu. “Çok sabırlısiniz. Bir kırmızı şarap içelim mi? Bordeaux şarapları var ama Russian River Valley’de⁸ üretilen Pinot Noir daha iyidir.” Yanıtımı beklemeden başının üzerindeki düğmeye bastı ve hostesi şişeyi bize bırakmaya ikna etti. Hatırlamak ve anlatmak onu canlandırıyormuş gibi sesi neşeyle çıkıyordu.

“Bir sabah bizi otelden arabayla alamadılar, biz de taksi tutmak istedik. Araba yolunda, bir masa ötemizde kahvaltı etmiş ve gazete değiş tokuşu yaptığımız iki bey bizi kente bırakmayı teklif etti. Arabaya bindik, kız arkadaşım öne, ben arkaya oturduk, yola çıktık ve bir kırmızı ışıktaki şoför benden çabucak bir mektubu kutuya atmamı istedi. Neden ben, diye soracaksınız, neden diğer beyden istemedi ya da kendi inmedi? Diğer bey aksıyordu, bunu hemen fark etmiştim, şoför solda oturuyordu ve posta kutusu sağdaydı, neredeyse pence-re-den uzanıp mektubu atabilecektim. Arabadan indim, yeşil yandı ve araba hareket etti. Yoğun trafik vardı, diye düşündüm, şoför duraklamak istemiyor, meydanın çevresinde bir tur atıp geri gelecek.”

Konuşmayı sürdürmedi. Koltuklarımızı aydınlatan tavan-daki minik lambaları söndürdü. Bana acısını göstermek istemiyor muydu? Hiçbir şey söylemedim, elini kavrayıp kısa bir süre sıktım.

“Evet, geri gelmedi. Orada durdum ve yarım saat sonra ata-şeye telefon ettim. O da bakanı aradı, bakan hemen polis gönderdi, yolları kapattırdı, havaalanı kontrollerini sıkılaştırdı ve sahil güvenliği alarına geçirdi. Polis merkezine götürüldüm ve bana yüzlerce fotoğraf gösterildi. İki adamı da bir daha çıkaramadım. Almanya’nın elçisi ve eşi beni alıp konutlarına getir-

di; beni bu durumda yalnız bırakmak istemiyorlardı. Herkes özenliydi, dostça davranıyor ve çaba gösteriyordu.

“İlk gece uyumadım. Ama doğan günle birlikte cesaretimi topladım ve bin bir umutla ayağa kalktım. Diğer günlerde de umutla kalktım. Ta ki bunun kötü görüldüğünü kendime itiraf etmek zorunda kalana dek. Büyükelçi bana Yakındoğu’daki Avrupalı kadın ticareti üzerine bildiklerini anlattı. Almanya’ya döndüğümde bu konuda bulabildiğim her şeyi okudum. Eski-den, deyimimi hoş görürseniz, toplama noktaları varmış, kaçırılan kadınlar oralarda satılıyormuş ve eşinizi açık artırmada yeniden satın almaya çalışıyormuşsunuz. Bugün gizlice kadınların videoları hazırlanıyor, ilgilenenler videoları internetten izleyip fiyat öneriyor ve sipariş veriyorlar. Ancak o zaman kadın kaçırılıyor. Eğer kocası, sevgilisi ya da polis durumu fark ederse, tüm izler çok önceden siliniyor.

“Kadınlara ne olduğunu öğrenmek isteyeceksiniz. Üst düzey kadınlar ve fiyatlardan söz ediyoruz. Eğer kadınlar işbirliği yaparlarsa şansları yaver gidiyor. Yapmazlarsa birkaç kez el değiştirdikten sonra Mombasa’da bir geneleve düşüyorlar.”

Kendimi onun yerine koymayı denedim. Başka birinin kollarında kendini iyi hissetmesini ummaktan başka elinizden hiçbir şeyin gelmediği sevdiğiniz kadının yasını nasıl tutarsınız? En iyi olasılıkla Mombasa’da sarhoş bir gemici artık sahip olmak istemediğinde geri alınan bir kadının yası ne kadar süreyle tutulur? Ne kadar beklenir?

4

“Bir yıl sonra Irak Savaşı çıktı. Savaşın benimle ilgisinin ya da benim onunla bir ilgimin olacağını düşünmüyordum. Ancak Kuveyt’te zengin aileler korkuya kapılıp Los Angeles, Cannes, Cenevre ya da işte evlerinin olduğu yerlere taşındılar.

“Cenevre’de adamın elinden kurtulmuş. Pencereden çıkmış, çiti aşmış, yolda bir arabayı durdurmuş ve hemen sürücünün telefonuyla beni aramış. Cenevre’ye giden ilk uçağa bilet aldım. Aranıp bulunacağı korkusuyla yalnız kalmak istemiyordu, üniversitede öğrenci olan sürücü onu üniversite kütüphanesinin okuma salonuna getirdi. Ben gelene dek orada oturdu.

“Cenevre Üniversitesi’nin kütüphanesini bilir misiniz? Okuma salonuyla yüzyıl sonunun bir resimli kitabından çıkmışçasına göz kamaştırıcı bir yapı. İlk sıranın ortasında oturuyordu, dikkat çekici biçimde giyinmiş, takılar takıp parfüm sürmüştü. Masasına gittiğimde, başını öne eğdi. Koluna dokundum, başını kaldırdı ve çığlık attı. Sonra beni tanıdı.”

Pilot kokpitten hava boşluğuna girileceğini bildirdi ve emniyet kemerlerini bağlamamız için bizi uyardı. Hostesler koltuk dizileri arasında yürüyor, pilotun uyarısına uyuldu mu diye kontrol ediyor, üzerlerindeki battaniyelerin emniyet kemerini gizlediği uyuyan yolcuları uyandırıyor ve bardakları topluyorlardı.

Komşum konuşmayı kesti ve olup bitenleri izledi. “Uyarılarında ciddiler. Hosteslerin *business class* yolcularını uyandırdığına daha önce hiç tanık olmadım.” Bana baktı. “Uçuşta tehlike yaşanınca korkar mısınız? Ya da Tanrı’ya inanır mısınız? Onun ellerinden başka bir yere düşmeyeceğinize mi inanırsınız? Ben Tanrı’ya inanmıyorum. Tanrı’ya inanmıyorum ama adalet ve gerçeğe hâlâ inanıyor muyum, bilmiyorum. Eskiden önünde uzun bir ömür kalmayanın doğruyu söyleyeceğini düşünürdüm. Ama belki de yaşayacak fazla zamanı kalmayanlar en beter yalancılarıdır. Sahneye şimdi değilse ne zaman çıkacaklar? Gerçek... Nedir gerçek, yargıcın birine güvence vermemesi mi? Peki, yalan nedir, yargıcın o güvenceyi vermesi mi? Yalnızca kafalarda gezinip duruyor ve bir türlü düzgün biçimde yerleştiremiyorsa, nedir gerçek?” Yine usul-

ca gülümsedi. “Kusura bakmayın, biraz dağılmış durumdayım. Uçuşta tehlike baş gösterince korkuyorum, az önce yaşanan da korkulu rüya habercisi. Ama Pilatus ya da Raskolnikov gibi konuşmaya son veriyorum. Yoksa beni neden dinleyeceğinizi sorgulayacaksınız.”

Sonra sanki büyük bir el uçağı kavrayıp onunla oynuyormuş gibi oldu. Onu salladı, düşürdü, yeniden yakaladı, yeniden düşürdü. Emniyet kemeri bedenimi tutuyordu. Ama sanki organlarım yerlerini kaybetmiş gibi hissediyordum; ellerimi karnımın üstüne koydum ve kenetledim. Koridorun öteki yanında bir kadın kustu, önümde bir adam imdat diye bağırdı, arkamda bagajlar yere yuvarlandı. Ancak, uçak normal seyrine dönünce, yaşananlar ve daha yaşanabileceklerle ilgili korku yükseldi. Daha geçmemişti. Uçak bir kez daha hava boşluğuna düştü, yerçekimi yine beden ve organları fena halde etkiledi.

5

“Yeniden birlikte oluşumuz böyleydi işte. Bizi sarsıp birbirimize çekti. Bir zehir gibiydi. Bazen zamanımızı sakın geçiriyorduk, ama birbirimize güvenmiyorduk. Biri pes edene dek birbirimizi sinsice gözlüyorduk. Sonra soğuk ve kırıncı olmaya başladı, sonunda gürültülü ve kaba bir şeye dönüştü.”

Yine mi konuşuyordu? Neden söz ediyordu? “Onları sarsıp birbirine çeken şey” neydi? Şey?

“Böyle hissettiriyordu. Uçağımızı sallayan fırtına gibi. Bizden daha güçlü bir kudret. Okuma salonunda birbirimizin kollarına atıldık, ona bütün gece sarıldım, o ilk gece ve diğer geceler; daha önce birbirimize güvenmediğimiz noktalara yoğunlaştık ve her şeyin iyi olacağını düşündük. Ama benimle yatmak istemedi, önce tıpkı bir tecavüz sonrası gibi travma

geçirdiğini ve zamana, sakınlı davranmaya ve şefkate ihtiyacı olduğunu düşündüm, ama sonra kendime beni hâlâ seviyor mudur diye sordum. Acaba kalbinin bir parçası ataşede mi kalmıştı? Sonuçta onunla hiç de o kadar kötü şeyler yaşanmamış mıydı?”

“Ataşeyle mi?”

“Evet, onu kaçırtan oydu.”

“Ataşe mi? Mahkûm oldu mu?”

“Kız arkadaşımın Cenevre’den Berlin’e uçabilmesi için geçici bir kimliğe ihtiyacı vardı, biz de Bern’e Alman büyükelçisine gidip her şeyi anlattık. O İsviçre polisiyle görüştü, İsviçre polisi de Almanya’da Alman polisiyle görüşmemiz gerektiğini söyledi. Alman polisi bize yalnızca İsviçre polisine danışabileceklerini belirtti. Kimse Kuveyt’le politik bir sorun yaşamak istemiyordu. Medyayı harekete geçirebilirdik; *Bild*’deki bir haber ve *Stern*’deki bir söyleşinin ardından polis ve dışişleri bakanlığı belki bir şeyler yapardı. Kendimizi medyada afişe etmek istemedik.”

“Kız arkadaşınızı suçladınız, oysa o...”

“Kaçmış olmasına karşın mı?” Birkaç kez başını onaylamak adına salladı. “Sorunuzu anlıyorum. Bu soruyu ben de kendime sürekli sordum. Ancak zorbalığın, alıkonulmanın, kullanılmanın, erkekler için olduğu kadar kadınlar için de bir cinsel çekiciliği olabilir. Kız arkadaşım ataşeyle flört etti, ataşe de kız arkadaşıyla. Kız arkadaşım yaşamını onun haremde geçirmek istemiyordu. Bu yüzden kaçmak zorundaydı. Ama bu onunla yaşamının cinsel deneyimini gerçekleştirmediği anlamına gelmiyor. Benimle yatmayı reddetmiş olması ve benim onu suçlu bulmam da her şey demek değildi. Ayrıca o da beni suçladı. Kuveyt gezisiyle onu tehlikenin kucağına atmışım ve kaçırılmasının ardından elimden gelen her şeyi yapmamışım.”

Kabin ışıkları yeniden yandı ve hostesler koridorun öte ya-

nında kusan kadınla, önümde avaz avaz bağırان yolcuyla ve arkamda yere düşen bagajlarla ilgilendiler. Komşum konuşmayı sürdürüyordu, ama ben motorların her zamankinden farklı çıkan seslerine kulak kabarttım ve onu artık dinlemedim. Ta ki “Ama o ölmüştü” sözlerini işitene dek.

“Ölmüş mü?”

“Yalnızca iki kat vardı ve bacaklarını, bir kolunu falan kır-dığını düşündüm. Ama ölmüştü. Kafa üstü çakılmıştı.”

“Nasıl...”

“Onu ittim, ama bana vurmuştu. Ona karşı kendimi korumak istiyordum, bir daha bana vurmasına izin vermeyecektim. Onu itmemem gerekirdi, biliyorum. Kavga etmemeliydik. Ama o sıralar çok kavga ettik, doğrusu başka bir şey yaptığımız yoktu. İlk kez birbirimize girmiyorduk. Ama balkonda ilk kez kavga ediyorduk, kız arkadaşım uzun boyluydu ve korkuluk alçaktı. Yine de kollarından yakalayıp onu tutmaya çalıştım, ama ellerimin arasından kayıp gitti.” Başını salladı. “Neyin tehdidi altında olduğunu ve ne yaptığını bilmediğini düşünüyorum. Ama bilemiyorum. Ya benim tarafımdan kurtarılmaktansa ölmeyi tercih ettiyse?”

6

Yine elini kavrayıp sıktım. Bir insan böyle bir soruyla nasıl yaşayabilir? Ama sonra bana motorların sesinden başka bir şey daha tuhaf geldi. “Öykünüzün tüm gazete ve kanallarda olduğunu söylemiyor muydunuz? Medya bir balkondan düşme olayını umursamaz ki!”

Karşılık vermek için acele etmedi. “Çünkü ortada para meselesi vardı.”

“Para mı?”

“Şöyle ki”, ağır ağır ve endişeli bir biçimde konuşuyordu,

“ataşe onu benden satın aldığını anlatmış. Ona gerçekten inanmamış ama yine de anlatılanlar kafasını kurcalamış, o zamandan bu yana ara sıra bana bunu soruyordu, bazen de bir kız arkadaşıyla bundan söz ediyormuş. Ölümünden sonra arkadaşı bunu polise anlatmış.”

“Hepsi bu muydu?”

“Polis parayı hesabımda buldu. Üç milyon hesabıma geçtiğinde, parayı hemen gerisingeri göndermeye çalıştım. Ne var ki para Singapur, Delhi ya da Dubai’de nakit olarak ödenmişti, geri gönderilemiyordu.”

“Yani biri tutup üç milyonu bir çırpıda hesabınıza gönderdi, öyle mi?”

İçini çekti. “Tanıştığımızda ataşe bazen şakayla hâlâ geleneklerine bağlı Bedevi’yi oynadı. Ah, sarışın bir afet! Eşinizi değiştirmeye ne dersiniz? Karşılığında deve mi istersiniz? Oyuna katıldım, sıkı sıkıya pazarlık yaptık. Bir devenin fiyatını üç bin olarak belirledik, ben sevgilimin fiyatını bin deve olarak abarttım. Bir oyundu bu.”

Kulaklarıma inanamıyordum. “Bir oyun mu? Sonunda gülererek onay verip el mi sıkıştınız? Peki, Kuveyt’e giderken oyunun ciddiye dönüşeceğinden hiç korkmadınız mı?”

“Korkmak mı? Hayır, korkmadım. Oyunu sürdürerek bana bin deve gösterir ya da yarış atları veya spor arabaları mı önerir diye biraz merak ediyordum. Huylandım ama korkmadım.” Yeniden elini kolumun üstüne koydu. “Korkunç bir hata yaptığımın farkındayım. Ama ataşeyi tanısaydınız, beni anlardınız. İngiltere’de özel bir okulda okumuş, kültürlü, şakacı, dünya zevklerine düşkün – gerçekten zararsız, kültürlerarası bir oyun oynadığımızı düşünüyordum.”

“Ama sevgiliniz ortadan kaybolunca... Hiç değilse para geldiğinde onun kimin elinde olduğunu biliyordunuz. Ne zaman geldi para?”

“Kuveyt’ten döndüğümde para hesabımdaydı. Ne yapacak-

tım yani? Kuveyt'e uçup ataşeye parasını geri almasını ve sevgilimi bana geri vermesini mi söyleyecektim? Bana kahkahalarla güldüğünde onu Emir'e mi şikâyet edecektim? Dışişleri bakanımızdan Emir'le görüşmesini mi rica edecektim? Rus mafyasından birkaç adam tutup onlarla birlikte ataşenin yaşadığı ve büyük olasılıkla sevgilimi hapsettiği siteyi mi kuşatacaktım? Gerçek bir erkek sevdiği kadını kurtarır, biliyorum. Bu uğurda can verilecekse, canını verir. Korkakça yaşamaktansa, onuruyla ölmek yeğdir. Rusları, silahları, helikopteri ve daha ne gerekecekse ayarlamam için üç milyon gerçekten yeterli olduğunu da biliyorum. Ama bu filmlerde olur. Bu benim dünyam değil. Ben beceremem bunu. Rus mafyasının adamları paramı elimden alır, silahlar paslanır, helikopter mekanik bir arıza yapardı.”

7

Motorları unutmuştum. Ama pilot da motorlardan gelen tuhaf sesi duymuş, belki de minik bir lambanın birden yandığını ve göstergenin ters yöne döndüğünü görmüştü. Kokpitten yaptığı konuşmada bir saat içerisinde Reykjavik'e iniş yapacağımızı bildirdi. Endişelenmeyi gerektirecek bir durum yokmuş; var olması olası küçük sorunla pekâlâ Frankfurt'a uçabilirmişiz, ancak güvenlik nedeniyle sorunu Reykjavik'te kontrol ettirmek istemiş.

Pilotun açıklaması yolcuları huzursuz etti. Endişelenmeyi gerektirecek bir durum yok muydu? Uçuşa devam edebilecektiysek, neden iniş yapıyordu? Gerçekten uçmaya devam edemez miydik? O halde durum hiç de tehlikeli değil miydi? Diğerleri Reykjavik ve İzlanda üzerine bildiklerini birbirleriyle paylaştı: Aydınlık yazlar ve karanlık kışlar, sıcak su kaynakları ve koyunlar, İzlanda'nın küçük atları ve İzlanda

yosunu. Koltuklar dik duruma getirildi, masalar ve ekranlar kapandı, hostesler çağrıldı. Yolcular hareketlenmiş, ortalığı velveleye vermişti. Ta ki aralarından biri bir motordan siyah bir duman çıktığını fark edene dek. Haber ağızdan ağıza yayıldı ve haberi veren sessizliğe gömüldü. Kısa bir süre sonra uçakta çıt çıkmaz oldu.

Komşum fısıldadı: “Belki de fırtına sırasında motora yıldırım düştü. Bunun sık sık yaşandığını belirtmek isterim.”

“Evet” diye fısıldadım ben de. Sanki türbinlerine bir şey kapılmış da onu unufak etmeye çalışıyormuş gibi motordan yükselen çatırtılar işittiğimi sandım. Sanki yaralanıp bitkin düşmüş ve daha fazla devam edemiyormuş gibi. Korkuyordum, aynı zamanda yaralı makinenin tıpkı yaralı bir insanın iniltisini çağrıştıran gürültüsü beni avucuna almıştı. “Parayla ne yaptınız?”

“Ona el sürmeyip öylece bırakmalıydım, biliyorum. Ama paraya karşı bir eğilimim var. Oldum olası küçük birikimlerimi borsada fonlarda değerlendirmişimdir.” Özür dilercesine kollarını kaldırdı. “Artık gerçekten param vardı. Sonunda onu işletmeye girişebilirdim. Üç yılda üç milyonu beş milyon yaptım. Para işletilmeseydi, kime yararı olurdu? Kimseye. Emanet edilmiş paralar meselini bilir misiniz? Hani şu üç uşağının her birine on para emanet eden ve döndüğünde paraları işletmiş olan iki uşağı ödüllendirip paraya el sürmemiş olanı cezalandıran efendinin öyküsü. Sahip olana verilir, ama sahip olmayandan da elinde ne varsa alınır. Bu böyle bir şeydir.

“Ancak mahkemede diğerlerinin bunu anlamadıklarını fark ettim.” Başını salladı. “Yargıçlar benimle sanki gerçekten sevgilimi satmışım gibi konuşuyorlardı. Yoksa neden parayı alıp işletecekmişim? Sanki onu öldürmüşüm. Sevgilim tüm bunların ardından çıkagelip beni tehdit etmiş ya da şantaj mı yapmıştı? Savcı bir türlü kanıtlayamıyordu. Ta ki komşu kadın ortaya çıkıncaya dek.”

8

Motoru ve siyah dumanı görmüyordum ama çatırtıyı duyuyordum. Ses kesildiği anda uçağın içinde bir inilti yükseldi, motorun alev aldığını gören yolcuların iniltisi.

Komşum titreyerek iki eliyle birden koltuğunun kolçaklarını tutuyordu. “Kendime yardımcı olamıyorum, her ne kadar dünyayı bilmem ne kadar sıklıkla turladıysam da uçmaktan korkuyorum. Biz gökyüzünde uçmak ve on bin metre yükseklikten yere ya da denize düşmek için yaratılmadık. Aynı zamanda düşerek ölme fikri de aklıma yatıyor. İnsan biraz daha zamanının olduğunu bilir, bir kadeh şampanya daha içer, yaşamla vedalaşır ve sonra güm diye biter.” Yine fısıldamıştı, ama “güm” derken sesini yükseltmiş ve ellerini çırpmıştı. Yanında beliren hostesten şampanya istedi. “Siz de ister misiniz?”

Başımı iki yana salladım.

Hostes içki servisi yaptıktan sonra konuşmayı sürdürdü. “Biliyor musunuz, yeni bir evde, yeni bir mahallede ancak oranın insanlarıyla içli dışlı olduğumda kendimi iyi hissediyorum. Gazete bayiiindeki kadının yaşantısının içyüzünü bilip sabahları ona ne almak istediğimi artık söylemek zorunda olmadığım da. Eczacı adamı reçeteli bir ilacı reçetesiz ve reçek denli iyi tanıdığım da. Birkaç ev ötedeki İtalyan lokantası bana menüde olmayan bir makarna hazırladığında.

“Balkonundan benim balkonumu görebilen komşum, yürümekte, özellikle de yük taşımakta güçlük çeken ve benim yolda yürürken, merdivenlerden çıkarken, alışverişte sık sık yardım ettiğim yaşlı bir kadın. Onu severim, o da beni sever. Dava sırasında beni arayıp evine çağırdı ve yanılmayı umduğunu ama mahkemede yalnızca gördüğünü söyleyebileceğini, olayın ona benim kız arkadaşımı itmekle kalmayıp korkuluğun üzerinde sıkıştırdığım biçimde görüldüğünü dile getirdi. Korkunç derecede üzgündü, benden özür diledi ve her şe-

yin aydınlanacağını düşündüğünü söyleyerek beni rahatlattı. Söz konusu akşam kız arkadaşım la boğuşan gerçekten ben miymişim? Beni tanıyamamış.

“Avukatımın mahkemede bilinci yerinde, beni hâlâ seven, emekli öğretmen, hoş bir yaşlı hanımefendi karşısında ne tür şansı olabilirdi? Üstüne üstlük, sevgilimin eski bir arkadaş ı olan tanınmış bir gazeteci, olayın manşetlere çıkmasından ve benim hiç de iyi görünmememden kaygılanarak çıkageldi. Kadınların bazen hayatında olan bu eski dostları bilir misiniz? Okuldan, hatta anaokulundan? Kadınla birlikte olamayıp ona yaşamı boyunca körü körüne bir bağlılıkla eşlik eden dostlar. Öyle ki kadın, sevgilisinin de neden böyle köpek gibi sadakat göstermediğini sorgular. Konu üzerine hiçbir şey bilme se de gazeteci benden hoşlanmıyordu. Kız arkadaşım la birlikte olmamız yeterliydi.

“Hapse girmek istemiyordum. Yalnızca ihmal sonucu ölüm e neden olmakla suçlandığımdan tutuksuz yargılanıyordum, parama da el konmamıştı. Parayı Virgin Adaları’na transfer ettim ve yaşlı kadın tanıklık yapmadan önce o akşam Almanya’dan ayrıldım.”

Huzurum kalmamıştı. “Kız arkadaşınızı sevdiniz mi? Öykünüzde bir kez olsun adını anmadınız.”

“Ava. Annesi koyu bir Ava Gardner hayranıydı. Evet, onu sevdim. Çok güzel bir kadındı, birlikte hiç sorun yaşamadık, yani berbat sorunlarla karşılaşana dek demek istiyorum. Onunla bir davette, bir gala gecesinde ya da yalnızca bir restoranda birlikte görünmek, üstü açık spor arabayla kentte ya da kırd a dolaşmak, pazar yerinde gezmek, onunla kıyıda ki bir otelde tatil yapmak – biz bakışları üzerinde toplayabilen bir çifttik ve kendimizi göstermekten hoşlanıyorduk. Biraz yüzeysel mi geliyor kulağa? Tutkudan çok kibri mi çağırıştırıyor? İlişkimiz yüzeysel değildi. İkimiz de kaliteli bir yaşamı seviyorduk. Dünya güzel olduğunda ve o güzel dünyada güzel

adımlar atabildiğimizde ikimiz de hoşnut oluyorduk. Yalnızca hoşlanmakla kalmıyor, bunu tutkuyla seviyorduk. Bizim tutkumuz başkaydı, öyle bir gün göklere yükselip ertesi gün yerin dibine geçen, duyguların karmakarışık olduğu bir tutku değildi. Ama gerçek ve derin bir tutkuydu.”

“İlişkiniz güzelliğini yitirdiğinde neden gitmediniz? Neden Ava’nın gitmesine izin vermediniz?”

“Bunu ben de anlamıyorum. Beni sorgulamaya, suçlamaya ve yargılamaya başladığında, bunun altında kalamazdım. Kendimi savunmak, ona aynı biçimde karşılık vermek zorundaydım. Bana saygı duymasını istiyordum.”

“Ondan özür dilediniz mi?”

“Ondan özür dilememi istiyordu.”

Bekledim ama sorumu yanıtlamadı. Soruyu yeniden sormakla onu rahat bırakmak arasında kararsızlıkla gidip gelirken, uçak hafif bir sarsıntıyla Reykjavik Havaalanı’nın pistine indi.

9

Hostes bize Reykjavik’e hoş geldiniz diyerek saatin yerel saatle iki olduğunu bildirdi. Pistler boştu, binalar karanlıktı, uçak binış köprüsüne kısa sürede ulaşmıştı. El bagajlarımızı yanımıza almamız istenmişti, yola belki başka bir uçakla devam edilecekti.

İçinde bulunduğumuz durumda bile biçim korunuyordu; diğer yolcular beklerken, biz *business class* yolcularına uçağın üst katından alt katına ve dışına dek yol gösteriliyordu. Özel olarak açılmış locada *business class* yolcuları oturuyordu. Barda yine New York’ta da barda duran *business class* yolcuları duruyordu. Şampanya yoktu ve anlatacak bir uçak kazası ya da kıyısından dönülmüş bir kaza öyküsü olmayan, isteksiz-

ce ötekinin öyküsünü dinliyordu. Tehlikeden paçayı son anda kurtarmışken tehlike öyküleriyle neden ilgilensindi ki?

Komşum yanımda yine sessizliğe gömülmüştü. Arada ona bakıyordum, o da bana gülümsüyordu, gülümsemesi de tıpkı gülüşü gibi yumuşacıktı. Bunun dışında anlatılan öyküleri dinliyordum. Ta ki bir kadeh yerde paramparça olana dek. Anlatıcı öyküsünü kesti, dinleyiciler başlarını çevirdiler. Komşumun elinden kadehi kayıp düşmüştü. Ama ne kırıklara eğiliyor, ne de pantolonundaki lekeleri siliyordu. Yerinden kıınılamıyordu.

Yanına gidip elimi sırtına attım. “Yardımcı olabilir miyim?”

Beni güçlkle fark edip yanıtladı. “O... o adam...” Adamın bakışlarını üzerinde hissettiğinden daha fazla konuşmadı. Bir garson gelip kırıkları topladı ve yerdeki şarabı sildi. Komşumu daha sakince görünen pencereye götürmek istedim. Ama o tuhaf bir homurtu çıkararak engel oldu. “Hayır, pencere yanı olmaz.” Çevreme bakındım. Gazete stantlarının yanı da sakinceydi.

“Size bir doktor çağırayım mı?”

“Doktor... Hayır, bana bir doktor yardımcı olamaz.” Birkaç kez derin soluklar alıp verdi. Sonra yeniden gücü yerine geldi. “Şurada, pencerenin yanındaki açık renk giysili adam – beni izlediğini biliyordum, ama onun bir ya da iki uçak önünde olduğumu sanıyordum. İki yıl önce beni silahla yaraladı. Beni vurup öldürmek istedi de şansım mı yaver gitti, yoksa bana bir uyarı mı yapmak niyetindeydi, bilmiyorum.”

“Size ateş mi etti? Onu ihbar ettiniz mi?”

“Silahla yaralanma olaylarında hastaneler polis çağırır. Adamı betimledim, yeniden fotoğraflara baktım ama hiçbir işe yaramadı. Olayın olduğu Cape Town’da sonra da ateş edildi, polis de belki yalnızca iki ateş hattı arasında kaldığını düşündü. İşin aslını biliyordum. Ama polise anlatmanın ne yararı olurdu?”

Bana anlatacak mı diye bekledim.

“Almanya’dan ayrılınca, oraya buraya uçup durdum, sonunda Cape Town’da kaldım. Paranız varsa ve doğru hareket ederseniz sizi Güney Afrika’da rahat bırakırlar. Cape Town’ın kıyısında bir şaraphanenin bekçi evini kiralamıştım, bir yanda deniz, diğer yanda bağlar, küçük bir cennet gibiydi. Ama birkaç ay sonra onun mektubunu aldım. Mektubunun arkasında kendini gönderen olarak belirtmemişti, bunu yapmak zorunda değildi zaten. Bana gönderdiği öykü her şeyi anlatıyordu. Bir şeyhin eşlerinden biri başka bir adamla kaçır. Kadın, şeyhin gözdesi, sabah gibi taze ve güzeldir. Şeyh üzgündür, ama gururlu bir adam olsa da kocaman bir yüreği vardır ve seven bir kadının aşkının peşinden gideceğini anlar. Yıllar sonra, uğruna kaçtığı adam kadını bir öfke anında öldürür. Kendisine ait bir varlığın kendi yolunu çizmesini hoş görmüş olan şeyh, başka birinin kendi malına zarar vermesini hoş karşılamaz ve adamı vurdurur.

“Ertesi sabah arabayla evin arazisinden yola kıvrılırken, açık renk giysili adam yolun öteki yanında duruyordu. Üstünde hep açık renkli bir giysi vardı ve giysisi hep biraz bol duruyordu. Göze perişan ve gülünç görünebilirdi. Ne var ki duruşu, hareketleri ve yürüyüşüyle gözdağı veriyordu, perişan ve gülünç görünmek şöyle dursun, tehdit edici bir görüntüsü vardı. Dikiz aynasından yolun karşısına geçtiğini, bir arabaya bindiğini ve kısa bir süre sonra da arabasının benim arabamı izlediğini gördüm.”

10

Bir sandalyeye doğru birkaç adım attı, açık renk giysili adamı göremeyeceği biçimde çevirerek oturdu, kollarını dizlerinin üstüne koydu ve başını bileklerinden kırdığı ellerine

yasladı. Ben de başka bir sandalye çekip karşısına oturdum.

“Sonra Cape Town’da sizi vurdu?”

“Onu sonraki haftalar boyunca hep gördüm. Yemek yediğim restoranın karşısındaki sokak lambasına dayanıyor, içeri girerken orada olmadığı halde kitapçıdan çıkarken karşımda duruyor, otobüste gazetenin üzerinden baktığımda karşımda oturuyordu. Deniz hemen evimin kapısının önündeydi, her sabah ve akşam deniz kenarında uzun yürüyüşlere çıkıyordum. Bir akşam ona deniz kıyısında rastladığımda evde kaldım. Ama bazen dışarı çıkmam da gerekiyordu ve Cape Town’da alışveriş yaparken bana ateş etti. Güpegündüz, sokak ortasında.

“Hastanede geçirdiğim birkaç günün ardından yeniden uçuşlara başlayıp köşe bucak kaçtım ve sonunda ondan kurtulduğumu umdum. Beni yeniden bulması için bir yıl harcaması gerekti.”

Açık renk giysili adama baktım. Gözlerini üzerime dikti, sanki gözünü kırpanın kaybettiği çocuk oyununu oynuyordu. Kısa bir süre sonra bakışlarımı çevirdim.

Komşum gülümsüyordu. “Ne yıl ama! Denizi sevdiğimden yine deniz kıyısında, bu kez Kaliforniya’da bir ev buldum. Amerika’da da paranız olduğunda ve doğru adımlar attığınızda sizi rahat bırakırlar, tanınmadan, huzurla yaşarsınız. Başlangıçta kredi kartlarımı kullanamamak beni rahatsız ediyordu; kredi kartları geride iz bırakıyordu. Ama aceleliz yoksa kredi kartı olmadan da idare ediliyor. Ev sahibi de zaten nakit parayı kredi kartına tercih ediyordu; büyük olasılıkla maliyeyi atlatmak için.

“San Fransisco’nun kuzey kıyılarını bilir misiniz? Bazı yerlerde sert kayalıklı, sonra yine dümdüz kumlu, bir yanda diğer tüm denizlerden daha ürkütücü ve acımasız Pasifik, diğer yanda sabahları sisle kaplı olan ama sonra kurumuş kahverengi otları öğle ve akşam güneşinde altın sarısı

parlayan denize eğimli dağlar – sanki dünya tüm güzelliğiyle her gün yeniden yaratılıyor gibiydi. Evim yamaçta, yolun o kadar aşağısında kalıyordu ki, trafiği duymuyordum ve denize o kadar yakındı ki, dalgaların yüksek ve katlanılmaz değil de sakın ve dingin sesi sabahtan akşama dek bana eşlik ediyordu. Hele o günbatımları! Özellikle kırmızı ve pembe renk cümbüşlü görünümüne bayılıyordum. Ama donuk güneşin denizin üstündeki pusun içine girip iz bırakmadan gözden yittiği görünüm de bir o kadar hoşuma gidiyordu.”

Biraz alaycı, biraz çekingen bir edayla usulca güldü. “Coştum mu? Evet, gerçekten coştum. Daha da coşkun bir biçimde anlatabilirdim: Sert, tuzlu havayı, fırtınaları, denizin üstündeki gökkuşağını ve şarabı. Ve yaşamı öylesine değil de dans eder gibi yaşayan, sarışın, güzel Debbie’den söz edebilirdim. Ava’nın hayaletiydi, ama kitaplarda okuduğumuz kadarıyla hayaletler yaşayanları rahatsız ederken, Debbie bana iyi geliyordu. Yarım saatlik uzaklıkta oturuyordu, dağda bir evi, bir atı, bir de köpeği vardı ve çocuk kitaplarını resimliyordu. İyi biriydi – acaba çocuklar gibi şimdiki zaman duygusu taşıdığından mı? Debbie anda yaşıyordu ve o olmadan özgür geçen son yılının tadını çıkaramazdım.”

“Özgür geçen son yılınız mı?”

Başıyla açık renk giysili adamı gösterdi. “Bir yıl sonra yine evin arazisinin girişinde duruyordu. İstesem onu öldürebilirdim – silahlar edinip, ateş etmeyi öğrenmişim, dürbünle hayli uzak noktalara isabet ettiriyordum. Ama o zaman bir başkası gelecekti. Almanya’da mahkemeye çıkıp hakkımda verilmesi gereken kararı kabul edersem ataşe bundan hoşnut olabilir diye düşündüm. Sonrasında ortalık sakinleşir belki.”

“Tutuklanmak mı istiyorsunuz?”

“Bu nedenle Almanya’ya uçuyorum. Mümkünse hemen havaalanında pasaport kontrolünde yakalanmak istemem doğrusu. Önce annemi görüp avukatımla konuşmak isterdim.

Polis tarafından yakalanıp mahkemeye getirilmektense, bir avukatla yargıç karşısına çıkmak ve tutuklanmak bana daha iyi görünüyor. Ama bunu nasıl becereceğimi henüz bilmiyorum...” Yüzünde hafif, tatlı bir gülüşle bana döndü. “Bana pasaportunuzu ödünç verir misiniz? Birbirimize yeterince benziyoruz. Cüzdanınızın çalındığını söyler, biraz kızarsınız ama kötü bir şey olmaz. Birisi cüzdanınızı çalsa ve tüm belgeleri, kimlikleri yeniden çıkartmanız gerekse kötü olurdu ama önerim için kaygılanmanıza gerek yok. Birkaç gün sonra cüzdanınızı posta kutunuzda bulacaksınız.”

Ona öylece bakakaldım.

“Biraz ani oldu, değil mi? Üzgünüm. Biraz uyumaya ne dersiniz?” Çevresine bakındı. “Pencere kenarında hâlâ boş bir koltuk var, bir tane de vestiyerin yanında. – Pencere kenarındakini size bırakıp diğerine geçeceğimi anlıyorsunuz herhalde.” Ayağa kalktı. “İyi geceler. Beni dinlediğiniz için size teşekkür ederim.” Bardan bavulunu, vestiyerden paltosuyla şapkasını aldı, koltuğa oturdu, bacaklarını bavulun üstüne uzattı, paltosuyla üstünü örttü ve şapkasını yüzüne indirdi.

11

Pencerenin kenarına gittim. Dışarıda gün aydınlanmıştı. Güneş kıpkırmızı doğmuş, beyaz gökyüzünde şimdi sapsarı parlıyordu. Nicedir yazın Petersburg’a gidip beyaz geceleri yaşamayı düşlerim. Burada da beyaz bir gecem olmuştu. Ancak su, köprüler, gezinen insanlar ve âşık çiftler yerine, boş uçuş pistlerine, karanlık biniş köprülerine ve beton binalara bakıyordum. Yollarda ne bir uçak, bir araba, ne de bir insan vardı.

Loca sessizleşmişti. Kimse televizyon izlemiyor, barda iç-

miyor, konuşmuyordu. Kimileri bilgisayarlarını, kimileriye se kitaplarını açmıştı. Çoğunluk uyumaya çalışıyordu, birkaç kişi yere uzanmıştı. Girişteki danışma masasına gidip uçuşumuzun durumunu sordum. Genç kadın Frankfurt'ta bir uçağın hazırlandığını duymuştu. Uçak saat sekizden önce burada olmayacaktı, uçuş için de kesin dört saat daha gerekirdi.

Geri dönüp koltuğu pencerenin ışığından duvarın gölgesine çektim ve oturdum. Açık renk giysili adam burada beni göremezdi. Ne zaman ona baksam, o hep bakışlarını üzerime dikmiş oluyordu.

Artık kendimi tanıtmamın zamanıdır. Adım Jakob Salatin, fizik öğrenimi gördüm, trafik akış biliminde uzmanlaştım ve Darmstadt Üniversitesi Trafik Bilimi Enstitüsü'nü yönetiyorum. Kaç trenin ne kadar raya, kaç arabanın ne kadar yol şeridine ihtiyacı vardır? Trafik sıkışıklığı nasıl oluşur ve nasıl önlenir? Trafik ışıkları nereye konmalı, nereye konmamalıdır? En verimli şekilde nasıl kururlar? İlginç bir bilim. Ama diğer tüm bilimler gibi ayakları yere basan, akılcı bir bilim. Doğrusu ben de öyleyim.

Artık iyi edebiyat okumuyorum – buna nasıl zaman bulabilirdim ki? Ancak yıllar önce, bir yolcunun başka bir yolcuya eşini öldürdüğünü anlattığı bir öykü okumuştum. Eşinin bir sevgilisi varmış – onu da öldürmüş müydü? Cinayeti, müzik ve alkolün de etkisiyle, tutku ve kuşkusundan işlemişti. Alkolün etkisinden emin değilim ama müzik etkin bir rol oynuyordu. Doğru hatırlıyorsam yolcu öteki adamı yalnızca dinlemişti. Öteki ondan hiçbir ricada bulunmamıştı.

Komşum öyküsünü üzerimde denemişti. Pek yakında polise, savcıya ve yargıca anlatmak zorunda kalacağından öyküsünün nasıl algılandığını bilmek istiyordu. Öyküsünde nasıl bir karakter çizmişti? Ondan hangi bölümleri çıkarıp nelerle süslemeliydi? Bedenlerimiz, yüzlerimiz ve yaşlarımız gerçek-

ten de birbirine benzediği için mi beni dinleyici olarak seçmişti? En baştan bu yana pasaportumu istemek kafasında mıydı? Beni öyküsüyle öylesine etkileyecekti ki ricasını geri çevirmem mümkün olmayacak mıydı?

Ama hayır, uçuşun tüm biletleri satılmıştı; koltuğunun yanını sıra beni de dinleyici olarak seçememişti. Neden bu kadar kuşkucuydum? Rus mafyasının onun dünyasına ait olmadığını söylemişti – Berlin'deki diplomatik davetler, Kuveyt çöllerindeki piknikler, Afrika ve Amerika sahillerinde pahalı evler, kadınlar üzerine oyunlar, develer, milyonlar da benim dünyamda yoktu. Şimdiye kadar dünyanın çevresinde uçakla kaç tur attığını bilmiyordu – bense dünyanın çevresini uçakla hiç kat etmemiştim ve uçuş için fazladan bilet satın alıp da benim biletimi bir üst sınıfa yükseltmeselerdi *business class*'ta oturamayacaktım. Komşumun sözünü ettiği dünya için bir şey hissetmiyordum. Ya komşum için bir şey hissediyor muydum? Kız arkadaşını öldürmüş müydü?

Biz trafikbilimciler için kazalar, diğer göstergeler gibi sadece bir göstergedir. Ben alaycı biri olmadığım gibi duygusal da değilim. İnsan türünde de kazalar olduğunu biliyorum. Kısa yoldan para kazanıp rahat bir yaşam sürme hırsını gizleyemeyen insanlar vardır. Onlardan öğrenci ve meslektaşlar, bilim dünyasından ve politika sahnesinden insanlar tanıyorum. Hayır, komşum onlardan biri değildi. Rahat değil, güzel bir yaşamın peşindeydi. Para hırsıyla yanıp tutuşmuyor, parayla oynuyordu.

Yoksa ikisinin arasında bir fark yok muydu? Yaşamda en zor şey, insanın ne zaman ilkelerine bağlı kalıp ne zaman onlardan vazgeçmesi gerektiğini bilebilmesidir. Ben bunu işimde yapabiliyorum. Ama ya başka yerlerde?

Sonra uyuyakaldım. Derin uyumuyordum; bir bavul yere düştüğünde, bir cep telefonu çaldığında ve biri sesini yükselttiğinde duyuyordum. Sabah yedi buçukta hoparlörden bir sa-

at içinde bir uçağın inip bizi Frankfurt'a götüreceğini öğrendik. Açık büfe kahvaltı da veriliyordu.

Komşum yanıma geldi. "Kahvaltı edelim mi?" Büfeye gidip çay, kahve, kruvasan, yoğurt aldık ve bir masaya oturduk. "Uyuyabildiniz mi?" Uyku, yolculuklar, uçak ve loca koltuklarının kalitesi üzerine kibarca lafladık.

Uçağa gitmek için çağrılınca, birlikte gittik. Koridorlarda insanlar vardı, dükkânlar açılmıştı, panolarda ve hoparlörlerden gelen ve giden uçaklar bildiriliyordu. Havaalanı uyanmıştı.

12

Reykjavik'ten Frankfurt'a uçarken de yan yana oturduk. Artık fazla konuşmuyorduk. Eşim ve çocuklarımla olup olmadığını sordu. Ölmüş eşim ve beni terk etmiş kızım söz konusu olunca suskunlaşırım. Keşke eşim yaşasaydı ve kızım da yanımda olsaydı da onlara daha fazla şey verebilseydim – bunu nasıl anlatabilirdim? Belki de bu doğru değildir ve gereksiz yere yakınıyorumdur.

Komşum bir kez daha pasaportumu isteyecek mi diye bekledim. Aslında tanımadığım insanların arasında kişisel sorunların içine çekilmekten hoşlanmıyorum. Trafik sorunlarını çözmekle zaten yeterince uğraşıyorum. Tüm enerjimi alıyorlar, ama onca çabaya değerler; çözümler dünya daha iyi bir yer olurdu. Mexico City için bir trafik tasarımı gerçekleştirmekle gurur duyuyorum. Tasarımım trafiği günden güne yavaşlatıp akar hale getiriyor, boğulan kente yine soluk aldırıyordu. Daha doğrusu, eğer politikacılar trafik tasarımı doğru uygulasalardı soluk aldırabilirdi.

Ancak komşum benim için artık bir yabancı değildi. Karanlıkta yanına oturmuş, onunla bir şişe Pinot Noir içmiş,

öyküsünü dinlemiş, onu capcanlı, tedirgin ve hayretler içerisinde görmüş, elini sıkmış ve sırtını sıvazlamıştım. Ona pasaportumu vermeye karar vermiştim.

Ama o ricasını yinelemedi, ben de onu zorlamadım. Uçağın üst katının en son sırasında oturuyorduk ve uçak Frankfurt'ta biniş köprüsünün yanındaki park yerine ulaştığında alt kata inen ve kapının eşiğinde duran ilk kişilerdik. Kapının açılış sinyali verildiğinde bana sarıldı. Günümüzün sarılma ve öpüşme kültürü aslında hiç de bana göre değildi. Ama sarılmasına karşılık verdim; iki adamın yolları kesişmiş, geceleyin iki yabancı birbiriyle konuşmuş, birbirlerine verebilecekleri her şeyi vermemiş olsalar da birbirlerine yakınlaşmışlardı. Belki de içtiğim şampanyadan çakırke-yif olduğumdan sarılmasına özellikle candan bir karşılık vermiştim.

Sonra kapı açıldı, komşum bavulunu sürüklemek yerine kaptığı gibi koştu. Onu artık havaalanı binasında görmüyordum. Pasaport kontrolünde de görmedim. Gitmişti.

13

Pasaportumla birlikte. Pasaport kontrolünde elimi cüzdanıma attığımda, cüzdanım yerinde değildi. Daha fazla aramadım; cüzdanım sol iç cebimde durur, eğer yerinde değilse değildir. Eşyalarımın nerede olduğunu bilirim.

Uçuş sırasında ceketlerimiz hostesin gözetimindeydi; komşum bir ara ceketini istemiş, ancak benim koltuk numaramı vermiş, kendisine teslim edilen ceketimin içinden de cüzdanımı almış olmalıydı. Ricasının geri çevrilmesi riskini almak istemiyordu.

Polis zorluk çıkarmadı. Pasaportumu New York'ta gösterdiğim andan bu yana kullanmadığımı söyledim. Cüzdanımı

nerede kaybettığıme ya da nerede çaldırdığıma ilişkin hiçbir fikrimin olmadığını belirttim. Bir polis memurunun eşliğinde yolcuların hâlâ inmekte olduğu uçağa geri dönerek cüzdanımı koltuğumda, koltuk gözlerinde ve hosteslerin gardrobunda boşuna aradım. Ardından karakola gitmem istendi. Şansıma üniversitenin web sayfasında fotoğrafım vardı ve dekanın bürosu meşguldü; bu da benim verdiğim bilginin doğruluğunu onaylıyordu.

Bir taksiye bindim. Ancak Darmstadt'a geldiğimizde, henüz evime varmadan, üzerimde yalnızca çantamda fazladan taşıdığım ve uzun yolculuğu asla karşılamayacak kadar para olduğu aklıma geldi. Bunu şoföre söyledim, evde yeterince param olduğunu da ekledim. Ama bana güvenmedi, ne kadar param varsa vermemi istedi ve küfür kıyamet beni arasından attı.

Hava çok sıcaktı ama nemli değildi. Havaalanları, localar, polis karakolu ve takside geçen gece ve sabahın ardından, trafik ışıklarında benzin, Türk lokantasının önünde kızarmış yağ koksa da kentin havası beni canlandırmıştı. Attığım her adımla kendimi daha iyi hissediyordum; bir şey başarmış olma duygusuyla adeta kanatlanmıştım. Ne başarmıştım? Bunu söyleyemiyordum. Ama önemli değildi.

Söyleyemediğim şeyi kimse de bilmek istemezdi. Eşim evde beni bekliyor olsaydı ya da kızımın akşam beni arayıp hoş geldin diyerek yolculuğumda neler yaptığımı soracağını bilseydim durum farklı olurdu.

Öğle üzeri küçük bahçeli küçük evimdeydim. Şezlongu açıp uzandım. Sonra kalkıp bir şişe şarap ve bir kadeh aldım. Şarabımı içtim, uyuyakaldım, uyandım ve hâlâ bir şey başarmış olmanın güzel duygusunu taşıyordum. Komşumun pasaportumla kontrolden geçişini, annesinin kapısını çalıp onu kollarına alışını, onunla çay içişini, avukatıyla konuşup yargıca gidişini gözümde canlandırdım.

14

Ertesi gün yaşamıma kaldığım yerden devam ettim. Yarıyılın son haftaları çok yoğun geçer; dersler, seminerler ve toplantıları sınavlar izler, üstüne üstlük New York'taki konferans yüzünden kaçırdıklarımı da telafi ettim. Komşumu ve öyküsünü düşünecek zamanım yoktu. Gerçekten de ilginç bir adamdı ve öyküsü de ilgi çekiciydi. Ama hepi topu bir gecelik bir olaydı; batıdan doğuya uçuşta altı saatlik kayıpla ciddi biçimde kısalmış, Reykjavik'teki duraklamalarla yeniden biraz uzamış ama sonuçta kısa süren bir gecede yaşanmıştı.

Bir hafta sonra cüzdanım postadan çıktı. Komşuma güvenmediğim için şaşırmamıştım. Ama rahatlamıştım; bazen banka ve kredi kartlarımın eksikliğini duymuştum çünkü.

Komşumun ceketimin sol iç cebine sakladığı mesajı ancak haftalar sonra buldum. "Cüzdanınızı almak istemezdim. Bana harika yoldaşlık ettiniz. Ancak cüzdanınıza ihtiyacım var, sizinse ricamı yerine getirmek ya da geri çevirmek arasında kalmak gibi bir soruna ihtiyacınız yok – Beni hapiste ziyaret eder miydiniz?"

Komşumun tutuklandığı ve davaya yakında devam edileceği gazetelere çıkmıştı bile. Gazeteler ayrıca dava haberlerinde komşumun kız arkadaşını itmekle kalmayıp korkuluklara sıkıştırdığını da gördüğünü iddia eden yaşlı kadından söz ediyordu. Mahkemeye gelmemişti; komşumun tutuklanmasından birkaç gün önce ortadan kaybolmuştu. Ancak polise verdiği ifade okunmuştu. Polis tarafından hiçbir boşluk bırakılmaksızın kayda geçirilmiş bir ifadenin mahkemede verilen ve avukatın savunmasını çürütebilecek bir ifadeye göre daha tehlikeli olduğunu sanırdım. Ama tam tersi geçerliydi. Bir tanığı derinlemesine incelemek, bir polisi şu ya da bu soruyu yöneltmemekle ve bu yüzden de tek yanlı ve işe yaramaz bir tutanak tutmakla suçlamaktan daha zordur.

Yaşlı kadın komşumun tutuklanmasından birkaç gün önce ortadan kaybolmuştu. Bu bana doğru gelmiyordu. Aca-ba komşum... Hayır, bunu düşünemiyordum. Yaşlı bir insanın birdenbire ortadan kaybolmasının gerisinde o kadar çok neden vardır ki. Bir gezinti sırasında farkına varmadan bir uçurumun kenarına çekilebilir, aşağıya yuvarlanabilir, yolunu kaybedip bitkin bir durumda yerde yatabilir, yazlıkta kalp krizi geçirip aylar yıllar boyunca bulunamayabilir. Böyle olaylara hep rastlanır.

Komşum sekiz yıl hapis cezasına çarptırıldı – kimi yorumcular cezayı çok fazla, kimiye çok az buldu. Mahkeme onun ne ihmal sonucu ölüme neden olduğu ne de cinayet işlediği hükmüne varmıştı, tersine, acı verici, epey zamandır süren, birdenbire patlak veren bir kavganın öfkesiyle adam öldürmekten mahkûm etmişti.

Olaya karışmak istemiyorum. Benim alanım trafik, ceza hukuku değil. Bir kentin trafiğinin arapsaçına dönmeden nasıl kurtarılacağına karar veririm. Birinin suçlu olup olmadığına her gün yalnızca bununla uğraşan yargıçlar karar verir.

Ne var ki karar beni ikna etmedi. Aslında, özünde birinin canını alanın kendi canını vermesi ilkesine uygun düşüyor. Onu ömür boyunca hapsedmenin hiçbir anlamı yok. Hücredeki yaşamın, kişinin dışarıyla bağı koptuktan sonra, yaşamla bir ilgisi kalır mı? Yargıda hatalı kararlar alındığından ölüm cezasının olmaması gerektiğini biliyorum. Ama ya sekiz yıl? Bu gülünç bir cezaydı. Böylesi bir ceza veren kişi kendi kararına güvenmez. Böylesi bir ceza veren kişi pekâlâ beraat kararı da verebilir.

Komşumu hapiste ziyaret etmeyi düşündüm. Ama hastane ziyaretlerini bile kaldıramam. Hastanın durumu bana dokunsun dokunmasın söyleyecek söz bulmakta güçlük çekeirim. Geçmiş olsun – yerinde bir dilek. Peki, hapiste yatan için ne dilenir?

15

Beş yıl sonra evimin kapısının önünde duruyordu. Yine bir yaz gününün sıcak bir akşamüstüydü. Çantasını elinden aldım, bahçeye çıkardım, iki şezlong açıp iki bardak gazoz aldım.

“Ne kadardır dışarıdasınız?”

Gerindi. “Ne kadar güzel burası! Ağaçlar, çiçekler, biçilmiş çimin kokusu, kuş sesleri... Çimleri kendiniz mi biçiyorsunuz? Ortancaları siz mi diktiniz? Ortancanın renginin topraktaki minerallere göre belirlendiğini duydum. Bu durumda sizin bahçenizde mavi ve pembe ortancaların birbirlerine bu kadar yakın yetişmesi şaşırtıcı değil mi? Ne kadardır dışarıdayım? Dünden bu yana. Kalan yıllarım şartlı tahliye kapsamına alındı, çeşitli şartlar altında salıverildim, ama birkaç günlüğüne Amerika’ya uçup paramla ilgilenmemi engelleyecek bir şart yok neyse ki.” Gülümsedi. “Siz tam da Amerika yolumun üzerinde kalıyorsunuz.”

Ona baktım. Yüzünde geçen yılların izlerini seçebiliyordum. Ağaran saçları ona daha yaşlı değil, tersine daha iyi bir görünüm vermişti. Tıpkı eskisi gibi hoş konuşuyor, sakinlikle hareket ediyor, rahat bir biçimde oturuyordu.

“Kötü müydü?”

Yine gülümsedi, eskisi gibi usulca ve kibarca. “Kütüphane-yi elden geçirip geliştirdim, çoktandır okumak istediğim kitapları okudum ve spor yaptım. Aslında hiç de uyuşamayacağımı insanlarla birlikte hareket ettim. Ama zaten insanlarla birlikteyken hep buna mecbur kalmaz mıyız?”

“Açık renk giysili adam ne oldu?”

“Dün hapishanenin önünde durmuyordu. Artık çektiklerimin yetmiş olmasını umuyorum.” Derin bir soluk aldı. “Aldığım borcu ödediğimi biliyorsunuz. Bana yardım eder misiniz? Hapiste pek para biriktirilmiyor, uçak parasını kimden isteyebileceğimi bilemiyorum. Annem duruşmadan hemen sonra öldü.”

“Sizi gözlemiş olan yaşlı kadın...” sözleri döküldü ağzımdan. Sonrasını getiremedim.

Güldü. “Bana borç verir mi diye mi soruyorsunuz? Emin değilim. Hem o zamanlar ortadan kaybolmamış mıydı?”

“Acaba onu...” Yine devam edemedim.

“Acaba davanın tanığını o zaman öldürdüm mü?” Bana dostça, hoş gören bir alayla baktı. “Benim hakkımda neden bu kadar kötü düşünüyorsunuz? Neden aklınıza ilkin ölüm geliyor da yaşlı kadını paramla satın aldığımı, kadının o parayla mezara girmek yerine Balear ya da Kanarya Adaları’nda izini kaybettirdiğini düşünmüyorsunuz?” Başını salladı. “Elinizde olsa ölümü engelleyebileceğinizi, engellemek zorunda olduğunuzu düşünüyorsunuz, değil mi? Haklısınız, bir ölümle karşılaşıldığında sorular eksik olmuyor.” Daha da alaycı bir biçimde bakıyordu. “Ama bir ölüm olduğunda onu size söyleyemem. Ölümün gerçekleşmediğini söylemem gerekir. Görüyorsunuz, böyle bir yere varamayız.”

Hayır, böyle bir yere varamıyorduk. “Ne kadar paraya ihtiyacınız var?”

“Beş bin avro.” Şaşkınlıkla bakmış olmalıyım ki gülümseyerek duruma açıklık getirdi: “Ekonomi sınıfında uçacak ve gençlik yurtlarında kalacak yaşı çoktan geçtiğimi takdir edersiniz.”

“Size bir çek yazayım.” Ayağa kalktım.

“Parayı nakit olarak verebilir misiniz? Bu kadar yüksek bir tutarı kolayca öderler mi, bilemiyorum.”

Saat neredeyse altı oluyordu, banka gişeleri kapanmıştı. Ama bankamatik ve kredi kartlarımla parayı denkleştirecektim. “Gidelim öyleyse.”

“Acelesi yok. Hatta aklımdan belki birkaç günlüğüne konukseverliğinizin...”

Sözünün sonunu getirmesini beklemeden onu birkaç günlüğüne memnuniyetle ağırlamayı önereceğimi umuyordu.

Neden olmasın ki? Gerçi evimin dağılmasından hoşlanmam. Ancak konuklara ayırdığım bir oda ve banyo var, ayrıca ev işlerindeki yardımcım konuklarımın bozduğu düzeni eski haline getirerek rahatsızlığımı giderir. Akşamları bir kadeh içki içip konuşabileceğim birinin olmasından mutlu olurum; yalnız oturmaktan iyidir. Ne var ki hemen karşılık vermedim.

“Sizinle birkaç güzel gün geçirebilirdik. Ama ne yazık ki mümkün değil. Gitmek zorundayım, ne kadar erken olursa o kadar iyi. Rica etsem beni havaalanına götürebilir misiniz?”

Onunla havaalanına gittim, farklı bankamatiklerden beş bin avro çekip ona verdim. Bu kez sarılarak değil el sıkışarak vedalaştık. Bana yine uğramasını söylese miydim? Yeterince hızlı karar veremiyordum. “Her şey gönlünüzce olsun!”

Gülümsedi, hafifçe başını salladı ve gitti.

16

Kalabalığın arasında gözden kaybolana dek ardından baktım. Sonra havaalanından çıkıp otoparka giden yolda yürüdüm ve asansörle en üst kata çıktım. Arabamı hemen bulamadım, onu bulduğumda bu kez de anahtarı yoktu ceplerimde. Gökyüzü bulutlarla kaplıydı ve soğuk bir rüzgâr esiyordu. Aramayı bıraktım ve durup diğer otoparklara, otellere, havaalanına, kalkan ya da iniş için alçalan uçaklara baktım. Birazdan komşum kalkan uçaklardan birinin içinde olacaktı.

Bu onunla son karşılaşmamızdı. İlk kez vedalaşırken, yeniden görüşeceğimizden emindim. Şimdiyse bir daha görüşmeyeceğimizi biliyordum. Acaba günün birinde içinde bir çekin olduğu bir mektubu posta kutumda bulacak mıydım?

Üşüyordum. Yaşandığı anda insana çok iyi gelen bir şey, başka bir zaman kendini kötü hissettiriyordu, o denli yakın ve sıcak duyumsanan bir şey, bir başka sefer yabancı ve so-

ğuk algılanıyordu. Anlattığı öyküde onunla birlikte umutlanıp endişelenmiş olmam. Pasaportumu almamış olsaydı ona verecek olmam ve uçağa binip gitmeseydi onu konuk odasında ağırlayacak olmam. Ülkeye girerken polisi atlatışına, annesini ziyaret edişine ve avukatına danışabilmesine sevinmiş olmam. Kız arkadaşının bir kaza sonucu ölümüne ve yaşlı kadının ortadan kaybolmasının bir sır oluşuna aklımın sesine karşı inanmış olmam.

Ben ne yapmıştım? Neden ona teslim olmuşum? Neden kendimi ona kullandırmıştım? Yalnızca usulca ve kibar bir gülüşü olduğu, cana yakın davrandığı ve üstünden hafif düşen, hafif kırışık bir giysisi olduğundan mı? Ne oluyordu bana böyle? Beni dikkatli bir gözlemci, gerçek bir düşünür ve iyi bir bilim insanı yapan akılcılığım nerede kalmıştı? Aslında insan sarrafıyım. Başlangıçta eşim konusunda yanıldığımı itiraf etmeliyim. Ancak kısa sürede güzel yüzünün ve zarif tarzının gerisinde ne bir düşünce, ne bir güç, ne de bir karakter bulunduğunun farkına vardım. Kızımı da o kadar tatlı bulduğum ve onu çok sevdiğim halde, büyüdüğünde onun sürekli bir şeylere sahip olmak istediğini, hiçbir çaba göstermediğini ve hiçbir şeyi başarmadığını hemen gördüm.

Hayır, bu insanlar tarafından böylesine aldatılmış olmam akıl almaz bir durumdu.

Ve bu denli uzun süre ihtiyaç duyduktan sonra, sonunda... Şu esen soğuk rüzgâr mı aklıma başıma getirmişti? Hava ılık kalsaydı, yine aynı görüşe mi sahip olacaktım?

Bir uçağın havalandığını gördüm, Lufthansa'nın bir jumbo jet uçağı. Amerika'ya mı gidiyordu? Belki de biletini çabucak alıp bu uçağa binmeyi başarmıştı... *Business class*'ta uçamaktan rahatsızlık duyuyor muydu?

Bir an için batan güneş bulutların arasından çıkıp uçağın ıslıl ıslıl parlamasına yol açtı. Sanki uçak kor halinde, bir ateş

topunun içinde parlayıp parçalara ayrılacakmış gibi. Werner Menzel'den ve budalalığımdan geriye hiçbir şey kalmayacaktı.

Sonra güneş bulutların ardında kayboldu, uçak yükseldi, kıvrılıp rotasına girdi. Anahtarı buldum, arabaya bindim ve eve doğru hareket ettim.

Son Yaz

1

New York'ta profesör olarak geçirdiği ilk yarıyılını hatırlıyordu. Davet geldiğinde, vizesini aldığı anda, Frankfurt'ta uçağa bindiğinde, JFK Havaalanı'nda elinde bavuluyla akşam sıcağına adımını attığında ve taksiyle kente gittiğinde nasıl da sevinmişti. Uçağın sıraları sıkışık, koltukları dar olmasına karşın uçuşun da tadını çıkarmıştı; Atlantik Okyanusu'nun üzerindelerken uzakta başka bir uçak görmüş, sanki bir geminin güvertesinde oturuyormuş da açık denizde başka bir gemiyle karşılaşılıyorlarmış gibi gelmişti ona.

Daha önce sık sık turist olarak, arkadaş ziyaretleri ve konferanslara konuk olmak için New York'ta bulunmuştu. Şimdi kentin ritminde yaşıyordu. Onun bir parçasıydı. Herkes gibi müstakil bir evi vardı; evi merkezde, parka ve nehre yakındı. Sabahları herkes gibi metroya biniyor, biletini yuvadan çekip alıyor, turnikeden geçiyor, merdivenlerden çıkıp perona varıyor, balık istifi bir kompartımana sıkışıyor, hiç kımıldayamayıp gazetesinin sayfalarını çeviremiyor ve yirmi dakika sonra kendini güçbela trenden atıyordu. Akşam dönüşte oturacak yer buluyor, gazetesini sonuna dek okuyor ve evinin ihtiyaçlarını mahalleden karşılıyordu. Sinema ve operaya yürüyerek gidebiliyordu.

Üniversitede bütün bütüne benimsenmemesi onu rahatsız etmiyordu. Meslektaşları kendi aralarında konuştukları-

nı onunla paylaşmıyor, yalnızca bir yarıyıl boyunca karşılaştığı öğrenciler onu yıllar boyunca birlikte olacakları profesörler kadar ciddiye almıyordu. Ama meslektaşları canayakın, öğrenciler ilgiliydi, dersi başarılı olmuştu ve ofisinin penceresinden kırmızı kumtaşından gotik kiliseyi görüyordu.

Evet, daha yola çıkmadan önce ve döndükten sonra bile sevinmişti. Ama aslında orada mutsuzdu. New York'taki ilk yarıyılı, Almanya'daki üniversitede ders vermek zorunda olmadığı ilk yarıyıldı – yeniden ders vermek yerine bu özgürlüğün tadını çıkarmak isterdi. New York'taki evi kasvetliydi ve avludaki klima öyle çok ses çıkarıyordu ki uyuyabilmek için kulağına tıkaç takmak zorunda kalıyordu. Tek başına ucuz restoranlarda yemek yediği ya da kötü filmler izlediği birçok akşam kendini yalnız hissetti. Ofisindeki klimanın kuru havayı yüzüne üflemesi yüzünden sinüsleri iltihaplanmış ve ameliyat olmak zorunda kalmıştı. Ameliyat korkunçtu, narkozun etkisi geçip ayıldığında kendini hastane yatağı yerine bir şezlongun üstünde aynı durumdaki hastalarla birlikte bir odada buldu. Kısa bir süre sonra da kazan gibi başı ve kanyan burnuyla eve gönderildi.

Mutsuzluğu kabul etmemişti. Mutlu olmak istiyordu. Almanya'nın küçük üniversite kentinden koskocaman New York'a sıçramayı başarmış ve orada kendini kabul ettirmiş olduğundan mutlu olmak istiyordu. Bu mutluluğu çok istediği ve şimdi o mutluluk yanı başında –ya da işte hep mutluluğu oluşturduğunu düşündüğü her şey– olduğu için mutlu olmak istiyordu. Kimi zaman içinden mutluluğa ilişkin kuşkusunu duyuran cılız bir ses yükseliyordu. Ama onu susturmasını biliyordu. Daha çocukken, öğrencilik yıllarında, bir yolculuğa çıkıp dünyasını ve arkadaşlarını geride bırakması gerektiğinde acı çekiyordu. O zamanlar hep evde kalmış olsaydı neler kaçırmış olacaktı! Bu nedenle New York'ta kendine, başlangıçta görünmediği yerde mutluluğu

bulmak için kuşkuyu alt etmek zorunda olmasının tümüyle yazgısı olduğunu söyledi.

2

Bu yaz da New York'tan bir davet geldi. Posta kutusundan zarfı aldı ve sabahları oturup postalarını okuduğu banka giderken açtı. Yirmi beş yıldır bağlantılı olduğu New York Üniversitesi onu gelecek ilkbahardaki bir seminere davet ediyordu.

Bank, gölün kenarında, arazinin küçük bir yolla geri kalan bölümünden ve evden ayrılan parçasındaydı. Evi satın aldıklarında eşi ve çocukları yolu rahatsız edici bulmuş, sonradan alışmışlardı. O ise ilk andan bu yana orada bir kapı açıp kapayarak girebileceği kendi küçük krallığının olmasından hoşlanıyordu. Kendisine miras kalınca eski kayıkhane-yi elden geçirtmiş ve çatıyı onartmıştı. Birçok yaz boyunca orada çalışmıştı. Ama bu yaz bankta oturmayı tercih ediyordu. Kayıkhaneden ve torunlarının neşeyle oynadığı rihtimdan görülmeyen gizli yeri-ydi bankı. Torunları gölde açıldıklarında birbirlerini görüp el sallıyorlardı.

Gelecek ilkbaharda New York'ta ders vermeyecekti. Bir daha hiç New York'ta ders vermeyecekti. Yıllar içerisinde New York'taki yaşantısı yaşamının öylesine doğal bir bütünleyici parçası haline gelmişti ki orada mutlu olup olmadığını artık uzun bir süredir sorgulamaz olmuştu ve o yaşantı geride kalmıştı. Bu yüzden de düşünceleri oradaki ilk yarıyılına dönüyordu.

Bir başka itirafa yol açmasaydı, o zamanlar New York'ta mutsuz olduğunu kendine itiraf etmesi fena olmazdı doğrusu. New York'tan döndüğünde bir kaza sonucu bir kadınla tanışmıştı; ikisi de hareket etmemeleri gerekirken ilerle-

yince bisikletleri çarpışmıştı – bunun hoş bir tanışma biçimi olduğunu düşünüyordu. İki yıl boyunca buluştular, operaya ve tiyatroya gittiler, yemeğe çıktılar, birkaç kez birkaç günlük yolculuklar yaptılar, geceleri gittikçe birbirlerinin yanında geçirir oldular. Onu yeterince güzel ve akıllı buluyor, ona dokunmak ve onun tarafından dokunulmak hoşuna gidiyor, sonunda mutluluğu bulduğunu düşünüyordu. Ama kadın işi nedeniyle taşınınca ilişkileri hızla yorucu bir hal aldı ve sö-nükleştii. Ancak şimdilerde rahatladığını, geçirdikleri iki yıl-lı bile yorucu bulduğunu kendine itiraf ediyordu. Onunla bu-luşmak yerine evde kalıp kitap okusa ve müzik dinleseydi, genellikle daha mutlu olurdu. Mutluluğu oluşturan öğelerin hazır olduğunu ve mutlu olması gerektiğini yeniden düşün-düğü için onunla buluşmuştu.

Yaşamına giren diğer kadınlarla nasıl olmuştu bu? İlk aş-kıyla örneğin? Sınıfın en güzel kızı Barbara'yla sinemaya git-tiğinde, ona dondurma ısmarladığında, onu evine bırakıp ka-pının altında öpüştüğünde mutluydu. On beş yaşındaydı ve bu onun ilk öpücüğüydü. Birkaç yıl sonra, Helena onu yatağı-na aldı, daha ilk sefer işler yolunda gitti, erkenden boşalma-dı, ayrıca Helena da orgazm oldu ve on dokuz yaşındaki deli-kanlı otuz iki yaşındaki kadına bir erkeğin bir kadına verebi-leceğı ne varsa sabaha kadar sundu. Sonunda öğrendiğı üze-re, Helena yıllardır nişanlı olduğu Londralı bir avukatla otuz beşinde evleninceye dek birliktelikleri sürdü. O sırada girdi-ğı sınav beklediğinden iyi geçmiş, asistan olmuştu, makale-ler ve kitaplar yazmış, sonunda profesör olmuştu. Mutluydu – ya da yine yalnızca mutlu olmak mı istiyordu? Tüm koşul-lar uygun olduğundan mutlu olması gerektiğini mi düşünü-yordu yine? Duyduğu mutluluk yine yalnızca mutluluk bile-şenleri miydi? Bazen kendine yaşam başka bir yerde değil mi diye sormuş ve soruyu baskılayıp zihninin derinliklerine gön-dermişti. Barbara'ya kur yaptıranın ve Helena'ya hizmet et-

tirenin kibir olduğunu ve kibir uğruna verilen çabanın genellikle yorucu olduğunu baskılamıştı.

Evliliğinden ve aile yaşantısından duyduğu mutluluğu enine boyuna düşünmekten kaçınıyordu.

Mavi gökten, mavi gölden, çayırın ve ormanın yeşilinden mutluluk duymak istiyordu. Manzarayı uzaklardaki Alpler'den dolayı değil, yakındaki dağları yükselten ve gölü dağların arasına yerleştiren tatlı canlılık nedeniyle seviyordu. Dışarıda bir kız ve bir oğlan kayıkta oturuyordu; oğlan kürek çekiyor, kız bacaklarını suya sokuyordu. Dümen yelpazesinden düşen damlalar güneşte parlıyor, kızın ayaklarının ve kayığın çıkardığı dalgalar gölün çarşaf gibi yüzeyinde alabildiğine ilerliyordu. İki çocuk da –biri oğlunun en büyük kızı Meike, diğeri kızının en büyük oğlu David olsa gerekti– konuşmuyordu. Posta arabasının geçişinden bu yana sabah sessizliğini hiçbir şey bozmamıştı. Eşi evde kahvaltı hazırlıyordu; yakında bir torunu gelip onu götürecekti.

Sonra mutluluğunun nasıl da yanıltıcı olduğu kavrayışını olumsuz değil de olumlu yorumlaması gerektiğini düşündü. Yaşamdan demir alacak biri için bundan daha iyi bir kavrayış ne olabilirdi? Önünde kalan son aylar korkunç olacağından gitmek istiyordu. Ağrılara dayanamadığından değil. Ancak ağrıları dayanılmaz olursa gidecekti.

Ancak bu kavrayışı olumlu yorumlamayı beceremedi. Yazı, son yazını birlikte geçirme düşüncesi, birlikte yaşanacak son bir mutluluk düşüncesi idi. İki çocuğunun aileleriyle birlikte göl kenarındaki eve dört haftalığına gelmeleri için az da olsa dil dökmüştü. Eşini de ikna etmek için biraz uğraşması gerekmişti; eşi daha önce hiç gitmedikleri ve büyükannesinin memleketi olan Norveç'e onunla birlikte gitmeyi tercih ederdi. Şimdi tüm ailesi bir aradaydı ve eski dostu da birkaç günlüğüne ziyaretine gelecekti. Birlikte yaşanacak son mutluluğu iyi hazırlamayı düşünmüştü. Şimdi kendine acaba yi-

ne yalnızca mutluluk bileşenleri için gerekli malzemeleri mi toplamış olduğunu soruyordu.

3

“Dede!” Bir çocuk sesi ile yolda ve göl kenarındaki çimenlikte koşan çocuk adımları duydu. Kızının en küçük oğlu, torunlarının en küçüğü, sarışın perçemli, mavi gözlü, iri yapılı, beş yaşındaki Matthias’tı gelen. “Kahvaltı hazır.” Matthias kardeşiyle kuzinini kayıkta görünce defalarca onlara seslendi ve kayık yanaşana dek rıhtımın üstünde tepindi durdu. “Yarışalım mı?” Çocuklar koştular, o da yavaşça arkalarından gitti. Bir yıl önce olsa yarışa katılırdı, birkaç yıl önce olsaydı kazanırdı. Ama onları önünde yamaçtan aşağı inerken ve sonrasında, ufaklığın kazanmasını istediklerinden, büyük çocukları geride kalırken izlemek yarışa katılmaktan daha güzeldi. Evet, birlikte geçirecekleri son yazı böyle tasarlamıştı.

Dünyadan nasıl ayrılacağını da tasarlamıştı. Dostu ve meslektaşı olan bir doktor, ötanazi derneklerinin üyelerine verdiği kokteyli ayarlamıştı. Kokteyl tanımı hoşuna gitmişti. Canı hiç kokteyl çekmemiş, bir tane olsun denememişti; bu ilk ve son kokteyli olacaktı. Ölmek isteyen üyeye kokteyli getiren dernek üyesi için kullanılan “ölüm meleşti” ifadesi de hoşuna gitmişti; o kendi kendisinin ölüm meleşti olacaktı. Zamanı geldiğinde, ortalığı ayağa kaldırmadan, bir akşam hep birlikte oturma odasında otururken kalkacak, dışarı çıkacak, kokteyli içecek, şişeyi yıkayıp kaldırarak ve dönüp yerine oturacaktı. Konuşulanları dinleyecek, uykuya dalacak ve ölecekti, onu uyandırmayacak, sabah ölü bulacaklardı, doktor kalp yetmezliğinden öldüğünü saptayacaktı. Hem kendisi hem de diğerleri için acısız ve huzurlu bir ayrılık olacaktı.

Ama daha zamanı gelmemişti. Yemek odasında sofraya ku-

rulmuştu. Yaz başında masayı açıp genişletmiş ve masanın başında eşiyle kendisinin, yanında kızıyla kocasının, eşinin yanında oğluyla gelininin, masanın ucundaysa beş torununun oturduğunu gözünde canlandırmıştı. Ama bu düzen diğerlerine uymamıştı, içlerinden geldiği gibi oturuyorlardı. Bugün yalnızca geliniyle onun altı yaşındaki oğlu Ferdinand'ın arasındaki yer boştu ve Ferdinand apaçık biçimde somurtarak annesinin uzağına oturmuştu. "Neyin var?" Ancak Ferdinand tek söz etmeden başını sallıyordu.

Çocuklarını, onların eşlerini ve torunlarını seviyordu. Onların çevresinde olması, koşuşturması, konuşması, oynaması, hatta gürültüleri ve kavgaları bile hoşuna gidiyordu. En çok da kanepenin köşesinde oturup onların arasındayken aynı zamanda iç dünyasına dönerek düşüncelere dalmayı seviyordu. Kütüphane ve kafelerde çalışmayı da severdi; çevresinde kâğıt hışırtıları olduğunda, konuşulduğunda ve koşulduğunda konsantrasyonunu koruyabiliyordu. Bazen diğerleri Boccia⁹ oynarken oyuna giriyor, enstrüman çaldıklarında flütüyle eşlik ediyor, konuşmalarına düşüncesini belirterek katılıyordu. Diğerleri şaşırmıyordu, aslında o da kendini onlarla oynarken, müzik yaparken ya da konuşurken bulduğunda şaşırmıyordu.

Eşini de seviyordu. Birisi sorsaydı, "Elbette eşimi seviyorum" diye karşılık verirdi. Kanepenin köşesinde oturduğunda eşinin gelip kucağına oturması güzeldi. Onu diğerlerinin arasında izlemenin daha da güzel olduğunu düşünüyordu. Gençlerle birlikteyken gençleşiyor, sanki öğrenimini bitirmek üzereyken onunla tanışan üniversitenin ilk yarıyılındaki öğrenciye dönüşüyordu. Kurnaz, kötülük düşünen biri değildi, Helena'daki arzu ve nefret uyandıran yanlardan onda eser yoktu. O zamanlar ona duyduğu sevginin kendisini Helena ile ilişkisinden geride kalan kullanmış ve kullanılmış ol-

9. Çim bowling'ine benzeyen, kapalı ve açık alanlarda oynanabilen bir İtalyan oyunu (ç.n.)

ma deneyiminden arındırdığını hissediyordu. Genç kadın da öğrenimini tamamlayıp öğretmen olunca evlendiler. Çabucak iki çocuk dünyaya getirdiler ve eşi hemen yarızamanlı olarak okula geri döndü. Her şeyi kolayca kotarıyordu: Çocukları, okulu, kentteki evi, kır evini, ara sıra onunla ve çocuklarla bir yarıyılı New York'ta geçirmeyi.

Hayır, dedi kendine, evliliğinden ve aile yaşantısından duyduğu mutluluğu enine boyuna düşünmekten kaçınmamalıydı. Bu doğrudu. Birlikte geçirdikleri yazın ilk günleri de iyi geçmişti; torunlar birbirleriyle ilgileniyor, çocukları ve eşleri birbirleriyle geçirdikleri zamanın tadını çıkarıyor ve eşi bahçede mutlulukla çalışıyordu. On dört yaşındaki David, on üç yaşındaki Meike'ye gönlünü kaptırmıştı – o bunu görüyordu ama diğerleri bunun farkına varmamış gibiydi. Hava güzeldi, art arda günlük güneşlik günler, diyordu eşi gülümseyerek, ikinci akşam çıkan fırtınaysa kasırga gibiydi; verandada oturuyordu ve kara bulutlar, şimşekler, gök gürültüsü ve sonunda bastıran sağanak yağmur karşısında şaşkına dönmüştü.

Yeniden yalnızca mutluluk bileşenleri için gerekli malzemeleri topladıysa, birlikte geçen bu yazın mutluluğu içinde bir mutsuzluk barındırıyorsa, ne olurdu? Bunun yanıtını artık öğrenemeyecekti.

4

Gece olup yattıklarında eşine sordu: “Benimle mutlu muydun?”

“Burada olduğumuz için mutluyum. Norveç'te daha mutlu olamazdık.”

“Hayır, benimle mutlu oldun mu diye soruyorum.”

Kadın doğrulup kocasına baktı. “Evli olduğumuz tüm yıllar boyunca mı?”

“Evet.”

Yeniden yatağa uzandı. “Evden çok sık uzak oluşunla kolay baş edemedim. Genellikle yalnız kalışımla. Çocukları tek başıma yetiştirmek zorunda oluşumla. Dagmar on beşinde evden kaçtığında ve altı ay geri dönmediğinde, buradaydın gerçi, ama çaresizliğe kapılıp beni yalnız bırakmıştın. Ya Helmut... Ne anlatıyorum ben yahu? Benim ne zaman daha iyi ya da kötü olduğumu sen kendin de bilirsin. Benim senin nasıl olduğunu bilmem gibi. Çocuklar küçükken ve ben yenisinden okula başlamışken, çok kısa süreliğine geldin. Mesleğine daha fazla katkı yapmamı isterdin. Keşke yazdıklarını okusaydım. Ayrıca benimle daha fazla yatmayı da isterdin.” Ona sırtını döndü. “Sana daha fazla sarılıp yatmak isterdim.”

Bir süre sonra sakın soluk alıp verişini duydu. Bu artık söylenecek bir şey kalmadığı anlamına mı geliyordu?

Sol kalçası ağrıyordu. Ağrı şiddetli olmasa da düzenli aralıklarla ve sürekli geliyordu, sanki ağrının oraya yerleşmek istediğini hissediyordu. Yoksa çoktan yerleşmiş miydi? Merdivenleri çıkarken sol kalçası ve sol bacağı günlerdir, hayır, haftalardır ağrııyor muydu? Orada ancak fazladan güç sarf ederek ve saplanan bir ağrıyla alt edebildiği bir zayıflık yok muydu nice-dir? Bunu umursamamıştı. Merdiveni çıktığında ağrı geçiyordu. Ama tam da bu yüzden, merdiven çıkarken saplanan acı, şimdi hissettiği ve onu korkutan ağrının habercisi olabilirdi. Kemik sintigrafisi sol kalçasında aktif odaklar göstermemiş miydi?

Artık hatırlamıyordu. Hastalıkları üzerine her şeyi bilen, internetten, kitaplardan, konuşmalardan bilgi edinip doktorlarının kafasını karıştıran hastalardan biri olmak istemiyordu. Sol ya da sağ kalça – doktor hangi kemiklerde tümör olduğunu ona açıklarken dikkat etmemişti. Nasılsa yakında farkına varacaktı.

O da yana döndü. Hâlâ sol kalçası ağrııyor muydu? Yoksa ağrı şimdi sağ kalçaya mı geçmişti? İçinin sesini dinledi. Ay-

nı anda açık pencereden gelen rüzgârın ağaçlarda çıkardığı sesi ve göldeki kurbağaların vıraklamalarını duydu. Gökteki yıldızlara bakarak onların altın sarısı olmadıklarını ve parlamadıklarını, tersine küçük, uzak neon noktaları gibi katı ve soğuk ışık verdiklerini düşündü.

Evet, sol kalçası hâlâ ağrıyordu. Ama sağ kalçası da. Bacaklarını hissettiğinde, ağrı orada bitiveriyor, daha yukarıda sırtını, boynunu, kollarını hissettiğinde de durum değişmiyordu. Neresini hissetse ağrı onu orada bekliyor ve artık buraya yerleştiğini söylüyordu. Ağrı artık onun bedenini mesken edinmişti.

5

İyi uyuyamadı ve erkenden kalktı. Parmaklarının ucunda gittiği kapıyı dikkatle açıp kapattı. Yerler, merdivenler, kapılar, her şey gıcırdıyordu. Mutfakta çay yaptı ve fincanını alarak verandaya çıktı. Hava aydınlanıyordu. Kuşlar cıvıldıyordu.

Arada sırada eşine yemek yaparken, sofrayı kurarken ya da bulaşık yıkarken yardım ederdi. Henüz tek başına yemek pişirip sofraya getirmemişti. Eskiden, eşi yolculuğa çıkmak zorunda kaldığında, kahvaltıyı atlayıp çocuklarla birlikte öğle ve akşam yemekleri için restorana gidiyordu. Ama eskiden zamanı da yoktu. Şimdi zamanı vardı.

Mutfakta Dr. Oetker'in yemek kitabını bulup verandaya getirdi. Bir yemek kitabının yardımıyla, çözümlemeci felsefe uzmanı ve düşünür olan o bile, kahvaltı için krep yapabilmeliydi. O bile mi? Ta kendisi! "Betimlenen bir şey, aynı zamanda gerçekleşebilir" diyor Wittgenstein *Tractatus logico-philosophicus*'unda.

Ne var ki yemek kitabında krep tarifi yoktu. Krepin başka bir adı daha mı vardı? Adlandırılmayan bulunamaz. Bulunamayan da pişirilemez.

Kitapta omleti buldu, ne yapması gerektiğini okudu ve gerekli malzemeleri 11 kişiye göre hesaplamaya çalıştı. Sonra mutfakta çalışmaya koyuldu. 688 gram un, 11 yumurta, bir litre kadar süt, üçte bir litre kadar soda, yarım kilo margarin, şeker ve tuzu bir araya getirene dek uzun süre araması gerekti. Şeker ve tuzun miktarlarının belirtilmemesine kızmıştı. Şeker ve tuzu tam olarak nasıl dörde bölüp on birle çarpabilirdi? Ayrıca yumurtanın beyazını sarısından nasıl ayıracağı ve katılaşınca da nasıl çırpacağına ilişkin bir açıklama bulamamış oluşuna da sinirlenmişti. İncecik ve yumuşak bir krep ya da omlet yapmak isterdi. Ama süzmeyi, çırpmayı ve kabarcık oluşturmaktan karıştırmayı başardı.

Tavayı dolaptan alırken, tava elinden kayarak düştü ve taş zeminde tangır tungur sesler çıkardı. Onu yerden alıp, evdeki seslere kulak kabarttı. Birkaç saniye sonra eşinin merdivenlerden inen adımlarını işitti. Kadın geceliğiyle mutfığa gelip çevresine bakındı.

Şimdi, diye düşündü. Eşine sarıldı. Kadın kendini beceriksiz ve sakar hissediyordu. Galiba, diye düşündü, ben de kendimi beceriksiz ve sakar hissediyorum. Birbirimize son kez sarıldığımızdan bu yana ne kadar zaman geçmiş? Kadını sıkıca kavradı, kadın gerçi ona sarılmıyordu ama kollarını beline doladı. “Mutfakta ne işin var?”

“Krep – şu anda bir deneme yapmak istiyorum. Diğerlerini herkes kahvaltı masasında yerini alınca yapacağım. Seni uyandırdığım için üzgünüm.”

Üstünde hâlâ un, yumurta, margarin ve hamurlu kâse duran masaya baktı. “Bunu sen mi yaptın?”

“Denememin tadına bakmak ister misin?” Eşinin yanından ayrılp ocağı yaktı, tavayı ateşin üzerine yerleştirdi, yemek kitabına baktı, 150 gram margarini eritti, tavaya biraz hamur ekledi, yarı pişmiş krepini aldı ve bir tabağa koydu, krepini çevirerek tavaya bıraktı ve sonunda altın sarısı krepini eşine sundu.

Eşi krep yedi. “Gerçek bir krep tadında.”

“O gerçek bir krep. Bir öpücük alabilir miyim?”

“Öpücük mü?” Kadın ona hayretle baktı. Son kez öpüştüğümüzden bu yana ne kadar zaman geçmiştir diye yeniden düşündü adam. Eşi yavaşça çatalı ve tabağı elinden bıraktı, ocağın yanına geldi, adamın yanağına bir öpücük kondurdu ve sanki şimdi ne yapması gerektiğini bilmiyormuş gibi onun yanında öylece durdu.

Sonra Meike kapının eşiğinde durup soran gözlerle büyükanne ve büyükbabasına baktı. “Ne oluyor?”

“Deden krep yapıyor.”

“Dedem krep mi yapıyor?” İnanamıyordu. Ancak malzemeler, hamurlu kâse, tava, tabaktaki yarım krep ve önlük giymiş büyükbabası ortadaydı. Meike onun çevresinde döndü, koşarak merdivenleri çıktı ve kapılara vurdu: “Dedem krep yapıyor!”

6

O gün göl kenarındaki bankta inzivaya çekilmedi. Kayıktaneden bir koltuk alıp rıhtımda oturdu. Bir kitap açtı ama okumadı. Torunlarını izledi.

Evet, David Meike’ye âşıktı. Onu nasıl da etkilemeye çalışıyordu, her duruş ve hareketinde nasıl da umursamaz bir tavır takınmaya gayret ediyordu, bir takla atarak balıklama dalmadan önce onun bakıyor olduğundan nasıl da emin oluyordu, okuduğu kitaplar ve izlediği filmlerle nasıl da hava atıyordu, geleceği üzerine nasıl da nihilist bir aldırmazlıkla konuşuyordu! Meike bunun farkında değil miydi, yoksa David’le oynuyor muydu? Etkilenmemiş ve mesafeli görünüyor, ötekilere gösterdiği özeni ve neşeyi artık David’e sunmuyordu.

İlk aşkın acıları mıydı bunlar? David’in güvensizliğini görüyor ve elli yıldan uzun bir süre kendisini kemirmiş güven-

sizliği yeniden duyumsuyordu. O da bir zamanlar her Őey olmak istemiŐ ve bazen de ona öyleymiŐ gibi gelmiŐ, sonra yine kendini hiçbir Őey deđilmiŐ gibi hissetmiŐti. O zamanlar o da Barbara onun kim olduğunu ve onu nasıl sevdiğini gorse kendisini severdi diye dűŐünüyordu, ama ne kim olduğunu gösterebiliyor ne de onu sevdiğini söyleyebiliyordu. O zamanlar o da en küçük bir özenli ve içten davranıŐta bir vaat arıyor ve yine de Barbara'nın ona hiçbir Őey vaat etmediğini biliyordu. O zamanlar o da hiçbir Őeye inanmadığı, ihtiyaç duymadığı ve hiçbir Őey ummadığı kahramanca bir aldırıŐsızlıđa sđınıyordu. Ta ki özlem onu yeniden ele geçirene dek.

İçini torununa –ve kendine– duyduğu acıma duygusu sardı. İlk aşkın acıları, büyüme sancıları, yetiŐkin yaŐamının dűŐ kırıklıkları – David'e avutucu ya da yüreklendirici bir Őeyler söylemek isterdi ama ne diyeceğini bilmiyordu. Yine de ona yardım edebilir miydi? Ayađa kalktı ve rıhtımda ikisinin yanına bađdaŐ kurup oturdu.

“Doğrusu, dede, senin krep yapacağına inanmazdım.”

“Yemek yapmaktan keyif aldım. Siz iki kafadar yarın bana yardım eder misiniz? Çok iddialı olmak istemiyorum ama spagetti bolonezle salatayı sizin yardımınızla yapabilirim.”

“Tatlı olarak da çikolatalı mus olacak mı?”

“Dr. Oetker yemek kitabında varsa.”

Sonra suskunluk içinde yan yana oturdular. Onların konuşmalarını bölműŐtü ve üçlü bir konuşmayı nasıl baŐlatması gerektiğini bilmiyordu. “O halde gideyim ben. Yarın on bir diylim mi? Önce alışveriŐ yapar, sonra piŐiririz, ne dersiniz?”

Meike ona gülűmsedi. “Harika, dede, ama daha görűŐeceđiz zaten.”

Sonra dönűp koltuğa oturdu. Matthias ve Ferdinand kıyının birkaç metre önűnde, gölde düz bir yer bulmuŐlar, taŐlar da bulduklarını oraya taşıyıp bir ada kuruyorlardı. David'in on iki yaŐındaki kız kardeŐinin ve Matthias'ın ardından baktı. “Ariane nerede?”

“Senin bankında.”

Yine kalkıp bankına gitti. Sol kalçası ağrıyordu. Ariane bir ayağını banka koymuş, dizinde duran kitabı okuyordu, onun gelişini duydu, başını kaldırıp baktı. “Burada oturabilir miyim?”

“Elbette. Ya ben senin yanına oturabilir miyim?”

Ariane ayağını banktan indirdi, kitabı kapattı ve yanına koydu. Dedesinin kitabın adını okuduğunu gördü: *Postacı Kapıyı İki Kere Çalar*. “Sizin evde rafta duruyordu. Belki bana uygun değildir. Ama sürükleyici. Daha fazla birlikte olup bir şeyler yaparız sanıyordum. Ama David’in gözü Meike’den, Meike’nin gözü David’den başkasını görmüyor, her ne kadar Meike böyle değilmiş gibi davransa ve David bunun farkına varmasa da.”

“Emin misin?”

Kız dedesini çokbilmiş bir edayla ve acıyarak süzdükten sonra başını sallayarak onayladı. Güzel bir kadın olacak, diye düşündü adam ve onun günün birinde gözlüklerini çıkaracağını, saçlarını açacağını ve dudaklarının dolgunlaşacağını gözünün önüne getirdi. “Demek David ile Meike’nin durumu böyle. Birlikte bir şeyler yapalım mı?”

“Ne gibi?”

“Kilise ve kaleleri inceleyebiliriz ya da tanıdığım bir ressamı veya atölyesi elli yıl öncesi gibi görünen otomobil tamircisini ziyaret edebiliriz.”

Ariane düşünüp taşındı. Sonra ayağa kalktı. “İyi, ressamı ziyaret edelim.”

7

Bir hafta sonra eşi olup bitenleri bilmek istiyordu: “Neler oluyor? Doğru olan bu yazsa, daha öncekilerin hepsi yanlış, daha öncekilerin hepsi doğruysa bu yaz yanlış. Artık okumu-

yor ve yazmıyorsun. Yalnızca torunlarınla ya da çocuklarınla oraya buraya gidiyorsun, dün de bahçeye gelip çalıları kesmek istiyorsun. Bana dokunma fırsatı doğduğunda fırsatı kaçırmıyorsun. Gerçekten de sanki bana dokunmadan edemi-yormuş gibisin. Bana dokunamayacağını söylemek istemiyorum. Elbette ki dokunabilirsin...” Yüzü kızardı ve başını salladı. “Ne olursa olsun her şey farklılaştı ve ben nedenini bilmek istiyorum.”

Verandada oturuyorlardı. Çocuklar ve eşleri akşamı arkadaşlarıyla geçiriyordu, torunlarsa yataklarındaydı. Bir mum yaktı, bir şişe şarap açtı ve eşiyile kendisine birer kadeh doldurdu.

“Mum ışığında şarap içmek – bu da daha önce hiç olmamıştı.”

“Buna başlamanın zamanı değil mi – buna ve torunlarımla, çocuklarımla ve çalılıklarla ilgilenmeye başlamanın? Kendini ne kadar iyi hissettiğini yeniden biliyor olmanın zamanı değil mi?” Kolunu eşinin beline doladı.

Ama eşi kolundan sıyrıldı. “Hayır, Thomas Wellmer. Böyle olmayacak. Ben kapatıp açabileceğin bir makine değilim. Evliliğimizi başka türlü düşlemiştim, ama bildiğin gibi başka türlü olmadı, ben de gidişata uyum sağladım. Kendimi hepi topu birkaç haftada geçen bir yazın ruh durumuna kaptırmıyorum. Bu yüzden de çalılığımı kendim kesmeyi tercih ediyorum.”

“Üç yıl önce üniversiteden emekli oldum. Emekliliğin getirdiği özgürlüğü kavrayabilmek için bunca zamana gerek duyduğum için üzgünüm. Üniversitede emekli olunca, kamu hizmetindeki gibi bir anda bıçakla kesilip atılmıyor; hâlâ doktora öğrencileri oluyor, bir seminer veriliyor, insan bir kurulda oturup, hep yazmak isteyip de hiç zaman bulamadığım şeyleri yazmalıydım diye düşünüyor. Motoru durdurup boş viteste gitmeye devam etmek gibi. Sonra yol yine biraz eğimli olunca...”

“Emekliliğin motorunu durdurduğu araba sensin. Peki, eğimli yol kim?”

“Bana hâlâ motor çalışıyormuş gibi davranan herkes.”

“O halde sana özel bir tutum belirlemeliyim. Motor hâlâ çalışıyormuş gibi değil de, durmuş gibi. Sonra...”

“Hayır, hiçbir şey yapmak zorunda değilsin. Üç yılın sonunda araba artık gitmiyor zaten.”

“Sen de artık torunlarınla ilgilenip çalıları mı kesiyorsun?”

Güldü. “Bir de sana dokunmadan edemiyorum.”

Yan yana oturuyorlardı ve kadının kuşkusunu hissediyordu. Omzunu, kolunu, kalçasını, uyluğunu hissediyordu. Kolunu bir kez daha bedenine dolasa, belki ondan sıyrılıp uzaklaşmayacaktı – birbirleriyle konuşmuş ve birbirlerini dinlemişlerdi. Ama eşi belki yine kolunu çekmesini bekleyecekti. Yoksa bir süre sonra başını onun omzuna mı yaslayacaktı? Tıpkı krep yaparken ona bir rıza gösterir, bir söz verir gibi değil de, yalnızca öylesine sarıldığı gibi mi?

8

Eşine kur yapıyordu. Sabahları çayını yatağına getiriyordu; bahçede çalışırken ona limonata götürüyordu; çalıları kesiyor, çimleri biçiyordu; akşamları çoğunlukla Ariane’ın desteğiyle yemek pişirmeyi alışkanlık haline getirmişti; torunlarının canı sıkıldığında yanlarında beliriyordu; elma suyu, maden suyu ve süt stokunun tükenmemesine dikkat ediyordu. Her gün eşini baş başa yürüyüşe davet ediyordu, başlangıçta eşi çabucak eve ve işe dönmek istiyordu, ama sonra kocasının yolu uzatmasına ve ara sıra elini tutmasına razı oluyordu – ta ki bir şeyler kaldırmak, araştırmak ya da çiçek toplamak isteğiyle elini kullanmaya ihtiyaç duyana dek. Bir akşam eşini yemeğin çayırda, meyve ağaçlarının altında ser-

vis edildiği, gölün öteki kıyısındaki tek yıldızlı bir restorana götürdü. Akşam güneşinin ışığında erimiş metal gibi, adeta bir parça tunçla karışık kurşun gibi parlayan ve iki kuğu kanatlarını çırparak üstüne konana dek dümdüz olan suya baktılar.

Sol elini masanın üstüne koydu. “Biliyorsun, kuğular...”

“Biliyorum.” Kadın elini onun elinin üstüne koydu.

“Eve gidince seninle sevişmek istiyorum.”

Karısı elini çekmedi. “En son sevişmemizi hâlâ hatırlıyor musun?”

“Ameliyatından önce miydi?”

“Hayır, daha sonraydı. Seks yaşamımız sürer diye düşünüyordum. Bana önceki gibi güzel olduğumu ve yeni göğsümü eskisini sevdiğin kadar sevdiğini söyledin. Ama sonra banyo yapmam gerekti, kırmızı yara izini gördüm ve böyle yürümeyeceğini, her şeyin bir çabadan ibaret olduğunu, benim kendimi zorladığımı, senin de kendini zorladığını fark ettim. Anlayışlı ve düşünceli davranarak beni zorlamak istemediğini, kendimi hazır hissettiğimde bir işaret vermem gerektiğini söyledin. Ancak ben işaret vermeyince, durumu kabullenerek sen de işaret vermedin. Sonra ameliyattan önce de durumun farklı olmadığını, ben işaret vermezsem zaten aramızda hiçbir şeyin olmadığını hatırladım. Artık işaret vermek istemiyorum.”

Başıyla onayladı. “Kayıp yıllar – bunlara nasıl yandığımı bilemezsin. O zamanlar kendimi başkalarının gözünde kanıtlayıp rektör, bakan müsteşarı ya da dernek başkanı olmam gerektiğini düşünüyordum, sen bunlarla ilgilenmediğin için de kendimi senin tarafından aldatılmış gibi hissediyordum. Ne var ki sen haklıydın. Dönüp de geriye baktığımda yılların bir öneminin olmadığını görüyorum. Yalnızca paldır küldür ve çabucak geçtiler.”

“Sevgilin var mıydı?”

“Amma yaptın! İşim dışında hiçbir şeyi ve kimseyi yanıma yaklaştırmadım. Zaten başka türlü başarılı olamazdım.”

Kadın usulca güldü. Kocasının o zamanki işkolikliğini hatırladığından mı, yoksa bir sevgilisi olmadığının verdiği rahatlktan mı gülmüştü?

Adam hesabı istedi.

“Hâlâ yapabilir miyiz dersin?”

“İlk seferki gibi çok korkuyorum. Hatta daha da fazla. Nasıl olacağını bilemiyorum.”

9

Hiçbir şey olmadı. Tam birbirlerine sarılmışken ağrı çıkageldi. Kuyruksokumunda patlak verdi ve dalga dalga sırtına, kalçalarına ve uyluklarına yayıldı. O ana dek yaşadığı en kötü ağrıdan beterdi. Tüm arzusunu, hissiyatını ve düşüncesini yok etmişti. Onu ağrının esiri olmuş ve bir süre sonra geçmesini bile dileyemeyecek durumdaki bir yaratığa dönüştürmüştü. İstemedен ya da yalnızca farkına varmadan inledi.

“Neyin var?”

Yatakta debelendi, ellerini alnına bastırdı. Ne diyecekti? “Sanırım daha öncekilere benzemeyen bir siyatik ağrısı bu.” Güçlkle ayağa kalktı. Banyoda doktorun krizlerde kullanması için verdiği ağrı kesiciden aldı. Kollarını lavaboya dayayıp aynaya baktı. Daha önce kendini hiç hissetmediği gibi hissetse de yüzü her zamanki gibiydi. Şakakları ve bir bölümü ağarmış kumral saçları, gri yeşil renkte ıslıl ıslıl gözleri, burnunun üzerinden ağzına dek inen derin yüz çizgileri, burnundan fışkıran ve sabah keseceği kılları, küçük ağzı – ağrılarını o hep bildiği yüzüyle paylaşmak, meydan okuyan ağzıyla yüzüne güven ifadesi yerleştirmek ve meydan okuyan ağzıyla henüz pilinin bitmediğini söyleyerek kendine güven

aşlamak ona iyi geldi. Ağrıları hafifleyince yatak odasına geri döndü.

Eşi uyuyakalmıştı. Onu uyandırmamak için dikkatle yatağın kenarına oturdu. Eşinin göz kapakları titriyordu. Acaba yarı uyanık mıydı? Düş mü görüyordu? Ne düşü görüyor olabilirdi? Yüzünü çok iyi tanıyordu. Genç ve yaşlı yüzü bir aradaydı. Çocuksu, şen, masum ve yorgun, acılı. İki farklı yüz birbirine nasıl katlanıyordu?

Oturmayı sürdürdü. Ağrısını tetiklemek istemiyordu. Ağrısı bedenini mesken tutmakla kalmayıp aynı zamanda evin reisi de olduğunu göstermişti ona. Şimdi arka odalardan birine çekilmiş ama yeniden sahne almak için kapıları açık bırakmıştı, ona saygıda kusur etmemek gerekiyordu.

Eşinin saçları tenine değişiyordu. Kahverengiye boyanmışlardı ama gri ve beyaz uzuyorlardı – yaşlanmaya karşı tekrar tekrar verilen, yitirilen ama teslim olunmayan savaş. Eşi saçlarını boyamasaydı, kemerli burnu, çıkık elmacık kemikleri, kırışıklıkları ve gözleriyle yaşlı, bilge bir Kızılderili kadın gibi görünürdü. Ara sıra gözlerinde beliren uçsuz bakışların duygu ve düşüncelerinin derinliğinden mi, yoksa boşluktan mı kaynaklandığını asla ortaya çıkaramamıştı. Bunu artık hiç bilemeyecekti.

Eşi ertesi sabah özür diledi. “Üzgünüm. Şampanya, şarap, yemek, sevişmemiz, her şey güzel sonuçlanacakken siyatik krizine girmen bana biraz fazla geldi. Bu yüzden de uyuyakaldım.”

“Asıl ben üzgünüm. Doktor siyatik krizlerini hesaba katıp ilaç almam gerektiğini söylemişti. Bu kadar şiddetli ve yanlış zamanda geleceğini beklemiyordum.” Yan tarafına yatmaya korkuyordu, kolunu uzattı.

Eşi başını omzuna koydu. “Kahvaltı yapmak zorundayım.”

“Hayır, değilsin.”

“Zorundayım işte.”

Rol yapıyordu yalnızca. Kocasının istediğini o da istiyordu. Adam, acısından bu sabahlığına, bir saatliğine arka odada kalmasını rica etti. “Üstüme çıkar mısın?”

10

Aşağıya indiklerinde ötekiler neredeyse kahvaltılarını bitirmişti. Ariane büyükanne ve büyükbabasına sanki neden geç kaldıklarını biliyormuş gibi bakıyordu. On iki yaşındaki Ariane mı? Ama onun da, eşinin de yüzü kızarmıştı. Sonra, aralarında bir şeyler geçtiğini herkese göstermek istercesine, eşi onu öptü.

Öğleye doğru eski dostunu istasyondan aldı. Tren istasyona girdi ve durdu, vagon biniş platformuna göre çok yüksek olduğu ya da platform vagona göre çok alçakta kaldığı için arkadaşları küçük çaplı bir atlayış gerçekleştirmek zorunda kaldı. Atlayışını yüzünde kırık bir gülümsemeyle yaptı. Sanki düşmeyi ve eski dostunu kısa süreliğine ziyaret etmek yerine bir taşra hastanesinde uzun süre kalmayı bekliyormuş gibi.

Sanki oyun başlamadan bitmiş gibi üzgün, aynı zamanda sanki durum böyleymiş de umursamıyormuş gibi neşeli bir sevimlilikle – oldum olası böyleydi zaten. Üniversitede böyle okumuştı, büyük bir çaba göstermeden ve hırstan uzak, ama herkese dostça davranmış ve herkes tarafından, hatta onu sınavlardan geçirenler ve daha sonra işe alanlarca da sevilmişti. Başarılı bir avukat olmuştu. Başarısını mesleki yeteneği kadar müvekkilleri, rakipleri ve yargıçlarla kurduğu iyi ilişkilere borçluydu. Gönülleri fethediyordu. Arkadaşlarının eşlerinin ve çocuklarının da gönülleri fethediyordu, arkadaşlarından bazıları kocasını eski arkadaşıyla paylaşmak istemeyen bir kadınla evlense de, onu seviyorlardı.

Oğlu Helmut arkadaşını çok seviyordu; çocukken ara sı-

ra babası ve onunla erkek erkeğe tatile çıkmıştı. Kışın kayak yapıyorlardı, babası daha fazla kayamadığında ya da kaymak istemediğinde, kot pantolonu ve paltosuyla pistlerden hızla aşağı süzülen arkadaşı Helmut'u bacaklarının arasına alıyordu. Dalgalandıran koyu renk paltosuyla onu güvenli ve hızlı bir biçimde vadiye götüren babasının arkadaşı, küçük çocuk için Batman gibi bir kahramandı. Daha sonra üniversite öğreniminde ve mesleğinde ona öğütler vermişti; o olmasaydı Helmut avukat olmaya karar vermezdi. Babasıyla birlikte istasyona gelmek isterdi ama istasyondan eve ve ertesi akşam evden istasyona gidişleri iki arkadaşın birbiriyle baş başa kalacağı tek fırsattı.

Yol boyunca emeklilikten, aileden ve yazdan söz ettiler. Sonra arkadaşı, "Kanserin ne durumda?" diye sordu.

"Yukarı tırmanalım" diyerek yolun çıktığı dağı gösterdi, "durur, birkaç adım yürürüz hem." Arkadaşına planından söz edip etmemesi gerektiğini defalarca sormuştu kendine. Birbirlerinden sakladıkları başka bir sır yoktu, ikisi de aynı yazgıyı paylaşınca kanser üzerine gittikçe daha rahat konuşur olmuşlardı; her ikisine de yıllar önce kanser tanısı konmuştu, birbirinden farklı ve seyirleri değişik kanserler, ama her ikisi de ameliyat edilmiş, ışın tedavisi ve kemoterapi görmüştü. Ama arkadaş planını öğrendiğinde ailenin karşısına nasıl çıkardı?

Dağın zirvesinde yürüdüler. Sağda orman başlıyordu, solda göl manzarası, dağlar, uzaklarda Alpler vardı. Hava sıcaktı, yazın o yumuşak ve yoğun sıcaklığı.

"Kemiklerin artık dayanamaması bir zaman meselesi. Parçalanıp kırılana ve ağırlar dayanılmaz olana dek zaman var. Bazen bir işaret geliyor ama şimdilik idare ediyorum. Senin kanserin ne durumda?"

"Dört yıldır uslu duruyor. Geçen ay kontrollerimin zamanı gelmişti, ilk kez gitmedim." Arkadaşı kader der gibi elleri-

ni kaldırıp yeniden indirdi. “Ağrı dayanılmaz olunca ne yapıyorsunuz?”

“Sen ne yapardın?”

Arkadaşı sorusuna karşılık vermeden bir süre yürüdüler. Sonra güldü. “Yazın tadını çıkarırdım, gittiği yere kadar. Başka ne olabilir ki?”

11

Akşam yemeğinin ardından koltuğun kenarına oturup ötekileri gözledi. En fazla sekiz kişinin birlikte oynayabileceği bir oyun oynuyorlardı. Fark edilmeden sürekli oturuşunu değiştirip minderi bazen sırtının arkasına, bazen kalçalarının altına, bazen de uyluklarının üstüne koyabiliyordu. Ağrı yeni konumda eskisi gibi yerleşene dek her değişiklikle rahatlıyordu. Novalgin almıştı ama artık bir yararı olmuyordu. Şimdi ne yapacaktı? Kente gidip doktordan morfin mi isteyecekti? Yoksa bir yarım şampanya şişesinin arkasına sakladığı şişeyi şarapların durduğu buzdolabından alıp kokteyli içmesinin zamanı mı gelmişti?

Son akşamını gözünde ağrısız sızısız canlandırmıştı. Şimdi doğru akşamı bulmanın kolay olmadığını fark ediyordu. Süreç uzadıkça ve durumu kötüleştikçe, ağrısız akşamlar da seyrekleşecek, daha değerli ve vazgeçilmez olacaktı. Ölmek için böyle bir akşamı nasıl bulmalıydı? Öte yandan acı çekerek ölmek de istemiyordu. Morfin çözüm olabilir miydi? Onun aracılığıyla ağrısız akşamlar vazgeçilmez önemde nadir anlar olmaktan çıkıp planını uygulayabileceği fırsatlar haline gelebilir miydi?

Kapılar ve pencereler açıldı ve ılık rüzgâr gölden sivrisinekleri getiriyordu. Sol koluna konan sivrisineği sağ eliyle yakalamak istediğinde, elini kaldıramadı. Eli onu dinlemi-

yordu. Başka türlü oturunca düzeldi, elini kıpırdatamadığı konumu yeniden alınca da bir terslik olmadı. Değişik duruşlar denedi ve her seferinde elini kaldırabildiği için sonunda işlev bozukluğunu kafasında mı kurguladığını sordu kendine. Ama bunun ne olduğunu gayet iyi biliyordu, aynı zamanda bir kez daha ardından artık hastalığının daha iyiye gitmeyeceği bir şey yaşadığının da farkındaydı.

Oyun sona erince babanın arkadaşı iş yaşamından ilginç olaylar anlattı. Kendi iş yaşamından ilginç olayları ne daha önce çocuklarıyla ne de şimdi torunlarıyla yeterince paylaşmıştı. Bu durum onu utandırıyordu. Çocuklarına anlatacak neyi olmuştu? Torunlarına anlatacak neyi vardı? Kant'ın iyi bilardo oynaması ve bilardo oynayarak öğrenimi için para kazanması, Hegel'in eşiyle Martin Luther ve Katharina von Bora'nın aile yaşamını taklit etmesi, Schopenhauer'in annesi ve kız kardeşine berbat davranması ve Wittgenstein'in kız kardeşiyle etkileyici biçimde ilgilenmesi – büyükbabasının ona anlattığı, düşünürlerle ilgili ve tarihten birkaç anekdot biliyordu. Kendi işiyle ilgili anlatacak ilgici çekici hiçbir şey bilmiyordu – bu onunla ilgili nasıl bir bilgiydi? İşiyile ilgili? Analitik felsefeyle ilgili? Yoksa o da insan aklının incelikli biçimde boşa harcanışından başka bir şey değil miydi?

Sonra arkadaşı ısrarlar üzerine piyanonun başına oturdu. Ona gülümseyerek, üniversitede okurlarken Menuhin'den dinleyip sevmeyi öğrendikleri Bach'ın *D minör keman süitinden Chaconne*'u çaldı. Bir piyano uyarlaması – bu uyarlamasının varlığından ve arkadaşının onu çaldığından haberi yoktu. Bu parçaya onun için mi çalışmıştı? Onu veda armağanı olarak mı sunuyordu? Müzik ve arkadaşının armağanı onu öylesine duygulandırmıştı ki, gözünden yaşlar boşandı ve arkadaşısı jazz çalarken bile –jazz'ı aslında çocuklar ve torunlar dinlemek istiyordu– gözyaşları durmadı.

Eşi gözyaşlarını görüp yanına oturdu ve başını omzuna

koydu. “Ben de ağlıyorum. Gün ne kadar güzel başladı ve nasıl da güzel bitiyor.”

“Evet.”

“Kalkıp yukarı çıkalım mı? Ötekiler artık burada olmadığıımızı fark edince durumu anlarlar zaten.”

12

Sonra yazın yarısı geride kaldı. Birlikte geçirdikleri yazın ikinci yarısının ilkinden daha çabuk geçeceğini biliyordu – ilki göz açıp kapayıncaya dek geçmişti. Çocuklarına daha ne söyleyebileceğini düşünüp duruyordu. Dagmar’a çocukları için çok da kaygılanmaması gerektiğini mi? İyi bir biyolog olduğunu ve yeteneğini çarçur etmeyip yeniden çalışması gerektiğini mi? Kocasını şımartmasını ve bunun hem kocasına hem de ona iyi geleceğini mi? Helmut’a hangi şirketin hangi şirketle birleşmesiyle ve hangi şirketin hangisini devraldığıyla gerçekten ilgilenip ilgilenmediğini mi soracaktı? İstiflediği onca paranın aslında umurunda olup olmadığını mı? Gözünün önünde eski dostunun örneğiyle, şimdikinden farklı bir avukat olmak istemeyecek miydi?

Hayır, böyle olmazdı. Açıkçası Dagmar kendini beğenmiş bir ahmakla evlenmişti ve kocası yalnızca onun bunu fark etmemesini, zenginliğinin ve görgüsünün yine gözlerini kamaştırmasını umabilirdi. Helmut paranın tadına varmış ve düşkünü olmuştu, eşi de semereleri topluyordu. Belki çocukları güvensizlikten biçimci bir yaşama saplanmıştı, belki de onlara yeterince güven vermemişti. Onlara bu güveni artık veremezdi. Onları sevdiğini söyleyebilirdi. Amerikan filmlerinde ana babalarla çocukların birbirlerine kolaylıkla söylediklerini o da söyleyebilmeliydi.

Çocuklarında alışılanın dışında bir şeyler vardı – bu yaz

alçakgönüllü, uysal ve sevgi doluydular. Çocukları olumlu davranmasalardı, torunlarıyla birlikte olmaktan böylesi bir mutluluk duymazdı. Hayır, çocuklarına yol gösterici bir şey söyleyemeyecekti. Onlara yalnızca sevdiğini söyleyebilecekti.

Bir gün ağrıları o kadar şiddetlendi ki, trene atlayıp kente gitti ve doktordan morfin istedi. Doktor ona duraksayarak uyuşturucu ilaç reçetesi yazdı ve dozajı ve etkisi üzerine her türlü talimatı verdi. Uzun yıllardır alışveriş yaptığı, ona hüznü bir gülümsemeyle bir bardak su ve paketi veren eczacı kadın doktordan daha dostça yaklaştı. “Demek iyice yaklaştı.”

Öğleden sonra trenini kaçırınca akşam trenine bindi. Arabayı istasyona park etmişti, acaba araba kullanabilir miyim diye sordu kendine, ancak aksi yönde bir talimat verilmemişti, boş yollardan geçerek güvenle eve ulaştı. Ev karanlıktaydı. Herkes şimdiden uyumuşsa acele etmesine gerek yoktu. Göldeki bankta oturabilirdi. Bu akşam ağrının arka odalardan birine çekilmekle kalmayıp güvenli bir biçimde kilit altında oluşunun tadını çıkarabilirdi.

Evet, çözüm morfindi. Onun aracılığıyla ağrısız bir akşam gerçekten de vazgeçilmez önemde nadir bir an olmaktan çıkıp planını uygulayabileceği bir fırsata dönüşmüştü. Kendisini hafiflemiş hissediyordu; bedeni ağrımamakla kalmıyor, yumuşak ve sıkı bir biçimde titreşiyor, onu tutup taşıyor, adeta kanatlanıyordu. Yerinden kıpırdamadan, gölün karşı kıyısındaki ışıklara, hatta yıldızlara bile dokunabilirdi.

13

Ayak sesleri duydu ve eşinin yürüyüşünü tanıdı. Eşi oturabilsin diye bankta yana kaydı. “Arabayı mı duydu?”

Kadın yanıt vermeden oturdu. Adam kolunu omuzlarına atmak isteyince, öne doğru eğildi ve adamın hamlesi bo-

ş a gitti. Eşi, içinde kokteylin bulunduğu şişeyi yukarı kaldırıp sordu: “Bu düşündüğüm şey mi?”

“Ne düşünüyorsun?”

“Benimle oyun oynama Thomas Wellmer. Nedir bu?”

“Serin bir ortamda tutulması ve torunların eline geçmemesi gereken çok güçlü bir ağı rı kesici.”

“Bu yüzden mi onu ş arapların durduğu buzdolabında ş ampanya şişesinin arkasına sakladın?”

“Evet. Ne kastettiğini anlamıyorum...”

“Çok güçlü ağı rılarım var. İkimiz için ş ampanyalı bir yemek hazırlamak istediğimden şişeyi bulduğumdan bu yana özellikle çok ş iddetli ağı rılarım var. O halde en iyisi şişeyi bir güzel kafama dikeyim.” Kapağı çıkardı ve şişeyi ağı zına kaldırdı.

“Yapma.”

Eşi başını sallayarak onayladı. “Bir akşam, birlikte keyifle oturuyorken, dışarı çıkmak, şişeyi kafana dikip içeri dönmek ve uyuyakalmak istiyorsun. Öncesinde bize çok yorgun olduğunu, belki uyuyacağını, seni uyandırmamamızı mı söylüyorsun?”

“Bunu tam olarak öyle planlamadım.”

“Ama bunu bana söylemeden, sormadan, benimle konuşmadan yapmak istiyordun. Tam olarak böyle planladın, değil mi? Doğru mu?”

Omuzlarını silkti. “Neyin var, anlamıyorum. Acım dayanılmaz olunca gitmek istedim. Kimseye sorun çıkarmayacak biçimde gitmek istedim.”

“Düğünümüzü hatırlıyor musun? Ölüm sizi ayırana dek? Sen yaltaklanıp onunla sızı ş ana dek değil. Birkaç haftada geçen bir yazın mutluluğuna kapılmak istemediğimi de hatırlıyor musun? Gerçeği öğrenemeyeceğimi mi düşündün? Yoksa onu ortaya çıkardığımda ölmüş olacağını mı? Artık sana karşı duramayacağımı mı sandın? Bir sevgilin olmadı ama beni

böyle aldatmış olman daha iyi değil, hayır, bu daha kötü bir durum.”

“Ortaya çıkmayacağını düşündüm. Ayrıca bunun güzel bir veda olduğu kanısındaydım. Başka türlü olsa ne yapardın...”

“Güzel bir veda mı? Gidiyorsun ve benim gittiğinden habirim yok, bu mu güzel veda? Bu veda falan değil. Ne olursa olsun bana veda ettiğin yok. Benim vedam da umurunda değil, sen yalnızca kendine veda ediyorsun ve benim de figüranlık etmemi istiyorsun.”

“Neden bu kadar öfkелendiğini hâlâ anlamıyorum...”

Ayağa kalktı. “Asıl ne yaptığını anlamıyorsun sen. Yarın sabah erkenden bunu çocuklara anlatıp gideceğim. Burada canın ne istiyorsa onu yap. Oyununda figüran olarak kalmayacağım, çocuklar kalırsa da şaşarım doğrusu.” Şişeyi bankın üstüne bırakıp gitti.

Adam başını salladı. Bir şeyler ters gitmişti. Ama neyin ters gittiğini tam olarak bilemiyordu. Ama olması gerektiği gibi gitmediğine kuşku yoktu. Ertesi sabah eşiyle konuşmak zorunda kalacaktı. Onun uzun süredir böyle hiddete kapıldığını görmemişti.

14

Yatağa yatarken ve sabah kalkarken eşi yatakta değildi. Adam çocuklarıyla kahvaltı yaptı ve torunlarını uyandırdı. Herkes masadayken eşi geldi ama oturmadı.

“Ben kente gidiyorum. Babanız gelecek akşamlardan birinde sevdiklerinin arasında kendini öldürecek. Bunu rastlantı sonucu öğrendim: Bana ve size bundan söz etmeyip yalnızca ilacı içmek, uyumak ve ölmek istiyordu. Bununla bir ilgim olsun istemiyorum. Tek başına kurguladığını yine tek başına sonuçlandırmalı.”

Dagmar eşine dönüp, “Çocukları al ve onlarla bir şeyler yap. Yalnızca bizimkileri değil, hepsini” dedi. Bunu öyle kararlılıkla söyledi ki, eşi ayağa kalkıp gitti ve torunlar da onu izlediler. Sonra babasına döndü. “Kendini öldürmek mi istiyorsun? Annemin anlattığı gibi mi?”

“Herkes bunu bilmemeli diye düşündüm. Aslında bunu kimsenin bilmesi gerekmiyordu. Ağrılarım giderek artıyor, dayanılmaz olduklarında veda etmek istiyorum. Bunda yanlış olan ne?”

“Bize hiçbir şey söylememiş ve söylemek istememiş olman. Biz çocuklarına değilse de anneme. Ağrın dayanılmaz olunca, doğrusu annemin yardımı katlanma gücü verir. Sanıyordum ki bizim de...” Dagmar düş kırıklığına uğramış bir biçimde babasına baktı.

Helmut ayağa kalktı. “Yeter, Dagmar. Aralarında az önce olanları ana babamız birlikte çözmek zorunda. Ben hiçbir biçimde karışmayacağım, sen de uzak dursan iyi olur.”

“Ama sorunu kendi aralarında çözmüyorlar. Annem bu durumla bir ilgisinin olmasını istemediğini söyledi.” Dagmar kardeşine hayretle baktı.

“Bu da bir tür onunla birlikte halletme biçimi.” Helmut eşine döndü. “Gel, bavulları yapıp yola çıkıyoruz.”

Gittiler. Dagmar öfkeyle ayağa kalktı, anne ve babasına soran gözlerle baktı, hiçbir yanıt alamayınca o da gitti. Evi hummalı bir çalışma sarmıştı: Dolap ve çekmeceler boşaltılıyor, kitaplar ve oyuncaklar toplanıyor, yatak takımları çıkarılıyor, bavullar yapılıyordu. Anne ve babaları çocuklarını almayı unutmamaları gereken eşyalarla ilgili uyarıyor, çocuklar da ortalığın altüst olduğunu hissettiklerinden uysal davranıyorlardı.

Eşi bavullarını gecedan yapmıştı. Bir süre daha mutfakta durup önüne baktı. Sonra başını kaldırıp ona baktı. “Ben gidiyorum artık.”

“Gitmemelisin.”

“Hayır, gitmeliyim.”

“Kente mi gidiyorsun?”

“Bilmiyorum. Daha yaklaşık üç haftalık tatilim var.” Dışarı çıktı, adam eşinin çocukları ve torunlarıyla vedalaşmasını, evin kapısını açıp kapamasını, arabasını çalıştırıp yola çıkışını duydu. Kısa bir süre sonra ötekiler de eşyalarını toplayıp hazırlanmıştı. Mutfığa gelip vedalaştılar, çocuklar süklüm püklüm, torunlar şaşkın. Onların da evden çıkışını, araba kapılarının kapanmasını ve arabaların hareket edişini duydu. Sonra ortalığa sessizlik çöktü.

15

Oturduğu yerde öylece kalakaldı, evin bu kadar çabuk boşalmış olmasını aklı almıyordu. Ne yapacağını bilmiyordu. Yarın sabah, gündüz, ertesi gün, sonraki hafta neye başlaması gerektiğini, kendini hemen mi, yoksa daha sonra mı öldürmesi gerektiğini bilemiyordu. Sonunda ayağa kalktı ve masayı topladı, kirli tabak, çatal, kaşık ve bıçakları bulaşık makinesine yerleştirdi, bulaşık deterjanını koydu, makineyi çalıştırdı, yukarıda çarşafaları ve havluları toplayıp kilere taşıdı. Bulaşık makinesinin tersine, çamaşır makinesini henüz hiç kullanmamıştı, ancak rafta deterjanlarla birlikte bir kullanım kılavuzu buldu ve talimatları izledi. Bir seferde makineye yalnızca iki yatağın çarşaf takımları sığıdı; dört ya da beş parti daha yapması gerekecekti.

Göl kenarına gidip banka oturdu. Oyun oynayan ve yüzen torunların gürültüleriyle o bank, tıpkı kütüphane ya da kafedeki masa veya oturma odasındaki kanepe gibi bir yer olmuştu – başkalarının arasındaydı ama kendi dünyasına gömülebiliyordu. Gürültüler olmadan düpedüz ıssızdı. Ne yap-

ması gerektiğine kafa yormak istiyordu ama aklına hiçbir şey gelmiyordu. Sonra emeklilikte yanına aldığı felsefe sorunsallarından biri üzerine düşünmek istedi, ama aklına bir sorunsalla ilgili herhangi bir şey gelmediği gibi, bir sorunsal bile hatırlayamadı. Son haftalarda yaşananlar gözünün önüne geldi: Sandaldaki David ve Meike, ada kuran Matthias ve Ferdinand, dizinde bir kitapla Ariane, o ve Ariane'in ressamı ziyaret edişi, çocuklarla yemek pişirme, çalıları kesme, eşine götürdüğü çay ve limonata, yakınlaşmaları, seviştikleri sabah. Bir parça, yalnızca bir parça özlem duydu, çünkü henüz gerçekten hepsinin gitmiş olduğunu kavrayamamıştı. Durum böyle olduğunu biliyordu, gittiklerini kulaklarıyla duymuş, gözleriyle görmüştü. Ancak henüz durumun gerçekliğini kavrayamamıştı.

Ağrı kendini duyurunca neredeyse keyiflendi. Tıpkı yabancı bir yerde kendinizi bir başına bulmuşken, hoşlanmadığınız ama okulda, üniversitede ya da iş yerinde ortak bir geçmişinizin olduğu biriyle karşılaştığınızda neredeyse keyiflenmeniz gibi. Karşılaşma yalnızlığın etkisini azaltır. Bunun dışında ağrısı neden burada olduğunu da hatırlattı: Aileyle bütünleşmek değil, onunla vedalaşmak için buradaydı. Ne var ki, ayrılık biraz daha erken ve biraz farklı biçimde gelip çatmıştı.

Evet, işte böyleydi. Yoksa değil miydi? Ayağa kalktı ve yıkanmış çamaşırları asıp yeni bir parti yıkamak istedi. Daha eve varmadan, geride bıraktığı ayrılığın yalnızca biraz erken ve biraz farklı gelmediğini biliyordu. Önünde duran ayrılıkta kimseyle paylaşacağı bir şey yoktu. Birinin geride bıraktığı ayrılıksa yaşanmış bitmiştir. Kişinin önündeki ayrılıkta onu bir biçimde yavaşlatıp engelleme, bir mucize yaşanma olasılığı vardır. Mucizelere inanmazdı. Ama düş kırıklığına uğradığını fark etti. İmgeleminde ağrının gittikçe şiddetlenerek güçlkle dayanacağı hale geleceğini, sonunda katlanılmaz

olacağını ve ayrılık kararının doğal bir sonuç olarak belireceğini canlandırmıştı. Bunun yerine, ağrıyla birlikte ağrı kesicinin dozajı da artmıştı. Kokteyli içip veda etme kararı doğal bir sonuç olarak belirmiyordu. O kararla yüzleşmesi gerekiyordu ve daha zamanı olduğundan bunun üzerine nasıl da çöktüğünü kendine itiraf etmemişti. Eğer kolunu ya da bacağını kırsaydı, süreç bu kadar uzun olur muydu?

Eşinin çamaşırları nasıl astığını bazen görmüştü. Bahçede gerili çamaşır ipini siliyor, çamaşır sepetini kilerden getiriyor, çamaşırları silkip bir önlük gibi çevresine doladığı bir keseden aldığı mandallarla tutuşturuyordu. O da öyle yaptı. Çamaşırları eğilip aldı, silkeledi ve keseden çıkardığı mandallarla ipe tutuşturdu – her hareketinde karşısında eşini görüyordu, hayır, onu aynı hareketi yapıyormuş gibi hissediyordu. Eşinin mesleğinin, ev işlerinin, çocukların külfetlerini, doğumların ve düşüklerin ağrılarını, sistit yatkınlığını ve migren krizlerini çekmiş bedeniyle öylesine güçlü bir duygudaşlık kurdu ki ağlamaya başladı. Ağlamasını durdurmak istiyordu, ama başaramadı. Verandanın basamaklarına oturdu ve yaşlı gözlerle rüzgârın çamaşırları dalgalandırmasını izledi.

Özenle kurguladığı bu son yazdan geriye hiçbir şey kalmayacaktı. Yine gerekli tüm malzemeleri bir araya getirmiş ama onlardan bir mutluluk yaratamamıştı. Bu kez ötekilerden farklıydı; bir süre gerçekten mutlu olmuştu. Ama mutluluk kalmak istememişti.

16

Aynı gün kulak kabartmaya başladı. Bahçede ya da göl kenarındayken, az önce işittiği eşinin arabasının sesi mi diye kulak kabartıyordu. Birinci kattayken zemin katta sesler duyuyor ve ayak seslerine kulak kesiliyordu. Zemin kattayken

birinci katta bir gürültü duyuyor ve gelecek seslere kulak kabartıyordu.

Sonraki günlerde neredeyse eşinin arabayla evin önünden geçtiğini ya da merdivenlerden çıktığını, Matthias'ın ona doğru koştuğunu ya da Ariane'ın seslendiğini duyduğundan emindi. Bunun üzerine kapının önüne, merdivenlere çıkıyor ya da çevresinde dönüyordu, ama kimseyi göremiyordu. Bir gün, eşinin bir kayıkla gelip banka oturacağı ve onun da yanında yerini almasını bekleyeceği düşüncesine saplandığından, defalarca evden göl kıyısına gidip geldi. Aşağıda bankın yanındayken düşüncesi saçma geliyordu. Ama eve dönünce, çok geçmeden, rıhtıma yanaşan gaz kesmiş bir motor sesi duyduğunu sanıyordu.

Artık yalnızca evin ve bahçenin boşluğunu iştince kendini saldı. Her sabah kalkıp duş yapmak, tıraş olmak ve giyinmek zor geliyordu. Alışverişe giderken pijamalarının üstüne bir pantolon ve ceket geçiriyor, insanların bakışlarını umursamıyordu. Öğleden sonra içmeye başlıyor, akşam üstüne doğru ya sarhoş oluyor ya da alkolle aldığı ilaçlar etkileşince bilincini yitiriyordu. Yalnızca bu haldeyken ağrılarını duymuyordu. Onun dışında hep ağrısı oluyor, genellikle de tüm bedeni ağrıyordu.

Bir akşam kiler merdivenlerinde düştü, ama kalkıp yukarı çıkamayacak kadar sarhoştı. Basamağa oturdu, duvara yaslandı ve uykuya daldı. Gece uyandığında sağ elinin şiştiğini ve ağrdığını fark etti. Bu tanıdığı ağrı değil, elinin her hareketinde bileğinden parmaklarına yürüyen daha yeni ve taze bir ağrıydı. Kendi kendine elini kırdığını, ayrıca doğru zamanın da geldiğini söyledi.

Ama kokteyli almak yerine mutfağa gidip kahve yaptı. Bir havluya buz doldurdu, masaya oturdu, elini serinletti ve kahvesini içti. Tek başına araba kullanamayacaktı. Taksi çağırması gerekiyordu. Görünüşünden ve kokuyor oluşundan utandı, düşün altında, temiz çamaşırlar ve bir giysinin için-

de olmaktan rahatsızlık duydu. Taksi şirketine telefon etti, uzun yıllardır tanıdığı ve gelmesini istediği yaşlı patronu yatağından kaldırdı, terasta oturup bekledi. Gece hava sıcaktı.

Sonra her şey kendiliğinden gelişti. Taksi onu hastaneye götürdü, doktor bir iğne yapıp onu röntgen çekimine gönderdi, röntgen hemşiresi kaydını aldı ve onu bekleme salonuna yönlendirdi. Salondaki tek hastaydı, neonların beyaz ışığında beyaz bir plastik sandalyede oturuyor ve boş park yerine bakıyordu. Beklerken düşüncesinde eşine mektup yazıyordu.

Çağrılması bir saati buldu. İlk doktorun yanında ikinci bir doktor duruyordu. Konuşmayı o yaparak, eldeki kemiklerin sayısını ve durumunu, hangi iki kemiğin kırılmış olduğunu, ne ameliyata ne de alçıya gerek olduğunu, sıkı bir bandajın yeteceğini ve eski sağlığına kavuşmasının önünde gerçekten hiçbir engel olmadığını açıkladı. Eline bandajı yaptı ve üç gün sonra kontrole gelmesini istedi. Resepsiyondan onun için taksi çağrılacaktı.

Onu hastaneye getiren yaşlı patron eve de götürdü. Çocuklarından söz ettiler. Gün aydınlanıyordu, arabadan inerken kuşlar tıpkı krep yaptığı sabahki gibi cıvıldıyordu. Ne kadar zaman önceydi bu? Üç hafta mı?

17

Çalışma odasına gidip daktilonun başına geçti. Bir sekreter tutup ona dikte ettirene dek, bu makinede mektuplar, makaleler ve kitaplar yazmıştı. Emekliliğinde bilgisayara alışabilirdi. Ama eski sekreterinden istemeyi tercih etmiş ya da yazmayı bırakmıştı.

Makinede yazmaya alışık değildi, sağ elini kullanmadan yazmayı hiç beceremiyordu. İşaret parmağıyla tek tek her harfi aramak zorunda kaldı.

“Sensiz yapamıyorum. Çamaşırlar yüzünden değil; çamaşırları yıkıyor, kurutuyor ve katlıyorum. Yemek yüzünden değil; alışveriş yapıp hazırlıyorum. Evi temizliyorum ve bahçeyi suluyorum.

“Sensiz yapamıyorum, çünkü sensiz hiçbir şeyin anlamı yok. Yaşamımda yaptığım her şeyi sen yanımda olduğun için deneyledim. Sen yaşamımda olmasaydın hiçbir şeyi gerçekleştiremezdim. Sen gittiğinden bu yana her geçen gün kötüleştim ve sonunda tam bir sefile döndüm. Neyse ki bir kaza geçirdim de kendime geldim.

“Sana durumumla ilgili her şeyi söylemediğim, yaşamıma nasıl son vereceğimi tek başıma tasarladığım ve yaşama artık ne zaman katlanamayacağıma yalnız karar vermek istediğim için üzgünüm.

“Babamdan kalan kutuyu biliyorsun. Şişeyi kutunun içine kilitleyip kutuyu buzdolabına koyacağım. Anahtarı bu mektubun içinde bulacaksın; böylelikle sen olmadan karar vermeyeceğim. Daha fazla sürmeyecekse de, artık yürümeyeceğine birlikte karar veririz. Seni seviyorum.”

Şişeyi kutuya kilitledi, kutuyu buzdolabına yerleştirdi, anahtarı mektupla birlikte zarfın içine koydu ve mektubu kentte birlikte oturdukları evin adresine gönderdi. Postacıyı gözledi ve zarfı ona teslim etti.

Postacı henüz gitmişti ki içine kuşku düştü. Yaşamı, ölümü eşinin elinde miydi? Ya mektubu almaz, açmaz ve istemezse? Ne yazdığını bir kez daha okumak isterdi, ama mektubun bir kopyasını çıkarmamıştı. Yine de çok sayıda yanlış yüzünden attığı ve mektubun son haline yakın bir metin vardı. Onu kâğıt çöpünde aramak zorunda kaldı.

Yazı masasından kalkarken açık duran çekmecedeki bir anahtar gözüne çarptı. Anahtarı çekmecedeki aldı. Kutunun ikinci bir anahtarının olduğunu unutmuştu. Gülerek anahtarını cebine koydu.

Çalışma odasındaki kanepeye uzandı ve geceleyin uyuyamadığı uykusuna daldı. İki saat sonra elinin ağrısı onu uyardırınca göl kıyısına gidip banka oturdu. Yolculuğa çıkmadıysa mektup yarın eşinin eline geçecekti. Çıkmışsa mektubu alması günler sürebilirdi.

Ayağa kalktı, anahtarı cebinden çıkardı ve sol eliyle atabileceği en uzak noktaya fırlattı. Anahtar güneş ışığında parladı, suya batarken hâlâ parlıyordu. Suya düştüğü yerin çevresinden birkaç küçük dalga yayıldı. Sonra göl yine dümdüz oldu.

Rügen'de Johann Sebastian Bach

1

Filmin sonunda gözleri yaşardı. Bununla birlikte film mutlu sonla bitmiyordu; mutlu bir gelecek vaat etmek yeri-ne, belli belirsiz bir umutla sonlanıyordu. Birbirleri için ya-ratılmış çift, birbirlerini ıskalamıştı, ama belki yeniden kar-şılaşırlardı. Kadın işini yitirse de yeni bir başlangıca atılma cesaretini taşıyordu.

Kız kardeşi onu parası için kullandığından işini yitirmiş-ti. Kadın yeni bir başlangıca cesaret ediyordu, çünkü oğluy-la yasak savarcasına ilgilenen, çoğunlukla ahmakça fikirle-re sahip aksi bir ihtiyâr olan babası, şaşırtıcı bir biçimde evi-ni satarak kızına ihtiyacı olan kamyoneti sunmuştu. Sonra-sında baba kız sokakta durup, kızı başını onun omzuna yas-lamış, o da koluyla kızını sarmalamış bir halde, kamyonete bakıyordu. İşleri cinayet yerlerinin temizliği-di ve son sah-nede baba, mavi tulumu, beyaz koruyucu maskesi ve söze ge-rek bırakmayan içtenliğiyle kızıyla birlikte işe koyuluyordu.

Mutlu sonla biten bir filmde gözlerinin yaşarmasını git-tikçe sık bir biçimde yaşar olmuştu. Göğsü daralıyor, gözleri nemleniyor, konuşmadan önce boğazını temizlemesi gereki-yordu. Ama gözyaşları ak-mıyordu. Yine de sırf sinemada bir mutlu son karşısında değil, evliliğinin bitişi, arkadaşının ölü-mü ya da yaşama ilişkin umut ve düşlerin yitiminde çöken hü-zün nedeniyle bile ağlayabilirdi. Çocukken uykusunda ağ-lamıştı – artık bunu yapamıyordu.

Gerçekten ağlayabileceği son olay yıllar önce yaşanmıştı. O sıralar kuşaklar arasında sıkça baş gösteren ve anne babaların yaşadıkları her şeye bir tehdit olarak gördükleri, çocuklarınsa başka türlü ve daha iyi yapmak istedikleri her şeyin reddedildiğini düşündüğü politik tartışmalardan birinde babasıyla karşı karşıya gelmişti. Babasının tanıdığı ve sevdiği bir dünyayı yitirmesinden duyduğu acıyı anlıyor ve buna saygı duyuyordu, tek isteği, kendisinin yeni bir dünya kurulması dileğini babasının da aynı biçimde anlayıp saygıyla karşılamasıydı. Ama babası ona düşüncesiz, deneyimsiz, küstah, saygısız ve sorumsuz olduğunu söyleyerek hakaretler yağdırınca gözleri doldu. Babasına bu zaferi yaşatmak istemiyordu. Ağlamasını bastırdı, gerçi konuşamıyordu ama babasına kafa tuttu.

İhtiyacı olsaydı babası da evini satıp ona bir kamyonet armağan eder miydi? Mavi bir tulum giyip yüzüne beyaz bir maske takarak ona cinayet yerlerini temizlemede yardımcı olur muydu? Bilmiyordu. Kamyonetler, tulumlar ve koruyucu maskeler babasına ve ona uygun olmazdı. Politik bağlantıları yüzünden işini yitirseydi, babası ona destek olur muydu? Başka bir meslekte ya da ülkede yeni bir başlangıç yapmasına yardım eder miydi? Yoksa başına gelene layık olduğunu ve yardımı hak etmediğini mi düşünürdü?

Babası yardım etseydi bile, bu asla ve asla filmdeki baba ile kızı arasında söze gerek bırakmadan oluşan içtenlikle gerçekleşmezdi. O içtenlik, filmin büyük belirsiz sonundaki küçük bir mutlu sondu. Küçük bir mucizeydi. Bu yüzden de insanın gözleri yaşarabilirdi.

2

Bir taksiye binip evde gazetenin gelecek hafta başında yayımlamak istediği makale üzerinde çalışmayı sürdürmeyi ta-

sarlamıştı. Ama sinemadan sokağa çıkıp yumuşak yaz havasını hissedince yürümeye karar verdi. Meydanı bir uçtan diğerine kat etti, müzenin önünden geçti, nehir boyunca ilerledi – sokakların canlılığına şaşırdı. Turist gruplarına rastlıyordu, yollarda genellikle yaşlılarla gençler bir aradaydı. İtalyanlardan oluşan bir grup özellikle ilgisini çekti. Büyükanne ve büyükbaba, anne ve baba, kızlar ve oğulları, ayrıca onların arkadaşları kol kola girmiş bir halde, küçük adımlarla, hafifçe şarkı söyleyerek karşıdan geldiler, ona dostça, davet edercesine baktılar ve o daha bu davetin ne anlama gelebileceğini, ona nasıl karşılık verebileceğini bile düşünmeden yanından geçip gittiler. Ana babalarla çocukları bir arada mutlu görünce, diye sordu kendine, duygusallaşacak mıyım?

Mahalledeki İtalyan restoranında bir kadeh daha şarap içerken yine bu soruyu sordu kendine. İki masa ötede oturan bir babayla oğlu hararetle tatlı bir sohbet ediyordu. Sonra ruh durumu birden değişti; kıskanç, sinirli ve buruk oldu. Babasıyla bir kez olsun böyle bir sohbet ettiğini hatırlamıyordu. Hararetle konuşuyor, sonrasında politika, hukuk ya da toplum üzerine tartışıp birbirlerine giriyorlardı. Yalnızca havadan sudan şeyler anlatırken dostça konuşuyorlardı.

Ertesi sabah ruh durumu yeniden değişti. Günlerden pazardı, balkonda kahvaltı ediyor, güneş parlıyor, karatavuk şakıyor, kilisenin çanları çalıyordu. Buruk olmak istemiyordu. Ayrıca babası öldüğünde geriye tatsız tuzsuz ya da kötü anılardan başka bir şey kalmasını da istemiyordu. Anne babası kiliseden dönünce onlara telefon etti. Telefonu her zamanki gibi annesi açtı ve uğraşları, sağlık ve hava durumlarına yönelik karşılıklı soruların ardından her zamanki gibi konuşma durakladı.

“Babamı küçük bir geziye davet etmeme ne dersin?”

Annesinden yanıt gelmesi bir süre sürdü. Çocuklarının kocasıyla daha iyi bir ilişkisinin olmasından daha coşkun bir

biçimde pek az şeyi isteyebileceğini biliyordu. Sorusunun verdiği mutluluğu ifade edemediği için mi duraksıyordu? Yoksa babasıyla onun arasındaki durumun çoktan karmakarışık oluşundan mı korkuyordu? Sonunda, “Ne tür bir küçük gezi var kafanda?” diye sordu.

“Babamla benim hoşlandığımız iki şey var: Deniz ve Bach’ın müziği.” Güldü. “Aklına ikimizin hoşlandığı başka bir şey geliyor mu? Benim gelmiyor. Eylülde Rügen adasında küçük bir Bach festivali var, orada birkaç konser ve kumsalda yürüyüşlerle geçecek iki ya da üç gün düşünüyorum.”

“Ben olmadan.”

“Evet, sen olmadan.”

Annesi yine yanıt vermeden duraksadı. Sanki bir dürtüyle silkinmiş gibi sonunda konuştu: “Ne kadar güzel bir fikir! Babana bir mektup yazabilir misin? Telefonda kendisini öldü bittiye getirilmiş hissederek olumsuz bir tepki vermesinden korkuyorum. Gerçi bu onu kısa süre geçmeden üzüyor. Ama baştan mektupla daha iyi gidecekse, sonradan düzeltmeye çalışmanın ne anlamı var?”

3

Eylül ayının bir perşembe günü, ailesinin yaşadığı ve kendisinin büyüdüğü küçük kentten babasını aldı. Oteldeki odaları ve konser biletleri ayırtılmıştı. Babası sadelikten hoşlandığı için, yüzyıl sonunun görkemli evleriyle dolu daha büyük yerleri tercih etmemişti, kumsalın kilometrelerce uzandığı küçük bir köydeki sıradan bir otelde kalacaklardı. Cuma öğleden sonra *Fransız Süitleri*’ni, cumartesi akşamı iki *Brandenburg Konçertosu* ile *İtalyan Konçertosu*’nu, pazar öğleden sonra da *Motetler*’i dinleyeceklerdi. Çıktısını aldığı konser programlarını otoyolda ilerlerlerken babasına verdi. Ayırı-

ca babasına yolculuk sırasında sormak istediklerine de hazırlanmıştı: Çocukluğu, gençliği, üniversite öğrenimi ve mesleğe başlangıcı. Normal koşullarda bunların bir tartışma çıkar-maması gerekirdi.

“Güzel” dedi babası programları okuyunca ve sustu. Dimdik oturuyordu, bacak bacak üstüne atmış, kollarını kolçaklara koymuş ve ellerini kolçaklardan sarkıtmıştı. Evdeki koltukta da böyle oturuyordu, babasını üniversiteye başlamadan mahkemede ziyaret edip bir duruşma deneyimi yaşadığında da, delikanlı babasını bu biçimde görmüştü. İnsanda huzur verici bir etki uyandırıyor, başını eğişi ve imalı gülümseyişi ilgiyle ve dikkatle dinleyeceğini vaat ediyordu. Duruşu aynı zamanda mesafe de koyuyordu: İnsanlara ve olaylara kapılmayan birinin rahathğı ile gülüşün ardına gizlenip büsbütün kuşkuyla dinleyen birinin başını kaldırıp gülümsemesi. Babası gibi oturduğunu birkaç kez dehşetle fark ettiğinden bu yana bunun bilincindeydi.

Babasına en eski anısını sorduğunda babasının ona Noel’de armağan ettiği gemici giysisini öğrendi. Ona okuldaki üzüntü ve sevinçlerini sorunca babasının dili açıldı ve beden eğitimi ve ülke tarihi derslerini, babasının dolabındaki bir kitapta bulduğu makale örneğine göre yazana dek kompozisyonlarda çektiği sıkıntıyı anlattı. Çılgınca kafa çekilen ve sonrasında kendini özellikle yetişkin hissedenlerin bir de geneleve gittiği öğrenci birliklerinin partilerindeki gibi sarhoş olduğu okulun parlak öğrencilerinin buluşmasından ve dans dersinden söz etti. Hayır, o asla onlarla birlikte gitmemiş ve gönülsüzce içmişti. Üniversitedeyken, babası onu zorlamasına karşın, bir derneğe girmemişti. Üniversite öğrenimi görmek ve farklı düşüncelerin zenginliğiyle tanışmak istiyordu, daha sonra bunu ancak düşkünler evinde sadaka niyetine verirlerdi. Dinlediği profesörleri, katıldığı etkinlikleri anlattı ve sonunda yorgun düştü.

“Koltuğunu yatırıp uyuyabilirsin istersen.”

Koltuğunu yatırdı. “Biraz dinleneceğim yalnızca.” Ama çok geçmeden horlamaya, hatta arada sırada ağzını şapırdatmaya başladı.

Babası uyuyordu – bu anı daha önce hiç yaşamadığını fark etti. Çocukken anne babasıyla yatakta hoplayıp zıpladığını, onlarla uyuyup uyandığını hatırlayamıyordu. Anne babası tatilleri çocukları olmadan geçirmiş, o ve kız kardeşleri büyü-kannelere, teyze ve dayılara gönderilmişti. Durumdan o da memnundu aslında; tatilleri hep yalnızca okuldan değil, anne babasından da kurtuluş olarak yaşamıştı. Babasına bak-tı; çenesi ve yanaklarındaki kirli sakalı, burnundan ve kulaklarından çıkan kılları, ağzının kenarındaki salyayı, burnundaki çatlamış damarları inceledi. Aynı zamanda onu kok-ladı: Biraz küf gibi, biraz da ekşi kokuyordu. Çoğunlukla kaçınmayı başardığı karşılaşma ve ayrılık öpüşmeleri dışında, ailesiyle arasında öpüp okşama ritüellerinin var olmamasından ve hâlâ olmamasından hoşnuttu. Ama sonra bu ritüeller var olsaydı, babasının bedenine daha fazla sevgiyle yaklaşabilir miydi diye sordu kendine.

Benzin alırken babası olabildiğince yana dönüp uyumayı sürdürdü. Araba trafikte sıkışmıştı, bir ambülans yanıp sönen mavi ışığı ve sireniyle yolu açıp ilerlemeye çalışıyordu, babası bir şeyler mırıldandı ama uyanmadı. Babasının derin uykusu onu sinirlendirdi; ona kendini beğenmişlikle yaşam boyu taşıdığı ve kendisini eleştirip yargılarda bulunduğu vicdan rahatlığı halini çağırıyordu. Sonunda trafik açıldı, Berlin’in çevresinden dolanıp Brandenburg’dan geçerek Mecklenburg’a ulaştı. Yavan manzara onu hüzünlendirdi, alacakaranlığın çökmesiyle hüznü dağıldı.

“Ne kadar durgun dünya alacakaranlığın perdesi altında, dingin bir oda gibi rahat ve huzurlu.” Babası uyandı ve Matthias Claudius’tan dizeler söyledi. Babasına gülümseyince ba-

bası da ona gülümsedi. “Düşümde kız kardeşinin küçüklüğünü gördüm. Bir ağacın tepesine, durmadan en tepesine doğru tırmanıyor ve sonra bir tüy gibi hafifçe kollarıma süzülüyordu.”

Kız kardeşi babasının ilk eşinden olan çocuğuydu, annesi lohusalığı sırasında ölmüş ve yeryüzündeki anne olarak aralarında bulunan ikinci eşinden farklı olarak, aile içinde gökyüzündeki anne olarak anılmıştı. İkinci eşi iki oğlunun annesiydi ama kız kardeşinin de annesi olmuştu; çocuklar birbirlerini asla üvey gibi değil gerçek kardeşler olarak hissetmişlerdi. Ama babasının kız kardeşine duyduğu özel sevginin ilk eşine olan aşkının devamı olup olmadığını arada sırada kendine soruyordu. Alacakaranlık, gülümseme, düşünüy bir özlem itirafı ve güven göstergesi olarak anlatma – babasına “İlk eşin nasıldı?” diye sorabileceğini düşündü.

Babası yanıt vermedi. Alacakaranlıktan karanlığa geçerek ilerliyorlardı, babasının yüzü seçilip yorumlanamıyordu. Boğazını temizledi ama hiçbir şey söylemedi. Oğlu yanıtı umudunu kesmişken, babası “Annenden öyle farklı biri değil-di işte” deyiverdi.

4

Ertesi sabah erkenden uyandı. Yatakta kalarak kendine babasının ona kaçamak bir yanıt mı verdiğini, yoksa ilk eşi üzerine söylediğinden başka dile getirecek bir şeyinin artık kalmadığını mı sordu. Hatırlamanın, hasretin ve unutkanlığın gerilimine dayanamadığından iki kadını birleştirerek mi hissetmiş ve düşünmüştü?

Bu, babasına kahvaltıda sorabileceği bir soru değildi. Deniz manzaralı terasta oturuyorlardı. Babası az önce telefonda konuştuğu anasının selamını söyledi, yumurtanın tepesini kesip açtı, yuvarlak ekmeğinin yarısını salamla, diğer ya-

rısını peynirle kapladı, suskun ve odaklanmış biçimde yedi. Kahvaltısını bitirince gazetesini okudu.

Annesiyle telefonda ne konuşabilirlerdi ki? Birbirlerine yalnızca nasıl uyuduklarını, orada ve burada havanın nasıl olduğunu mu söylemişlerdi? Çocuklarından hiçbiri onu öyle adlandırmadığı halde ondan neden ana olarak söz ediyordu? Gazete ilgisini çekiyor muydu, yoksa onun ardına mı gizleniyordu? Oğluyla çıktığı yolculuk onu utangaçlaştırmış mıydı?

“Hükümetin politikasını büyük olasılıkla iyi bulursun...”

Babası her zamanki politik tartışmalarından birini açmak istiyormuş gibi geliyordu. Sözüünü bitirmesine izin vermedi. “Günlerdir gazete okumadım. Gelecek hafta da okumayacağım. Kumsala gidelim mi?” Babası okuduğu gazeteyi bitirmekte ısrar etti, ama onu daha fazla tartışmanın içine çekmeye de çalışmadı. Sonunda gazeteyi katlayıp masaya koydu. “Gidelim mi?”

Kumsalda yürüyorlardı; babası takım elbise, kravat ve siyah ayakkabılarıyla, o gömlek, kot pantolon ve bağcıklarından birbirine bağlanıp omzuna astığı spor ayakkabılarıyla. “Yolda üniversite öğrenimini anlattın – sonra ne oldu? Neden savaşa gitmek zorunda kalmadın? Yargıç makamını yitirmenin tam olarak nedeni neydi? Avukat olmaktan hoşnut muydun?”

“Bir solukta dört soru birden! Kalbimde bugün hâlâ olduğu gibi ritim bozuklukları vardı; beni savaşa gitmekten kurtardı. Yargıç makamını Protestan Kilisesi’ne hukuksal danışmanlık yaptığım için yitirdim. Bu, asliye mahkemesi başkanıyla gestapoyu kızdırmıştı. Ben de avukat olup kiliseye avukat olarak danışmanlık etmeyi sürdürdüm. Bürodaki ortaklarım beni desteklediler; mesleğin gereklerinden sözleşmeler, şirketler, ipotekler ve miraslarla neredeyse hiç uğraşmadım, duruşmalara da nadiren çıktım.”

“1945 yılında *Tageblatt*’a yazdığın makaleyi okudum. Nazilere nefret, onlarla hesaplaşma, misilleme yapmak yerine,

felaketin yaralarını birlikte sarma, yıkılan kent ve köylerin yeniden kurulması, kaçaklarla ortak hareket – neden bu kadar bağışlayıcısın? Nazilerin daha kötü şeyler yaptığını biliyorum, ama hiç değilse seni o konuma getirdiler.”

Kumsalda yavaşça ilerliyorlardı. Babası hâlâ ayakkabı ve çoraplarını çıkarıp pantolonunun paçalarını kıvrırmak için hiç bir girişimde bulunmuyor, tersine kumlara bata çıka güçlkle yürüyordu. Uzun ve açık renkli kumsalın sonuna ve Arkona Burnu’na dek gidememeleri onun için fark etmezdi, ama babası için hiç de öyle olmadığına emindi. Babasının her zaman hedefleri vardı, planlar yapardı ve kahvaltıda burunla ilgili bilgi edinmişti. Üç saat sonra otelde olmaları gerekiyordu.

Yine yanıtı umudunu kesmek üzereyken babası konuştu: “Yaşamın altüst olması nasıl bir şeydir bilemezsin. O durumda yeniden düzen kurmak diğer her şeyden daha önemlidir.”

“Asliye mahkemesinin başkanı...”

“1945 sonbaharında beni sanki çok uzun sürmüş bir tatilden dönmüşüm gibi dostça selamladı. Ne kötü bir yargıçtı, ne de kötü bir başkan. Herkes gibi yaşamı altüst olmuştu ve herkes gibi bu durumun geçip gitmiş olmasından hoşnuttu.”

Babasının alnında ve şakaklarında biriken ter damlalarını gördü. “Çıplak ayakla yürüyüp ceketinle kravatını çıkarsaydın yaşamın altüst mü olurdu?”

“Hayır.” Güldü. “Belki yarın denerim. Bugün deniz kenarına oturup dalgaları izlemek isterdim. Burada otursak nasıl olur?” Artık daha fazla gidip gidemeyeceğini ya da gitmek isteyip istemediğini söylemiyordu. Dizlerini sıkmasın diye pantolonunu yukarı doğru sıvadı, kumlara bağdaş kurdu, denize baktı ve bir daha konuşmadı.

Babasının yanına oturdu. Aslında birbirleriyle konuşmaları gerektiği duygusundan kurtulunca, durgun deniz manzarasının, beyaz bulutların, güneşle gölgelerin yer değiştir-

mesinin, tuz kokan havanın, hafif rüzgârın tadını çıkardı. Ne çok sıcak, ne de çok soğuktu. Harika bir gündü.

“1945’te yazdığım makaleyi nasıl okudun?” Yola çıktıklarından bu yana babasının ona yönelttiği ilk soruydu bu, kuşkusundan mı, yoksa salt meraktan mı sorduğunu kestiremiyordu.

“*Tageblatt*’tan bir meslektaşına bir iyilik yaptım, o da bana senin makalenin bir kopyasını gönderdi. Sanırım, beni ilgilendirebilecek bir şeyler bulabilir mi diye arşive bakmış.”

Babası başıyla onayladı.

“Protestan Kilisesi’ne danışmanlık yaparken korktun mu?”

Babası bağdaş kurduğu bacaklarını uzatıp dirseklerine yaslandı. Duruşu rahatsız görünüyordu, gerçekten de rahatsız olmalıydı ki, kısa bir süre sonra yeniden doğruldu ve bacaklarını birbirinin üstüne yerleştirdi. “Uzun zamandır korku üzerine bir şeyler yazmam gerekiyordu. Ama emeklilikte zamanım olduğunda bunu yapmadım.”

5

Saat beşte konser başladı. Saat dört buçukta konser salonunun içinde bulunduğu şatonun önüne park ettiklerinde, park yerlerinin çoğunluğu boştu. Konser başlayana dek şatonun bahçesinde gezinmeyi önerdi. Ancak babası ayak direyince boş salonun ilk sırasında oturup beklediler.

“Rügen Adası ilk kez bir Bach festivali düzenliyor.”

“İnsanların her şeye önce alışması gerekiyor. Bach’ın müziğine de ilkin alışmaları gerekti. Bach’ın 19. yüzyılda Mendelssohn tarafından keşfedilip eserlerinin seslendirildiğini biliyor musun?” Babası Bach ve Mendelssohn’dan, *Süitler*’in 16. yüzyıl danslarının bir düzenlemesinden ortaya çıkışından, 17. yüzyılda süit adının yanında partita adının doğuşun-

dan, Bach'ın sütleri ve partitalarının özellikle kolay akorlanan eserleri olduğundan, *Anna Magdelana Bach'ın Defteri*'ndeki bazı sütlerin eski kopyalarından, *Fransız Sütleri*, *İngiliz Sütleri* ve *Partitalar*'ın 1720 ile 1730 arasında gün ışığına çıkışından,     minör *Fransız S  ti*'nden,     majör *Fransız S  ti*'nden ve onların farklı bölümlerinden söz etti. Heyecanla anlatıyor, bilgisinden ve oğlunun ilgisinden mutlu oluyordu. Müziğin onu ne kadar mutlu ettiğini vurguluyordu.

Ne babanın ne de oğlunun daha önce dinlediği genç bir piyanist soğuk bir kesinlikle çaldı. Sanki sesler sayılar, sütler de hesaplanmış gibi. Konserin ardından yine aynı soğuk biçimde küçük dinleyici grubunun önünde eğildi.

“Daha büyük bir izleyici kitlesinin önünde olsaydı daha kalpten çalar mıydı acaba?”

“Hayır, Bach'ın böyle   alınması gerektiğini düşünüyor. Bizim keyifle dinlediğimiz biçimi duygusal buluyor. Ama bu muhteşem, değil mi? Hiçbir yorum Bach'a zarar veremez, bu bile. Telefon   alma tonu olarak kullanılması bile – tramvayda giderken bir cep telefonu duyuyorum, yine Bach ve yine güzel.” Babası candan konuşuyordu. Otele d  n   ş yolunda *Fransız Sütleri*'nin Richter, Schiff, Fellner, Gould ve Jarrett yorumlarını karşılaştırırken, oğlu babasının bilgisinden etkilendiği kadar, aralıksız akıp giden ve açıklamaların uyardırdığı ilgiyi doğrulamadan, bir soru ya da yoruma kapı a  madan taramalı tüfek misali konuşmasından da soğudu. Bir monolog dinlediği hissine kapıldı.

Akşam yemeğinde de durum değişmedi. Babası *Fransız Sütleri*'nden *Missalar*, *Oratoryolar* ve *Passionlar*'a geçti. Oğlu epey uzun bir tuvalet arasından döndüğünde konuşma akışının debisi düşmüştü. Ama aynı zamanda babasının canlılığı, neşesi ve sıcaklığı da yitmişti. Oğlu bir şişe daha kırmızı şarap söyledi ve babasının lüks ve içki d      n  l  ğ   üzerine eleştirel düşüncelerini dinlemeye hazırlandı. Ama babası ka-

dehinin dolduruluşuna keyifle izin verdi.

“Bach sevgin nereden geliyor?”

“Soruya bak sen!”

Oğlu pes etmedi. “İnsanların Mozart’ı, Beethoven’ı ve Brahms’ı sevmelerinin nedenleri vardır. Senin Bach’ı neden sevdiğini merak ediyorum.”

Babası yine bacak bacak üstüne atmış, kollarını kolçaklara koymuş, ellerini kolçaklardan sarkıtmış, başını eğmiş, yüzünde imalı bir gülümsemeyle dimdik oturup boşluğa bakıyordu. Oğlu babasının yüzünü süzdü: Üzeri hâlâ kır saçlarla örtülü yüksek alnını, burnunun üzeri ve burnuyla ağzının kenarının arasındaki derin çizgileri, çıkık elmacık kemiklerini, çökük yanaklarını, ince dudaklarını, yorgun ağzını ve geniş çenesini. Oğlunun göz gezdirdiği iyi bir yüzdü, ancak o yüzün gerisinde hangi kaygıların alnına derin çizgiler kazıdığını, hangilerinin ağzına o yorgun anlatımı verdiğini ve bakışının neden hiçbir şeye tutunmadığını göremiyordu.

“Bach beni...” Başını iki yana sallayıp yeniden sabitledi. “Büyükannen uçarı ve göz kamaştırıcı bir kadındı. Büyükbabansa çalışkan bir memurdu, yoksun olmadığı...”

Bir kez daha konuşmasını sürdürmedi. Oğlu büyükannesini bir kez gençliğinde babasıyla birlikte bakımevinde ziyaret etmişti; babaanne tekerlekli sandalyede oturuyor ve konuşmuyordu, oğlanın aklında babasıyla doktorun yaptığı bir konuşmadan yaşlılık depresyonu terimi kalmıştı. Dedesini hatırlamıyordu. Babası neden ebeveyniyle ilgili konuşamıyordu. “Bach aykırı olanı uzlaştırır. Aydınlık ve karanlık, güçlü ve zayıf, geçmiş...” Omuz silkti. “Belki de yalnızca piyano çalmayı Bach’la öğrendiğim içindir. İki yıl boyunca alıştırmalar dışında hiçbir şey çalmaya iznim yoktu, sonrasında *Anna Magdalena Bach’ın Defteri* göklerin bir armağanı gibi geldi.”

“Sen piyano mu çaldın? Neden artık çalmıyorsun? Ne zaman bıraktın?”

“Emekliliğimde yine ders almak istiyordum. Ama fırsatım olmadı.” Ayağa kalktı. “Yarın kahvaltıdan sonra kumsalda yürüyüş yapalım mı? Sanırım, Ana, çantama uygun bir pantolon koymuştu.” Bir an için elini oğlunun omzuna koydu. “İyi geceler evlat.”

6

Daha sonra babasıyla çıktığı yolculuğu yeniden düşündüğünde, o cumartesi gününde yalnızca mavi gökyüzü, mavi deniz, kum, kaya, kayın ve çam ağaçları, tarlalar ve müzik vardı.

Kahvaltıdan sonra yola koyuldular, oğlanın üstünde yine kot pantolonu ve gömleği, omzunda spor ayakkabıları vardı, babası açık renk keten pantolon giymiş, bir kazağı beline sarmış ve sandaletlerini eline almıştı. Kumsalın sonuna gelince ayakkabılarını giydiler. İyi ilerlemişlerdi, birkaç saat sonra burundaydılar. Konuşmuyorlardı. Babasına gerçekten yürümeyi sürdürmeyi mi, yoksa geri dönmeyi mi istediğini sorduğunda, babası yalnızca başını salladı.

Burunda yine konuşmadan mola verdiler, dönüş için taksi çağırdılar, arabanın içinde susarak oturdular ve manzarayı izlediler. Konser için kente gidene dek otelde dinlendiler. Lisenin konferans salonu doluydu, babayla oğul tek söz etmeden müziğin canlılıkla yorumlandığına keyifle hemfikir oldular. “4 numaralı Brandenburg Konçertosu’nu blokflütle değil de çapraz flütle süslemelerinden hoşnutum”, babasının yaptığı tek yorumdu.

Otelde akşam yemeğini hafif bir atıştırma ile geçiştirdiler, ertesi gün havanın güzel olmasını dilediler, kahvaltının ardından kalker falezlerine bir gezi yapmayı tasarladılar ve birbirlerine iyi geceler dediler.

Yarılanan şarap şişesini odasına çıkardı ve balkonda oturdu. Babasıyla birlikteliği, filmin sonunda babayla kızın birlikte çalıştıkları sahne gibi, sözün yerinin olmadığı bir biçim almıştı. Ama söze gerek kalmayan bir içtenlikten çok suskun bir ateşkes duygusu uyandırıyor; babası yeniden rahatsız edilmek değil, rahat bırakılmak istiyordu, o da onun huzurunu bozmamıştı. Soruları babasını neden sıkıntıya sokuyordu? İçini oğluna bile açmak istemediğinden mi? Kapı ve pencereleri hiç açılmamış olan içinde her şey solmuş, cansızlaşmış olduğu ve oğlunun ondan ne istediğini bilmediği için mi? Psikanaliz ve psikoterapi uygulamalarının günlük yaşamın bir parçası haline gelmesinden önce yetiştiğinden ve içinin iletilerini aktaracak dilden yoksun olduğundan mı? İki evliliğinden 1945 öncesi ve sonrasındaki mesleki sorumluluklarına varıncaya dek yaptıklarında ve başına gelenlerde aslında kendisinin hep aynı olduğu ve bunun üzerine söylenecek hiçbir şeyin olmadığı biçiminde bir süreklilik gördüğü için mi?

Yarın babasıyla yeniden konuşacaktı. Söze gerek kalmayan içtenlik çok büyük bir beklentiydi. Sözlerle kurulmuş içtenliğin beklentisine de girmemeliydi. Ama ona ulaşmak istiyordu. Ölümünden sonra babasından kendisine yazı masasının üstündeki bir fotoğraftan ve pekâlâ vazgeçebileceği anılardan daha fazlası kalsın istiyordu.

Babasının beceriksiz ve sabırsızca ona yüzme öğretme denemelerini, yılda iki kez kendisi ve kardeşiyle pazar günü kiliseden sonra yaptığı sıkıcı, keyifsiz yürüyüşleri, okulda ve üniversitedeki ders durumunu sorgulayışını, acı veren politik tartışmalarını, boşandığı sıradaki –ailedeki ilk ayrılık– öfkesini hatırlıyordu. Bir tane olsun hatırlayabileceği mutlu bir olay bulamadı.

Babasıyla arasında hiç ama hiçbir şey yoktu. Bu yokluk onu öylesine hüznlendirdi ki, göğsü sıkıştı ve gözleri nemlendi. Ama gözyaşları akmadı.

7

Tam kalker falezlerinin karşısında babası daha önce Rügen'e geldiğini anlattı. İlkinde ilk eşiyle balayında, ikincisinde ikinci eşiyle balayında. İki balayında da hedef Hiddensee'ydi ve kalker falezlerine giden dolambaçlı yol her iki seferde de çok fazla olmuştı. Sonunda falezleri gördüğüne seviniyordu.

Öğle yemeğinde oğluna, "Bugün öğleden sonra hangi motetler seslendirilecek?" diye sordu.

Oğlu kalkıp programı aldı: *Korkma, yanındayım; Ruh, güçsüzlüğümüzde yardımcı olur; İsa, sevincim; Efendimize yeni bir şarkı söyleyin.*

"Sözlerini biliyor musun?"

"Motetlerin sözlerini mi? Sen biliyor musun?"

"Evet."

"Tüm motetlerin? Tüm kantatların?"

"Yüzlerce kantat, ama yalnızca birkaç tane motet var; onları üniversitede öğrenciyken koroda söyledim. 'Korkma, yanındayım, sana güç verip yardım ederim, adaletimin eliyle korurum seni' – bir hukuk öğrencisi için güzel sözler."

"Her pazar kiliseye gittiğini biliyorum. Alışkanlıktan mı, yoksa gerçekten inandığın için mi?" Hassas bir soru sorduğunun farkındaydı. Üç çocuğunun hayli erkenden kiliseyle ilgili artık hiçbir şey öğrenmek istemediğini hüznle kabullenmişti, ancak pazar sabahı onlar olmadan kahvaltıda kalkıp kilisenin yolunu tuttuğu üzgün yüzünden başkaca bir şey de görülmemiştir. Onlarla hiç din üzerine konuşmamıştı.

Babası arkasına yaslandı. "İnanmak bir alışkanlıktır."

"Ona dönüşür ama alışkanlık olarak başlamaz. Sen inanmaya nasıl başladın?" Bu da bir başka hassas soruydu. Anne-si bir kez babasının din eğitimi almadan yetişip üniversitede öğrenciyken bir dönüş yaşadığından söz etmişti. Ama dö-

nüşün nasıl gerçekleştiğini söylememiş, babası da dine dönüş konusunda hiç konuşmamıştı.

Babası iyice arkasına yaslandı, elleri kolçakların kenarını sıkıca tutuyordu. “Ben... ben hep umut ettim...” Bakışları boşluğa takıldı. Sonra yavaşça başını salladı. “Bunu kendiniz deneylemelisiniz. Eğer bunu siz...”

“Benimle konuş baba. Annem bir keresinde senin üniversitede öğrenciyken bir dönüş yaşadığından söz etti. Bu, yaşamındaki en önemli olay olsa gerek – bunu çocuklarından nasıl saklayabilirsin? Seni tanımamızı, senin için neyin neden önemli olduğunu bilmemizi istemiyor musun? Senden ne kadar uzak olduğumuzu fark etmiyor musun? Kız kardeşini San Fransisco’ya, ağabeyini Cenevre’ye sürükleyen yalnızca işleri mi olduğunu düşünüyorsun? Bizimle konuşmak için daha ne kadar bekleyeceksin?” Gittikçe heyecanlanıyordu. “Çocukların babalarından ölçülü davranış, soğuk ve mesafeli suskunlukla ertesi gün hatırlanmayan herhangi bir politik konu üzerine ara sıra yapılan bir tartışmadan daha fazlasını belediklerini anlamıyor musun? Seksen iki yaşındasın ve bir gün öleceksin ve senden bana kalacak tek şey, daha çocukken göz koyduğum ve kardeşlerimin de o zaman alabileceğimi söyledikleri çalışma masası. Evet, bir de bazen kendimi tıpkı senin şu anda oturduğun gibi otururken buluyorum, çünkü karşımdakiyle ilişkimi en alt düzeyde tutmak istiyorum, tıpkı senin şimdi bana yaptığın gibi.” Kalkıp gitmeyi ne çok isterdi!

Çocukluğundan bir sahne aklına geldi. Oyun arkadaşının kardeşinin boğulsun diye nehre fırlattığı küçük siyah bir kediyi eve getirdiğinde on yaşında olmalıydı. Kediye bakıyor, tuvalet eğitimi veriyor, onunla oynuyor, onu besliyor ve seviyordu, kediden hoşlanmayan babası da onu hoş görüyordu. Ama bir akşam tüm aile yemekten kedi masanın kenarına sıçrayınca, babası ayağa kalkıp kolunun ani bir hareketiyle toz silercesine kediyi savurmuştu. Ona babası kendisi-

ni savurmuş gibi gelmişti, o kadar yaralanmış ve kendini çaresiz hissetmişti ki, ayağa kalkmış, kediye alıp evden gitmişti. Ama nereye gidecekti? Soğukta üç saat geçirdikten sonra eve döndü, babası sessizce ona kapıyı açtı ve onunla karşılaşmak zorunda kalmak, onun tarafından savrulup atılmak kadar berbat bir şeydi. Birkaç hafta sonra kedi astıma yol açınca gönderilmişti.

Babası ona baktı. “Beni tanıdığınızı sanıyorum. Dine dönüşüm, genç Martin Luther’in hemen yanındaki ağaca yıldırım düşmesi olayındaki gibi değildi. Seni dramatik bir öyküden yoksun bıraktığım için kusura bakma artık.” Sonra saatine baktı. “Biraz dinlenmeliyim. Ne zaman yola çıkmamız gerekiyor?”

8

Babasıyla Bach’ın müziğine duydukları sevginin ortak olduğunu biliyordu ama o hep dünya müziğiyle ilgilenmişti. Onun Bach’ı, *Goldberg Varyasyonları*’nın, *Süitler*’in, *Partitalar*’ın, *Müzikal Sunu*’nun ve konserlerin *Bach*’ıydı. Çocukken anne ve babasıyla *St-Matthew-Passion* ve *Noel Oratoryosu*’nu dinlerken sıkılmış ve bundan Bach’ın dini müziğinin ona göre olmadığı sonucunu çıkarmıştı. Babasıyla çıktıkları yolculuğun programına uymamış olsaydı, motetleri dinlemek aklının ucundan geçmezdi.

Ama kilisede oturup müziği dinleyince motetler onu etkiledi. Sözleri anlamıyordu, okumanın onu müziği dinlemekten alıkoymasını istemediğinden program boyunca sözleri okumadı. Müziğin tadını çıkarmak istiyordu. Bach’ın müziğindeki tatlılık daha önce hiç aklına gelmemişti ve kimsenin de aklına geleceğini sanmıyordu. Ama kimi zaman acıyla, kimi zamansa mutlulukla duyumsadığını, tatlılık, korallerde kök-

ten bir biçimde uzlaştırmıştı. Bach'ı neden sevdiği sorusuna babasının verdiği yanıtı hatırladı.

Ara olunca kilisenin önüne çıkıp bir yaz günü pazar öğleden sonrasının hareketliliğini izlediler. Turistler alanda dolaıyor ya da kafe ve restoranların önündeki masalara oturuyor, çocuklar çeşmenin çevresinde koşuyor, bir curcuna havası esiyordu, havada ızgara sosis kokusu vardı. Kilisedeki dünyayla kilisenin önündeki dünya bundan daha karşıt olamazdı. Ama bu onu rahatsız etmedi. Bu karşıtlıkla da uzlaşmıştı.

Ne arada ne de otel yolunda konuştular. Akşam yemeğinde babasının dili çözüldü ve Bach'ın motetleri, evlilik ve cenaze törenlerindeki rolü, başlangıçta orkestrayla olsa da, 19. yüzyıldan bu yana orkestrasız söylenmesi, Thomaner Korosu'nun¹⁰ repertuvarındaki yeri üzerine bir konuşma yaptı. Yemekten sonra babası kumsalda yürüyüş yapmayı önerdi, alacakaranlıkta gidip karanlıkta geri döndüler.

"Hayır" dedi, "senin kim olduğunu bilmiyorum."

Babası usulca gülümsedi. "Ya da bilmek hoşuna gitmiyor-dur." Otelde, "Yarın ne zaman yola çıkmamız gerekiyor?" diye sordu.

"Yarın akşam evde olmak zorundayım, buradan saat sekizde çıksak iyi olur. Saat yedi buçukta kahvaltı edebilir miyiz?"

"Evet. İyi uykular."

Yine odasının önündeki balkonda oturdu. İşte buydu. Dönüş yolunda babasına öğrenimi ve mesleğiyle ilgili sorular sormayı sürdürebilirdi. Ama bunu neden yapacaktı ki? Öğrenmek istediğini öğrenemeyecekti.

Babasına soru sorma şevki kırılmıştı. Birlikte birçok kez susmalarının ardından, sessiz bir dönüş yolculuğu artık gözünü korkutmuyordu.

10. 1212 yılında Leipzig'de, Aziz Thomas Kilisesi yatılı okuluyla birlikte kurulan, Johann Sebastian Bach'ın 1723-1750 yılları arasında koro yöneticiliğini yaptığı, günümüzde yaşları 9 ile 18 arasında değişen 92 çocuktan oluşan dünyaca ünlü çocuk korusu (ç.n.)

9

Mutlak bir suskunluk içinde yol almadılar. Otoyolda görülmesi gereken yerleri gösteren ve babasına bir anıyı ya da bir çıkarımı hatırlatan tabelalar vardı. Ya da tıkanıklıkları, dura kalka giden trafiği ve otoyola çıkan atı bildiren trafik haberleri açıktı, babası bunlara rastlamadıklarını saptadı. Ya da babası bir benzin istasyonunun önünden yavaşlayarak geçtiklerini fark edip benzin alınması mı gerekiyor diye sordu, bunun üzerine o da bu istasyondan mı, yoksa bir sonrakinden mi benzin alacağını düşündüğünü açıkladı. Ya da babasına kahve içmek mi, öğle yemeği yemek mi ya da koltuğunu yatırıp uyumak mı istediğini sordu.

Babasına karşı özenli, kibar ve sevecendi. Kendisini babasına bağlı hissetmiş olsaydı ne yapacaksa onu yapıyordu. Ama kendini ona bağlı hissetmiyordu, babası soğuk ve çok uzaktı. Ertesi gün onu gazetede neyin beklediğini, köşesini, bir dizi portreyi, gelecek haftaya teslim edeceği koruma yasası reformuyla ilgili büyük makaleyi düşündü. Babası anıları, çıkarımları, saptamaları ve sorularıyla bir konuşma mı başlatmaya çalışıyordu? Onun için fark etmiyordu, sessizliğini korudu.

Babasını evine bırakmaya bir saatlik uzaklıktayken fırtınaya tutuldular. Silecekleri giderek daha hızlı çalıştırdı ama sonunda silecekler yağmura direnemez oldular. Bir köprünün altında güvenlik şeridine geçti ve durdu. Yağmurun arabanın üstünde çıkardığı hışırtı sustu. Diğer arabaların tekerleklerinin ıslak yolda çıkardığı ses dışında ortalık sakindi.

“Müzik koyabilirdim...” Arabada bir CD-çalar vardı ama hiç CD yoktu. Yalnız başına yola çıktığında, çalışıyor, telefon ediyor ve yazı yazdırıyordu. Yorgunsa ve uyanık kalmak istiyorsa radyo da iş görüyordu. Ama dünkü konserden sonra koronun Bach motetleri kaydını satın almıştı. CD’yi yerleştirdi.

Müziğin tatlılığı bir kez daha sardı onu. Artık sözlerin parçalarını da dinliyordu. “Sen benimsin, sarıp sarmaladığım, ah ışığım, seni kalbimden söküp atamam ki” – o böyle demezdi ama eşine âşık olduğunda ve eşinin de onu sevdiğini bildiğinde böyle hissetmişti. “Çimen gibiyiz, bir çiçek, düşen bir yaprak, üzerinde rüzgârın estiği, artık orada olmayan” – ne kadar da iyi tanıyordu bu duyguyu, bir sipariştten diğerine, bir teslim tarihinden ötekine koşup duran yaşamıyla ne kadar çok örtüşüyordu. “Senin kalkanınla bütün düşman saldırılarından korunurum” – kendini böyle hissediyordu, otoyol köprüsünün korumasında, bu ve gelecekteki fırtınaların sağanağından uzakta.

Sözlerden duyduğu mutluluğu belirtmek istedi ve babasına baktı. Her zamanki gibi, dimdik oturuyordu, bacak bacak üstüne atmış, kollarını kolçaklara koymuş ve ellerini kolçaklardan sarkıtmıştı. Gözyaşları yüzünden süzülüyordu.

Önce gözlerini ağlayan babasından alamadı. Sonra rahatsız edici olduğunu düşünerek başını çevirdi ve yağmuru izledi. Babası da yağmuru izliyor muydu? Yağmuru, yolu ve köprünün ardında su birikintisinden geçerek ilerleyen, su damlalarıyla yıkanıp su püskürten arabaları gözlüyor muydu? Ya da her şey babasının gözyaşlarının örtüsünün gerisinde yok mu oluyordu? Yalnızca yağmur, yol ve arabalar değil, sürekliliğe ve uyuma boyun eğmeyen her şey de mi? Çocukları onu değişimleri, yanılırları ve başkaldırılarıyla o kadar üzmüştü ki, onları görmek istemiyor muydu? “Ne yazık ki büyüyorlar” demişti babası kız kardeşine, onun ikizleriyle annesinin yetmişinci doğum gününde tanıştığında.

Sağanak dinene ve müzik son bulana dek otoyol köprüsünün altında durdular. Babası mendiliyle yüzünü sildi. Sonra mendilini düzgün biçimde katladı. Oğluna gülümsedi. “Sanırım artık gidebiliriz.”

Güneye Yolculuk

1

Çocuklarını sevmeye son verdiği gün diğerlerinden farklı bir gün değildi. Ertesi gün sevgisinin yitimine neyin yol açtığını kendine sorduğunda bir yanıt bulamadı. Sırt ağrıları mı iyice canını yakmıştı? Basit bir ev işinin yapılmaması mı onu özellikle utandırmıştı? Personelle yaşanan bir tartışma mı onu incitmişti? Böyle küçük bir şey olmuş olması gerekiyordu. Yaşamında artık büyük şeyler olmuyordu.

Ama olan bir şey varsa, o da yitimin yerli yerinde oluşuydu. Kızını aramak ve doğum günü, konuklar, mekân, yemek üzerine konuşmak için ahizeyi eline almıştı ama yeniden yerine koydu. Kızıyla konuşmak istemiyordu. Başka bir çocuğuyla da konuşmak istemiyordu. Ne doğum gününde, ne öncesinde, ne de sonrasında çocuklarını görmek istiyordu. Sonra telefonun yanına oturup telefon etme arzusunun gelmesini bekledi. Ama arzu kendini göstermedi. Akşam çalan telefonu açtı, yoksa çocukları endişelenerek danışmayı arar, personeli telaşla üzerine salardı. Elbette hemen yalan söyledi, konuşamıyordu, ziyaretçisi vardı.

Çocuklarıyla ilişkisini askıya alacak bir durum yoktu. Araları iyiydi. Yurttaki öteki kadınlar da onlarla arasının ne kadar iyi olduğunu söylüyordu. Çocukları pek başarılıydı: Bir oğlu yüksek yargıç, diğeri müze müdürü; bir kızı bir profesörle, diğeri tanınmış bir orkestra şefiyle evli! Onunla ne kadar özenle ilgileniyorlardı! Ziyarete geliyor, iki çocuğunun zi-

yareti arasına çok fazla süre koymuyor, bir ya da iki gece kalıyor, bazen onu iki ya da üç günlüğüne yanlarına alıyorlardı; doğum gününde tüm aile onu alıp götürüyordu. Ona vergi bildiriminde, sigorta ve devlet yardımı işlemlerinde yardımcı oluyor, doktor muayenelerinde, gözlük ve işitme cihazı alırken eşlik ediyorlardı. Hepsinin ailesi, işi, kendi yaşamı vardı. Ama annelerinin yaşamlarının bir parçası olmasını istiyorlardı.

Ertesi sabah hiçbir şey olmamışçasına uyanması için, insanın midesi yandığında Rennie alarak ya da soğuk algınlığı başlangıcında aspirin içerek yatması gibi, bir keyifsizlik duygusuyla yatağa gitti. Sevgi yitimine iyi gelecek bir ilacı yoktu, ama kendine papatya ve nane karışımı bir çay yaptı, ertesi sabah her şeyin düzeleceğinden emindi. Ancak ertesi sabah çocuklarını görme ya da onlarla telefonda konuşma düşüncesini önceki akşamki kadar yabancıyordu.

2

Her sabah yaptığı yürüyüşüne çıktı: Okulun, postanenin, eczanenin ve manavın önünden geçip konutların arasından ormana, dağın yamacından Bierer Çiftliği'ne ve oradan geriye. Sevdiği düzlük manzarası yürüyüş güzergâhı boyunca ona eşlik ediyordu. Yürüyüşü tam bir saatte tamamlıyordu. Doktoru her gün en az bir saat yürümesi gerektiğini söylemişti.

Son günlerde yağın yağmur gece durmuştu, gökyüzü maviydi, hava taptazeydi. Sıcak bir gün olacaktı. Ormandan gelen sesleri dinledi: Ağaçların arasında esen rüzgârı, ağaçkakan ve guguk kuşunu, çatırdayan dallar ve hışırdayan yaprakları. Karacaları ve tavşanları izledi; burada ne çoklardı ve hiç de ürkek değillerdi. Ormanı koklamak isterdi, hâlâ yağmur ıslaklığı ve en çok da yaz sıcağı kokuyordu orman. Ama

birkaç yıldan bu yana artık koku alamıyordu. Koku alma duyusu günün birinde birdenbire yok olmuştu, çocuklarına duyduğu sevgi gibi. Bir virüsün işi, demişti doktor.

Koku alma duyusuyla birlikte tat alma duyusunu da yitirmişti. Yemek yemek onun için hiçbir zaman çok önemli olmamıştı, artık tat alamaması bir felaket değildi. Kötü olan, artık doğayı koklayamamasıydı, yalnızca ormanın değil, çiçeklenmiş meyve ağaçlarının, balkondaki ve vazodaki çiçeklerin, üstüne ilk yağmur damlaları düşen sokağın sıcak ve kuru tozunun kokusunu alamıyordu.

Ayrıca artık koku alamamayı bir utanç gibi hissediyordu. Koklayabilmek, insanın temel özelliklerinden biriydi. Tıpkı görmek, işitmek, yürümek, okumak, yazmak ve hesap yapmak gibi. Duyuları işlevlerini yerine getiriyordu, sonra birden dışarıdan gelen bir etki yüzünden değil de donanımı arızalandığından yerine getirmez oldu. Bunun üzerine kötü kokacağı korkusuna kapıldı. Huzurevinde annesine yaptığı ziyaretleri hatırladı. “Artık koku alamıyorlar” diye açıklamıştı annesi öteki yaşlıların kokusuyla ilgili bir yorum yaparken. Şimdi o da öyle mi kokuyordu? Kötü kokma endişesiyle torunlarının hoşuna giden bir parfüm kullanıyordu. “Ne kadar güzel kokuyorsun büyükanne!” Ama insan hiç bilemiyor, ayrıca çok sürüldüğünde parfüm de ağır kokuyor.

Doktorunun dışında kimse onun koku ve tat alamadığını bilmiyordu. Çocuklarının onun için yaptığı yemekleri övüyor, yanlarında getirdikleri buketleri kokluyordu. Onlara balkonda açan çiçekleri gösterirken, “Koklasanıza, harika kokuyorlar!” diyordu.

Yitirdiği sevgiyi de böyle değerlendirmeliydi. İnsanın çocuklarını ve torunlarını sevmesi de görme, işitme, koku alma, yürüme, okuma ve yazma gibi temel özelliklerinin parçasıydı. Dün yaptığı gibi telefonlara çıkmamak – hayır, buna bir kez daha izin vermeyecekti. Doğum günü normal biçimde

kutlanacak, ziyaretler her zamanki gibi sürecekti. Yine bir anısı canlandı. Küçükken, iki çocuklu, zorlu ve talepkâr kayınvalide, kayınpeder, kayınbirader ve baldızları olan boşanmış bir adamla evlenmiş olan annesine ilgilenmek zorunda olduğu ilk kadının bu akrabalarını gerçekten sevip sevmediğini sormuştu.

Annesi gülümsemişti. “Evet, canım.”

“Ama...”

“Sevgi, bir duygu değil irade meselesidir.”

Bunu yıllar, on yıllar boyunca başarmıştı ama artık yapamıyordu. Eğer gerçekten istenirse bir yükümlülüğün bir eğilim ve bir sorumluluktan bir sevgi yaratılabilir. Ama artık ne çocukları için bir sorumluluğu, ne de torunları için bir yükümlülüğü vardı. Yani sevgiye dönüştürmek isteyebileceği hiçbir şey yoktu. Ama bu kadar başarılı çocukları gücendirmenin, yurttaki diğer kadınların kafasını karıştırmanın ve kendini rezil etmenin bir anlamı yoktu.

Yürüyüşüne neşeyle başlamıştı. Çocuklarına duyduğu sevginin ortadan kalkmasından sonraki boşluk onu korkutmakla birlikte rahatlatmıştı da. İnsanın yüksek ateşliyen ya da uzun süre aç kaldıktan sonra olabileceği kadar neşeliydi – tedavi edilmesi gereken, ama yine de insana iyi gelen bir durum bu. Bierer Çiftliği’ndeki banka oturunca ne kadar yorulup bitkinleştiğini ve dünyaya döndüğünü fark etti.

Doğum gününü burada, çiftlikte mi kutlasaydı? Henüz evliyken kocasıyla birlikte bazen arabayla buraya yürüyüşe ve bir kahve içmeye gelirlerdi. Bunlar günlük yaşamda fırsat bulamadıkları konuları konuşmak için kocasının işlerden, kendisinin çocuklardan kaçamak yaptığı saatlerdi. Ta ki günün birinde iki yıldan bu yana asistanıyla yattığını itiraf etmek için kocası onunla buraya gelene dek.

O tarihten beri işlenmiş, dönüştürülmüş, güzelleştirilmişti. O zamanların perişan çiftliği şimdi göz kamaştırıcı görü-

nüyordu ve içeride kocasının, karşısında oturup kem küm ederek, iki kadını seven kocaman yüreği için merhamet dilediği odayı artık kesin hatırlamayacaktı. Uzun süre acı vermiş olan bu anı artık canını yakmıyordu. Kocasının aradığı acımayı da artık hissetmiyordu, ancak yaşamında hiç zahmet çekmemiş, bununla birlikte güçlüklerle savaşıp mücadele ettiğini belirtmiş bu insana karşı hüzünlü bir kayıtsızlık durumundaydı. Doğrusu, evliliğinin son yıllarından kurtulabilirdi. Ama kocası en küçük çocukları okulu bitirene dek onunla kalmakta diretmişti. Hatta evliliğin son yılında asistanıyla ilişkisini bile bitirmişti. İki fedakârlığı eşi tarafından güzelce ödüllendirilmeyince sonraki asistanıyla bir sonraki ilişkisine başlamıştı.

Ayağa kalktı ve dönüş yoluna koyuldu. Evet, yaşam hiçbir şey olmamış gibi sürecekti. Sonunda kendi yaşamını yaşayabilmek için başkalarını sevmeye son verebilseydi! Ama bunun için yalnızca çok yaşlı değildi, aynı zamanda kendi yaşamının ne olduğuna ilişkin bir fikri de yoktu. Sonunda onu mutlu eden şeyi mi yapacaktı? Öğrendiği tek mutluluk, sorumluluğunun sevgisiyle yetinmek ve yükümlülüklerini yerine getirmektir. Ayrıca doğa da vardı. Ama onu artık koklayamıyordu.

3

Doğum gününün sabahı süslendi. Eflatun triko kostüm, beyaz işlemeli beyaz bluz, beyaz fiyonklar ve eflatun ayakkabılar. Genellikle gittiği kuaför kadın ona gelerek gri saçlarını kıvırdı. “Yaşlı bir bey olsaydım size kur yapardım. Torununuz olsaydım sizi gururla arkadaşlarıma gösterirdim.”

Herkes geldi. Dört çocuğu, eşleri ve on üç torunu. Oğulları, damatları, kızları ve gelinleri çiftlik yolunda buluştular;

büyük torunları lise bitirme ve üniversite öğrenimi, daha küçükler pop müzik ve bilgisayar oyunları üzerine konuşmaya dalmıştı. Her gruba bir süreliğine katıldı, başlangıçta içtenlikle karşılandı, sonra konuşma onun kestiği yerden sürdüğü için aynı içtenlikle yok sayıldı. Bundan rahatsız olmadı. Eskiden sevdiklerinin farklı evlilikler ve aile yapılarına karşın bu kadar iyi anlaşıyor olmalarından mutluluk duyacakken, şimdi konuştukları konulara şaşıyordu. Pop müzik ve bilgisayar oyunları? Hangi üniversite öğrenimi zenginlik vaat ediyor? Botoks denenmeli mi? Seyşeller’de ucuza tatil nasıl yapılır?

Aperatif servisi terasta, yemek servisi yandaki odada uzun bir masada yapıldı. Çorbanın ardından büyük oğlu bir konuşma yaptı. Çocukluk anıları, çocukların evden ayrılışlarından sonra annelerinin topluma uyum sağlamadaki hayranlık uyandırıcı başarısı, çocuklarına ve torunlarına göstermiş ve göstermekte olduğu sevgiye teşekkür – biraz kuru ama iyi niyetli ve hoş bir konuşmaydı. Kocasını, evliliğini, ayrılığının adı geçmemişti; bu ona Stalin’in rötuşlatarak Troçki’yi çıkardığı Rus Devrimi’nden fotoğrafları hatırlattı. Sanki hiç var olmamış gibi.

“Babanızdan söz etmenize dayanamayacağımı mı düşünüyorsunuz? Onunla ve eşiyle görüştüğünüzü, sekseninci doğum gününü birlikte kutladığınızı bilmiyor muyum sanki? Gazetede birlikte resminiz çıktı!”

“O ayrıldıktan sonra bir daha ondan söz etmedin. Biz de düşündük...”

“Düşündünüz mü? Neden bana sormadınız?” Çocuklarını tek tek sorgularcasına süzdü, çocukları da rahatsız olmuş bir biçimde ona baktılar. “Bana sormak yerine düşündünüz. Ondan söz etmememin siz ondan söz ederseniz buna dayanamayacağım anlamına geldiğini düşündünüz. Yıkılıp perişan olacağımı mı sandınız? Çılgılık çılgılığa ağlayarak kıyameti kopa-

racağımı, onunla görüşmenizi yasaklayacağımı mı düşündünüz? Size bir seçim mi yaptıracaktım: O mu, ben mi?" Başını iki yana salladı.

Yine en küçük kızı konuştu. "Biz korktuk senin..."

"Korku mu? Benden korktunuz mu yani? Sizi korkutacak kadar güçlüyüm ama babanızdan söz etmenize dayanamayacak kadar zayıfım, öyle mi? Bu söylediğinizin hiçbir anlamı yok!" Sesinin yükseldiğini ve giderek daha keskinleştiğini fark etti. Artık torunları da ona rahatsız olmuş bir biçimde bakıyordu.

En büyük oğlu söze girdi. "Her şey zamanını bekler. Her birimizin babamızla birer hukuku var ve her birimiz seninle onun hakkında günün birinde sakince konuşmaktan mutluluk duyarız. Ama artık kadın garsonları bir sonraki servis için daha fazla bekletmek istemiyoruz; yoksa programları altüst olacak."

"Kadın garsonların programı..." En küçük kızının yüzündeki yalvaran ifadeyi gördü ve daha fazla konuşmadı. Salata, rosto ve çikolatalı mus üzerine hiçbir şey söylememek ona zor gelmedi. Herkes konuşuyordu, o da yanındaki ya da karşısındakinin söylediğini anlayabilmek için çaba gösteriyordu. Herkes konuştuğunda ona hep böyle oluyordu; doktoru buna parti duyma bozukluğu sendromu dendiğini ve hiçbir şey yapılamayacağını söylemişti. Karşısındakine içtenlikle dönüp ara sıra anlayışla gülümsemeyi ya da başıyla onaylamayı, aynı zamanda da başka şeyler düşünmeyi öğrenmişti. Çoğunlukla karşısındaki hiçbir şeyin farkına varmıyordu.

Kahve servisinden önce en küçük torunu Charlotte ayağa kalktı ve herkes onu dinleyinceye dek kaşığıyla bardağına vurdu. Dayısı annesi için bir konuşma yapmıştı, o da büyükannesi için bir konuşma yapmak istiyordu. Orada oturan tüm torunlar okumayı büyükanneden öğrenmişti. Ama sözcükleri ve sözleri değil, bu onlara okulda öğretilmişti, kitap

okumayı ondan öğrenmişlerdi. Ne zaman onun yanına tatile gelseler büyükanne onlara kitap okurdu. Kitabı tatilin sonuna dek bitirmez, ama kitap çok heyecanlı olduğundan çocuklar onun sonunu getirmek zorunda kalırdı. Okul başladıktan hemen sonra, büyükanne, içinde aynı yazarın başka bir kitabının bulunduğu küçük bir paket gönderir, elbette o kitabı da okumak zorunda olurlardı. “O kadar güzeldi ki, dedemle Anni’yi de aynısını yapmaya ikna ettik. Çok teşekkürler, büyükanne, bizi okurlar haline getirdiğin ve bize kitap sevgisini aşıladığın için.”

Herkesin alkışları arasında Charlotte bardağıyla masanın çevresini kat etti. “Nice nice yıllara büyükanne!” Bardağını onunkiyile tokuşturdu ve onu öptü.

Charlotte yerine dönerken ve konuşmalara geçilmeden önceki sessizlikte “Anni kim?” diye sordu. Onun eski kocasının ikinci eşi olması gerektiğini ve sorusunun diğerlerini utandıracacağını bildiği halde sormuştu.

“Anna, babamın eşi. Çocuklar büyükanne ve büyükbabaya nine dede dedikleri gibi Anna’yı da Anni yaptılar.” En büyük oğlu ağırbaşlı ve sakın bir edayla söylemişti bunları.

“Babanın eşi mi? Beni kastetmiyorsun – babanın ikinci eşinden mi söz ediyorsun? Yoksa bir üçüncüsü mü var?” Çekilmez olduğunu biliyordu. Böyle olmak istemiyordu ama kendini durduramıyordu.

“Evet, Anna babamın ikinci eşi.”

“Anni” dedi İ’yi alaycı bir biçimde vurgulayarak, “Anni. Ona cicianne demediğiniz ve onu ikinci büyükanneniz yaptığınız için size teşekkür etmem gerekiyor sanırım. Yoksa ona arada sırada cicianne diyor musunuz?” Kimse yanıt veremeyince sorgulamayı sürdürdü. “Charlotte, söyle bakalım, Anni’ye bazen cicianne diyor musun?”

“Hayır, büyükanne, Anni’ye yalnızca Anni diyoruz.”

“Nasıl oluyor da Anni’ye cicianne demiyorsunuz?”

En küçük kızı söze karıştı. “Lütfen buna bir son verebilir miyiz artık?”

“Biz? Hayır, buna biz başlamadığımız için, doğal olarak biz bir son veremiyoruz. Buna ben başladım.” Ayağa kalktı. “Ben bitirebilirim. Biraz uzanacağım – iki saat sonra beni çaya götürmek için arabayla alır mısınız?”

4

Eşlik etme önerilerini geri çevirip tek başına gitti. Nerede kalmıştı kararlılığı? Hiç değilse kalkıp gitmişti. Doğrusu kalıp devam etmek isterdi – acaba çocuklarını çığırından çıkarabilir miydi? Yargıç olanın sesini yükseltip ayağını yere vurmasına, müze müdürü olanın tabak çanağı yere ya da duvara fırlatmasına, kızlarının ona yalvaran değil de nefret dolu gözlerle bakmasına neden olabilir miydi?

En büyük torunu tarafından arabayla alındığında kimseyi rahatsız edip kışkırtmak istemiyordu. Ferdinand, kısa yolculuklarında, birkaç hafta sonra vermek zorunda olduğu sınavını anlattı. Onu her zaman özellikle dengeli bulmuştu. Şimdiyse onun özellikle sıkıcı olduğunu itiraf ediyordu kendine. Yorulmuştu.

Doğum günü kutlamasının ertesi günü hastalandı. Burnu akıyor, öksürmüyor, midesi ağrımıyor ya da sindirim sorununu yaşamıyordu. Yalnızca ne ateş düşürücünün ne de antibiyotikin etki ettiği yüksek ateşi vardı. “Bir virüs” dedi doktor omuzlarını silkerek. Yine de en büyük oğlunu aradı, o da anesine bakması için küçük kızını gönderdi. Emilia on sekiz yaşındaydı ve tıp okumaya hazırlanıyordu.

Emilia çarşafı değiştirdi, sırtını ve kollarını ağrı kesici merhemle ovdu ve baldırlarına soğuk kompres yaptı. Sabahları taze sıkılmış portakal suyu, öğlenleri taze elma ren-

desi, akşamları içine bir yumurta sarısı kırdığı kırmızı şarap ve sürekli olarak nane ya da papatya çayı getiriyordu. Günde birkaç kez onu hava almaya çıkarıyor, odada ya da koridor-da birkaç adım atmaya zorluyordu. Günde bir kez ona banyo yaptırıyor, onu kaldırıp banyoya taşıyordu. Emilia gücü yerinde bir kızdı.

Ateşin düşmeye başlaması beş gün aldı. Ölmek istemiyordu. Ama o kadar yorgundu ki, yaşamak ya da ölmek, sağlığına kavuşmak ya da hasta kalmak onun için fark etmiyordu. Hatta belki de sağlıklı olmaktansa hastalanmayı tercih ederdi. Sabahları içine gözlerini açtığı, akşamları onunla uykuya daldığı, duyup gördüğü her şeyi yutan bu ateşli alacakaranlık halini seviyordu. Hatta bu alacakaranlık pencerenin önündeki ağacın rüzgârda sallanışını bir perinin dansına, ardıkuşunun ötüşünü de bir cadının haykırışına dönüştürüyordu. Aynı zamanda banyo suyunun sıcaklığını ve ağrı kesici merhemin serinliğini teninde hissettiren ateşin şiddetini de seviyordu. İlk günlerde onu birkaç kez titreten soğuk bile hoşuna gitmişti; ona yalnızca sıcaklığı arzulatmış, başka bir şey düşünüp hissetmesini engellemişti. Ah, şöyle bir güzel ısınsaydı!

Yine gençleşmişti. Ateşin uyandırdığı görüntüler ve düşler, çocukken ateşlendiğinde gözünün önüne gelen görüntüler ve düşlerdi. Peri ve cadıyla sevdiği masallardan parçalar geldi aklına: *Karbeyaz ile Gülpembe, Küçük Kardeşler, Altın Saçlı Şeytan, Kül Kedisi, Uyuyan Güzel*. Açık pencereden içeri rüzgâr esince rüzgâra seslenen prensesi hatırladı: “Es rüzgâr, es de Kürdchen’in şapkacığını başından al” – devamını bilmiyordu. Gençliğinde iyi kayak yapardı; bir düşünde bembeyaz bir yamaçtan aşağı kayarak havalanıyor ve ormanların, vadilerin ve köylerin üzerinde süzülüyordu. Başka bir düşte biriyle buluşması gerekiyordu, ama kiminle ve nerede olduğunu bilmiyordu, yalnızca dolunaydı ve şarkı baş-

layınca birbirlerini tanıyacaktı; uyandığında bu düşü ha önce de gördüğünü ve o düşünde âşık olduğunu sanmıştı, ayrıca eski bir şarkının ilk ritimlerini hatırlıyordu. Bütün gün şarkının melodisini mırıldanmıştı. Bir başka seferinde düşünde, bir baloda bir kolu olmayan bir adamla dans ediyordu, ama adam öteki koluyla onu o kadar güvenli ve hafif bir biçimde kavlıyordu ki ayaklarını hareket ettirmek zorunda kalmıyordu; sabahleyin dans etmek istiyorlardı, ama düşte gün ağarmadan önce, o, sabahın gerçek alacakaranlığında uyanmıştı.

Genellikle Emilia yatağın kenarında oturup elini tutuyordu. Ellerini güçlü genç kızın kudretli ellerinde nasıl da güvenli ve hafif hissediyordu! Bu kadar özenle bakılmasından, kendisine güçsüz olma hakkı tanınmasından, hiçbir şey söyleyip yapmak zorunda olmamasından duyduğu minnet gözlerini yaşlarla doldurdu. Ağlamasını uzun süre durduramadı; minnettarlık gözyaşları, yaşamında olması gerektiği gibi olmayan şeylerden duyduğu üzüntünün ve yalnızlığın gözyaşlarına dönüştü. Emilia tarafından bakılmak ona iyi gelmişti. Bununla birlikte sanki Emilia orada değilmişçesine yalnızdı.

Yeniden kendini iyi hissedip çocukları birer birer onu ziyaret etmeye başladığında da böyle oldu. Çocukları oradaydı ama sanki onlar yokmuş gibi yalnız hissediyordu kendini. Sevginin sonu bu, diye düşündü. Ötekiyle, onunla birlikte değilmişçesine yalnız hissetmek.

Emilia kalmayı sürdürdü, onunla önce küçük, sonra büyük gezintilere çıktı, yurdun restoranındaki öğle yemeklerine eşlik etti, akşamları onunla televizyon izledi. Sürekli onun çevresindeydi.

“Senin üniversiteye gitmen ya da para kazanman gerekmiyor mu?”

“Bir işim vardı aslında. Ama çocukların işi bırakmama ve seninle ilgilenmeme karar verdiler, başka yerde kazanabile-

ceğim kadar ödüyorlar. İyi bir iş değildi, üzölmeye değmez.”

“Bana bakma görevin ne kadar sürecek?”

Emilia güldü. “Çocuklarının senin iyileştiğine ilişkin bir izlenimleri olduğunda.”

“Peki ya ben bundan çok daha önce iyileştiğimi hissediyorsam?”

“Benim burada olmam seni mutlu ediyor sanıyordum.”

“Diğerlerinin benim nasıl hissettiğimi ve neye ihtiyacımın olduğunu benden daha iyi bilmesinden hoşlanmıyorum.”

Emilia başıyla onayladı. “Bunu anlıyorum.”

5

Emilia’yı bırakıp gitmeye zorlayabilir miydi? Çocukları, doğum günündeki davranışını hastalığının ortaya çıkışı olarak açıklamaları gibi, bunu da hastalığının sürdüğünün bir işareti olarak alırdı. Çocuklarını iyileştğine inandırması için Emilia’ya para teklif edebilir miydi?

“Hayır” diye güldü Emilia, “Birden paramın oluşunu ane babama nasıl açıklarım? Bunu onlara anlatmadan yaparsam, o paraya sahip değilmışim gibi yeniden çalışmam gerekir.”

Akşamleyin bir kez daha denedi. “O parayı sana armağan olarak veremez miyim?”

“Diğerlerine armağan etmediğin bir şeyi aramızdan birine hiç vermedin. Biz küçükken, diğerleriyle sonraki iki üç yıl içinde yapmadığın bir geziyi bir kez olsun içimizden biriyle de yapmadın.”

“Bu biraz abartılıydı.”

“Babam hep sen olmasaydın yargıç olamayacağını söyler.”

“Yine de biraz abartılıydı. Benimle bir geziye çıkabilir misin? Bana iyi gelecek bir geziye?”

Emilia kuşkuyla baktı. “Bir şifa gezisi mi demek istiyorsun?”

“Buradan gitmek istiyorum. Evi bir hapishane, seni de bir bakıcı olarak hissediyorum. Üzgünüm ama durum bundan ibaret, sen bir azize bile olsaydın durum değişmezdi.” Gülümsedi. “Hayır, senin bir azize olmana karşın durum bu. Sen olmasaydın başaramazdım.”

“Nereye gitmek istiyorsun?”

“Güneye.”

“Seninle güneye gideceğimi anneme ve babama söyleyemem ki! Belli bir hedefimiz, rotamız ve konaklama noktalarımız olmalı, ayrıca bizden haber alamazlarsa nerede polisi arayıp bizi araştırabileceklerini bilmeleri gerek. Sahi, neyle yolculuk etmek istiyorsun? Arabayla mı? Buna annem babam asla izin vermez. Ben sürseydim belki, ama sen sürersen olmaz. Daha sağlığın yerindeyken polisi arayıp bir sınav çağrısı almanı, böylece sınavdan geçirilmeni, sınavı verememeni ve ehliyetinin elinden alınmasını düşündüler. Hele şimdi hastayken...”

Torununu şaşkınlıkla dinliyordu. O güçlü kız nasıl da korkuyordu, kafayı nasıl takmıştı ebeveynine. Nasıl bir hedef, bir rota ve konaklama noktaları belirleyecekti ki? “Sabah onlara akşam nerede olacağımızı söylesek yeterli olmaz mı? Yarın sabah erkenden akşama Zürih’te olacağımızı söylesek?”

Zürih’e gitmek istediği yoktu. Güneye de gitmek istemiyordu. Kırklı yılların sonunda üniversite öğrenimine başladığı kente gitmek istiyordu. Evet, kent güneyde kalıyordu. Ama güney değildi. İlk ve sonbaharda çok yağmur alıyordu, kışın da kar yağardı. Yalnızca yazın aldatıcı bir güzelliği vardı.

Kenti zihninde işte böyle canlandırıyordu. Üniversiteden sonra bir daha oraya gitmemişti. Fırsatı olmadığından mı? Çekindiğinden mi? Yoksa bir kolu olmayan, o zamanlar tıp balosunda, şimdiyse ateş nöbeti sırasındaki düşlerinde dans

ettiği öğrenciyle geçirdiği son yazın anısının sihrini bozmamak için mi? Siyah bir takım elbisesi vardı, elbisesinin sol kolunu sol cebine koymuş, sağ koluyla onu güvenli ve hafif bir biçimde kavrayıp yönlendiriyordu, o akşam en iyi dansı ettiği kişiydi. Ayrıca eğlenceli biriydi, on beş yaşında bir bombayla kolunu yitirşini bir şakaymış gibi anlatıyordu, üniversitede okuduğu felsefecilerden tuhaf arkadaşlarıymışçasına söz ediyordu.

Yoksa ayrılık acısını hatırlamak istemediğinden mi oraya bir daha gitmemişti? Balodan sonra genç adam onu evine bırakmış ve kapının altında öpmüştü, hemen ertesi gün ve sonraki her gün görüşmüşlerdi, ta ki birdenbire gidene dek. Eylül ayıydı, öğrencilerin çoğu kentten ayrılmıştı, o ise genç adam için kalmış, kendisini evde bekleyen ebeveynini staj türünden bir bahaneyle kandırmıştı. Genç adamı trene götürmüştü, o da yazacağına, telefon edeceğine ve kısa sürede geri geleceğine söz vermişti. Ama bir daha ondan haber alınamamıştı.

Emilia ebeveyniyle balkonda telefonda konuşuyordu. Bitirince ebeveyninin kabul ettiğini ama sabah, öğle ve akşamları birer arama beklediğini bildirdi. “Sorumluluğu üstleniyorum, büyükanne, umarım bana çok güçlük çıkarmazsın.”

“Yani kaçmamalı, sarhoş olmamalı, yabancı erkeklerle kıştırırmamalıyım, öyle mi?”

“Ne demek istediğimi biliyorsun büyükanne.”

Hayır, bilmiyorum – ama bunu ona söylemedi.

6

Ertesi sabah Emilia sorumluluğun yükünü daha hafife aldı ve yolculuğa çıktıklarına sevindi. Büyükannesinin çok eskiden, şimdi kendisinin olduğu yaştayken yaşadığı kente gitmelerini heyecan verici buluyordu. Yolculuk sırasında kent,

üniversite, ders düzeni, öğrencilerin yaşamı, nerelerde oturdukları, neler yedikleri, nasıl eğlendikleri, savaştan sonra daha çok eğlenmeyi mi, yoksa para kazanmayı mı istedikleri, çok flört edip etmedikleri ve cinsel ilişkide nasıl korundukları üzerine sorular sormaya başladı.

“Dedemle üniversitede mi tanıştın?”

“Daha çocukken tanışıyorduk, ailelerimiz arkadaştı.”

“Hiç de heyecan verici gelmiyor. Ben heyecan verici olsun isterim. Lise öyküsünü üniversiteye taşımak istemediğimden Felix’ten ayrıldım. Dün dün de kaldı, artık yeni bir dönem başlıyor. Felix fena değildi, ama artık ortalamadan fazlasını istiyorum. Ebeveynlerin çocuklarının evlenmesini ayarlamalarının işe yarayabileceğini okudum. Bu bana uymazdı. Ben...”

“Bizimki hiç de böyle bir şey değildi. Ebeveynlerimiz evliliğimizi ayarlamadı, onlar yalnızca arkadaştı. Biz çocukken birbirimizi birkaç kez gördük, hepsi buydu.”

“Bilmiyorum. Ebeveynler çocuklarının asla bilincine varmadığı mesajlar veriyor. Ebeveynler de bunların bilincinde olmasa gerek. Onlar sadece çocuklarının aile yapısı, sosyal konumu ve ekonomik açıdan birbirlerine uyduğunu ve evlenirlerse iyi olacağını düşünürler. Her seferinde çocukları gördüklerinde hep bunu düşünürler. Minik bir ok gibi saplanan küçük hatırlatmalar, anıştırmalar yapıp özendirirler.”

Anlattıkları böyle sürüp gitti. Emilia genç kızların on beş yaşında bir öpücükle hamile kalabileceklerine inandıklarını okumuştı. Erkekler eşlerinin bakire olmadığını saptarlarsa düğünün ertesi günü boşanma davası açıyorlardı. Spor yapmak, kızlık zarının egzersiz sırasında yırtıldığını söyleme olanağı verdiğinden, genç kızlar arasında yaygınlaşmıştı. Genç kadınlar cinsel ilişkiden sonra hamile kalmamak için vajinalarını sirkeyle temizliyor, çocuk düşürmek için de rahimlerini örgü şişleriyle kurcalıyorlardı. “Bunların artık günümüzün gerçeği olmamasından memnunum. Bakire olarak

gerdeğe girerken dehşetengiz bir korku duymadınız mı? Dedem yaşamında yattığın tek erkek miydi? Bir şeyler kaçırdığın duygusuna hiç kapılmadın mı?”

Konuşurken torununun güzel ve pürüzsüz yüzünü, yaşam dolu gözlerini, hareketli çenesini, gayretle açılıp kapanan ağzını, delişmence anlatışını seyre daldı. Ona gülse mi, hakaret mi etseydi, bilemiyordu. Onun kuşağı tümenden böyle miydi? Geçmiş yalnızca çarpık bir biçimde algılayabilecek denli şimdiki zamana gömülü mü yaşıyordu hepsi? Savaş zamanını ve savaş sonrası dönemi, genç kızların ve kadınların o zamanki düşlerini, buluştukları delikanlıları ve adamları, cinslerin birbirleriyle ilişki kurma biçimini anlatmayı denedi. Ama anlattıklarının kendi kulağına bile sönük ve sıkıcı geldiğini fark etti. Bunun üzerine kendinden söz etmeye başladı. Balodan sonraki öpücük bölümüne geldiğinde kendine kızdı – tek kollu öğrenciyle ilgili öyküsünü kendine saklamalıydı. Ama bunun için artık çok geçti.

“Adı neydi?”

“Adalbert.”

Bundan sonra Emilia bir daha sözünü kesmedi. Onu pürdikkat dinledi ve perondaki ayrılık bölümüne gelince büyükannesinin elini tuttu. Öykünün mutlu sonla bitmeyeceğini sezmişti.

“Elini direksiyondan çektiğini görse ebeveynin ne derdi?” Elini Emilia’nın elinden aldı.

“Ondan bir daha hiç haber almadın mı?”

“Birkaç hafta sonra Hamburg’da ortaya çıktı. Ama onunla konuşmadım. Onu görmek istemiyordum.”

“Peki ne olduğunu biliyor musun?”

“Bir seferinde bir kitapçada bir kitabını gördüm. Gazeteci mi, profesör mü, yoksa başka bir şey mi olduğuna dair hiçbir fikrim yok. Kitabı alıp incelemedim.”

“Soyadı neydi?”

“Bu seni hiç ilgilendirmez.”

“Yapma büyükanne! Büyükannemi sevmiş, büyükanne de sevdiği adamın ne yazdığını araştırmak istiyorum yalnızca. Onun da seni senin onu sevdiğin kadar sevdiğine eminim. Şu deyişi bilir misin: *Now, if not forever, is sometimes better than never?*¹¹ Bu doğru bir söz. Senin de anlattığın gibi, sadece acı anıların yok. Tatlı anıların da var. Acı-tatlı.”

Duraksadı. “Paulsen.”

“Adalbert Paulsen.” Emilia adı zihnine kazıdı.

Otoyoldan çıkmışlar, bir nehrin kıvrımlarının küçük bir yolunda ilerliyorlardı. O zamanlar nehir boyunca yürümüşler miydi? Ne yolun ne de demiryolunun olduğu öteki kıyıda? Bir vapurla gidilen küçük otelde dinlenmişler miydi? Küçük oteli, kaleyi, sonra köyü yeniden tanıyabileceğinden emin değildi. Belki de yalnızca nehir, orman, dağlar ve eski yapılardan oluşan ortam değişmemişti. Sırt çantasındaki şarap, etmek ve domuz sosisiyle keyifle yürümüş, nehirde yüzüp güneşlenmişlerdi.

Birazdan varacaklardı. Uyumanın sırası değildi. Yine de uyuyakaldı ve ancak Emilia sabah internette bulduğu otelin önüne arabayı park ederken uyandı.

7

Ne ummuştu? Evler artık gri değil, beyaz, sarı, toprak rengi, hatta yeşil ve maviydi. Dükkânlar büyük mağaza zincirlerinin şubesi idi; nerede küçük oteller, lokantalar ve barlar hatırlıyorsa fast food lokantası olmuştu. Sevdiği kitapçı da bir zincirin parçası olmuş ve artık yalnızca çoksatar kitap-

11. İngilizce: “Sonsuza dek olmasa bile, şimdi yaşanan, asla yaşanmayacak bir şeyden bazen daha iyidir.” (ç.n.)

larla dergi satıyordu. Ne var ki nehir o zamanlar olduğu gibi kentin içinden akıyordu, sokaklar eskisi gibi dardı, kaleye çıkan yol yine çok dikti ve kaleden bakınca manzara her zamanki gibi genişti. Emilia ile birlikte terasa oturup kente ve araziye baktı.

“Ee? Gözünde canlandırдың gibi mi?”

“Ah çocuğum, bırak da biraz oturup bakayım. Neyse ki gözümün önünde pek bir şey canlandırmamıştım.”

Yorgundu, akşam terasta yemeklerini yiyip otele dönünce, saat daha sekiz olmasına karşın odasına çekilip yattı. Emilia kentte biraz daha dolanmak için izin istedi, torununun ricası onu şaşırtıp duygulandırmıştı. Emilia özgür biri değil miydi?

O kadar yorgundu ki, uykuya dalamadı. Dışarısı hâlâ aydınlıktı ve her şeyi rahatlıkla seçebiliyordu: Üç kapılı dolabı, üzerinde ayna asılı duvarın kenarındaki masayı, gerektiğinde tuvalet masası olarak da kullanılabilen yazı masasını, üzerinde bir şişe su, bir bardak ve meyve sepetinin durduğu rafın yanındaki iki koltuğu, televizyonu, banyonun kapısını. Oda ona henüz kocasına konferanslarında eşlik ettiği zamanlarda kaldıkları bir odayı hatırlattı; küçük bir yerdeki iyi, hatta en iyi otellerden birinin odasıydı, ama o denli işlevseldi ki, herhangi bir karakterden yoksundu.

Adalbert’le ilk birlikte ilk gecelerini geçirdikleri odayı düşündü. İçerisinde bir yatak, bir sandalye, üzerinde el yıkama tası ve bir ibriğin olduğu ve bir aynanın asılı durduğu bir masa, kapının arkasında da bir askı vardı. İşlevsel olmasına karşın gizemli ve büyümlü bir yanı vardı. Adalbert ile köy otelinin sahibesinin sert bakışları altında iki tek kişilik oda tutmuşlardı. Akşam yemeğinin ardından odalarına çıkıyorlardı, sözleşmiş olmamalarına karşın Adalbert’in geleceğini biliyordu. Bunu daha sabahtan öngörmüş ve en güzel geceliğini çantasına koymuştu. Şimdi o geceliği üstündeydi.

Adalbert’le bu odanın da bir karakteri olur muydu? Onun-

la da çok yolculuk edip otellerde kalırlar mıydı? Onunla yaşam nasıl olurdu? Yine sorumluluklara boğulmuş, sık sık yolculuklara çıkan ve nadiren evde olan bir adamın yanında geçen bir yaşam mı olurdu? Başka kadınlarla ilişkisi olur muydu? Adalbert'le böyle bir yaşam düşünemiyordu ama başka türlü bir yaşam da canlandıramıyordu zihninde. Adalbert'le yaşama düşüncesi onu korkutmuş, tuhaf bir biçimde ayağının altındaki zeminin kaydığını hissetmişti. Onu yüzüstü bıraktığı için miydi acaba?

Pencereyi kapatmıştı, sokağın seslerini yalnızca boğuk bir biçimde duyuyordu: Genç kızların çınlayan kahkahası, delikanlıların yüksek sesle konuşması, yavaşça yayaların arasından geçen araba, açık bir pencereden yükselen müzik, kırılan bir şişenin şangırtısı. Sarhoşun biri şişesini mi düşürmüştü? Her ne kadar sarhoşların ondan bir şey isteyemeyeceğini hemen kararlı bir ses tonuyla hissettirse de onlardan korkuyordu. Gerçekten de tuhaf, diye düşündü, başkalarını korkutmanız sizi korkmaktan alıkoymuyor.

Yattığı yerde düşüncelere daldıkça uykusu açıldı. Emilia ne yapmak istiyordu? Nasıl bir doktor olacaktı? Gözüpek mi, yoksa sakıngan mı? Bunu neden merak ediyordu? Torununun hâlâ seviyor muydu? Peki diğer torunları ve çocukları için durum neydi? Öğle ve akşam aramalarını Emilia'ya bırakmıştı, Emilia'nın ebeveyni kendisiyle de konuşmak isteyince eliyle yaptığı bir işaretle reddetmişti. Ailesinin onu rahat bırakmasını istiyordu ve fikrini değiştirmemişti. Emilia da onu rahat bıraksa iyi olurdu.

Ayağa kalkıp banyoya gitti. Geceliğini çıkarıp bedenini inceledi. Çelimsiz kol ve bacakları, pörsümüş göğüsleri ve karnı, kalın beli, yüzü ve boynundaki kırıksıklıklar – hayır, o da kendini beğenmiyordu. Görünüşünden, duyumsayışından ve yaşama biçiminden hoşlanmıyordu. Geceliğini yeniden üstüne geçirdi, yatağa yattı ve televizyonu açtı. Erkekler ve ka-

dınlar, ebeveynler ve çocuklar nasıl da kendiliğinden seviyorlardı birbirlerini! Yoksa herkes birinin ötekine öyleymiş gibi yaptığı, böylelikle ötekinin de ona yanılısamları için olanak tanıdığı bir oyun mu oynuyordu yalnızca? O bu oyundan artık zevk almamaya mı başlamıştı? Yoksa önündeki yıllarda artık yanılısamaya ihtiyacı kalmadığından bu oyun için çaba göstermeye değmez miydi?

Artık yolculuğa da ihtiyacı yoktu. Yolculuk, sevgiden bile daha kısa ömürlü bir yanılısamaydı yalnızca. Ertesi gün evine dönecekti.

8

Ama ertesi sabah saat dokuzda Emilia'nın kapısını çaldığında içeriden bir yanıt gelmedi, kahvaltı terasına indiğinde de Emilia'yı masalardan birinde otururken bulmadı. Resepsiyona gidince genç kızın bir saat önce otelden ayrıldığını öğrendi.

“Bir mesaj bıraktı mı?”

Hayır, bırakmamıştı. Ancak kısa bir süre sonra resepsiyondaki sevimli kız kahvaltı masasına gelerek genç kızın telefon ettiğini, saat on ikide gelip büyükannesini arabayla öğle yemeğine götüreceğini söylediğini bildirdi.

Burada sıkışıp kalmak ona göre değildi. Saat onda yola çıkıp on birde otoyolda, dörtte evde olmak istemişti. Ama işte beklemekle yetiniyordu. Güneş iç avluda ve kahvaltı terasında parlıyordu, kahvaltı servisi onu zahmete sokup büfeye gitmek zorunda bırakmıyor, garson istediklerini büfeden getiriyordu. Mozzarellalı domatesler, kremalı yaban turpuyla füme alabalık, yoğurtlu ve ballı meyve salatası – tat alma duyusunu yitirdikten sonra, farklı yemekleri sürekli farklı biçimde ısıırıp çiğniyordu. Tıpkı sevgisini yitirdikten sonra farklı çocuklarını

ve torunlarını hep farklı hissettiği gibi, diye düşündü. Pamuk gibi kremalı yaban turpunun yanındaki yumuşak, yoğun alabalık etinin biraz olsun tadına vardığım gibi, çocuklarıma ve torunlarıma da katlanmalıydım. Emilia dün akşam kentte bir delikanlıyla tanışıp tıpkı şimdi kendisiyle ve ebeveyninin istekleriyle ilgilendiği gibi, ona coşkulu bir ilgi mi göstermişti? Evet, capcanlı, güçlü ve becerikli bir kızdı. Aynı zamanda kocaman bir yüreği vardı. İyi bir doktor olacaktı.

Masalar öğle yemeği için hazırlanana dek orada oturdu. Yüzü yanıyordu; kızgın güneş ışınlarının altında kalmış, yüzünde hafif bir güneş yanığı oluşmuştu. Ayağa kalkıp girişteki bir koltuğa otururken de biraz başı dönmüştü. Uyuyakaldı ve Emilia koltuğun kolçağına oturup bir mendille ağzının kenarını silerken uyandı.

“Uyurken salyam mı akmış?”

“Evet, büyükanne, ama önemli değil. Onu buldum.”

“Ne yaptın?”

“Adalbert Paulsen’i buldum. Zor olmadı – rehberde adı var. Ayrıca buradaki üniversitede felsefe profesörü olarak görev yaptığını, boşandığını ve Amerika’da yaşayan bir kızının olduğunu biliyorum. Felsefe bölümünün kütüphanesindeki kadın bana onun yazdığı kitapları gösterdi – tam bir raf dolusu.”

“Eve dönelim.”

“Onu görmek istemiyor musun? Onu görmek zorundasın! Bu yüzden buraya geldik.”

“Hayır, biz buraya...”

“Belki farkında değilsin. Ama inan bana, bilinçaltın onu yeniden görmeyi ve birbirinizle barışmanız için seni buraya yönlendirdi.”

“Ne yani biz...”

“Evet, barışmalısınız. Sana yaptığı şey için onu bağışlamalısın. Başka türlü ne sen, ne de o huzur bulabilirsiniz. Daha sonra seni özlediğine, ama yalnızca onu o zamanlar

Hamburg'da kesin bir dille geri çevirdiğin için sana güveninin kırıldığından eminim.”

“Boş ver, Emilia. Eşyalarını topla. Öğle yemeğimizi yolda yeriz.”

“Saat dörtte onda olacağını söyledim.”

“Sen benim adıma...”

“Oraya gittim, nasıl yaşadığını bilmek istiyordum ve daha oradayken hemen senin geleceğini bildirebileceğimi düşündüm. Başlangıçta biraz duraksadı, senin gibi, ama sonra kabul etti. Seni göreceği için sevindiğini sanıyorum. Senin için heyecanlanıyor.”

“Bunlar iki ayrı konu. Hayır, çocuğum, seninki iyi bir fikir değildi. Onu arayıp görüşmeyi iptal edebilirsin ya da gitmem, olur biter. Onu görmek istemiyorum.”

Ama Emilia işin peşini bırakmıyordu. Büyükannesinin kaybedecek bir şeyi yoktu, tersine yalnızca kazanacağı şeyler vardı, hep içinde bir burukluk kalacağını ve kalmaması gerektiğini hissetmiyor muydu, birini bağışlamak ve ona iyilik yapma fırsatı doğduğunda bunu gerçekleştirmek gerektiğini anlamıyor muydu, bunun yaşamın kendisine sunduğu son serüven olduğunu hiç mi merak etmiyordu? Emilia, soluk almadan, büyükannesi bitkin düşene dek konuştu. Kendinden, psikolojik saçmalıklarından ve psikolojik terapi görevinden hayli emin olan bu çocuğa daha fazla dayanamıyordu. Sonunda pes etti.

9

Emilia onu götürmeyi önerdi ama o taksi tutmayı tercih etti. Arabadan inip altmışlı yıllardan kalma gösterişsiz müstakil eve doğru yürürken gayet sakindi. Onu böyle bir ev için mi terk etmişti? Bunu profesör olunca almış olmalıydı – sonuçta bir küçük burjuva olup çıkmıştı. Yoksa zaten hep öyle miydi?

Kapıyı açtı. Yüzünü, koyu renk gözlerini, çalı gibi kaşlarını, artık beyazlamış gür saçlarını, kocaman burnunu ve geniş ağzını tanıdı. Hatırladığından daha uzundu, inceydi ve sol kolu sol cebine sokulmuş elbisesi kemiğine bir karkasa tutturulmuş gibi asılıydı. Hafifçe gülümsedi. “Nina!”

“Benim fikrim değildi. Torunum Emilia gelmem gerektiğini...”

“İçeri girsene. Buraya neden gelmek istemediğini hemen anlatırsın.” Adalbert önden gitti, Nina onu bir koridor ve kitapla dolu bir odadan geçerek terasa dek izledi. Terasın manzarası, meyve ağaçları ve çayırdan ormanlık sıradağlara dek uzanıyordu. Adalbert Nina’nın ne kadar şaşırdığını gördü. “Terasa çıkana dek ben de evi beğenmemiştim.” Koltuğu altına çekti, ona ve kendisine çay koydu ve karşısına oturdu. “Neden burada olmak istemiyorsun?”

Gülüştüne bir anlam veremiyordu. Alaycı? Çekingen? Pişman? “Bilmiyorum. Seni günün birinde yeniden görme düşüncesi bana katlanılmaz geliyordu. Belki de bu düşünce eninde sonunda yalnızca bir alışkanlıktı. Ama bu düşünce-deydim.”

“Torunun beni yeniden görmes gerektiği fikrine nasıl kapıldı?”

“Ah, sorma” eliyle hor gördüğünü belirten bir hareket yaptı, “ona geçirdiğimiz yazı anlattım. Yaşam ve aşk üzerine öyle budalaca düşünceleri vardı ki, kendimden geçtim.”

“Geçirdiğimiz yazla ilgili ona ne anlattın?” Artık gülümse-miyordu.

“Neden soruyorsun? Sen de oradaydın, tıp balosunda, kapının altında öpüşürken, küçük oteldeki odada.” Sinirleniyordu. “Peronda da vardın, trene binip gittin ve bir daha haber vermedin.”

Başıyla onayladı. “Ne kadar süre boşu boşuna bekledin?”

“Kaç gün, kaç hafta olduğunu bilmiyorum artık. Yalnızca

bana sonsuzluk gibi geldiğini hatırlıyorum.”

Adalbert ona hüzünle baktı. “On gün bile değildi Nina. On gün sonra geri döndüm ve otel sahibesinden çıkış yaptığını öğrendim. Genç bir adam seni almış, eşyalarını bir arabaya yüklemiş ve birlikte gitmişsiniz.”

“Yalan söylüyorsun!” diye öfkeyle çıkıştı.

“Hayır Nina, yalan söylemiyorum.”

“Zıvanadan çıkmamı mı istiyorsun? Aklıma ve belleğime güvenimi mi yitireyim? Aklımı mı kaçırayım? Nasıl böyle şeyler söyleyebilirsin?”

Arkasına yaslanarak elini yüzünde ve saçlarının arasında dolaştırdı. “O sırada nereye gittiğimi hatırlıyor musun?”

“Hayır, hatırlamıyorum. Ama bana yazmadığını ve telefon etmediğini hatırlıyorum. Bir de...”

“Budapeşte’deki bir felsefe konferansına gitmiştim ve oradan sana yazıp telefon edemedim. Soğuk savaş yıllarıydı, orada olmaya iznim olmadığından oradan bağlantı da kuramadım. Sana her şeyi açıklamıştım.”

“Aslında pekâlâ vazgeçebileceğin bir yolculuğa çıktığını da biliyorum. Ama sen böyleydin, felsefe senin her şeyindi, sonra meslektaşların ve dostların, sonra da ben geliyordum.”

“Bu da doğru değil Nina. O zamanlar deli gibi bitirme te-zime çalışmamın nedeni, öğrenimimi tamamlamak, bir iş bulup seninle evlenmek istememdi. Evlenmek istediğin apaçıktı, Hamburglu delikanlı beni burun farkıyla geçti. Birbirinizi çocukken tanımıyor muydunuz? Aileleriniz dost, delikanlı da babanın asistanı değil miydi?”

“Söylediğin her şey gibi bu da yanlış. Babam ona üniversite öğrenimi ve stajı sırasında yol gösterdi, çünkü onu severdi, ama asistan, hayır, kocam asla babamın asistanı olmadı.”

Adalbert ona yorgun gözlerle baktı. “Burjuva dünyandan benim yoksul dünyama düşmekten mi korkuyordun? Alışık olduğun ve ihtiyacın olan şeyleri bende bulamamaktan mı

çekiniyordun? Ebeveyninin Hamburg'daki evinin önünde dikiliyordum – bu muydu nedeni?”

“Beni şımarık bir burjuva kızı yerine koymak da ne demek oluyor? Seni sevdim, sense bu aşkı mahvettin ve artık bunun sözünü bile duymak istemiyorsun.”

Sustu, başını çevirdi ve bakışlarını çayırardan dağlara doğru gezdirdi. Nina da onun bakışlarını izledi ve çayırda otlayan koyunları gördü. “Koyunlar!”

“Ben de tam onları sayıyordum. Ne kadar öfkelenemediğimi hatırlıyor musun? Büyük olasılıkla seni de bu özelliğimle korkutmuşumdur. Hâlâ öfkeye kapılabiliyorum ve koyunları saymak yardımcı oluyor.”

Boşuna onun öfke patlamalarını hatırlamaya çalıştı. Kocasını, evet, kocası buz gibi öfkesiyle kanını dondurabilirdi. Öfkesini canlı tutması onu büsbütün umutsuzluğa sürüklüyordu. “Bana bağırdın mı?”

Yanıt vermedi. Bunun yerine soru sordu: “Bana yaşamını anlatır mısın? Boşandığını biliyorum; kocanın sekseninci doğum gününde başka bir kadınla fotoğrafını gazetede gördüm. Çocukları da fotoğraftaydı – sizin çocuklarınız mıydılar?”

“Yaşamımın ters gittiğini, aslında seni o zamanlar beklemem gerektiğini mi duymak istiyorsun?”

Adalbert güldü. Nina onun candan ve coşkun gülüşünü beğendiğini, aynı zamanda ondan ürktüğünü hatırladı. Onun yalnızca sorusuna değil, konuşmanın geriliminin dağılışına da güldüğünü fark etti. Ama sorusunda gerçekten gülünç olan ne vardı?

Nina yaşamını anlattı. Kocasının ona ihtiyacı olduğu için üniversiteyi bırakmıştı. Kocasını, henüz ikinci tezini yazma-

dığı halde, tıp fakültesinde ders verme hakkı kazanmıştı ve kendisinden bir an önce tezini yazması bekleniyordu.¹² Bunun dışında önemli bir meslek dergisinin yayın yönetmenliğini üstlenmişti. Nina onun için yazı yazıp düzeltiyordu. “Bu işte iyiydim. Helmut’un ardılı bana yayın yönetmeni yardımcılığını önerdi. Ama Helmut ona bunun için ben mutlu bir dul olana dek beklenmesi gerektiğini söyledi.”

Sonra çocuklar doğdu. Birbiri ardına dünyaya geldiler ve dördüncüsünün doğumunda sorunlar olmasaydı daha fazla çocuk dünyaya gelecekti. “Senin de bir kızın var – siz nasıl yaptınız bilmiyorum ama dört çocukla yeniden üniversiteye başlamayı düşünemiyorsunuz. Benim işim başımdan aşkındı. Ama çocukları büyütmek ve ne olduklarını görmek de güzeldi. Büyük oğlum eyalet mahkemesinde yargıç, bir küçüğü müze müdürü, kızlarım benim gibi ev kadını ve anneler, ama biri bir profesörle, öteki bir orkestra şefiyle evli. On üç tane torunum var – senin de torunun var mı?”

Başını salladı. “Kızım evlenmedi ve çocuğu yok. Biraz otistiktir o.”

“Eşin nasıldı?”

“Hemen hemen benim kadar uzun ve inceydi. Şiir yazıyordu, harika, çılgın, umutsuz şiirler. Pek anlamasam da şiiri severim. Julia’nın yaşamı boyunca boğuştuğu bunalımları da anlamadım. Onun başlatıp bitirdiği bir şey değildi, acaba ayın ya da güneşin bir ritmi mi neden oluyordu, yiyip içtiklerimiz bunun üzerinde bir etkisi var mıydı, bilemiyorum.”

“Ama eşin intihar etmedi!”

“Hayır, kanserden öldü.”

Başıyla onayladı. “Benden sonra bambaşka birini aramışsın. Yaşamımda daha fazla okumayı istedim, ama uzun süre yalnızca düzelti yapmak için okumak zorunda kaldım, son-

12. Almanya’da tıp doktorlarının fakültede ders verme hakkı kazanabilmeleri için doktoradan sonra ikinci bir tez daha yazıp savunmaları gerekmektedir (ç.n.)

ra da çocuklarla okudukları kitaplar üzerine konuşmak istediğinden o kitapları okudum, böylece kendim için kitap okumayı unuttuverdim. Aslında şimdi okumak için çok zamanım var. Ama hangi kitapla başlasam, bilemiyorum.”

“Sen sokaktan eve kadar olan kısa yoldan gelirken mutfaktaydım ve hemen adımlarını tanıdım. Hâlâ eskisi gibi sağlam basıyorsun yere. Tak, tak, tak – bu denli kararlı yürüyen bir kadına hiç rastlamadım. O günlerde senin yürüme biçimin gibi kararlı biri olduğunu düşündüm.”

“Ben de o zamanlar beni, dans ederken yaptığın gibi, yaşam boyu hafifçe ve güvenle yönlendireceğini düşündüm.”

“Dans ettiğim gibi yaşamayı çok isterdim. Julia hiç dans etmezdi.”

“Onunla mutlu oldun mu? Yaşamından mutlu musun?”

Derin bir soluk alıp verdi ve arkasına yaslandı. “Onsuz bir yaşamı artık düşünemiyorum. Doğrusu yaşamımı başka türlü de düşleyemiyorum. Elbette kendimi çeşitli biçimlerde düşündüğüm oluyor ama hep soyut kalıyorlar.”

“Bende öyle olmuyor. Olayları olduğundan farklı biçimde zihnimde canlandırıyorum. Ya üniversiteyi bitirip çalışsaydım? Hiç değilse yayın yönetmeni yardımcılığı görevini üstlenmiş olsaydım? Helmut beni ilk kez aldattığında ondan ayrılmış olsaydım? Çocukları bu kadar ciddiyetle ve sert bir disiplinle değil de, biraz daha olurlarına bırakarak ve neşeli yetiştirmiş olsaydım? Yaşamı salt görev ve sorumluluklardan ibaret bir dişliler sistemi olarak görmemiş olsaydım? Ya beni terk etmemiş olsaydın?”

“Ben...” Adalbert sözünü tamamlamadı.

Bunu bir kez daha söylemek zorunda kalmıştı. Ama tartışmak ve onu kızdırmak istemiyordu. “Yazdıklarını anlayabilir miyim?” diye sordu. “Denemeyi çok isterdim.”

“Seni bir olasılık ilgilendirecek bir şeyler gönderirim. Bana adresini verebilir misin?”

El çantasını açıp ona bir kartvizitini verdi.

“Teşekkür ederim.” Kartı elinde tutuyordu. “Yaşamımda hiç kartvizitim olmadı.”

Güldü. “Geç kalmış sayılmazsın.” Ayağa kalktı. “Lütfen bir taksi çağırır mısın?”

Onun peşinden çalışma odasına gitti. Çalışma odası terasa açılan odanın yanındaydı ve buradan da dağ manzarası görü-lüyordu. Adalbert telefon ederken o çevresine bakındı. Bura-da da duvarlar raflarla doluydu, kitap ve kâğıtların durduğu yazı masasının bir yanında bir bilgisayar masası, diğer ya-nında birçok fatura, haber kâğıdı, gazete keşiği, el yazısı not ve fotoğrafın ilişitirildiği bir not panosu bulunuyordu. Hüzün-lü gözleriyle bakan, uzun ve çelimsiz kadın Julia, daha genç ve ifadesiz yüzlü kadınsa kızı olmalıydı. Bir fotoğrafta kara bir köpek, tıpkı Julia gibi, hüzünlü gözlerle objektife bakıyor-du. Başka bir fotoğrafta siyah takım elbiseli Adalbert siyah takım elbiseli diğer adamların yanında duruyordu, sanki geç lise mezunları gibi bir halleri vardı. Bir evin girişinin önün-de kol kola duran üniformalı adam ile hemşire önlüklü kadın Adalbert’in ebeveyni olmalıydı.

Sonra ikisinin küçük siyah-beyaz fotoğrafını gördü. Bir pe-ronda birbirlerine sarılmış biçimde duruyorlardı. Bu müm-kün olamazdı... Başını salladı.

Adalbert ahizeyi yerine koydu ve yanına geldi. “Hayır, bu vedalaşma fotoğrafımız değil. Senin arkadaşın Elena, benim arkadaşım Eberhard ve ben, seni bir seferinde gardan almış-tık. Akşama doğruydu, birlikte nehir kıyısında piknik yap-mıştık. Eberhard’a dedesinden kurmalı bir gramofon kalmış-tı, eskicide taşplaklar bulup geceleyin dans etmiştik. Hatırlı-yor musun?”

“Bu fotoğraf hep çalışma masanın yanında asılı mıydı?”

Başını iki yana salladı. “İlk yıllarda değil. Ama bir süredir orada. Taksi neredeyse gelir.”

Sokağa çıktılar. “Bahçeyle sen mi ilgileniyorsun?”

“Hayır, bahçıvan ilgileniyor. Ben gülleri kesiyorum.”

“Çok teşekkürler” dedi ve sarılırken kemiklerini hissetti. “Sağlığın yerinde mi? Bir deri bir kemik kalmışsın.”

Sağ koluyla onu sıkıca kavradı. “Kendine iyi bak Nina.”

Sonra taksi geldi. Adalbert kapıyı açtı, binmesine yardım etti ve kapıyı kapattı. Nina geriye dönüp baktı, onun orada duruşunu ve giderek küçülüşünü izledi.

11

Emilia onu otelin giriş salonunda beklemişti, bir çırpıda koşup yanına geldi. “Nasıl geçti?”

“Yarın yolda anlatırım. Şimdi tek isteğim, akşam yemeği yiyip sinemaya gitmek.”

İç avludaki terasta yemeklerini yediler. Saat erkendi, restoranın ilk müşterileriydiler, avluyu çevreleyen evler sokağın ve trafiğin gürültüsünü kesiyordu. Çatılardan birinde bir ardıçkuşu ötüyordu, saat yedide çanlar çaldı, bunun dışında ortalık sessizdi. Emilia biraz gücendiğinden konuşmak istemiyordu, bu yüzden suskunluk içerisinde yediler yemeklerini.

Hangi filmi göreceğinin bir önemi yoktu onun için. Yaşamında pek sık sinemaya gitmemiş, televizyona da oldum olası ısınamamıştı. Ancak büyük perdeye yansıyan hareketli, renkli görüntüleri büyüleyici buluyordu ve bu akşam bu büyüye kapılmak istiyordu. Bunu film de yapardı, ama her şeyi unutturarak değil, hatırlatarak: Çocukken kurduğu düşler, aile ve okul rutininden daha büyük ve daha güzel bir şeye duyduğu özlemler, aradığını balede ve piyanoda bulmak için yaptığı acıklı girişimler. Öyküsünü izledikleri çocuk sinema hayranıydı, film gösterimine yardımcı olma izni koparana dek küçük Sicilya köyündeki makiniste rahat vermiyor ve

filmin sonunda sinema yönetmeni oluyordu. Nina'nın çocukluk düşlerinden geriye yalnızca doğru adamı bulmak kalmış, onda da başarılı olamamıştı.

Ama asla kendine acıma duygusuna teslim olmamıştı, bugün de olmuyordu. Sinema çıkışında Emilia yaşlı gözlerle ona sarılıp sokuldu. O da sırtını okşayarak Emilia'yı yatıştırdı; koluyla onu sarıp sarmalayamazdı. Zaten Emilia da birazdan sarılmaktan vazgeçti, ikisi yan yana yaz akşamı aydınlığındaki kentten geçerek otele yürüdü.

“Gerçekten yarın eve dönmek istiyor musun?”

“Erkenden evde olmam gerekmiyor, yola erken çıkmamıza gerek yok. Sabah dokuzda kahvaltı yapmamız senin için uygun mu?”

Emilia başıyla onayladı. Ama büyükannesinden ve geçirdikleri son iki günden memnun değildi. “Hiçbir şey olmamış gibi uyuyacak mısın şimdi?”

Güldü. “Bir şey olsa bile hiçbir şey olmamış gibi uyurum. Biliyorsun, gençken ya uyunur ya da uyanık kalnır. Yaşlılıkta geceleri insanın ne uyuduğu ne de uyanık kaldığı üçüncü bir seçenek daha vardır. Bu kendine özgü bir durumdur ve yaşlılığın gizemlerinden birini barındırır, onu olduğu gibi kabul etmek gerekir. İstersen yine kentte dolaşabilirsin. İzin veriyorum sana.”

Odasına gidip yatağa yattı. Uyuyup uyanacağı, hatıralara ve düşüncelere dalacağı, yeniden uyuyup uyanacağı bir geceye karşı kendini hazırlamıştı. Ama gözünü sabah olduğunda açtı.

Sonra arabaya bindiler, yeniden küçük yolda ilerleyip nehrin kıvrımlarını izlediler. Emilia sorularının bir yere varmayacağını kavramış, artık sormuyordu. Bekliyordu.

“Sana geliş yolculuğumuzda anlattığım gibi değildi işin aslı. O beni terk etmedi. Ben onu terk ettim.” Aslında her şey bundan ibaretti. Ama Emilia'nın hatırına konuşmasını sür-

dürdü. “Garda vedalaşırken kısa süre içerisinde geri geleceğini ve telefon edip yazamayacağını da biliyordum. Onu bekleyebilirdim. Ama ebeveynim staj yapmadığını öğrenmiş ve Helmut’u oraya göndermişti. Helmut beni eve götürecekti, nitekim götürdü. Adalbert’le yaşamaktan, içinde büyüdüğü ve umursamadığı yoksulluktan, anlamadığım düşüncelerinden, ebeveynimle aramın bozulmasından korkuyordum. Helmut benim dünyamdı, ben de tanıdığım dünyaya sığındım.”

12

“Bana neden her şeyi başka türlü anlattın?”

“Başka türlü olduğuna inanmıştım. Adalbert’le konuşurken bile.”

“Ama insan bunu yapamaz...”

“Hayır Emilia, insan bunu yapar. Yanlış bir karar verdiği me katlanamadım. Adalbert yanlış karar diye bir şeyin olmadığını söylüyor – o halde nasıl böyle bir karar verdiğime dayanamadım. Aslında karar verdim mi acaba? O zamanlar önce Adalbert’e doğru, daha sonra çok daha güçlü biçimde bildik dünyama ve Helmut’a doğru çekildiğimi hissediyordum. O bildik dünyamda ve Helmut’la mutlu olmayınca, Adalbert’i korkularımı görmediği, bana yardım edip destek olmadığı için bağışlamadım. Kendimi onun tarafından terk edilmiş gibi hissediyordum ve onun peronda veda ediş görüntüsü her şeyi bir kurgu çerçevesine oturttu.”

“Ama kararı sen vermişsin!”

Ne yanıt vereceğini bilmiyordu. Öyle ya da böyle kararın sonuçlarıyla yaşaması gerektiğinden, kararı kendisinin vermiş olmasının hiçbir önemi olmadığını mı söyleyecekti? Karar vermenin aslında ne olduğunu bilmediğini mi? Helmut onu eve getirdikten sonra onunla evleneceği apaçık ortaday-

dı, çocuklar kendiliğinden gelmişti, Helmut'un kaçamakları da. Uğruna yaşadığı yükümlülükler orada yerine getirilme-yi bekliyordu – bu noktada karar verilecek bir şey var mıydı?

Öfkeyle karşılık verdi: “Çocuklarımla ilgilenmese miydim yani? Hastalandıklarında onlara bakmamalı, kafalarını kurcalayan şeylerle ilgili onlarla konuşmamalı, konserlere ve tiyatroya yanımda götürmemeli, onlara uygun okulları bulmamalı, ev ödevlerine yardım etmemeli miydim? Siz torunlarıma karşı da yükümlülüklerimi...”

“Yükümlülüklerin mi? Senin için yalnızca yükümlülük anlamına mı geliyoruz biz? Çocukların senin için yükümlülükler miydi yalnızca?”

“Hayır, sizi seviyorum elbette. Ben...”

“Sevgi de senin için yalnızca bir yükümlülükmüş gibi geliyor.”

Emilia'nın sık sık sözünü kestiğini düşünüyordu. Aynı zamanda daha başka ne söyleyeceğini de bilemiyordu. Kır yolundan ayrılıp otoyolun yoğun trafiğinin arasına karıştılar. Emilia arabayı hızlı, geliş yolculuğundan daha hızlı, kimi zaman delifışek gibi ve pervasızca sürüyordu.

“Lütfen daha yavaş gider misin? Korkuyorum.”

Emilia korkutucu bir dönüşle sağ şeride kayıp yavaş giden iki kamyonun arasına girdi. “Şimdi memnun musun?”

Yorgundu, uyumak istemiyordu ama yine de uyuyakaldı. Düşünde küçük bir kız çocuğu olduğunu ve annesinin elinden tutarak kentte yürüdüğünü gördü. Sokakları ve evleri tanısa da, kentte kendini yabancı hissediyordu. Bu, daha çok küçük olmamdan kaynaklanıyor, diye düşündü düşünde. Ama böyle düşünmesi bir şeyi değiştirmede; yürüdükçe korkusu ve iç sıkıntısı artıyordu. Sonra iri siyah gözlü kocaman siyah bir köpek onu korkuttu ve bir ürperme sesi çıkararak uyandı.

“Bir sorun mu var büyükanne?”

“Düş gördüm.” Gördüğü tabeladan evden uzakta olmadık-

larını anladı. O uyurken Emilia yine sol şeride geçmişti.

“Seni eve bırakıp yola çıkacağım.”

“Anne babanlara mı gideceksin?”

“Hayır, üniversiteye başlamayı evde beklememeliyim. Biraz param var, Kosta Rika’daki arkadaşımı ziyaret edeceğim. Hep İspanyolca öğrenmek istemiştim.”

“Ama bu akşam...”

“Bu akşam Frankfurt’a gidip bir uçuş bulana dek başka bir arkadaşımın yanında kalacağım.”

Yürekendirici ya da uyarıcı bir şeyler söylemesi gerektiğini hissediyordu. Ama o kadar hızlı düşünemiyordu. Emilia doğru mu, yoksa yanlış mı yapıyordu? Emilia’nın aldığı karara hayranlık duyuyordu, ama kararının doğru olduğunu bilmedikçe bunu ona söyleyemezdi.

Emilia onu eve bırakıp bavulunu yapınca, büyükannesi onu otobüs durağına götürdü. “Sana teşekkür ediyorum. Sen olmasaydın sağlığıma kavuşamazdım. Sen olmasaydın bu yolculuğa çıkamazdım.”

Emilia omuzlarını silkti. “Dert değil.”

“Seni düş kırıklığına uğrattım, değil mi?” Her şeyi yoluna koyacak sözcükleri aradı. Ama bulamadı. “Sen bunu daha iyi yaparsın.” Otobüs geldi, birbirlerine sarıldılar. Emilia otobüse önden bindi ve arkaya ulaşması biraz zaman aldı. Otobüs dönemecin ardında gözden kaybolmadan önce, Emilia son sıraya diz çökmüş el sallıyordu.

13

Yaz güzel geçti. Akşamları genellikle fırtına çıkıyordu, o da üstü kapalı balkonda oturup bulutların kararmasını, rüzgârın ağaçların boynunu eğişini ve önce tek tek, sonra iri damlalar halinde düşen yağmuru izliyordu. Sıcaklık düşerse

üstüne bir battaniye örtüyordu. Bazen uyuyakalıyor ve gece olduğunda uyanıyordu. Fırtınadan sonraki sabah havada baş döndürücü bir tazelik oluyordu.

Yürüyüşlerini daha uzun tutuyor, yolculuğa çıkma planları yapıyor ama karar veremiyordu. Emilia'nın Kosta Rika'dan gönderdiği bir kartpostal gelmişti. Ebeveyni Emilia'nın yolculuğa çıkmasına izin verdiği için onu bağışlamıyordu. Hiç değilse uçuştan önce onu bulup konuşabilmeleri için Frankfurt'taki arkadaşının adresini vermeliymiş. Sonunda artık bu konuda hiçbir şey duymak istemediğini ve konuşmadan duramıyorlarsa onu artık ziyaret etmemelerini söyledi.

Birkaç hafta sonra Adalbert'ten küçük bir paket geldi. İnce, siyah ciltli kitabı beğendi, keyifle inceleyip ona dokundu. Kitabın adı da hoşuna gitti: "Umut ve Karar". Ama Adalbert'in ne düşündüğünü gerçekten bilmek istemiyordu.

Hâlâ iyi dans edip etmediğini gerçekten bilmek isterdi oysa. Aslında başka türlü de olamazdı. Onu ziyaret ettiğinde biraz daha kalabilir, radyoyu açıp onunla dans edebilirdi, odadan çıkarak terasta, onun tek koluyla son derece güvenli ve hafifçe yönlendirişyle, süzülüyormuşçasına.

"Hayır, benim kastettiğim ve ihtiyaç duyduğum gerçek soğukkanlı, ölçülü değil. Yakıcı, tutkulu, kimi zaman güzel, kimi zaman çirkin, seni mutlu da edebilir, canını da yakabilir, ama seni hep özgürleştirir."

Parası ancak o kadarına yettiği için çıktığı mevsim sonu tatilinde "hayatının kadını" ile tanışan bir adam. Bir yaz tatilinde, yedi yıldır birlikte olduğu kadını –neden olduğunu pek de bilmeden– aldatan başka bir adam. "Aile huzuru"nu korumak için, kendisinden daha ünlü ve başarılı olan eşinin dünyayla bağlantısını kesen bir yazar. Uzun bir uçak yolculuğunda hiç tanımadığı yol arkadaşının anlattığı inanılmaz hikâyeyi dinleyen bir yolcu. Ölüm yardımı olarak dünyadan ayrılmaya karar veren kanserli bir ihtiyar. Babasını –artık– iyice tanımak isteyen ve onunla birlikte geçirdiği tatilde hiç bilmediği aile sırlarını öğrenen bir oğul. Kalabalık ailesiyle çıktığı tatilde geçmişini sorgulayan bir büyükanne.

Bernhard Schlink, gerçeklik algısından geçmişin izlerine, günlük yalanlardan aile sırlarına kadar pek çok insani sorundan hareketle, yalan nedir, "gerçek" söylenenler midir, yoksa yaşananlar mı gibi hayati sorular soruyor ve –modern bir yazardan bekleneceği gibi– cevapları okura bırakıyor.

Bernhard Schlink 1944'te Almanya'nın Bielefeld kentinde doğdu. Hukuk eğitimi gördü, yargıç ve öğretim üyesi olarak çalıştı. Yazarlık kariyerine ana karakteri Selb ("kendisi") adında bir özel detektif olan polisiye romanlarla başlayan Schlink'in dünya çapında tanınması, *Okuyucu* (1995) adlı romanıyla oldu. Almanya'da ve birçok ülkede çoksatınların arasına girmeyi başaran ve pek çok önemli edebiyat ödülünü kazanan kitap, 2008'de Stephen Daldry tarafından aynı adla sinemaya uyarlandı. Schlink'in *Aşk Kaçışları* adlı öykü kitabı ile *Eve Dönüş* ve *Hafta Sonu* romanları da Doğan Kitap tarafından yayımlanmıştır.

Çeviren: Barış Tut

DK
DOĞAN
KİTAP

ISBN 978-605-09-0702-5

sertifika no: 11940

dogankitap.com.tr

16 TL